

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

COĞRAFYA EĞİTİMİ BİLİM DALI

**KONYA İLİ, YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN EKOTURİZM
POTANSİYELİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Oktay ÜNAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT

Konya - 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Oktay ÜNAL	Numarası: 108308031006
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi / Coğrafya Eğitimi	
	Program	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐	
	Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYIĞIT	
Tezin Adı		Konya İli, Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi	

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Oktay ÜNAL

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Oktay ÜNAL	Numarası: 108308031006
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi / Coğrafya Eğitimi	
	Program	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐	
	Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYIĞIT	
Tezin Adı		Konya İli, Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi	

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Oktay ÜNAL tarafından hazırlanan ‘Konya İli, Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi’ başlıklı bu çalışma 27/06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğretim Üyesi Recep
BOZYIĞIT

İmza

Dr.Öğretim Üyesi Adnan Doğan
BULDUR

İmza

Prof.Dr. Ali MEYDAN

İmza

ÖNSÖZ

Son yıllarda dünya turizm faaliyetlerinde “doğayı koruyarak faydalanma” görüşü ülkemizde de doğaya karşı daha korumacı ve mikro ölçekte çeşitli turizm eğilimlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu konuda ülkemizde doğal ve kültürel potansiyelini koruyarak kullanma düşüncesi her geçen gün artmaktadır. Bu düşünceden hareketle “Konya İli yeryüzü şekillerinin ekoturizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi” konulu çalışma hazırlanmıştır. Bu çalışmada, Konya İlinin doğal oluşumlarının ekoturizm potansiyellerini ortaya koyma, doğal oluşumların korunması ve gelecek nesiller için sürdürülebilir kılmak hedeflenmiştir.

Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Konya İlinin coğrafi özelliklerine, ikinci bölümde, ekoturizm, ekoturizmin ortaya çıkışı, Dünya’da ve Türkiye’de ekoturizm ile ilgili yapılan çalışmalar ele alınmıştır. Son bölümde ise Konya ilinin yeryüzü şekillerine bağlı ekoturizm potansiyel alanları ve kullanılabilirliği konularına yer verilmiştir.

Çalışmalarında desteklerini esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT’e yine her zaman bana karşı ilgi ve alakalarını eksik etmeyen çalışmalarında destek olan Prof. Dr. Adnan PINAR, Prof. Dr. Tahsin TAPUR, Dr. Öğr. Üyesi Adnan Doğan BULDUR, Dr. Öğr. Üyesi Caner ALADAĞ ve Dr. Öğr. Üyesi Baştürk KAYA hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca tez çalışmam sürecinde göstermiş oldukları sabır ve manevi destekleriyle bana güç veren değerli aileme teşekkür ederim.

Oktay ÜNAL

Konya, 2018

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Okday ÜNAL	Numarası: 108308031006
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi / Coğrafya Eğitimi	
	Program	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐	
	Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT	
Tezin Adı		Konya İli, Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi	

ÖZET

Konya ilini kuzeyde Ankara; doğuda Aksaray ve Niğde; güneyde Karaman; güneydoğuda İçel; güneybatıda Antalya; batıda Isparta, kuzeybatıda Afyon ve Eskişehir illeri çevrelemektedir.

Konya ili ve çevresini oluşturan arazide plato kesimleri Orta Miosen-Pliosen yaşlı “kumtaşı, çakıltası, kıltaşı, killi kalker, kalker, tuf, aglomera ve genellikle andezitik-dasitik lavlardan oluşur. Plio-Kuaterner dönemde oluşmuş alüvyonlar, Konya ova tabanı ve çevredeki vadi tabanlarında yüzeylemektedir. İklim, yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ise soğuk ve kar yağışlı özellik göstermektedir. Konya ilinde step bitki örtüsü hakimdir.

Konya il geneli nüfusu 2016 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 2.161.303 kişidir. İlin merkez nüfusu ise 1.278. 195 kişidir. Yıllık nüfus artış hızı %14,3 olurken kilometrekareye düşen kişi sayısı 56’dır. Konya’da 2016 yılı verilerine

göre ekonomik faaliyetlerinin sektörel dağılımında hizmet (% 55), sanayi (% 23) ve tarım (% 22) dikkati çeker.

Konya ilinin ekoturizm potansiyeli içerisinde yeryüzü şekilleri önemli bir paya sahiptir. Yeryüzü şekilleri arasında da dağlık-kayalık sahalar, vadiler, obruklar, mağaralar ve göller gelmektedir. Konya il sınırlarında yer alan Anamas, Gidengelmez ve Karacadağ, Aladağ (Derbent), Gevele, Loras ve Bozdağlar ekoturizm potansiyeli sunmaktadır. Vadiler arasında Çarşamba Vadisi-Mavi Boğaz'ın bulunduğu çevre özellikle macera severler açısından çok uygun potansiyel arz etmektedir. Konya-Karapınar sınırlarında yoğunluk kazanan sulu obruklar ve Karapınar erozyon sahasındaki kumul örtüleri, volkanik göller de ekoturizm potansiyeli yüksek unsurlardır. Seydişehir-Beyşehir ilçeleri ve çevresi başta mağara ve karstik oluşumlar; Seydişehir, Beyşehir, Bozkır, Hadim ve Karapınar ilçe sınırları içerisinde yaylacılık; Tuz Gölü, Beyşehir Gölü, Meke, Akşehir, Acıgöl doğal görünümleri ile ekoturizm potansiyeline sahip göllerin, flora-fauna özellikleri yanında ayrıca organik tarım, çiftlik turizmi açısından da Beyşehir, Seydişehir, Derebucak, Derbent, Meram ilçeleri yüksek potansiyele sahiptir.

Konya ilinin yeryüzü şekillerine bağlı ekoturizm potansiyeli bulunan sahalar doğal ve kültürel doku korunarak kullanıma açılmalıdır. Bu konuda haftanın belli günleri tanıtım veya ziyaret amaçlı turlar düzenlenip bu amaç doğrultusunda farklı kültürel etkinlikler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Turizm, Konya, Ekoturist, Ekoturizm Alanları

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Student's	Name Surname	Okday ÜNAL	Numarası: 108308031006
	Department/Field	Secondary School Social Studies Education / Geography Education	
	Programme	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐	
	Advisor	Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT	
Research Title			

SUMMARY

Konya province is surrounded by Ankara to the north, Aksaray and Niğde to the east; Karaman to the south; İçel to the southeast; Antalya to the southwest; Isparta to the west; Afyon ve Eskişehir provinces to the northwest.

Konya province and the area that formed the outskirts shapes comprised of “sandstone, mudstone, argillaceous limestone, limestone, tuff, agglomerate, and generally andesitic-dacitic lavas” tracing back to the Middle Miocene-Piocene Age. Alluvial deposits that formed in the Playa-Quaternary period cover the Konya plain base and the valley bottoms in the surrounding areas. The climate is hot and dry in summer; cold and snowy in winter. Konya province is largely dominated by steppe.

The population of Konya, according to the register system based on the address census in 2016, is 2.161.303. The population in the center is 1.278.195. Population growth rate is % 14,3 and the density is 56 people per square kilometer. According to the data in 2016, the sectoral distribution of economic activities draws attention with % 55 in service industry, % 23 in industry sector and % 22 in agricultural sector.

Land forms are important for the potential of ecotourism. These forms are mountainous-rocky fields, valleys, potholes, caves and lakes. Within the boundaries of Konya, Anamas, Gidengelmez, Karacadağ, Aladağ (Derbent), Gevele, Loras and Bozdağlar serve up for ecotourism potential. Among the valleys, The Valley of Çarşamba-Blue Defile with its surroundings is a favorable potential for adventurous people. The aqueous potholes at the borders of Konya-Karapınar and the sand dune pools in Karapınar erosion field and volcanic lakes have also gained importance in ecotourism. Mainly with caves and carstic formations in Seydişehir and Beyşehir and their surroundings; pastoral activities in Seydişehir, Beyşehir, Bozkır, Hadim and Karapınar counties; with their intact natures and ecotourism potential, the lakes such as Lake Beyşehir, Meke, Akşehir, Acıgöl; and not only for its flora-fauna features, but also for organic farming and agro-tourism, Beyşehir, Seydişehir, Derebucak, Derbent and Meram counties have great potentials.

The fields that have the potential for ecotourism, depending on the land forms in Konya Province, should be brought into use protecting natural and cultural texture. In this respect, tours with the aim of orientation or visit should be organized at certain days of the week.

Keywords: Ecotourism, Tourism, Konya, Ecotourist, Ecotourism Fields

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	xiv
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xvii
HARİTALAR LİSTESİ.....	xxii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xxiii
GİRİŞ	1
1. Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları.....	1
2. Amaç	2
3. Materyal ve Metot.....	2
4. Önceki Çalışmalar.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

KONYA İLİ'NİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

1.1. FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ.....	7
1.1.1. Jeolojik Özellikler	7
1.1.2. Jeomorfolojik Özellikler.....	10
1.1.2.1. Konya ovası.....	11
1.1.2.3. Dağlık sahalar	12
1.1.3. İklim Özellikleri.....	14
1.1.4. Hidrografik Özellikler	16
1.1.4.1. Akarsular	17

1.1.4.2. Göller	22
1.1.4.3. Yeraltı suları	26
1.1.5. Toprak Özellikleri	27
1.1.5.1. Zonal topraklar	27
1.1.5.2. İntrazonal topraklar	28
1.1.5.3. Azonal topraklar	28
1.1.6. Bitki Örtüsü	29
1.2. BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	32
1.2.1. Nüfus	32
1.2.1.1. Nüfusun yaş ve cinsiyete göre dağılımı	34
1.2.1.2. Kır ve kent nüfus	35
1.2.1.3. Nüfusun eğitim durumu	37
1.2.1.4. Nüfusun sağlık durumu	39
1.2.1.5. Göçler	41
1.2.1.6. Nüfusun dağılışı	43
1.2.2. Yerleşme	45
1.2.2.1. Yerleşmenin tarihsel gelişimi	45
1.3. EKONOMİK COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	48
1.3.1. Tarım	48
1.3.1.1. Arazi kullanımı	48
1.3.1.2. Araziden yararlanma durumu	49
1.3.2. Hayvancılık	52
1.3.3. Sanayi	54
1.3.4. Ticaret	55
1.3.5. Ulaşım	57
1.3.6. Kültür ve Turizm	58

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. TURİZM VE TURİST KAVRAMI	63
2.2. TURİZM ÇEŞİTLERİ.....	64
2.2.1. Turizm Faaliyetine Katılan Kişi Sayısına Göre Turizm.....	65
2.2.1.1. Bireysel (ferdi) turizm.....	65
2.2.1.2. Grup turizmi	65
2.2.1.3. Kitle turizmi.....	65
2.2.2. Turizm Faaliyetinin Yapıldığı Yere Göre Turizm	65
2.2.2.1. İç (yerli) turizm.....	65
2.2.2.2. Dış (yabancı) turizm	66
2.3. EKOTURİZM KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ.....	66
2.4. EKOTURİZM İLE İLGİLİ TANIM VE DEĞERLENDİRMELER	68
2.4.1. Ekoturist	71
2.5. EKOTURİZMİN ÖZELLİKLERİ	72
2.6. EKOTURİZMİN İLKELERİ.....	73
2.7. DÜNYA'DA EKOTURİZM	74
2.8. TÜRKİYE'DE EKOTURİZM.....	74
2.9. EKOTURİZMİN FAYDALARI.....	77
2.10. EKOTURİZM FAALİYET TÜRLERİ	78
2.10.1. Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji).....	78
2.10.2. Dağ ve Doğa Yürüyüşü (Trekking).....	78
2.10.3. Akarsu Turizmi (Rafting-Kano)	80
2.10.4. Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği	80
2.10.5. Bitki Hayatı (Flora) Gözlemciliği	81
2.10.6. Doğa Keşfi (Safari) Turizmi.....	82
2.10.7. Doğa Fotoğrafçılığı	83
2.10.8. Kaplıca-Ilıca-Termal (Jeotermal) Turizmi	83

2.10.9. Bisiklet Turizmi	84
2.10.10. Atlı Doğa Yürüyüşü	85
2.10.11. Sörf-Yelken Turizmi	86
2.10.12. Tarım (Agro)-Çiftlik Turizmi	87
2.10.13. Kültür Turizmi	88
2.10.14. Yamaç Paraşütü (Parapente) Turizmi.....	88
2.10.15. Balon Turizmi	88
2.10.16. Mağara Turizmi (Jeoturizm).....	89
2.10.17. Sportif Olta Balıkçılığı Turizmi	90
2.10.18. Sualtı Dalış-Scuba Turizmi.....	91
2.10.19. İpek Yolu Turizmi.....	91
2.10.20. Macera Turizmi.....	92
2.10.21. Yayla Turizmi	92

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONYA İLİ, YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN EKOTURİZM POTANSİLİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. JEOLojİK VE JEOMORFOLOJİK OLUŞUMLAR	94
3.1.1. Dağlar ve Kayalıklar	95
3.1.1.1. Anamas (Dedegöl) dağları ve ekoturizm potansiyeli.....	97
3.1.1.2. Bozdağlar (Konya) ve ekoturizm potansiyeli.....	99
3.1.1.3. Sultan dağları (Konya-Akşehir) ve ekoturizm potansiyeli.....	101
3.1.1.4. Karacadağ (Konya-Karapınar) ve ekoturizm potansiyeli	103
3.1.1.5. Loras dağı ve ekoturizm potansiyeli.....	104
3.1.1.6. Aladağ (Derbent-Konya) ve ekoturizm potansiyeli.....	106
3.1.1.7. Gidengelmez dağları ve ekoturizm potansiyeli	107
3.1.1.8. Büyük-küçük gevele dağları ve ekoturizm potansiyelleri.....	109
3.1.1.9. Kızılören dağı ve ekoturizm potansiyeli	112

3.1.1.10. Gökyurt (Kilistra) kayalıkları-peribacaları ve ekoturizm potansiyelleri	113
3.1.2. Platolar.....	115
3.1.2.1. Obruk ve Cihanbeyli platoları	115
3.1.2.2. Obruk ve Cihanbeyli platolarının ekoturizm potansiyelleri.....	116
3.1.3. Vadiler	117
3.1.3.1. Mavi boğaz ve ekoturizm potansiyeli	118
3.1.3.2. Meram dere vadisi ve ekoturizm potansiyeli	120
3.1.3.3. Sille çayı vadisi ve ekoturizm potansiyeli.....	123
3.1.3.4. Leylekler vadisi ve ekoturizm potansiyelleri	125
3.1.4. Obruklar.....	127
3.1.4.1. Konya ilinin ekoturizm açısından önem arz eden obrukları	127
3.1.4.2. Konya ilinde yer alan obrukların ekoturizm potansiyeli.....	138
3.1.5. Mağaralar.....	139
3.1.5.1. Konya ilinde ekoturizm açısından önem arz eden mağaralar.....	140
3.1.5.2. Konya ilinde yer alan çalışmayla ilgili mağaraların ekoturizm potansiyelleri	152
3.1.6. Kumul Alanları (Karapınar)	153
3.1.6.1. Kumul alanların (karapınar) ekoturizm potansiyeli.....	154
3.2. HİDROLOJİK OLUŞUMLAR.....	155
3.2.1. Göller.....	155
3.2.1.1. Beyşehir gölü ve ekoturizm potansiyeli.....	156
3.2.1.2. Meke gölü ve ekonomik potansiyeli.....	162
3.2.1.3. Tuz gölü ve ekoturizm potansiyeli.....	164
3.2.1.4. Akşehir gölü ve ekoturizm potansiyeli	171
3.2.1.5. Kulu (Düden) gölü ve ekoturizm potansiyeli.....	174
3.2.1.6. Ereğli-Akgöl sazlıkları ve ekoturizm potansiyelleri.....	175
3.2.1.7. Acıgöl ve ekoturizm potansiyeli.....	177
3.2.1.8. Çavuşçu (Ilgın) gölü ve ekoturizm potansiyeli	178
3.2.1.9. Diğer ekoturizm potansiyeli olan göller.....	179

3.2.2. Kaplıca (Termal) Suları.....	179
3.2.2.1. Ilgın kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli	181
3.2.2.2. Ilıcınmar kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli.....	182
3.2.2.3. Seydişehir (Kavak Köyü) kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli	182
3.2.2.4. Köşk kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli.....	184
3.2.2.5. Kuşaklı çamuru-kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli.....	184
3.2.3. Travertenler (Kalkertüf)	184
3.2.3.1. Ereğli-Akhüyük travertenleri ve ekoturizm potansiyeli.....	185
3.2.3.2. Bolluk (Acıtuz) gölü travertenleri ve ekoturizm potansiyeli.....	186
3.2.4. Şelaleler	187
3.2.4.1. Yerköprü (Hadim) şelalesi ve ekoturizm potansiyeli	187
3.3. KONYA ŞEHİR MERKEZİNE YAKIN DİĞER EKOTURİZM ALANLARI.....	189
3.4. KONYA YÜZEY ŞEKİLLERİ EKOTURİZMİ GZFT (SWOT) ANALİZİ.....	191
3.4.1. Güçlü-Üstün (Strengths) Yönler	191
3.4.2. Zayıf (Weaknesses) Yönler	192
3.4.3. Fırsatlar (Opportunities)	192
3.4.4. Tehditler (Threats)	193
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	195
KAYNAKÇA	201
ÖZGEÇMİŞ.....	214

KISALTMALAR

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
BSK	: Bitümlü Sıcak Karışım (Asfalt)
CEAC	: Kanada Çevresel Danışma Konseyi
DDY	: Devlet Demir Yolları
DSİ	: Devlet Su İşleri
FAI	: Uluslararası Hava Sporları Federasyonu
ICBP	: Uluslararası Kuş Koruma Konseyi
IUCN	: Uluslararası Doğa Koruma Birliği
IWRB	: Uluslararası Su Kuşları ve Islak Alanlar Araştırma Bürosu
İTU	: İyi Tarım Uygulamaları
KGTÜ	: Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi
KOP	: Konya Ovası Projesi
KTO	: Konya Ticaret Odası
KTOKÜ	: Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEVKA	: Mevlana Kalkınma Ajansı
MYO	: Meslek Yüksek Okulu
NEÜ	: Necmettin Erbakan Üniversitesi
NVİGM	: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
OECD	: İktisadi İş birliği ve Geliştirme Teşkilatı
OSME	: Ortadoğu Ornitoloji Topluluğu
ÖBA	: Önemli Bitki Alanı
ÖÇKB	: Özel Çevre Koruma Bölgesi
ÖÇKKB	: Özel Çevre Korumu Kurumu Başkanlığı

ÖDA	: Önemli Doğa Alanı
ÖKA	: Önemli Kuş Alanı
RSBP	: Royal Kuş Koruma Topluluğu
SB	: Sağlık Bakanlığı
SCUBA	: Kendi Üzerinde Taşınabilen Sualtında Soluma Aygıtı
SÜ	: Selçuk Üniversitesi
THK	: Türk Havacılık Kurumu
TIES	: Uluslararası Ekoturizm Topluluğu
TMMOB	: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TR	: Türkiye
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UAVT	: Ulusal Adres Veri Tabanı
UDKB	: Uluslararası Doğayı Koruma Birliği
UET	: Uluslararası Ekoturizm Topluluğu
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Kurumu
WTO	: Dünya Turizm Örgütü
WTTC	: Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi
WWF	: Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı
YHT	: Yüksek Hızlı Tren
YO	: Yüksek Okul

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1: Konya İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı İlçelerin Meteorolojik İklim Verileri (1975-2016).	16
Tablo-2: Türkiye ve Konya İlinde Nüfus Artış Oranları (2007-2016).	34
Tablo-3: Konya İlinde; Okul Öncesi, İlköğretim ve Orta Dereceli Okulların Dağılımı (2017).	37
Tablo-4: Konya İlinde Bulunan Üniversiteler ve Akademik Birimleri (2017).	39
Tablo-5: Konya İlinde Yer Alan Hastane ve Yatak Sayıları (2018).	40
Tablo-6: Konya İlinin 2008-2016 Yıllarında Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı.	42
Tablo-7: Konya İli İlçelerinin Cinsiyete Göre Nüfusları ve İl Nüfusuna Oranları (2016).	44
Tablo-8: Konya İlinin Arazi Varlığı (2016).	48
Tablo-9: Konya İli Üretim Miktarı İlk Sıralarda Olan Bazı Ürünlerin Türkiye'deki Üretim Miktarları ile Karşılaştırılması (2016).	50
Tablo-10: Konya İli Hayvan Varlığı ve Hayvansal Üretiminin Türkiye'deki Yeri (2007-2016).	53
Tablo-11: Konya İlinin Büyükbaş, Küçükbaş Hayvan Sayıları ve Süt Üretim Miktarları (2015-2016).	54
Tablo-12: Konya İlinin Kültürel Faaliyetlerin Yıllara Göre Değişimi (2012-2016).	60
Tablo-13: Konya İline Hava Yolu İle Giriş-Çıkış Yapan Yolcu Sayıları (2012-2016)..	61
Tablo-14: Konya İl Genelinde Bulunan Otellerin Sayısı ve Özellikleri (2018).	62
Tablo-15: Ekoturizm Tanımı ile İlgili Literatür Özeti	71

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf-1: Konya Ova Tabanında Yer Alan Fosili Kıyı Kordonu (Merdivenli Köyü)... 9	9
Fotoğraf-2: Tatlı Su Ortamında Yaşamış Dresensia Fosili Kavkıları (Merdivenli Mahallesi-Karapınar). 9	9
Fotoğraf-3: Obruk Platosu Yer Yer Vadilerle Parçalanmış Dalgalı Bir Aşınım Yüzeyi Özelliği Göstermektedir. Fotoğrafta Vadi Tabanında Yer Alan Potur Yaylası Görülmektedir (Karapınar Kuzeyi). 12	12
Fotoğraf-4: Temelinde Paleozoik Yaşlı Metamorfik Kayaçların Yer Aldığı Bozdağlar'ın Konya Ovası'na Bakan Yamaçları Akarsu Vadileri ile Parçalanmış Bir Görüntü Sunmaktadır. 13	13
Fotoğraf-5: Kuzey-Güney İstikametinde Uzanan Andezit ve Trakiandezitlerden Oluşmuş Alacadağ'ın Doğu Yamaçları..... 14	14
Fotoğraf-6: Beyşehir Kanal Çayı, Pınarcık Mahallesi Yakınlarında Çarşamba Çayı İle Birleştikten Sonra Debisi Artmaktadır..... 18	18
Fotoğraf-7: Çarşamba Çayı; Beyşehir Gölü'nden Çıkan Kanal Çayı İle Birleştikten Sonra Mavi Boğaz Adı Verilen Vadiden Geçerek Apa Barajı'na Ulaşır.... 19	19
Fotoğraf-8: Altınapa Baraj Gölü'nün Güneyden Görünümü. 20	20
Fotoğraf-9: Sille Deresi Üzerinde Yer Alan Sille Barajı'nın Kuzeyden Görünümü..... 20	20
Fotoğraf-10: İvriz Çayı Karstik Kaynaklarla Beslenmektedir. Kaynak Çıkışı (Halkapınar, 2016). 21	21
Fotoğraf-11: Tuz Gölü Yaz Mevsiminde Sularının Bir Kısımını Buharlaşıma İle Kaybetmektedir. Tuz Konsantrasyonunun Arttığı Göl Sahasında Oluşan Tuz Adaları. 23	23
Fotoğraf-12: Beyşehir Gölü, Türkiye'deki "Önemli Kuş Alanlarından Birisi Olarak Kabul Edilmektedir. 24	24
Fotoğraf-13: Akşehir Gölü'nün Batısından Sularının Çekilmiş Hali. 25	25
Fotoğraf-14: Meke Tuzlası'nın Oluşumunda İki Safha Söz Konusudur. Birinci Safhada, Önce Volkanik Bir Patlama Neticesinde Genişçe Bir Krater Oluşmuş, İkinci Patlamada İse İç Kısımdaki Volkan Konisi Teşekkül Etmiştir.....26	26

Fotoğraf-15: Konya İlinde Görülen Step Formasyonuna Ait Adaçayı (<i>Salvia ssp.</i>).....	31
Fotoğraf-16: Çatalhöyük Her Yıl Binlerce Ziyaretçinin Uğrak Yerlerinden Birisidir. ..	45
Fotoğraf-17: Konya Şehri Oldukça Geniş Bir Alanda Yer almaktadır.....	46
Fotoğraf-18: Beyşehir Tektonik Oluşunu Batıda Sınırlayan Anamas Dağları'nın Gün Batımı Görünümü.	97
Fotoğraf-19: Anamas Dağları'nın Güneydoğu Kısmından (Yeşildağ) Görünümü; Doğa Yürüyüşü-Trekking, Kış Sporları, Doğa Keşfi ve Yayla Turizmi Açısından Potansiyel Arz Etmektedir.....	98
Fotoğraf-20: Bozdağlar'da Paleozoik Yaşlı Dolomitik Kalkerler ve Şistli Yüzeylerde Otlayan Anadolu Yaban Koyunları.....	100
Fotoğraf-21: Bozdağlar'da Bir Grup Anadolu Yaban Koyunu (<i>Ovis Orientalis</i> <i>Valenciennes</i>).....	101
Fotoğraf-22: Sultan Dağları Yamaç Paraşütü ve Dağcılık Sporları Açısından Önemli Potansiyele Sahiptir.....	103
Fotoğraf-23: Loras Dağı; Konya Şehri'nin Batısında, Çevresindeki Dalgalı Plato Yüzeyinden Dik Yamaçlarla Ayrılmaktadır.....	105
Fotoğraf-24: Aladağ (Derbent), Çevresindeki Yüksek Kesimlerden Bariz Dik Yamaçları İle Ayrılmaktadır. Kış Mevsiminde Yoğun Kar Yağışı almaktadır.....	106
Fotoğraf-25: Gidengelmez Dağları Karstik Oluşumları Yanında Toros Köknarı (<i>Abies</i> <i>Trojona</i>) ve Lübnan Sedirinin (<i>Cedrus Libani</i>) Güzel Örneklerinin Bulunduğu Bir Saha Olma Özelliği ile Dikkat Çekmektedir.	108
Fotoğraf-26: Gidengelmez Dağları'nın Muhtelif Yamaçlarında Görülen Oluklu Lapyalar, Karstik Oluşumların en Güzel Örneklerini Sunmaktadır.	109
Fotoğraf-27: Küçük Gevele Dağı'nın Zirve Kesimleri Andezit ve Traki-Andezitlerden Oluşmuştur.....	110
Fotoğraf-28: Küçük Gevele Dağı Zirvesi ve Çevresinde Tarihi Kalıntıları Bulundurmasının Yanında Hemen Güney Yamacında Kurulmuş Sarayköy Mahallesinin Adını Almasında da Etkili Olmuştur.	112
Fotoğraf-29: Kızılören Dağı, Tektonik Kontrollü Blok Yapı Özelliği Göstermektedir.	113

Fotoğraf-30: Yer yer Aglomera ve Tüflü Yapı Üzerinde Farklı Aşınım Sonucu Oluşmuş Peribacası Oluşumları. Bu Oluşumlar; Geçmişten Günümüze Depo, Samanlık, Ağıl Gibi Amaçlarla Kullanılmaktadır.	114
Fotoğraf-31: Niğde Boğazı Yaylası (Karapınar); Yayla ve Çiftlik Turizmi Potansiyeline Sahiptir.	117
Fotoğraf-32: Çarşamba Çayı, Mavi Boğaz'ın Pınarcık Mahallesi Doğusundaki Oluşturduğu Gömük Menderes. Bu saha Bangi-Camping vb. Macera Sporlarına Potansiyel Alan Olarak Arz Etmektedir.	119
Fotoğraf-33: Meram Dere Vadisi Boyunca Özellikle Güney Yamaç Kısımlarında Yer Alan <i>Peri Bacası</i> Oluşumları.	122
Fotoğraf-34: Meram Deresi Suları ile Oluşturulan Gölet ve Çevresi, Şehir Merkezine Yakın Dinlenme ve Gastronomi Açısından Güzel Ortam Sunmaktadır. ...	122
Fotoğraf-35: Sille Baraj Gölü'nün Kuzeydoğu Kısımından Görünümü; Rekreasyon Faaliyet Alanları.	124
Fotoğraf-36: Sille Çayı Sularıyla Güzelleşen Tarihi Konak ve Çevresindeki Dinlenme Alanı.	125
Fotoğraf-37: Leylekler Vadisi ve Yakın Çevresi; Flora-Fauna Gözlemciliği Açısından Potansiyel Alan Sunmaktadır.	126
Fotoğraf-38: Leylekler Vadisi; Yılın Mart-Nisan Aylarında Leyleklerin Konaklama Yerlerinden Birisidir.	126
Fotoğraf-39: Kızören Obruğu'nun Oluşumunda Yeraltı Sularının Mekanik ve Şimik Etkileri Görülmektedir.	129
Fotoğraf-40: Üst Miosen-Pliosen Yaşlı Birimler İçersinde Oluşmuş Kızören Obruğu Doğal Görünüşü İle Dikkat Çekmektedir.	130
Fotoğraf-41: Meyil Obruğu'nda Yüzeylemiş Olan Kalker, Marn, Kumlu Kil Tabakaları.	131
Fotoğraf-42: Meyil Obruğu Doğal Güzellikleri Yanında, Flora ve Fauna Açısından da Önem Taşımaktadır.	132
Fotoğraf-43: Çıralı Obruğu'nun Üst Kısmı Dairesel Bir Şekil Göstermektedir.	133

Fotoğraf-44: Çıralı Obruğu'nun Kuzey, Doğu ve Güneybatı Kesimlerindeki Yamaçlarında Tarihi İzler Taşıyan Mağaralar.....	133
Fotoğraf-45: Timraş Obruğu, Üst Miosen-Pliosen Yaşlı Kalker, Marn ve Kumlu-Killi Formasyonlar İçerisinde Oluşmuştur.	134
Fotoğraf-46: Timraş Obruğu'nun Suları İçme ve Sulama Suyu Olarak Kullanılmıştır.	135
Fotoğraf-47: Apa Obruğu, Orta Miosen Yaşlı Konglomeralar İçersinde Oluşmuştur. Obruğun Kuzey Yamaçları Yüksek Eğim Değerleri ile Dikkati Çeker.	136
Fotoğraf-48: Yarımoglu Obruğu Kil ve Marnlı Formasyonlar İçerisinde Oluşmuştur.	137
Fotoğraf-49: İnoba Obruğu Kalker, Kil ve Marnlı Formasyonlar İçinde Oluşmuştur.	138
Fotoğraf-50: Tınaztepe Mağarası'nın Orta Seviyeden (1500 m) Girişinin Batıdan Görünüşü.	142
Fotoğraf-51: Tınaztepe Mağarası İçersindeki Sarkıtlar Görünümleri İle Dikkat Çekmektedir.....	143
Fotoğraf-52: Tınaztepe Mağarası'nın Batısında Doğal Köprü, Şelale ve Dev Kazanı.	144
Fotoğraf-53: Balatini Mağarası Kuzeyi'ndeki Su Girişi Kısmı.....	145
Fotoğraf-54: Balatini Mağarası'nın Güneybatı Kısımındaki Su Çıkışı.	146
Fotoğraf-55: Balatini Mağarası'nın Güneybatı Kısımında Yeralan Seyir Kapısı.	146
Fotoğraf-56: Körükini Mağarası Giriş Kısımında Mağara Turizmi Faaliyeti.....	148
Fotoğraf-57: Suluin Mağarası'nın Balat Deresine Açılan Kapısı ve Mağara İçerisine Balıkçı Teknesi İle Giriş.	149
Fotoğraf-58: Karapınar Erozyon Sahasındaki Kumul Tepesi, Her Yıl Yüzlerce Bilim İnsanının Uğrak Yerlerinden Birisidir.....	154
Fotoğraf-59: Beyşehir Gölü'nde Dünyada Ender Rastlanan Gün Batımı Manzarası...	159
Fotoğraf-60: Beyşehir Gölü ve Adalarına Tekne Turu İle Ulaşılmaktadır.	160
Fotoğraf-61: Beyşehir Gölü İçerisinde Flora-Fauna Çeşitliliği Açısından Zengin GörSELLİKLER Sunmaktadır.....	161
Fotoğraf-62: Meke Gölü, Son Yıllarda Sularını Büyük Ölçüde Kaybetmiş, Ancak Görünümü ile Hala İnsanların Dikkatini Çeken Yeryüzü Oluşumlarından Biri Olma Özelliği Göstermektedir.....	163

Fotoğraf-63: Yavşan Tuzlası'ndan Tuz Üretimi (Cihanbeyli).....	165
Fotoğraf-64: Tuz Gölü, Yaz Mevsiminde Sularının Bir Kısımını Buharlaştırma İle Kaybetmektedir. Bu Mevsimde Kolaylıkla Tuz Gölünün İç Kesimlerine Doğru Yürüyüş Yapılabilmektedir.....	168
Fotoğraf-65:Tuz Gölü'nde Gün Batımı Anı, Doğa Fotoğrafçılığı Açısından Önemli Potansiyel Alanlardan Biridir.	170
Fotoğraf-66: Tuz Gölü'nden Sağlanan Tuzlardan Yapılmış Güzellik ve Cilt Bakım Ürünleri Satış Noktası.	170
Fotoğraf-67: Akşehir Gölü'nün Batısındaki Sazlık ve Bataklık Durumuna Gelmiş Alandan Görünüm.	172
Fotoğraf-68: Kulu (Düden) Gölü Flemingo Kuşlarının Uğrak Yerlerinden Birisidir. .	175
Fotoğraf-69: Acıgöl, Karacadağ'ın Eteğinde Elips Şeklinde Oluşmuş Bir Krater Gölüdür.....	177
Fotoğraf-70: Ilgın-Sahip Ata Termal Sağlık Turizmi-Hidroterapi Dinlenme Alanı. ...	181
Fotoğraf-71: Sahip Ata Termal Tesisleri ; Sağlık Turizmi-Estetik ve Güzellik Turizm Merkezi Olma Özelliği Gösterir.	182
Fotoğraf-72: Seydişehir-Kavak Köyü Yakınındaki Jeotermal Sularının Toplandığı Havuz.	183
Fotoğraf-73: Traverten Taracası Üzerinden Akan Suların Oluşturduğu Yerköprü Şelalesi.....	188
Fotoğraf-74: MeraM-Çayırbağı Vadisi, Mesire Yeri ve Gastronomi Turizmi Potansiyeli Sunmaktadır.....	190
Fotoğraf-75: MeraM İlçesi'nin Batı Kısımında Yer Alan Dutlukır Koruluğu; Dinlenme, Bisiklet ve Atlı Doğa Yürüyüşü Alanları Açısından Potansiyel Özellikler Taşımaktadır.	190

HARİTALAR LİSTESİ

Harita-1: Konya İlinin Lokasyon Haritası.....	2
Harita-2: Konya İli'nin Fizyografî Haritası.....	10
Harita-3: Konya İlinin Yeryüzü Şekillerine Bağlı Ekoturizm Alanları Haritası.....	95
Harita-4: Konya'nın Ekoturizm Potansiyel Arz Eden Sulu Obrukları.	128
Harita-5: Mağaralar, Konya İl Merkezinin Batı ve Güney Kesimlerinde Yoğunlaşmaktadır.	141

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik-1: Konya İlinin Sayım Yıllarına Göre Nüfus Değişimi (1927-2016).....	33
Grafik-2: Konya Nüfusunun Cinsiyete Göre Yaş Grupları Dağılımı Piramidi (2016)...	35
Grafik-3: Konya İlinin 1935-2012 Yılları Arasında Değişen Kır-Kent Nüfus Oranları	36
Grafik-4: Konya İlindeki; Okul Öncesi, İlköğretim, Orta Dereceli Okullar ve Derslik, Öğretmen ve Öğrenci Dağılım Grafiği (2017)	38
Grafik-5: Konya Arazi Varlığının Oransal Dağılımı (2016).....	49
Grafik-6: Konya İlinde Yetişen Ürünlerin, Türkiye Geneli Üretim İçerisindeki Oranları (2017).	51

GİRİŞ

Bölgesel kalkınmada turizm faaliyetlerinin önemi, o bölgenin sahip olduğu turizm değerlerine bağlı olarak ekonomik ve sosyal açıdan yüksek katkılar sunmaktadır.

Dünya’da ilk olarak gelişmiş ülkelerde önem kazanmaya başlayan ekoturizm kavramı ile ilgili görüş ve çalışmaların, son yıllarda ülkemizde de artarak devam ettiğini görmekteyiz. Bu konuda başta kamu ve özel kurumların çalışmaları dikkati çekmektedir.

Dünya’da Deniz-Kum-Güneş üçlüsünün yerini özellikle 1980’lerden sonra başlayan ekoturizm çalışmaları almıştır. Ekoturizm, özellikle kitle turizmi yerine bireysel veya daha küçük gruplar halinde korumacı turizm faaliyeti olarak yapılmaktadır. Deniz (Plaj) turizmi alanları dışındaki doğal ve kültürel önem arz eden alanların ziyareti ağırlık kazanırken ziyaret esnasında bu alanların korunması, oluşum özelliklerine zarar vermeyecek şekilde faydalanılması esas ilkeler olmuştur.

Bu çalışmada da Konya ilinin doğal oluşumlarını koruyarak fayda sağlama ve sürdürülebilir bir çevrenin yollarını ortaya koyma amaçlanmıştır.

1. Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları

Konya İli; İç Anadolu Bölgesi’nin orta-güney bölümünde, 36° 22’ – 39° 08’ kuzey paralelleri ile 31° 14’ – 34° 27’ doğu meridyenleri arasında yer alır. Konya ilini kuzeyde, Ankara; doğuda, Aksaray ve Niğde; güneyde, Karaman; güneydoğuda, İçel; güneybatıda, Antalya; batıda, Isparta; kuzeybatıda, Afyon ile Eskişehir illeri çevrelemektedir (Harita 1). Konya, 38 873 km²’lik (Göller hariç) alanı ile Türkiye’nin en büyük yüz ölçümüne sahip ilidir. Ortalama yükseltisi 1016 m’dir.

Harita-1: Konya İlinin Lokasyon Haritası.

2. Amaç

“Konya İli Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi” konulu bu çalışmada, Konya ilinin doğal oluşumlarının ekoturizm potansiyellerini ortaya koymak, doğal oluşumların korunması ve gelecek nesiller için sürdürülebilir kılınması amaçlanmıştır.

3. Materyal ve Metot

“Konya İli Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans çalışmasına konu tespiti ile başlanılmıştır. Bu konunun seçilmesinde Konya ilinin yer yüzü şekillerinin ekoturizme kazandırılması amacı etkili olmuştur.

Araştırmanın ikinci aşaması Konya ilinin yer yüzü şekilleri ile ilgili literatür taraması şeklindedir. Bu konuda yazılmış kitap, makale, rapor ve bülten gibi materyaller taranmıştır.

Üçüncü aşamada Konya ilinin farklı kesimlerinde yer alan obruk, mağara, vadi, dağ ve göl gibi ekoturizm potansiyeli bulunan yer yüzü şekillerini yerinde incelemek amacıyla periyodik geziler yapılmıştır. Yapılan bu geziler; 2014-2015, 2015-2016,

2016-2017, 2017-2018 yıllarının farklı günlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu geziler esnasında gözlemlerde bulunulmuş ve ilgili unsurların fotoğrafları çekilerek morfometrik ölçümleri gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın dördüncü aşamasında ise yapılan arazi çalışmaları esnasında elde edilen bulgular literatür ışığında bu çalışma ortaya konulmuştur.

Kullanılan malzemeler sahanın jeolojik özelliklerine yönelik 1/500 000 ölçekli Konya ve Adana jeoloji paftaları; Morfolojik özelliklerine yönelik 1/100 000 ölçekli Konya M27, M28, N27, N28 paftaları; toprak özellikleri ise Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1/100 000 ölçekli Konya İli Arazi Varlığı isimli çalışmasından yararlanma yoluna gidilmiştir.

Tez çalışmasının haritaları ise MapInfo 11.0 sürümü kullanılarak hazırlanmıştır. Ayrıca bitki türleri tespiti uzman kişiler yardımı ile ortaya konulmuştur.

4. Önceki Çalışmalar

Konya ilinin coğrafi özellikleri ile ilgili çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Burada ağırlıklı olarak yeryüzü şekillerinin oluşum özellikleri ve turizm faaliyetlerine yönelik yapılmış çalışmalara yer verilecektir.

Erol (1990), “Konya-Karapınar Kuzeybatısındaki Obrukların Gelişimi ile Konya ve Tuz Gölü Pleistosen Plüviyal Gölleri Arasındaki İlişkiler” adlı makalesinde Konya ve Tuz Gölü Pleistosen plüviyal gölleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur. İki farklı havzadaki yeraltı suyu akışının obruk oluşumlarına etkilerini çalışmasında açıklamıştır.

Selçuk Biricik (1992), “Obruk Platosu ve Çevresinin Jeomorfolojisi” adlı çalışmasında Obruk Platosu ve çevresindeki obrukların yeraltındaki karstik oluşumların tavanlarının çökmesi sonucu oluştuklarını ortaya koymaktadır.

Canik (1997), “Konya Dolaylarında Suların Oluşturduğu Doğal Anıtlar ve Bunların Korunması” adlı bildirisinde Konya çevresindeki karstik yer şekillerinin oluşumunda karstik aşınım ve birikim şekillerine dikkat çekmiştir. Birincisi CO₂'ce zengin suyun yeraltındaki hareketi sırasında kireçtaşlarını eriterek mağaraların, daha

ileri aşamada da mağara tavanlarının çökmesi sonucu obrukların oluştuğunu; ikincisi ise Ca (HCO₃)'ca zengin suyun yeryüzünde CaCO₃'ı çökelterek kaynak traverten konileri oluşturduğunu (Cihanbeyli çevresinde) savunmuştur.

Tapur, (1998), “Eski Konya Gölü ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri”, adlı çalışmada, Eski Konya Gölü'ndeki seviye değişimleri ve bunların coğrafi sonuçları üzerinde durmuştur.

İnan vd. (2005), “Konya Ovası'nın İklimi” adlı çalışmada uzun yıllar ortalamalarına göre Konya Ovası'nın iklim özellikleri ve iklim tipi ortaya konmuştur.

Uygun (2008), “Konya İlinin Termal Turizm Potansiyeli” isimli çalışmada Konya ilinde bulunan Jeotermal kaynakları ve kullanım açısından özelliklerinin araştırmasını yapmıştır. Termal turizm potansiyel özellikleri açısından değerlendirme yaparak sorunlar ve yapılması gerekenler ile ilgili görüşler sunmuştur.

Bozyiğit ve Tapur (2009), “Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi”, Konya Ovası ve çevresindeki obruk oluşumlarının yeraltı suyu seviyesi ile bileşimi arasındaki ilişkiyi ortaya koymuşlardır.

Tapur, (2009b), “Konya İlinde Kültür ve İnanç Turizmi” adlı çalışmada, Konya İli'nin kültür ve inanç turizminin potansiyelinin tespiti yapılmıştır. Konya'nın turizm alt yapısı, ulaşım, konaklama ve ilgili alan çalışması yapılarak SWOT analiz yöntemine göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

Tapur, (2009c), “Konya'da Tarihi Bir Yerleşim Merkezi: Sille” adlı çalışmada, Konya kent merkezinin 8 km kuzeybatısında yer alan antik kent Sille; Rumlar, Ortodoks Türkler ve Selçuklulardan sonra müslümanlar ile gayrimüslimler bir arada yaşamışlardır. Sille'nin geçmişteki önemini kazandırmak için kültürel ve sosyal açıdan önemi yüksek olan alanların restorasyonu ve bakımı yapılması turizme kazandırılması yönünde öneriler sunmuştur.

Uluslan (2010), “Alternatif Turizm Çeşitlerinin Turizm Potansiyeline Etkisi: Konya Örneği” isimli çalışmada, Konya ilinin turizm önemine değinilerek ekonomik, sosyo-kültürel ve doğal çevre üzerindeki etkileri ve Konya'nın; konumu, tarihi, coğrafi özellikleri irdelenerek alternatif turizm önemi üzerinde durulmuştur.

Uluslan ve Batman, (2010), “Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (A Search For The Effects of The Alternative Kinds of Tourism on The Tourism of Konya)” adlı çalışmada, Konya ilinin önemli doğal ve kültürel kaynakları incelenerek bu alanların alternatif turizm potansiyeli yönünden turizm sektörüne kazandırılması yönünde görüşler ortaya koyarak çözüm önerileri sunulmuştur.

Göçmez (2011), “Konya İlindeki Obruklar ve Traverten Konileri”, adlı çalışmada, Konya Havzası obruklarının oluşumunda, asidik özellikteki yeraltı suyunun etkileri üzerinde durmuştur.

Sakar, (2012), “Turistik Destinasyon Açısından Konya İli’nin Marka Kişiliği Üzerine Bir Araştırma” isimli yaptığı çalışmada, yerli ve yabancı turistler dikkate alınarak destinasyon açısından Konya ilinin marka olmasında Aaker’in (1997) ölçeği uygulaması yapılarak farklılaşmaların araştırılarak sonuçlandırılmasına dayandırılarak destinasyonun pazarlanması ile ilgili yapılabilecekler öneriler sunmuştur.

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı 8. Bölge Müdürlüğü, Konya Şube Müdürlüğü, (2012), “TR-52-12-TD02/06 Konya Turizminin Çeşitlendirilmesine Yönelik Ekoturizm Eylem Planı Çeşitlendirilmesi”, adlı yapılan çalışmada, Ekoturizm faaliyetlerinin neler olduğu, Dünya’da ve Türkiye’de Ekoturizm faaliyetleri hakkında genel değerlendirme yapılarak Konya’nın kültürel ve doğal ekoturizm potansiyelleri incelenmiştir. İnceleme sonucu SWOT analizi yapılmıştır. Konya ilinde yer alan ekoturizm yönünden değer arz eden tüm alanlarla ilgili altyapı vb. sorunların çözümüne yönelik görüş ve öneriler sunmuştur.

Tapur ve Bozyiğit (2013), “Konya İli Obruk Envanteri” konulu çalışmalarında Konya ilindeki obrukların envanterine yönelik bir çalışmadır. Bu çalışmada obrukların oluşumu, özellikleri ve potansiyellerine dikkat çekilmiştir.

Tekin, (2014), “Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Konya’da Ekoturizm Rotaları”, adlı çalışmada, Konya’nın turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi amaçlanmış olup Konya’nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerler dikkate alınarak çeşitliliğinin artırılması yönünde görüşler sunarak ilgili alanlar ve rotaları belirlenip ekoturizm yönünden değerlendirilme önerileri sunulmuştur.

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı 8. Bölge Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 8. Bölge Müdürlüğü, (2016), “Konya Tabiat Turizmi Master Planı” adlı çalışmada, Konya ilinin doğal alanları, yöre insanının geleneksel hayatı, kırsal kalkınma ve sürdürülebilir turizm değerlerine yer verilmiştir. Özellikle sürdürülebilir turizm amacı doğrultusunda Konya'nın doğa turizm alanları ile ilgili ayrı ayrı SWOT analizleri yapılarak bu alanların turizm potansiyellerinin değerlendirilmesiyle ilgili görüş ve öneriler sunulmuştur.

Bozyiğit ve Meydan (2017), “Geopark Potantial Evaluation of Tınaztepe Cave and Its Surrounding,” adlı çalışmada, Tınaztepe Mağarası ve çevresinin Jeopark potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik kriterlere yer vermişlerdir.

Pınar, Buldur ve Tuncer (2018), “Bolluk Gölü Traverten Konilerinin Geçmişten Günümüze Değişimi”, isimli yaptıkları çalışmada son 50 yıllık süreçte Bolluk Gölü traverten konileri ile çevresindeki jeomorfolojik şekillerin değişimine yönelik sınıflandırma yaparak sayılarını yeniden tespit etmişlerdir. Ayrıca bu sahanın jeopark alanı olarak değerlendirilmesi ve gelecek kuşaklara korunarak aktarılması yönünde fikir sunmuşlardır.

Bozyiğit (2018), “Takkeli Dağ (Doğal Yapı, Yerleşme, Turizm)” konulu yaptığı çalışmada, Konya şehrinin batı kesimindeki Loras Dağı ile Sille Çayı Vadisi arasında kalan sahanın jeolojik-jeomorfolojik özellikleri, yer şekilleri, toprak, bitki ve iklim özelliklerine değinilerek bu alanlarına sahip olduğu doğal ve beşerî anlamdaki turizm potansiyellerine yer vermiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KONYA İLİ'NİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

1.1. FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Jeolojik Özellikler

Konya ili sınırları içinde kalan sahada Paleozoik, Mesozoik, Tersier ve Kuaterner'e ait kayalara rastlanmaktadır.

Konya Ovası ve çevresinin alt yapısını metamorfik ve kristalen kütleler ile Kretase yaşlı ofiolitik seriler teşkil eder. Metamorfik kayalardan mikaşist, fillat, mermer, şist ve kuvarsitlere farklı kesimlere rastlanmaktadır. Mikaşistler, Konya Ovası'nın kuzeyinde ve güneyindeki dağlık sahalarda görülmektedir. Kuvarsit ve fillatlar, mikaşistlerin üzerinde yer almaktadır. Şistler, Karadağ, Ardıçlı, Sızma ve Bilecik köyleri civarında yaygın olarak görülmektedir. Şistlerin üzerinde ise mermerlere rastlanmaktadır. Mermerler ovanın kuzeyinde Bozdağlar'da, güneyde, Toros dağları ve Karadağ çevresinde görülmektedir. Mermerler yer yer tektonik hareketlerden etkilenmiş olup çatlaklı kırılğan bir özellik kazanmışlardır. Paleozoik yaşlı olarak kabul edebileceğimiz tortul kayaç formasyonları arasında Permo-Trias kalkerleri bulunmaktadır. Kalkerler ovanın kuzeybatısı ile batı kesimlerinde yaygın olarak görülürler. Şist ve mermerler üzerinde diskordant olarak gelişmişlerdir (Bozyiğit ve Güngör, 2011: 172).

DSİ (1975) yaptığı çalışmalara göre, Konya Ovası çevresinde serpantinler yer almaktadır. Serpantinler; ovanın güneyinde yer alan Toros Dağları'nda, ovanın batısı ve güneybatısındaki dağlık kesimin eteklerinde yaygındır. Konya-Seydişehir karayolu güzergahında, Çayırbağ ve çevresinde serpantinlerin üzerinde Üst Kretase yaşlı kalkerler yer almaktadır. Genellikle bu formasyonlara Konya'nın batısında, Karaman'ın güneyindeki plato sahasında, Ereğli civarında ve Karadağ çevresindeki yükseltilerde rastlanmaktadır. Gri, gri-mavi ve beyaz renkli olup sert, kırılğan ve ince tabakalıdır (Aktaran: Bozyiğit ve Güngör, 2011: 172).

Konya ilinde Tersier; altta Miosen, üstte Pliosen yaşlı birimlerle temsil edilmektedir. Miosen-Pliosen yaşlı birimler, Ulu ve diğerleri (1994) tarafından “İnsuyu formasyonu” olarak adlandırılmıştır. Formasyona ait kil taşı, marn ara seviyeli gölssel kalkerler veya kalker ara tabakalı marnlar, inceleme alanının kuzey, batı, güney kenarları ile havza tabanında geniş yer kaplamaktadır. Bu sahalarda yer yer de jips, tuz gibi evaporitik çökeller görülmektedir. Kalkerler genellikle gri, bazen koyu gri, grimsi beyaz, pembemsi beyaz, krem, yer yer koyu gri, kahve renkli, orta-kalın tabakalı, çatlaklı, eklemli, çatlakları kalsit dolgulu, kırılğan ve orta sağlam dayanımlıdır. Çok yaygın bitki sapı veya bitki kökü boşluklu, erime yüzeyle ve erime boşlukludur. Marnlar açık sarı, sarımsı beyaz renkli, kötü tabakalı, gevşek tutturulmuş ve zayıf dayanımlıdır. Çoğu yerde çatlaklı ve gözeneklidir. Formasyon içinde yaygın olan karstlaşma ve karstlaşmaya bağlı obruk oluşumları, daha çok birimin marn ara tabakalı gölssel kalker veya kalker ara tabakalı marn seviyelerinde gözlenmektedir. Bu da marn ve kalkerlerin karstlaşmaya yatkın olmasından kaynaklanmaktadır. Bir diğer önemli etken ise marn ve evaporitlerin zamanla su tarafından çözümlenmesi ve ortamdan yıkanarak uzaklaştırılmalarıdır. Formasyon, kendinden daha yaşlı birimler üzerinde uyumsuzlukla yer almaktadır. Birimin kalınlığı 450 m, yaşı Üst Miosen-Alt Pliosen olarak kabul edilmiştir (Aktaran: Tapur-Bozyiğit, 2013: 7-8; Ulu vd. 1994; Törk vd. 2009).

Konya ili ve çevresini oluşturan arazide “Dilekçi Formasyonu” olarak adlandırılan formasyona ait birimler ise geniş bir yayılım göstermektedir. Birim orta kalın katmanlı orta tutturulmuş ayrılmamış kumtaşı, çakıltaşı, kiltası, killi kalker, kalker, tuf, aglomera ve genellikle andezitik-dasitik lavlardan oluşur. Bu kayalar birbirleri ile hem geçişli hem de karmaşık halde gözlenmektedir. Formasyon nehir, göl ve acı su çökelleri ile temsil edilir. İçindeki fosillere göre yaşı Orta Miosen-Alt Pliosen olarak belirlenmiştir. Kendisinden yaşlı formasyonları uyumsuz olarak örter. Formasyon genel olarak açık renkli olup, çökelimi esnasında volkanik hareketlere uğramıştır. Formasyon genellikle yamaçlarda alttaki birimlere ait yamaç molozlarıyla birlikte başlar. Temelden göl veya ovaya doğru gidildikçe incelik ve göl içinde kalkerlere geçer (Bulduk vd. 2006: 18).

Plio-Kuaterner dönemde oluşmuş alüvyonlar, Konya Ova tabanı ve çevredeki vadi tabanlarında yüzeylemektedir. Farklı kayalardan türemiş alüvyonların yer yer kalınlığı değişmekle birlikte Konya ovasında 100 metreye ulaştığı görülür. Günümüze yakın

zamanlarda oluşmuş Eski Konya Gölü'nün birikim şekillerinden kıyı kordonu içerisinde tatlı su fosillerinden dresensia fosillerine sıkça rastlanmaktadır (Fotoğraf-1;2).

Fotoğraf-1: Konya Ova Tabanında Yer Alan Fosili Kıyı Kordonu (Merdivenli Köyü).

Fotoğraf-2: Tatlı Su Ortamında Yaşamış Dresensia Fosili Kavkaları (Merdivenli Mahallesi-Karapınar).

1.1.2.1. Konya ovası

Geç Eosen-Oligosen döneminde çevresindeki dağlık sahaların yükselmesi sonucu alçakta kalan Konya ova tabanı plüviyal dönemde çevreden gelen sularla tatlı sulu bir göl haline gelmiştir. Üst Miosen sonunda bölgenin genel yükselmesine neden olurken, bir taraftan da bu yükselmeye bağlı olarak oluşan doğal setler (Bozdağlar Sırtı) Plio-Kuaterner göl havzasını, Tuz Gölü Havzası ve Konya Gölü Havzası (Hotamış Gölü) olmak üzere ikiye ayırmıştır (Ulu vd. 1994: 160-162).

Bu dönemde göl haline gelen saha kısa zamanda çevreden gelen akarsuların getirdiği sedimanlarla dolarak ova görünümü kazanmıştır. Konya Ovası'nın ortalama yükseltisi 1000 m civarındadır. Yarma kuzeyinde, Hotamış Gölü'nde ve Akgöl'de yükseltisi 995 m'ye kadar düşmektedir. Hotamış Gölü ve Akgöl, çevrelerindeki suların toplandığı kapalı ve çukur bir alan halindedir.

1.1.2.2. Obruk Platosu

Konya Ovası'nın kuzeyinde yer alır. Plato, 1100-1150 m'ler arasında değişen dalgalı bir aşınım yüzeyi özelliği gösterir (Fotoğraf-3). Doğu-batı yönünde 75-80 km uzunluğa, kuzey-güney yönünde 35-65 km genişliğe sahiptir. Obruk Platosu'nun temeli, göl çökellerinden oluşmuştur. Genelde Üst Miosen-Alt Pliosen döneminde oluşmuş bu çökeller; kalker, marn, kil, kumtaşı, konglomera ve tuzlu kil tabakalarıdır. Platoryu oluşturan formasyonlar, yatay strüktür göstermektedir. Yüzeyde ve yüzeye yakın kesimlerde kalkerin yer tutması, başta obruk olmak üzere karstik şekillerin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Bozyiğit ve Tapur, 2009: 40).

Fotoğraf-3: Obruks Platosu Yer Yer Vadilerle Parçalanmış Dalgalı Bir Aşınım Yüzeyi Özelliği Göstermektedir. Fotoğrafta Vadi Tabanında Yer Alan Potur Yaylası Görülmektedir (Karapınar Kuzeyi).

1.1.2.3. Dağlık sahalar

Konya ilindeki dağlar oluşumlarına göre volkanik ve kıvrım dağları özelliği göstermektedir.

Geyik Dağı Birliği'nin oluşturduğu yükseklikleri aşıp güneye doğru ilerleyen Aladağ, Bozkır ve Bolkar birlikleri, Konya Ovası'nın güneyindeki yüksekliklerin daha da artmasına yol açmıştır (Ulu vd. 1994: 160-162).

Bozdağlar, Konya il merkezinin kuzey-kuzeydoğu kesiminde yer alır. Güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda en uzun yeri 60 km, doğu-batı yönündeki en geniş yeri ise 45 km uzunluğa sahiptir (Fotoğraf-4). Temelinde Paleozoik yaşlı metamorfik kayalar (şist, fillat, kuartzit, dolomitik mermerler) geniş yer tutarken, bunların üzerine Kretase kalkerleri diskordant olarak gelmiştir. Dağın en yüksek zirveleri arasında; Karadağ T. (1919 m), Nurasdağı T. (1566 m) ve Peynirlik T. (1533 m) yer alır. Üzerinde bulunan Tutup (Konya-Ankara) ve Akbaş belleri (Konya-Aksaray) ile karayolu ulaşımında kolaylık sağlamaktadır. Konya Ovası'na bakan kesimlerinde, Eski Konya Gölü'nün izlerinden olan pasif falezler ve birikinti alanlarına rastlanır (Tapur ve Bozyiğit, 2013: 10).

Fotoğraf-4: Temelinde Paleozoik Yaşlı Metamorfik Kayaçların Yer Aldığı Bozdağlar'ın Konya Ovası'na Bakan Yamaçları Akarsu Vadileri ile Parçalanmış Bir Görüntü Sunmaktadır.

Karacadağ, İç Anadolu volkan grubu sırasında yer alır. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda, kabaca 30 km uzunluğunda ve 15 km genişliğindedir. Dağın ana jeolojik yapısını; andezit, volkanik tuf, aglomera ve bazaltlar oluşturur. Karacadağ, birden fazla volkanik zirveleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu hali ile bir sıradağ izlenimi uyandırır. Dağın en yüksek yeri, Kurşuncukale T. (2025 m)'dir (Sür vd. 2002). Karacadağ, çevresindeki düzlük sahadan ayrılan kalkan şekilli bir volkan yapısı arz eder. Dağın, Üst Pliosen ve Pliosen sonlarındaki püskürmeler sonucunda oluştuğu belirlenmiştir (Bozyiğit ve Tapur, 2009: 140).

Meke Dağı, Karacadağ'ın güney kesiminde yer alır. Pleistosen'de meydana gelen volkanik faaliyetlerle birkaç safhada oluşmuştur. Bu sahadaki volkan koni ve kraterleri; güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda Andıklı T. (1119 m), Küçük Medet T. (1302 m) ve güneyde Meke Tepesi (1278 m) şeklinde sıralanır (Tapur ve Bozyiğit, 2013: 11).

Erenler-Alacadağ, Orta Miosen'den başlayıp Pliosen'e kadar süren volkanizma sonucu oluşmuştur. Erenler-Alacadağ volkanitleri genellikle andezitik ve trakiandezitik kayalardan ibaret olup tuf ve tüfit çökelleri ile ardalanmıştır (Akkuş ve Bozyiğit, 2000:

32). Dağın üzerinde yer alan andezit ve trakiandezit lavlarının fazla akıcı olmamasına bağlı olarak, dom özelliği gösteren yeryüzü şekilleri teşekkül etmiştir (Fotoğraf-5), (Bozyiğit, 2005:15).

Fotoğraf-5: Kuzey-Güney İstikametinde Uzanan Andezit ve Trakiandezitlerden Oluşmuş Alacadağ'ın Doğu Yamaçları.

1.1.3. İklim Özellikleri

Konya ili, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nin güney kısmında yer alır. Yeri itibarı ile subtropikal kuşak üzerinde bulunan Konya Ovası'nın, jenetik bir klima alanı kabul edilen Akdeniz İklim Tipi çerçevesi içinde yer almaktadır (Erol, 1999).

Konya ili kış mevsiminde Asor Yüksek Basınç çekirdeğinin güneye kayması ve doğu Avrupa üzerindeki basıncın termik sebeplerle akması neticesinde basınç gradyanı Akdeniz'e doğru olmaktadır. Dolayısı ile kışın hava akım çizgileri, Akdeniz Havzası'nın güney yarısında, güneybatı ve kuzey yarısında ise kuzeydoğudan esen rüzgarlar şekline dönüşür. Böylece Akdeniz Havzası bir konverjans alanı halini alır. İzlanda çevresinden gelen gezici alçak basınçlar, Akdeniz'e sokulan soğuk hava dalgaları dolayısıyla dikey kararsızlığa ve depresyonların gelişmesine yol açarak fırtına

ve bol yağışlara sebep olur. Genel atmosfer dolaşımının kuvvetli olması, frontal yağışları arttırır. Buna göre, kışın Konya ili polar kontinental, polar maritim ve tropikal maritim hava kütleleri ile batı yönlü depresyonların etkisinde kalır. Polar kontinental ve tropikal maritim hava kütleleri İç Anadolu'da karşılaştıkları zaman genellikle kar yağışları meydana gelir (Erinç, 1996).

Yaz mevsiminde maritim polar ve kontinental polar ile polar cephe kuzeye çekilir. Buna karşılık, Türkiye tropikal hava kütlelerinin etkisi altına girer. Bu yüzden de genellikle Türkiye'de frontoliz hakim olur. Konya ilinde de çok kuru ve kararlı vaziyetteki kontinental tropikal hava kütleleri etkilerini gösterirler. Kuzeye çekilmiş olan Atlantik üzerindeki maritim tropikal hava kütlesi Basra İTC alanına doğru 2000 m yüksekliğe kadar bir hava akımı meydana getirirken kara üzerinde alttan ısınarak ve nem kaybederek stabil hale gelir. Böylece bir taraftan yaz poyrazı bölgede etkili olur. Fakat genelde yaz, nispi nemliliğinin düşük olduğu ve en az değiştiği bir mevsimdir (Erol, 1999).

Konya ilinin, son meteorolojik verileri incelediğimizde genel anlamda yumuşak karasal iklim özelliklerinin hakim olduğunu görmekteyiz. Yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ise soğuk ve kar yağışlı geçmekte ancak her geçen yıl özellikle soğuk ve kar yağışlı gün sayısının azaldığını veya bazı aylarda kümelenildiğini söyleyebiliriz. Son yıllarda ise küresel iklim değişiklikleri etkisini ülkemizde ve araştırma sahamızda bariz şekilde görmekteyiz. Genel anlamda yağış durumunun azalmasına bağlı olarak özellikle su kaynaklarının oransal düşmesi bitki ve diğer canlı hayatına olumsuz yansımaya sebep olmaktadır.

Konya ilinin iklim özelliklerini tespitine yönelik Konya, Beyşehir, Ereğli, Karapınar ve Seydişehir istasyonlarına ait veriler dikkate alınmıştır. Bu veriler ışığında (1975-2016) yıllık ortalama sıcaklığın 10.8 ile 11.8 °C arasında; yıllık ortalama yüksek sıcaklıkların 17-18.9 °C arasında; yıllık ortalama düşük sıcaklıkların 3.8-6.2 °C arasında; yıllık ortalama yağış miktarı ise 302.5-776.9 mm arasında değiştiği görülür (Tablo-1). En soğuk aylar; Ocak-Şubat, en sıcak ayların; Temmuz-Ağustos ayları olduğu görülmektedir. Yıl içerisinde gerçekleşen donlu gün sayısı ortalama 79.74 ile 115.73 gün arasında değişmektedir.

Araştırma sahasında Beyşehir ve Seydişehir’de don olaylı gün sayısı düşerken yağış miktarı, kar yağışlı gün ve karla örtülü gün sayısında artış, Konya, Karapınar’da don olaylı gün sayısı artmakta, yağış miktarı, kar yağışlı gün ve karla örtülü gün sayısı düşmektedir.

Ülkemizde en az yağışın düştüğü saha Konya il sınırlarının bir kısmının yer aldığı Tuz Gölü ve çevresidir. Yağışlar en fazla ilkbahar mevsiminde konveksiyonel şekilde düşmektedir. Yağış azlığına bağlı olarak en etkili rüzgar erozyonu da Konya ve çevresinde görülmektedir. Yağış en fazla Nisan-Mayıs aylarında, en az ise Temmuz-Ağustos aylarında düştüğü tespit edilmiştir. Nemli gün sayısı en çok kış mevsiminde, kuraklık ise yaz mevsiminde görülmektedir.

Tablo-1: Konya İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı İlçelerin Meteorolojik İklim Verileri (1975-2016).

İklim Elemanları	Konya	Beyşehir	Ereğli	Karapınar	Seydişehir
Yıllık Ort. Sıcaklık (°C)	11,6	10,8	11,8	11,2	11,8
Yıllık Ort. Yüksek Sıcaklık (°C)	18	17,0	18,9	18,2	17,8
Yıllık Ort. Düşük Sıcaklık (°C)	5,7	4,9	5,1	3,8	6,2
Yıllık Ort. Donlu Gün Sayısı	101,48	95,83	97,89	115,73	79,74
Yıllık Ort. Basınç (hPa)	898,2	886,3	896,6	902	887,7
Yıllık Ort. Toplam Yağış (mm)	339,9	506,4	317,2	302,5	776,9
Yıllık Ort. Nisbi Nem (%)	59,6	63,5	61,7	61,6	62,7
Yıllık Ort. Kar Yağışlı Gün Sayısı	15,4	17,59	11,95	13,61	18,56
Yıllık Ort. Karla Örtülü Gün Sayısı	35,71	39,97	34,86	33,23	40,26

Kaynak: Konya Meteoroloji 8. Bölge Müdürlüğü İstatistikleri, Konya-2017.

1.1.4. Hidrografik Özellikler

Konya ilinin sahip olduğu jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerinden dolayı sularının büyük kısmını yeraltı suları oluştururken bir kısmını da yüzey suları oluşturur. Yüzeyde akışa geçen sular ya doğal göllerde ya da yapay göllerde toplanmıştır. Özellikle baraj göllerinde toplanan sular taşkın önleme ve sulama-kullanma amaçlı yapılmıştır. Ülkemizin diğer bölgelerine oranla doğal göllerin sayısı fazladır. Konya sınırlarını kapsayan alanlarda göller sayı olarak oldukça çoktur. Ancak beslenme

yetersizliği açısından su miktarları ve derinlikleri oldukça düktür. Göllerdeki su varlığı yıl içinde düfen yağış durumuna göre artış veya azalma-kurumaya yüz tutma gibi bataklık haline geçebilirler.

Konya ilinin hidrografik unsurları arasında akarsular, göller ve yeraltı suları önemli yer tutmaktadır.

1.1.4.1. Akarsular

Konya, sahip olduğu iklim özelliklerine bağlı olarak akarsu açısından yeterli potansiyele sahip değildir. Genelde yüksek kesimlerden kaynağını alan mevsimlik sel rejimli akarsular bulunmaktadır. Bu kaynakların bazıları göl sularını beslerken bazı akarsular ise göllerden beslenmektedir.

Konya il sınırları içerisinde daha çok mevsimlik ve sel rejimli akarsular yer alır. Yöredeki akarsular, Konya'nın kapalı havza özelliğine sahip olması nedeniyle, çevreden merkeze doğru yönelerek ova tabanındaki bataklık sahalarda kaybolmaktadır. Havzadaki akarsular kar ve yağmur suları ile beslenir. Ancak yağış rejiminin düzensiz olması akarsuların akımlarında da düzensizliğe yol açmıştır (Bozyiğit ve Karaaslan, 2005: 08). Akarsular arasında Beyşehir Kanal ayı, arşamba ayı, Meram ayı, Sille Deresi, İvriz ayı, Dorla ayı ve Hadim ayı yer almaktadır.

Beyşehir Kanal ayı: Beyşehir Gölü'nün suları ile beslenir. Önceleri doğal bir yatak içerisinde akarak, Suğla Gölü'ne boşaltılmaktaydı. Ancak tarihsel bir süreç boyunca Beyşehir ayı üzerinde Konya Ovası'nın sulaması için birtakım çalışmalar yürütölmüştür. Bu konuda ilk çalışma 1819 yılında elik Mehmet Paşa tarafından Suğla Gölü düdenlerini kapatma çalışmasıdır. 1871'de Vali İzzet Paşa ve 1872'de de Hafız Paşa Suğla Gölü'ne akan Beyşehir ayı'nı Mavi Boğaz yoluyla Konya Ovası'na akıtmayı denerse de başarısız olur. 1880 yıllarında Kuru Kafa Mehmet Efendi Beyşehir ayı'nı Mavi Boğaz'a bağlar fakat suyun fazlalığı nedeni ile kanal bozulur. 1898-1902 yıllarında Konya Valisi Avlanyalı Ferit Paşa ve Padişah II. Abdöhamit Han'ın onayı ile Alman müteahhit firma ile görüşölür. 1907 yılında ihale edilen kanal, 1913'de açılır. Seydişehir'e kadar kuzeybatı-güneydoğu istikametinde akan ay, Gökhüyük-Sarayköy arasında açılan kanal aracılığı ile Mavi Boğaz'a ulaşır. Mavi Boğaz içerisinde Pınarcık

Köyü yakınlarında Çarşamba Çayı ile birleşir (Fotoğraf-6). Buradan Apa Barajı'na, oradan da Konya Ovası'na sularını boşaltır. Beyşehir Kanal Çayı'nın akım ve rejim özellikleri doğal olmaktan uzaktır. Bunda Beyşehir Gölü çıkışında bulunan regülâtörle istenilen zamanda istenilen ölçüde su verilmesi etkilidir. Günümüzde Kanal Çayı'nın suları, Suğla Su Depolama sahasında toplanmakta, oradan da kontrollü bir şekilde Apa Barajı'na aktarılmaktadır (Bozyiğit, 2011: 93-94).

Fotoğraf-6: Beyşehir Kanal Çayı, Pınarcık Mahallesi Yakınlarında Çarşamba Çayı İle Birleştikten Sonra Debisi Artmaktadır.

Çarşamba Çayı: Konya ilinin önemli su kaynaklarından biri olan Çarşamba Çayı bu havzanın güney batısında yer alır. Geyik Dağları Sistemi'nin parçası olan Akdağ, Göladağı ve Haydar Dağı'nın doğu ve kuzey yamaçlarından doğan Çarşamba Çayı, daha çok kar ve yağmur sularıyla beslenir. Yer yer karstik kaynakların da dahil olmasıyla güçlenir. En önemli karstik kaynak Aygır (Sugözü) Pınarıdır. Aygır Pınarı'ndan sonra Çarşamba Çayı'na irili ufaklı çok sayıda dere katılır (Buldur ve Sarı, 2010: 91-92). Çarşamba Çayı, Karacahisar Sorkun, Dere ve Çağlayan mahallelerinden geçerek Bozkır'ı ikiye böler. Bozkırdan sonra Yolören mahallesinden geçerek Pınarcık mahallesinin 700 m Kuzeybatısında Beyşehir'den gelen Kanal Çayı ile "suçatı" denilen mevkiide birleşerek Çarşamba Çayı'nı oluşturur. Bu çay Mavi Boğazı adı verilen

kanyon vadiden (Fotoğraf-7) geçerek Apa Barajı'na ulaşır. Çarşamba Çayı'nın akımı düzensizdir. Ortalama akımı 3.814 m³/sn'dir. Maksimum akım nisan, minimum Ağustos-Eylül aylarına rastlar (Bozyiğit, 2011: 292-293).

Fotoğraf-7: Çarşamba Çayı; Beyşehir Gölü'nden Çıkan Kanal Çayı İle Birleştikten Sonra Mavi Boğaz Adı Verilen Vadiden Geçerek Apa Barajı'na Ulaşır.

Meram Çayı (Uluçay): “Aladağ (2339 m), Morbel, Tasmakıran (1856 m), Dikmen (1938 m) ve İtdişi (1920 m) tepelerinden Uluçay adı ile doğar. Bu dere doğu ve güneydoğu doğrultusunda akarak havza ortalarından itibaren sağ ve soldan inen; Değirmendere, Darboğaz, Kışla, Karadere, Taşboğaz, Hüyük, Dilekçi kolları ile pek çok isimsiz yan dere kollarını alarak Altınapa Barajı'na ulaşır. Buradan itibaren Meram Çayı adını alır. Yaklaşık kuzey-güney doğrultusunda 2 km ilerleyen çay daha sonra 90°'lik açı yaparak doğuya döner. Buradan 10 km devam ederek Konya Ovasına ulaşır” (Bozyiğit ve Kaya, 2017: 291). Sel rejimli akarsu özelliğine sahiptir. Üzerinde sulama ve taşkın kontrolü amacı ile Altınapa Barajı (1967) yapılmıştır (Fotoğraf-8).

Fotoğraf-8: Altınapa Baraj Gölü'nün Güneyden Görünümü.

Sille Deresi, kaynağını Tepeköy kuzeyindeki dağlardan alarak kuzey-güney istikametinde Sille yerleşmesini ikiye ayırdıktan sonra da Konya Ovası'na ulaşır. Sille Deresi düzensiz bir rejime sahiptir. Sille yerleşmesi zaman zaman derenin suyunun çok arttığı dönemlerde sel baskınlarına maruz kalmıştır. Sille Deresi üzerinde sulama ve taşkın kontrolü amacı ile *Sille Barajı* (1960) inşa edilmiştir (Fotoğraf-9), (Tapur, 2009:17).

Fotoğraf-9: Sille Deresi Üzerinde Yer Alan Sille Barajı'nın Kuzeyden Görünümü.

İvriz Çayı, kaynağını Bolkar Dağları'ndan alan ve ismini yüzeye çıktığı İvriz'den alan önemli bir karstik kaynaktır. Çay önce Halkapınar'daki *İvriz Barajı*'na (1984), oradan da Akgöl'e dökülür. İvriz Çayı'nın yıllık toplam akım değeri 129,89 hm³'tür. En fazla akım yağışlara bağlı ilkbaharda artarken, kış aylarında yağışların daha çok kar şeklinde düşmesi ve sıcaklığın düşük olması sebebiyle bu dönemde akım düşmektedir. Ayrıca İvriz Çayı'nın taşıdığı su miktarının her dönem yüksek olması karstik kaynaklarla beslendiğinin bir delilidir (Fotoğraf-10). Bunun yanı sıra kaynağında Hititlerden kalma dünyanın ilk tarım anıtının bulunuşu bu akarsuyun çok eskiden beri sulamada kullanıldığını göstermektedir (Konya Ansiklopedisi, 2012: 213).

Fotoğraf-10: İvriz Çayı Karstik Kaynaklarla Beslenmektedir. Kaynak Çıkışı (Halkapınar, 2016).

Hadim Çayı: Hadim İlçesi'ne hayat veren en önemli hidrolojik birim Göksu Nehri'dir. Kaynağını Toros Dağları bünyesindeki Geyik Dağları olmak üzere Taşeli Platosu'ndaki pek çok karstik kaynaktan almaktadır. İki ana koldan oluşan Göksu Nehri'ni oluşturan kollardan biri Hadim bölgesinden kaynağını almakta ve litaretürde *Hadim Göksuyu* olarak geçmektedir. Bu kol Gevne yaylalarından kaynağını almakta Gederet, Gezlevi (Koru Alan) ve Buzyer yaylaları üzerinde Dedemli köyü bahçelerine

ulaşmaktadır. Daha sonra Taşkent Suyu denen çay ile birleşerek asıl Göksu'yu oluşturmaktadır. Bundan sonra Aladağ koyağı vadisinde, Eşenler Dağı ve Aladağ üzerinden Yerköprü'ye çıkar. Bölgede arazinin de karstik (eriyebilen özellikte) olması akarsuların bazen yerin altına girerek bir müddet ilerlemesine sonra tekrar yüzeye çıkmasına yol açmıştır (Konya Ansiklopedisi, 2012: 112).

Dorla (Aydoğmuş) Çayı: Konya-Güneysınır ilçesi Dorla köyü sınırlarında (2 km) yer alır. Üzerinde sulama amaçlı gölet inşa edilmiştir.

May Deresi: Konya-Akören sınırları içinde yer alan May Çayı, Konya'nın güneybatısında bulunan dağlık sahalardan kaynağını alarak Kestel, Ağva ve Kavak dereleri ile birleşerek güneydoğuya doğru akmaktadır. Sel karakterli genelde mevsimlik akış özelliğine sahip üzerinde sulama ve taşkın amaçlı kurulan *May Barajı* (1960) yapılmıştır.

1.1.4.2. Göller

Konya ili göller açısından zenginlik arz etmektedir. Çok sayıda göl bulunmasına karşın dikkati çekenler arasında Tuz, Beyşehir, Suğla, Akşehir ve Meke bulunmaktadır.

Tuz Gölü: Cihanbeyli'nin 20 km doğusunda yer alır. Dışarıya akıntısı bulunmayan gölün denizden yüksekliği 905 m'dir. Yüz ölçümü 1620 km² olarak belirlenen göl alanı, yaz ve kış aylarında farklılık gösterir. Çünkü kışın biriken sular, yazın buharlaşır ve gölün alanı oldukça daralır. Gölde tuz oranı oldukça yüksektir. Tuz oranı kışın % 17-18 civarında iken yazın % 25-30'lara çıkmaktadır (Fotoğraf-11).

Fotoğraf-11: Tuz Gölü Yaz Mevsiminde Sularının Bir Kısmını Buharlaştırma İle Kaybetmektedir. Tuz Konsantrasyonunun Arttığı Göl Sahasında Oluşan Tuz Adaları.

Beyşehir Gölü: Akdeniz Bölgesi'nin Göller Yöresi'nde yer alır. Güney ve batısında, Toros Sıradağları; güneydoğusunda, Erenler; kuzeydoğusunda, Sultan Dağları bulunur. Türkiye'nin üçüncü büyük gölüdür. Yüzölçümü, 658 km², denizden ortalama yüksekliği 1121 m, en derin noktası 8-10 m civarındadır. Yağış alanı 4086 km²'dir. Uzunluğu 50 km, genişliği 28 km'dir. Göl suları tatlı su özelliğindedir. Göl çanağının oluşumunda tektonik ve karstik süreçler etkili olmuştur. Pliosen sonlarında kuzeybatı-güneydoğu istikametinde Beyşehir çanağı yükselemeyip faylarla çökmüştür. Çöken bu sahada, göl oluşmuştur. İçersinde irili ufaklı 30 ada bulunmaktadır. Bunlardan başlıcaları, Mada, İğdeli, Orta, Aygır, Kızıl, Hacı Akif, İçeri, Terkenli, Gölkaşı, Kızılkulesi, Akburun, Mındıras adalarıdır. Göl, dere ve karstik kaynaklarla beslenmektedir. Su seviyesinin düşmesinde; Beyşehir Kanal Çayı, Kırelî sulaması ve düdenler etkili olmaktadır. Yıl içersinde Ekim-Mayıs ayları arasında yağışa bağlı olarak seviye yükselmesi, Haziran-Ekim arasındaki dönemde ise göl sularının kullanımı nedeniyle bir seviye alçalması görülür" (Bozyiğit, 2011: 126).

Beyşehir Gölü'nün suları tatlı ve alkali özelliğindedir (Fotoğraf-12). Göl faunası içerisinde sazan, akbalık, çiçek balığı, kadife, çin sazani, gümüş balığı, gövce,

kızılkanat, siroz, sarıbalık, tatlı su levreği, su kaplumbağası ve yılanlar en göze çarpan türlerdir. Beyşehir, önemli sulak alanlardan biridir. Özellikle yırtıcı kuşlar nedeniyle Türkiye’deki *Önemli Kuş Alanları*’ndan birisi olarak kabul edilmektedir. Bölgede, 52 familyaya ait 245 kuş türü (72’si yerli, 84’ü yaz göçmeni, 47’si kış göçmeni ve 42’si transit göçer) tespit edilmiştir (Bozyiğit, 2011: 126).

Fotoğraf-12: Beyşehir Gölü, Türkiye’deki “Önemli Kuş Alanlarından Birisi Olarak Kabul Edilmektedir.

Göl alanı, 1991 yılında Birinci Derece Doğal Sit Alanı, 1993 yılında da Isparta ve Konya illerine bağlı olan Kızıldağ ve Beyşehir Milli Parkları sınırları içine alınmıştır.

Suğla Gölü: Beyşehir gölünün 40 km güneydoğusunda, Seydişehir’in 10 km güneyinde yer alır. Göl aynasının ortalama yüzölçümü 125 km²’dir. Suğla gölü yağışlı yıllarda göl, kurak yıllarda ova durumundadır. Denizden ortalama yükseltisi 1040 m olan gölün oluşumunda tektonik ve karstik olayların izleri görülür. Suları tatlı olmasından dolayı su ürünleri ve sulama açısından faydalanılmaktadır.

Akşehir Gölü: Akşehir ilçesinin 9 km kuzeyindedir. Konya İli’nin üçüncü büyük gölüdür. Denizden yüksekliği 960 m’dir. 353 km²’lik bir alanı kaplar, suları tatlı, organik

maddelerce zengin, ötrofik bir göldür. Göl güneyindeki dereler ve Eber Gölü ile aradaki kanaldan beslenir. Derinliği 3-5 m'dir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2011: 62).

Akşehir Gölü; son zamanlarda artan tarımsal faaliyetler veya farklı amaçlarla kullanılan yoğun su tüketimi ile Eber Gölü'nü besleyen su kaynaklarına baraj yapımı vb. etkenlere bağlı olarak sularının azalması sonucu yeterince beslenemeyen göl kurumaya yüz tutmuştur (Fotoğraf-13).

Fotoğraf-13: Akşehir Gölü'nün Batısından Sularının Çekilmiş Hali.

Meke Gölü: Karapınar'ın 7 km kadar güney doğusunda, Acıgöl'ün ise 4 km kadar güneybatısındadır. 1,5 km genişlikte ve elips şeklindeki kraterin ortasında, göl düzeyine göre yaklaşık 140 m yüksekliğinde piroklastik malzemeden oluşan bir tepe vardır. Meke Tuzlası'nın oluşumunda iki safha söz konusudur. Birinci safhada, önce volkanik bir patlama neticesinde genişçe bir krater oluşmuş, buraya sular dolmuştur (Fotoğraf-14). İkinci safhada ise gölün ortasında riyolit ve bazalt cürüflarından oluşan bir koni teşekkül etmiştir. Kraterin içindeki gölün derinliği 10-12 m'dir. Göl sularının tuzlu olması, buranın 1952'ye kadar tuzla olarak işletilmesine yol açmıştır (Buldur, 2001: 321).

Fotoğraf-14: Meke Tuzlası'nın Oluşumunda İki Safha Söz Konusudur. Birinci Safhada, Önce Volkanik Bir Patlama Neticesinde Genişçe Bir Krater Oluşmuş, İkinci Patlamada İse İç Kısımdaki Volkan Konisi Teşekkül Etmıştır.

Özellikle ekoturizm açısından önem arz eden diğer göllere ise Düden Gölü (Kulu), Çavuşçu Gölü (Ilgın), Acıgöl (Karapınar) gb. İlerleyen konu başlıklarında ayrıca değinilecektir.

1.1.4.3. Yeraltı suları

Konya il sınırları içerisinde kalan bölgenin yeraltı su kaynakları özelliklerinde jeolojik, jeomorfolojik ve iklim koşullarına bağlı olarak gelişen arazi yapısı etkili olmaktadır. Konya Ovası yakın jeolojik döneme kadar sular altında kalması sonucu bugünkü arazinin genel özelliklerini oluşturmuştur. Ovayı oluşturan ana materyaller ise özellikle Neojen göl çökel malzemeler olan kireçtaşı, alçıtaşı ve kayatuzu gibi unsurlardan oluştuğu görülmektedir. Ayrıca iklim özelliklerinin de etkisiyle yüzeyde mevsimlik yağışlara bağlı oluşan sular arazinin geçirgen yapısına bağlı olarak genelde yeraltında birikmektedir.

Göçmez vd. (2004) verdikleri bilgilere göre; Konya Kapalı Havzasında su taşıyan formasyonlar; Paleozoik yaşlı mermerler, Mesozoik yaşlı kireçtaşları, Neojen yaşlı kireçtaşları ile Pliosen alüvyonunun çakıllı, kumlu seviyeleridir. Neojen kireçtaşları, Konya Ovası altında oldukça yaygın olup, kırıklı, çatlaklı ve gözenekliliği yüksektir. Geçirimli olmasından dolayı da yeraltı suyunu depolama ve iletme özelliğine sahiptir. Konya Ovası'nda yeraltı akımı kuzeydoğuda Aksaray Ovası'na kuzeyine de Altınekin Ovası'na doğrudur (Aktaran: Bozyiğit ve Tapur, 2009: 142).

Son yıllarda görülen küresel iklim değişiklikleri sonucu yağış oranlarında düşüş olduğu görülmektedir. Ayrıca bölgenin tarım ve hayvancılığa dayalı gelişen faaliyetler sonucu olarak yoğun şekilde yeraltından su tüketimini artırmıştır. Bu koşullara bağlı olarak yapılan ölçümlerde her geçen gün yeraltı su seviyesinin 1 metre düştüğü görülmektedir.

1.1.5. Toprak Özellikleri

Araştırma sahasının toprakları Zonal, İntrazonal ve Azonal Topraklar olarak üç grup altında incelenebilir.

1.1.5.1. Zonal topraklar

Konya ilinde yaygın olarak görülen zonal topraklar arasında Kahverengi Orman Toprakları, Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları, Kırmızı Kestanerengi Topraklar, Ketanerengi Topraklar, Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları yer almaktadır.

Konya ili, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı (1992) 42 numaralı raporuna göre; Kahverengi Topraklar, Karapınar'ın kuzeydoğu ve güney batısında, Ereğli'nin kuzeydoğusunda ve ovanın iç kesimlerinde görülür. Bu toprakların büyük bir kısmı kuru tarımda kullanılmaktadır. Toprak derinliği yetersizdir. Oluşumlarında kalsifikasyon rol oynadığından profillerinde kalsiyum bulunur. Bu toprak türünde kireçtaşı, marn, marn, kumtaşı, kiltası, killi kireçtaşı, araldanmasından oluşan Neojen göl tortulları ve şistler ana kayacı teşkil etmektedir. Çalışma sahasının güneyinde sınırlı bir alanda görülen kırmızı kahverengi toprakların ana maddesi çoğunlukla kireçtaşı ve çakıllı eski depozitlerdir. Bu topraklarda yaygın olan topografya hafif dalgalı veya dalgalıdır. Konya Ovası'nda Kırmızı Kahverengi Toprakların derinliğini kısıtlayan

temel faktör erozyondur. Bunu ana maddenin sertliği izler. Genellikle kuru tarımda kullanılan bu toprakların doğal bitki örtüsü yıllık bozkır bitkileri ve dikenlerdir. Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları ise Hotamış Gölü güneydoğusunda ve Konya Ovası'nın kuzeydoğusunda yayılış göstermektedirler. Genel topografya dalgalı, tepelik ve arızalı olarak görülür. Kireçsiz Kahverengi Topraklar andezit ve bazalt gibi püskürük kayaların ayrışma ürünleri üzerinde oluşmuştur. Çalışma sahasında çayır ve meraların altında gelişen bu topraklarda erozyon önemli bir problemdir. Yer yer kuru tarım alanı olarak da kullanılan Kireçsiz Kahverengi Topraklar A, B, C profilli topraklardır (Aktaran: Bozyiğit ve Güngör, 2011).

1.1.5.2. İntrazonal topraklar

Konya İlinde intrazonal topraklar arasında Alkali ve Tuzlu, Alkali (Çorak) Topraklar dikkati çeker. Yıllık ortalama yağışın 250-350 mm, yıllık ortalama sıcaklığın 11.1 °C – 11.2 °C olduğu Karapınar ve Ereğli ilçelerinde görülür. Bu topraklar genellikle etrafı alüvyal olduğu Karapınar ve Ereğli ilçelerinde görülür. Bu topraklar genellikle etrafı alüvyal topraklarla çevrili dışarıya akıntısı olmayan iç bükey topoğrafyaya, düz meyillere sahiptirler. Bu bakımdan yüksek tuz ihtiva eden taban sularının yükselmesi taşkınlar ve fazla buharlaşma toprak yüzeyinden itibaren tuz birikmesine neden olmuştur. Tuz beyaz kristaller halinde bilhassa yüzeyde olmakla birlikte profil boyunca da görülmektedir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2011: 52).

1.1.5.3. Azonal topraklar

Konya İlindeki azonal topraklar arasında Alüvyal, Hidromorfik Alüvyal ve Kolüvyal Topraklar dikkati çekmektedir.

Konya ili Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı (1992) 42 numaralı raporuna göre; Alüvyal Topraklar, ovayı güneyden çevreleyen Toros Dağları'nın ovaya inen vadilerinde kaba materyalli, iyi drenajlı alüvyaller bulunur. Sahada en fazla alan kaplayan bu topraklar sulu ve kuru tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Bu topraklar, A ve C horizonuna sahip akarsu ve göl orjinli depozitlerin meydana getirdiği ve muhtelif zamanlarda gelen sedimantasyonun durumuna göre profilinde çeşitli katlar bulunan genç ve derin topraklardır. Bu toprakların çoğu kireççe zengindir. İçeri Çumra'nı

kuzeyinde, Akgöl'ün doğusunda ve Karapınar'ın kuzey doğusunda Hidromorfik Alüvyal Topraklar yer alır. Bu topraklar her zaman yaş olmaları nedeniyle genellikle tarıma elverişli değildir. Ancak entansif önlemlerle toprak yer yer işlenmektedir. Bu topraklar, üzerinde suyu seven ve tuza dayanıklı karniş, saz ve yosun gibi bitki türleri gelişmiştir. Hidromorfik Alüvyal Topraklar genellikle tuzlu ve alkalidir. Bu durumun sebebi tuzlu taban sularının yükselmesi, taşkınlar, buharlaşma, meyil yetersizliği ve iç bükey topografyadır. Bu topraklar azonal olmaları sebebiyle profilinde yalnız A ve C horizonları bulunan genç topraklardır (Aktaran: Bozyiğit ve Güngör, 2011).

Kolüvyal Topraklar, Konya Ovası'nı çevreleyen yüksek ve dik yamaçların önünde, bu depresyonlara inen çeşitli büyüklükteki akarsuların oluşturdukları birikinti koni ve yelpazelerinde ayrıca yüksek sahaların üzerindeki düz ve düze yakın eğimli arazilerde bulunan topraklardır. Bu topraklar, Hotamış bataklığının ve Akgöl'ün güneydoğusu ile çalışma sahasının kuzeybatısında sınırlı bir alanda bulunan Kolüvyal Topraklar A ve C profillidir. Konya Ovası'nda Regosol Topraklar, Hotamış Gölü güneyinde ve Karapınar çevresinde bulunurlar (Bozyiğit ve Güngör, 2011).

1.1.6. Bitki Örtüsü

“Konya ve çevresi bitki örtüsü bakımından iklim özelliklerine bağlı olarak step bitki örtüsüne sahiptir. Bu özelliklerin ortaya çıkmasında jeolojik ve jeomorfolojik süreçlerle birlikte beşerî faktörlerde etkili olmuştur. Bu faktörlere bağlı olarak antropojen step özelliğinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu step vejetasyon yapısı araştırmacılara göre şöyle tanımlanmıştır.

İç Anadolu step vejetasyonu yüksekliğe bağlı olarak iki kısma ayrılabilir;

1-Ova Step; genellikle 750-1200 m'ler arasında gelişir.

2-Dağ Step; genellikle 1100-1200 ile 1800 m'ler arasında gelişir” (Akman vd., 2014: 8).

Dural'a (1981:14) göre Tamamen İrano-Turanien floristik bölgesi sınırları içine giren araştırma alanı bu bölgenin tipik bir formasyonunu oluşturan step bitkileri ile kaplıdır. Ancak evvelce ormanlarla kaplı olan alan aşırı kesim sonucu tahrip edilmiş ve yerine step bitkileri yerleşmeye başlamıştır.

Araştırma sahasının vejetasyon yapısı, Çetık'in (1985: 25) İç Anadolu Bölgesi için tanımlamış olduğu vejetasyon sınıflamasına göre şu şekildedir;

1-Ova Stepı: Deniz seviyesinden yüksekliği 800-1100 metre arasında değişir. Genellikle ova stepinin primer bitki örtüsü bozulmuş ve tarıma tahsis edildiği için pek çok kesimlerde bugün antropojenik sekonder bir bitki örtüsü bulunmaktadır.

2-Alçak Dağ Stepı ve Step Ormanları: Alçak Dağ Stepı ve Ormanları kesimi ova stepinin çevresinde 1000-1200 m yüksekliğindeki ormansız veya bozuk ormanlı kesimleri içine alır.

3-Yüksek Dağ Stepleri ve Step Ormanları: İç Anadolu'nun deniz seviyesinden 1200-2000 m yüksekliklerindeki dağlık kesimini içine alır. İç Anadolu'nun bu kesimlerinden çok az olarak primer vejetasyonunun artıkları mevcuttur. Örneğin Karaçam (*Pinus nigra sp.*) Ormanları, Köknar (*Abies cilicica*) ormanları ve Köknar-Sedir, Karaçam-Sedir karışık ormanları gibi.

4-İç Anadolu'nun Orman Sınırı Üstünde Kalan (Alpinik) Steplerde de ekstrem iklim koşulları nedeniyle sadece bazı alpinik çalılar ve alpinik otlar yaygındır (Çetık, 1985: 25-26).

Bu tanımlama araştırma sahamız için de geçerli olup benzer özellikler taşımaktadır. Araştırma sahamızda ova steplerini Tuz Gölü çevresinde *Halofitik Vejetasyon* olarak Çuvan (*Halocnemum strobilaceum*), Tüylü frenkanya (*Frankenia hirsuta*), Konya kuduzotu (*Limonium iconium*) gibi türler oluşturmaktadır. Karapınar ve Çumra kesimlerinde Peygamber kılıcı (*Juncus maritimus*), Nasırlı yaprak (*Plantago crassifolia*) türleri yaygın olarak bulunmaktadır. Ereğli kesimlerinde kuru topraklarda Gümüş süpürge (*Centaurea pulchella*), Meşe itkuyruğu (*Phleum exaratum*), Sipil kekiği (*Thymus sipyleus*), Uyuzotu (*Sicabiosa ucranica*) gibi türler bulunmaktadır. Beyşehir-Karaağaç arası Bozkır bromu (*Bromus tomentellus*), bazı kesimlerinde de *Salvia criptantha* egemendir. Yine bu kesimlerde iki önemli geven türü Cıbil geven (*Astragalus gymnolobus*) ve Basık geven (*Astragalus strictifolius*) sık sık görölmektedir. Beyşehir, Suğla, Ilgın, Akşehir Gölleri ve çevrelerindeki durgun sulu ve yüzeysel kesimlerinde su derinliği 18-20 metre olan ağır killi çamurlarda Halofitik

vejetasyonunu oluşturan bitki türleri Kofa (*Juncus* sp.), Buhara sazı (*Schoenoplectus*), Yerdeğıştiren (*Polygonum amphibium*) ve Bataklık gülü (*Butomus* sp.) gibi türlere rastlanmaktadır (Çetik, 1985: 77, 79, 85, 99).

Bu değerlendirmeler ışığında araştırma sahasının iç ve kuzey kesimleri daha çok karasal iklimin özelliğini yansıtan step vejetasyonu ile temsil edilmektedir (Fotoğraf-15). Vejetasyon yapısı topografik yapı, iklim özellikleri, toprak özellikleri ve antropojenik etkilerle kısa mesafelerde çeşitlilik göstermektedir. Bu kesimlerde step'in yanı sıra halofitik, kumul, sucul ve çayır-mera gibi ortamlarda farklı bitki toplulukları dikkat çekmektedir. Bu kesimlerde yer alan dağlık ve tepelik alanlarda ise yer yer çalı ve bozuk orman kalıntılarına rastlanmaktadır. Araştırma sahasının güney kesimleri ise Toros dağları ile çevrili olup bitki örtüsünün özelliği değişmektedir. Toroslar üzerinde yükselti artışına bağlı olarak, Karaçam, Sedir, Gökknar ve Ardiç türleri toplulukları oluşturmaktadır. Bu türlerin çoğu bazen saf bazen de karışık ormanlar oluşturmaktadır.

Fotoğraf-15: Konya İli'nde Görülen Step Formasyonuna Ait Adaçayı (*Salvia* ssp.).

Konya'nın uzun yıllara ait verileri incelendiğinde sıcaklık ve yağışın mevsimlik durumu sürekli bir dalgalanma gösterir. Bölgede, bu dalgalanmalar ekstrem değerlere ulaştığından step vejetasyonunun gelişmesine neden olmuştur. Uzun süreli kuraklıklar ve vejetasyon devresinin süresindeki azalış orman gelişimini ortadan kaldırmıştır. Çünkü yaklaşık beş aylık bir devre vejetasyonunun gelişimi için elverişsizdir. Arazi yapısı itibariyle bitki örtüsü, ova stepi görünümündedir. Ova stepini alçak dağ ile yer yer yüksek dağ stepi çevrelemiştir. Ayrıca Konya Ovası'nda antropojenik etkiler vejetasyonun form değiştirmesinde önemli bir etken olmuştur (Kaya ve Aladağ, 2009: 266-267).

Konya Ovası'nda genellikle İrano-Turanien floristik türleri ve Anadolu endemik türlerinin hakim olduğu kurakçıl ve biraz çorakçıl bir flora yaygındır. Ova'nın çevresinde, dağ yamaçlarına doğru kurakçıl çalı ve orman vejetasyonu yer alır. Ova ile orman sınırı arasındaki kesimlerinde Antropojen etkenler sonucu orman tahribatı ile ortaya çıkan alçak dağ stepleri görülür (Bozyiğit ve Güngör, 2011).

1.2. BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

1.2.1. Nüfus

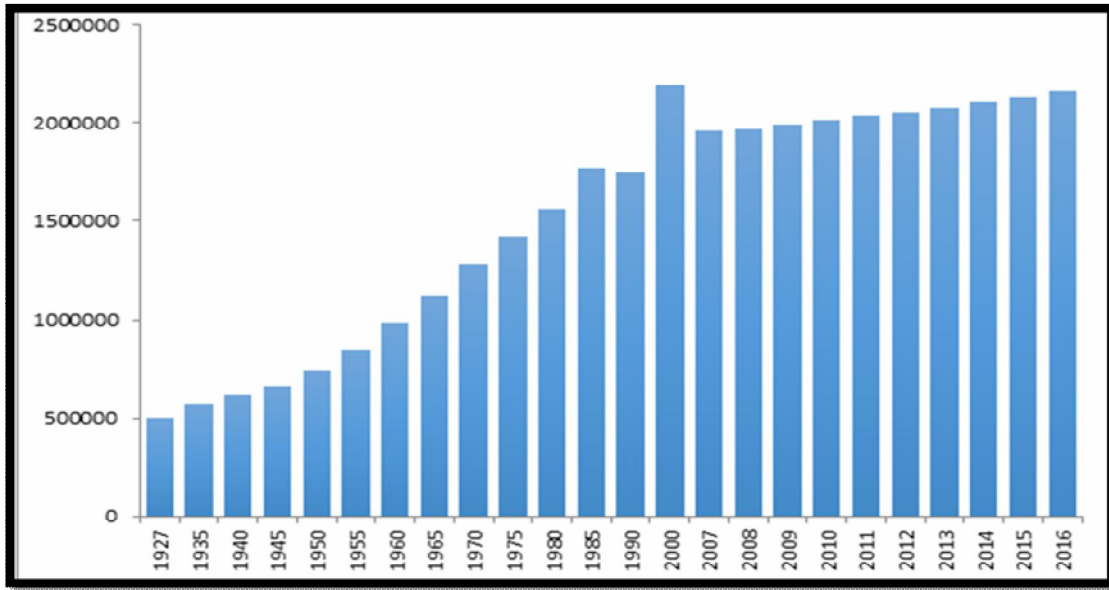
Konya il geneli nüfusu 2016 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 2.161.303 kişidir. İlin merkez nüfusu ise 1.278. 195 kişidir. Yıllık nüfus artış hızı %14,3 olurken kilometrekareye düşen kişi sayısı 56'dır. Türkiye'nin 2016 yılı genel nüfus verileri değerlendirmesi yapıldığında Konya ili, nüfusun artış hızı sıralamasında 81 il içerisinde 30. sırada yer almaktadır. TÜİK'in 2016 yılı nüfus verilerine göre Türkiye nüfusun %2,7'si Konya ilinde yer almaktadır.

Türkiye'nin bilimsel anlamda ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmış olup ilk genel nüfus sayımındaki nüfusu yaklaşık 13 milyon 648 bin 270 kişi iken Konya ilinin ise yaklaşık 504 bin 125 kişi ile 63 il içerisinde İstanbul ve İzmir'den sonra 3.sırada yer almıştır. Konya il nüfusunun genel seyrini periyodik olarak yapılan sayım yıllarına göre incelendiğinde 1985 yılına kadar belli bir oranda sürekli artış gösterdiğini, 1985 ile 1990 arasında düşme eğilimi yaşandığı görülmektedir. Bu yıllardaki nüfusun düşme eğiliminin temel sebebi Karaman'ın 1987 yılında il olması ve nüfusun bir kısmının Karaman il nüfusuna kayıt olmasıyla ve yaşanan göçlerin etkili olduğu görülmüştür.

Türkiye'nin 2000 yılındaki nüfusu 67 milyon 803 bin 927 iken Konya'nın nüfusu 2 milyon 192 bin 166 kişi ile Konya il nüfusundaki en yüksek artışın yaşayarak Türkiye iller arasında 4.sırada yer almıştır. Aşağıda verilen grafik-1 değerlendirildiğinde; bu durumun en önemli sebebi doğal nüfus artış oranının bir önceki sayım yılına göre fazla olması ve bu dönemin sayım aralığı 10 yıl olmasına bağlı olarak belirgin bir artış yılı gibi gözükmektedir. Ayrıca bir diğer etkenin de yapılacak olan seçimler ve etkileri düşünülerek birçok kişi farklı şehirlerde iken bu sayımda memleketlerine dönerek buldukları yerde sayım yaptırılmaları (**de facto**) olarak değerlendirilmiştir.

Konya genelinde 2000 ile 2007 arası nüfus değişiminde özellikle kırsal kesimdeki yerleşmelerde nüfusta büyük bir oranda azalma yaşandığı görülmektedir. Bu durum başta Konya'nın merkez ve gelişmiş ilçelerine göçü artırırken diğer illere de göç edildiği görülmüştür. Türkiye 2007 yılında ilk defa uyguladığı “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi” (**de jure**) ile herkesin resmi olarak ikametgahının olduğu yere göre sayımlarının yapılması özellikle yurt dışında bulunan insanların önceki sayımlarda memleketlerinde sayımları yapılırken 2007 yılında yapılan nüfus sayımlarında yer almadığı olmaları da grafikte 2000 yılından sonraki yatay seyrinin sebepleri olarak gösterilebilir (Grafik-1).

Grafik-1: Konya İlinin Sayım Yıllarına Göre Nüfus Değişimi (1927-2016).

Kaynak: TÜİK, 2017.

Türkiye'nin toplam nüfusu 1927 ile 2016 yılları arasında yaklaşık 6 kata yakın artarken Konya il nüfusu ise yaklaşık 4 kat arttığı görülmektedir.

Türkiye geneli 2016 nüfusu bir önceki yıla göre 1 milyon 73 bin 818 kişi artarak 79 milyon 814 bin 871 kişi olurken Konya nüfusu ise 2016 yılında bir önceki yıla göre 30 bin 759 kişi artarak 2 milyon 161 bin 303 kişiye ulaşmıştır. Konya il geneli olarak 2007 ile 2016 yılları arası nüfus verileri incelendiğinde 2011-2012 yılları aralığı hariç genel olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir (Tablo-2). Konya il geneli en düşük oranı 2007-2008 yılları arasında (%5,5), en yüksek oranı ise 2015-2016 yılları arasında (%14,3) olduğu tespit edilmiştir. 2007 ile 2016 yılları arasında nüfusun artış oranlarında iniş ve çıkışların olduğunu görmekteyiz. Ayrıca Konya il nüfus artış oranıyla Türkiye geneli nüfus artış oranı bazı yıllar yaklaşık değerler gösterdiğini söyleyebiliriz.

Tablo-2: Türkiye ve Konya İlinde Nüfus Artış Oranları (2007-2016).

Yıllar/ (%)	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Türkiye	13,1	14,5	15,9	13,5	12	13,7	13,3	13,4	13,5
Konya	5,5	11,5	10,6	12,2	6,7	13	14,1	13,3	14,3

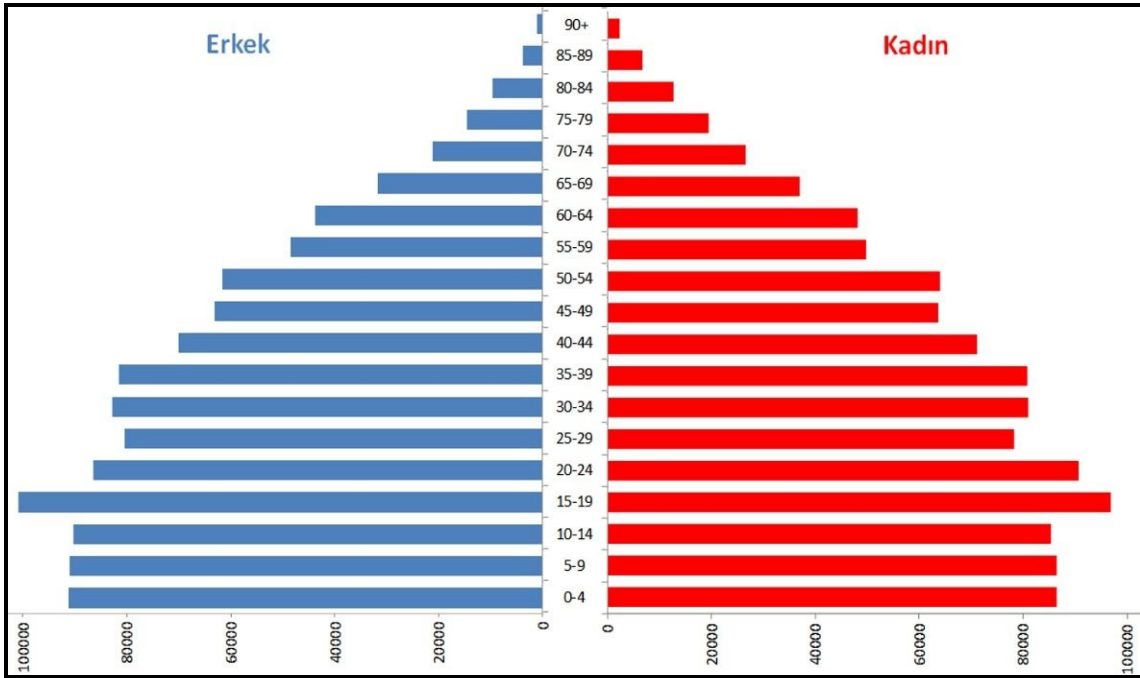
Kaynak: TÜİK, 2017.

1.2.1.1. Nüfusun yaş ve cinsiyete göre dağılımı

TÜİK'in (31 Aralık) 2016 yapmış olduğu çalışmaya göre Türkiye'nin nüfusu bir önceki yıla göre 1 milyon 73 bin 818 kişi artarak 79 milyon 814 bin 871 kişi olurken Konya nüfusu ise (31 Aralık) 2016 yılında bir önceki yıla göre 30 bin 759 kişi artarak 2 milyon 161 bin 303 kişiye ulaşmıştır. Konya ilinin erkek nüfusu 1 milyon 73 bin 631 iken kadın nüfusu ise 1 milyon 87 bin 672 kişi olmuştur. Bu verilere ışığında nüfusun; %49,68'i erkek nüfus oluştururken %50,32'sini ise kadın nüfus oranı oluşturmaktadır (Grafik-2). Bu oranlara göre Konya il geneli erkek nüfus oranı Türkiye geneli erkek nüfus oranının altında olduğu görülür. Bu duruma sebep Konya il genelinin verdiği göçte erkek oranının yüksek olmasına bağlı olabilir. Konya'da 2015 yılında 30,2 olan ortalama yaş 2016 yılında 30,5'e yükselmiştir. Ortalama yaş Konya'da erkeklerde 29,8 iken kadınlarda 31,2 olduğu görülmektedir. Türkiye'nin bir önceki yıla göre nüfus artış oranı %13,5 olurken Konya il geneli nüfus artış oranı da %14,3 ile Türkiye genel nüfus artış oranının üzerinde olduğu görülmektedir.

Konya'nın 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfus 2015 yılına göre 26 bin 6 kişi artarak 1 milyon 443 bin 656 kişi (%66,8) olarak gerçekleşirken 0-14 yaş grubundaki nüfus 2015 yılına göre 897 kişi artarak 531 bin 23 kişi (%24,6) olarak gerçekleşmiştir. İleri yaş 65 ve daha üzeri yaştaki nüfus ise 2015 yılına göre 3 bin 856 kişi artarak (%8,6) olarak gerçekleşmiştir.

Grafik-2: Konya Nüfusunun Cinsiyete Göre Yaş Grupları Dağılımı Piramidi (2016).

Kaynak: TÜİK, (ADNKS, 2016).

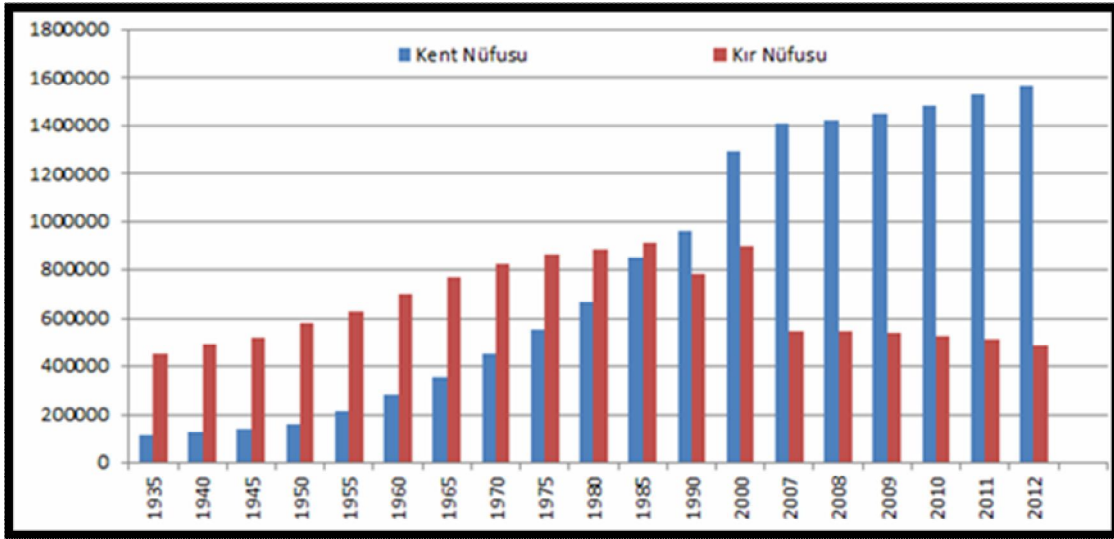
Konya il geneli nüfus yoğunluğu ise TÜİK'in 2016 yılsonu verilerine göre kilometrekareye 56 kişi düşerken nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu il İstanbul'da ise kilometrekareye 2 bin 849 kişi düşmektedir. Nüfus yoğunluğunun en az olduğu il Tunceli'de ise kilometrekareye 11 kişi düştüğü görülmektedir. Konya'nın iller arasındaki nüfus yoğunluğu sıralaması ise 49. sırada yer aldığı görülmektedir.

1.2.1.2. Kır ve kent nüfus

Konya ilinde kır ve kent nüfusunun yıllara göre değişimi (1927-2012) incelendiğinde: 1927 ile 1935 yılları arasında kır-kent nüfus artış oranında kayda değer

değişiklik olmadığı tespit edilmiştir. Kır nüfusu oranının %80, şehir nüfus oranının ise %20 olduğu görülür. Kır ve şehir nüfus oranlarının birbirine en yakın olduğu devre 1985-1990 yıllarıdır. Kent nüfusu, 1985 yılından itibaren kır nüfusunu geçmeye başladığı ve günümüzde de nüfusunun çoğunluğunun kentlerde yaşadığı bir il konumuna gelmiştir. TÜİK'in 2012 yılı verilerine göre Türkiye geneli ve Konya ili kır-kent nüfus oranları şöyledir; Türkiye genel nüfusu 75 milyon 627 bin 384 kişi ve kentsel nüfusu 58 milyon 448 bin 431 kişidir. Bu verilere göre Türkiye'nin kentsel nüfus oranı %77,28 olurken Konya'nın genel nüfusu 2 milyon 52 bin 281 kişi ve kentsel nüfusu ise 1 milyon 563 bin 863 kişi ile %76, 20 oranına sahip olduğu görülmektedir. Bu oranlara göre Konya'nın şehirleşme oranıyla Türkiye geneli şehirleşme oranları birbirine çok yakın olarak devam ettiği görülmektedir. Türkiye geneli kırsal nüfusun kentsel nüfusa doğru hareketinin en yüksek oranda yaşandığı dönem 1980 ile 1985 yılları arasında olurken Konya'nın kırsal nüfusunun kentsel nüfusa doğru hareketinin en yüksek oranda yaşandığı dönem 2000 ile 2007 sayım yılları arasındaki süreçte görülür. Bu duruma etken olarak Konya merkez ilçeleri ve bazı çevre ilçelerde artan sanayileşme faaliyetleri ile sosyoekonomik koşulların etkili olduğu düşünülmektedir. Bu tarihten sonra kırsal nüfusun kentsel nüfusa doğru hareketi düşük oranda devam etmektedir (Grafik-3).

Grafik-3: Konya İlinin 1935-2012 Yılları Arasında Değişen Kır-Kent Nüfus Oranları

Kaynak: TÜİK, 2018.

Türkiye’de 2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı kanun ile büyükşehir belediye illerin alanlarının bütünüyle kentsel alan olarak işlem görmesi ülke genelinde konuyla ilgilenen kurumlar veya ilgili kişiler tarafından kır-kent nüfusu ile ilgili farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Yaptığımız bu çalışmada herhangi bir anlam ve kavram kargaşası üzerinde tartışmalara sebep oluşturmayacak yıl aralıkları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.2.1.3. Nüfusun eğitim durumu

Konya ilinde Aralık 2017 verilerine göre; 1.999 okul, 491.871 öğrenci ve 28.228 öğretmen ile eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapıldığı tespit edilmiştir (Tablo-3). Konya ilinde okul öncesinde 2.025, ilkokulda 6.634, ortaokulda 5.194 ve ortaöğretimde 5.679 olmak üzere toplam derslik sayısı 19.532; Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilkokul ve ortaokulda 15, ortaöğretimde 13 olarak hesaplanmıştır.

Tablo-3: Konya İlinde; Okul Öncesi, İlköğretim ve Orta Dereceli Okulların Dağılımı (2017).

Okul Türü	Okul Sayısı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
Okul Öncesi Eğitim	288	2.025	970	37.785
İlkokul	762	6.634	8.365	140.673
Ortaokul	609	5.194	9.978	157.592
Ortaöğretim Okulları	340	5.679	8.915	155.821
TOPLAM	1.999	19.532	28.228	491.871

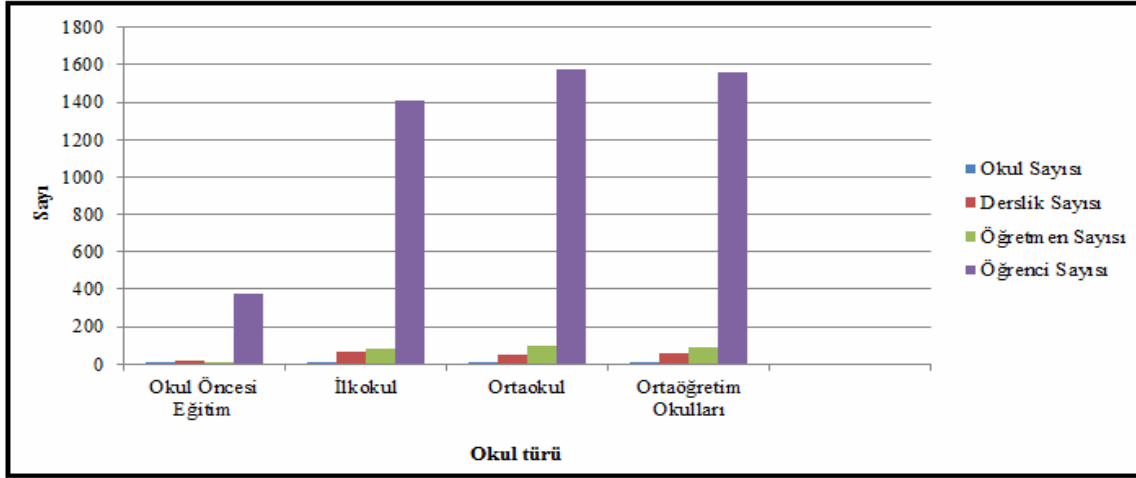
Not: 1- Öğrenci sayılarına açık öğretim öğrencileri dâhil edilmiştir.

2- Öğretmen sayılarına yönetici sayıları dâhil değildir.

3- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı anaokulları anasınıfları sayıları okul öncesi eğitim verilerine ilave edilmiştir.

Kaynak: Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Aralık 2017.

Grafik-4: Konya İlindeki; Okul Öncesi, İlköğretim, Orta Dereceli Okullar ve Derslik, Öğretmen ve Öğrenci Dağılım Grafiği (2017)

Kaynak: Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Aralık 2017.

Türkiye İstatistik Kurumu Konya Bölge Müdürlüğü Ulusal Eğitim İstatistikleri veri tabanından “**Konya İli Eğitim İstatistikleri, 2016**” başlıklı bültene göre: Konya’da 2016 yılında 6 yaş ve üzeri nüfusta okuma yazma bilmeyenlerin oranı %2,5 ile Türkiye’de 20’nci sırada yer aldığı görülür. Türkiye’de ise 2016 yılında 6 yaş ve üzeri nüfusta okuma yazma bilmeyenler (2 482 432) oranı ise %3,5’tir. Konya ilinde 6 yaş ve üzeri nüfusta okuma yazma bilmeyenlerin toplamı 48 086 kişi, bu sayının %14,5’ini (6 973 kişi) erkekler, %85,5’ini (41 113 kişi) ise kadınlar oluşturmaktadır. Erkek nüfusta okuma yazma bilmeyenlerin oranı %0,7 iken kadın nüfusta ise %4,2 oran dikkati çekmektedir (TÜİK, Konya Bölge Müdürlüğü, Basın Bülteni, 2017).

Konya ilinde ise 15 yaş ve üzeri nüfusunun %31,2’si ilkokul, %20’si lise veya dengi meslek okulu, %15,8’i ilköğretim mezunu iken, nüfusun %11,7’sini ortaokul veya dengi, %4,5’ini okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen, %3’ünü okuma yazma bilmeyen vatandaşlarımız oluşturdu. Nüfusun %12,7’sini yüksekokul veya fakülte mezunu, %0,9’unu yüksek lisans mezunu ve %0,3’ünü doktora mezunlarının oluşturduğu belirtilmiştir (TÜİK, Konya Bölge Müdürlüğü, Basın Bülteni, 2017).

Konya il genelinde beş üniversite bulunmaktadır. Bu üniversiteler 50 fakülte, 2 konservatuvar, 8 yüksekokul, 30 meslek yüksekokul, 15 enstitü ve 75 araştırma uygulama merkezi eğitim-öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

Konya’da ilk kurulan üniversite (1975) olan Selçuk Üniversitesi, eğitim-öğretim açısından en yüksek kapasiteye sahip olduğu görülür. Selçuk Üniversitesi; 23 fakülte, 1 konservatuvar, 5 yüksek okul, 22 meslek yüksek okulu, 6 enstitü ve 43 araştırma uygulama merkezi ile ilk sırada yer alır. Daha sonra 2010 yılında kurulan Necmettin Erbakan Üniversitesi; 18 fakülte, 1 konservatuvar, 2 yüksekokul, 6 meslek yüksek okul, 4 Enstitü ve 24 araştırma merkezi olarak eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Üçüncü sırayı ise 2010 yılında açılan Karatay Üniversitesi almaktadır. Karatay Üniversitesi; 6 fakülte, 1 yüksek okul, 2 meslek yüksek okulu, 3 enstitü ve 6 araştırma ve uygulama merkezi yer almaktadır. Dördüncü sırada yer alan Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi ise 2013 tarihinde “Bilimsel Araştırma, Teknoloji, Eğitim ve Kültür Vakfı” tarafından kurulmuştur. KGTÜ bünyesinde 3 fakülte, iki enstitü ve 2 de araştırma-uygulama merkezi barındırmaktadır (Tablo-4).

Tablo-4: Konya İlinde Bulunan Üniversiteler ve Akademik Birimleri (2017).

Üniversite	Fakülte	Konservatuvar	YO	MYO	Enstitü	Arşt.-Uyg. Mer.
SÜ	23	1	5	22	6	43
NEÜ	18	1	2	6	4	24
KTOKÜ	6	-	1	2	3	6
KGTÜ	3	-	-	-	2	2
TOPLAM	50	2	8	30	15	75

Kaynak: İlgili Üniversite Rektörlüklerinden, 2017.

1.2.1.4. Nüfusun sağlık durumu

Konya ili sağlık hizmetleri yönünden gerek özel gerekse devlet hastaneleri sayısı ve çeşitli hizmet birimleri bakımından oldukça gelişmiştir. Ayrıca Üniversite hastane sayıları ve diğer ilgili birimler de her geçen gün hızla geliştiği görülmektedir.

Konya İl Sağlık Müdürlüğü’nün Ocak 2018 verileri doğrultusunda hazırlanan tabloya baktığımızda il genelinde sağlık hizmetlerinde sayısal veri olarak en yüksek

orana devlet hastaneleri ve üniversite hastanelerinin sahip olduğunu görmekteyiz (Tablo-5). Özel hastaneler ise sayısal olarak Konya genel nüfus oranıyla kıyasladığımızda iyi durumda olduğunu söyleyebiliriz. Yukarıda verilen devlet hastaneleri sayısı içinde 1 adet Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, 1 adet de Eğitim ve Araştırma Hastanesi (Üniversite Entegre) olarak hizmet vermektedir. Ayrıca tabloda yer almayan 2'si merkezde 1'i Ereğli ve 1 tanesi de Akşehir'de olmak üzere 4 adet de Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi mevcuttur. Yine kısa adı ÜYTE olan Üremeye Yardımcı Tedavi merkezleri sayısı ise 3 adet üniversite 4'ü ise özel olmak üzere toplam 7 adet olarak şehir merkezinde hizmet vermektedirler.

Tablo-5: Konya İlinde Yer Alan Hastane ve Yatak Sayıları (2018).

SAĞLIK KURUMU	KURUM SAYISI	YATAK SAYISI
Devlet Hastanesi (SB)	20	3735
Halk Sağlığı Müdürlüğüne Bağlı Hastaneler	9	56
Üniversite Hastanesi	3	2256
Özel Hastaneler	13	1072
TOPLAM	45	7119

Kaynak: Konya İl Sağlık Müdürlüğü, 2018

Konya ilinde 2016 yılı TÜİK verilerine göre; 1845 uzman hekim, 1224 pratisyen hekim, 903 asistan ile toplam hekim sayısı 3972 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca 594 diş hekimi, 4394 sağlık memuru, 4562 hemşire, 1419 ebe ve 817 eczacı olduğu belirtilmiştir.

Konya İl Sağlık Müdürlüğü'nün 2016 yılı personel sayısı oransal verilerine göre il geneli sağlık alanında çalışanların; %29'u hemşire, %28'i diğer sağlık personeli, %12'si uzman hekim, %9'u ebe, %7'si pratisyen hekim, %6'sı asistan hekim, %5'i eczacı, %3'ü diş hekimi ve az sayıda da uzman diş hekimi bulunmaktadır (Konya Ticaret Odası, 2016: 36).

Sağlık Bakanlığı 2016 yılı Sağlık İstatistikleri Yıllığı'nda yer alan verilere göre Türkiye genelinde bulunan toplam Aile Hekimliği birimi sayısı 24.428 iken Konya ili genelinde 678 adet ile Türkiye'de 6. sırada yer alırken Türkiye genelinde ortalama Aile Hekimi başına düşen nüfus sayısı 3.267 iken Konya il genelinde bu oran 3.188 ile

Türkiye ortalamasının altında olduğunu görmekteyiz. Türkiye geneli 112 İstasyonu sayısı 2.400 iken Konya il geneli 112 İstasyonu sayısı 64 nokta ile 4.sırada yer aldığını görmekteyiz. Türkiye geneli 112 Ambulans sayısı toplamda 4.840 iken Konya il geneli ise 107 ile Türkiye genelinde 4.sırada yer aldığı görülmektedir. Bu veriler ışığında baktığımızda Konya il geneli genel sağlık hizmetleri açısından Türkiye iller arası sıralamada ilk 5 ile 10. sıralar arasında iyi durumda olduğu görülmektedir.

1.2.1.5. Göçler

Konya il geneli 2008-2016 yılları arası göç durumu tablosuna baktığımızda 9 yıllık süre içerisinde toplam verdiği net göç sayısı 31614 kişi olurken aldığı net göç sayısı ise 9 yıllık süre içerisinde toplam 5801 kişi olduğu görülmektedir (Tablo-6). Bu durum Konya ilinin verdiği göç oranının aldığı göç oranından oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Yine yukarıdaki tabloya göre 2016 yılı net göç hızı ise % 0,83 ile Türkiye geneli 42. sırada olduğu görülmüştür.

Tablo-6: Konya İlinin 2008-2016 Yıllarında Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı.

YIL	ADNKS Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (Binde)
2016	2161303	56500	54712	1788	0,83
2015	2130544	56817	57056	-239	-0,11
2014	2108808	55798	55453	345	0,16
2013	2079225	51080	55006	-3926	-1,89
2012	2052281	51981	48313	3668	1,79
2011	2038555	52134	54533	-2399	-1,18
2010	2013845	47901	56729	-8828	-4,37
2009	1992675	46042	51006	-4964	-2,49
2008	1969868	45502	56760	-11258	-5

Kaynak. TÜİK, 2016.

Konya ili TÜİK verilerine göre 2015-2016 yılları arasında toplam aldığı göç 56 bin 500 kişi iken verdiği toplam göç miktarı ise 54 bin 712 kişidir. Toplam alınan göç ile verilen toplam göç arasındaki fark yani *Net Göç* ise 1788 kişi ile %0,8'lik bir net göç hızı oluşmuştur. Konya ilinin 2016 yılında aldığı göç oranı önceki sekiz yıla kıyasla biraz artış eğiliminde olduğu görülürken Türkiye genelinde ise 42.sırada yer aldığı izlenmiştir. Konya ili göçü daha çok il merkezinde bulunan ilçeleri almaktadır. Özellikle geniş tarım sahaları ile hayvancılık faaliyetlerine bağlı gelişen sanayi faaliyetleri başta olmak üzere eğitim, sağlık, inşaat sektörü ve ulaşım imkanlarının gelişmiş olması gibi etkenler Konya'nın son yıllarda göç almasına sebep olarak gösterilebilir.

TÜİK Konya Bölge Müdürlüğü'nün 2015-2016 yılı yaptığı çalışmaları incelediğimizde Konya ili en fazla göçü Ankara ilinden alırken en fazla göçü de yine Ankara iline verdiği görülmüştür. Konya en fazla göç aldığı diğer dört il ise sırasıyla; İstanbul, Antalya, Karaman ve İzmir illeri olurken en az göç aldığı ilk dört il ise sırasıyla; Yalova, Tunceli, Sinop ve Ardahan illeri olmuştur. Konya il geneli 2015-2016 yılında en fazla göç verdiği iller ise yine Ankara başta olmak üzere sırasıyla; İstanbul, Antalya, İzmir ve Karaman illerine olmuştur. En az göç verdiği ilk beş il ise Tunceli,

Artvin, Kilis, Sinop ve Hakkari illeridir. Konuya bu bilgiler doğrultusunda baktığımızda Konya ili en çok göç aldığı ilk üç iller sıralaması ile en çok göç verdiği ilk üç iller sıralamasının aynı iller olduğu görülmektedir.

1.2.1.6. Nüfusun dağılışı

Konya ili nüfusunun ilçelere göre dağılımında %28,82'lik oranı ile Selçuklu ilçesi gelmektedir. Selçuklu ilçesinin Meram (%16,03) ve Karatay (%14,30) ilçeleri takip eder. Bu üç merkez ilçenin nüfus miktarı Konya il nüfusunun yaklaşık %60'tan fazlasını oluşturduğu görülmektedir (Tablo-7). Merkez ilçelerin nüfusunun çevre ilçelerden yüksek olmasının temel sebebi kamu kurumlarının etkisi ile birlikte sosyoekonomik ve kültürel faaliyetlerdir. Eğitim kurumları, sağlık kurumları, sosyokültürel çalışmalarla ilgili kurumlar ve sanayi faaliyetlerine bağlı merkez ilçe nüfus artmasındaki etkenlerdir. Çevre ilçelerde ise il nüfus içerisindeki payı yüksek olanlar sırasıyla Ereğli, Akşehir, Beyşehir, Çumra ve Seydişehir ilçeleri gelmektedir. Bu ilçeler ve nüfusu bu ilçelere yakın olanların nüfuslanmasını ise ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa bağlı gelişen sanayi ile sosyo-ekonomik faaliyetler olduğu ayrıca ulaşım kolaylığı ve bağlantı noktalarında bulunması nüfus miktarını olumlu yönde etkilemektedir.

Tablo-7: Konya İli İlçelerinin Cinsiyete Göre Nüfusları ve İl Nüfusuna Oranları (2016)

İlçe	İlçe Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Nüfus Yüzdesi
Selçuklu	622,846	306,351	316,495	28,82
Meram	346,366	171,943	174,423	16,03
Karatay	308,983	155,72	153,263	14,30
Ereğli	142,818	71,559	71,259	6,61
Akşehir	94,232	46,16	48,072	4,36
Beyşehir	72,347	36,147	36,2	3,35
Çumra	65,836	32,847	32,989	3,05
Seydişehir	64,825	32,778	32,047	3,00
Ilgın	55,207	27,427	27,78	2,55
Cihanbeyli	53,194	26,432	26,762	2,46
Kulu	49,796	24,763	25,033	2,30
Karapınar	49,636	24,98	24,656	2,30
Kadınhanı	32,284	16,302	15,982	1,49
Sarayönü	26,499	13,147	13,352	1,23
Bozkır	26,437	12,912	13,525	1,22
Yunak	22,585	11,166	11,419	1,04
Doğanhisar	16,461	7,906	8,555	0,76
Hüyük	15,803	7,69	8,113	0,73
Altınekin	14,141	7,112	7,029	0,65
Hadim	12,375	6,219	6,156	0,57
Çeltik	9,743	4,941	4,802	0,45
Güneysınır	9,546	4,783	4,763	0,44
Emirgazi	8,762	4,394	4,368	0,41
Tuzlukçu	6,610	3,228	3,382	0,31
Derebucak	6,551	3,282	3,269	0,30
Akören	6,404	3,136	3,268	0,30
Taşkent	6,299	3,121	3,178	0,29
Ahırlı	4,561	2,203	2,358	0,21
Derbent	4,345	2,112	2,233	0,20
Halkapınar	4,302	2,135	2,167	0,20
Yalıhüyük	1,509	735	774	0,07

Kaynak: TÜİK, 2018.

1.2.2. Yerleşme

1.2.2.1. Yerleşmenin tarihsel gelişimi

Konya tarih boyunca dünyanın en önemli kadim şehirlerinden biri olarak günümüze kadar var olagelmıştır. Yerleşik şehir hayatının Prehistorik (Tarih Öncesi) Çağ'da başladığı anlaşılmakta, şehir merkezine yakın olan bir konumda bulunan Çatalhöyük, bugüne kadar keşfedilmiş en eski ve en gelişmiş Neolitik Devir yerleşim merkezi olarak bilinmektedir. Çumra-Çatalhöyük (Fotoğraf-16) dünya ölçüsünde ilk defa yemek kültürünün başladığı, tarımın yapıldığı, ateşin kullanıldığı, yerleşik hayata geçildiği ve vahşi hayvan saldırılarına karşı ortak savunmanın yapıldığı merkez olarak tanınmaktadır. Benzer şekilde Beyşehir İlçesi'ne bağlı Çukurkent Köyü Höyüğü'nde ve Alaattin Tepesi'nde de Çumra ve Çatalhöyük benzeri karakterde Neolitik izlere rastlanmaktadır (Konya Valiliği, 2014: 02).

Fotoğraf-16: Çatalhöyük Her Yıl Binlerce Ziyaretçinin Uğrak Yerlerinden Birisidir.

Şehrin merkezinde yer alan Alaattin Tepesi, Neolitik Dönem (M.Ö. 900-5000) sonları ile Kalkolitik Dönem (M.Ö. 5500-3000) başlarında kurulmuş olup M.Ö.2000 yıllarından beri düzenli olarak iskân görmüş höyüklerden biridir. Bölgede yapılan kazılarda Frig, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı yerleşimlerine ait bulgular elde edilmiştir. Tarih devirlerinde Anadolu ve Suriye topraklarında büyük bir imparatorluk kuran Hititler, Konya'ya da hâkim olmuşlardır. M.Ö. VIII. yüzyıllarda Hititler ve M.Ö. VII. yüzyıllarda ise Frigler zamanında surlarla çevrilmiş İç Kale'de (Alaattin Tepesi) gelişen Konya (Kavania) bir kale-kent haline gelmiştir. Frigler'den sonra Lidyalılar'ın egemenliğine giren Konya daha sonra M.Ö. IV. yüzyılda Persler ve M.Ö. II. yüzyılda da Büyük İskender, Selevkoslar ve Bergama Krallığı'nın istilasına uğramıştır. M.S. 395'te Anadolu'da Roma hakimiyeti sağlanınca Konya, "İconium" olarak varlığını korumuştur. Arapların "Kuniya" diye adlandırdıkları kentin adı Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde bir daha değişmemiş ve günümüze kadar gelen ismini korumuştur (Konya Valiliği, 2014:03). Konya şehri günümüzde Konya ovasının batısında geniş bir alanda yer almaktadır (Fotoğraf-17).

Fotoğraf-17: Konya Şehri Oldukça Geniş Bir Alanda Yer Almaktadır.

Roma Dönemi'nde Hıristiyanlığın ilk yıllarında şehir, önemli bir dini merkez olmuştur. Aziz Paul Anadolu'daki dini seyahatleri sırasında Konya'ya da uğramıştır. 7.yüzyıl başlarında Sasaniler, bu yüzyılın ortalarında Muaviye komutasındaki Emeviler şehri geçici olarak işgal etmişlerdir. Konya 10. yüzyıla kadar bir Bizans eyaleti olarak kalmıştır (Konya Valiliği, 2014:03).

Anadolu XI. yy'dan sonra Türkler tarafından fethedilmeye başlamıştır. Büyük Selçuklu Hükümdarı Tuğrul Bey sürekli Anadolu'nun iç kesimlerine Oğuz Boylarını yerleştirme mücadelesi vermiştir. Bu dönemlerde Sandık Bey isimli Türk komutan 1069 tarihinde Konya'yı işgal sonrası Romanos Diogenes 1071'de büyük hazırlıklarına rağmen Selçuklu Sultanı Alparslan'a yenilerek Anadolu'nun kapıları tamamen Türklerin eline geçmiştir. Konya da bu arada Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından (1072-1074) tarihleri arasında fethedildiği kayıtlarda geçmektedir. Konya, 1097-1277 yılları arasında Anadolu'ya başkentlik yapmış daha sonraları ise 1308-1465 tarihleri arasında Karamanoğulları Beyliği egemenliğinde kalmış daha sonrası 1465 tarihinde Fatih Sultan Mehmet tarafından beyliğe son verilmiştir.

Konya, tarihi süreç içerisinde önemli merkezi kent olma özelliğini sürdürmüştür. Osmanlı İmparatorluğu dönemi boyunca yer yer yönetsel yer yer iç ve dış siyasi sorunlara bağlı olarak Türk tarihi açısından önem arz eden olaylar yaşanmıştır.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan (1918) sonra İtalyanlar, Antalya ve çevresi ile Konya'yı işgal ettiler. Savaş durumunda gelişen bazı sorunlar sebebiyle İtilaf Devletleriyle anlaşmazlığa düşen İtalya, işgalden vazgeçerek 12 Mart 1920'de Anadolu'dan ayrılmıştır. Konya, 20 Mart 1920'de işgalden kurtulmuştur.

Konya, tarihi süreç içerisinde çeşitli medeniyetlere ve önemli şahsiyetlere ev sahipliği yaparak hem dünya tarihi açısından hem de Türk tarihi açısından değer arz eden zengin kültürel eserler barındırır. Çatalhöyük, Sille, Hatunsaray gibi eski yerleşim birimleri dünya tarihi açısından önem arz etmektedir. Özellikle Anadolu Selçukluları ve Osmanlılardan kalma eserler ise gerek Türk tarihi açısından gerek dünya tarihi açısından büyük öneme sahiptir. Özellikle Selçuklu sultanları türbeleri, Tavusbaba, Ateş-Baz Veli, Mevlana, Şems-i Tebrizi, Sadrettin Konevi ve Nasreddin Hoca gibi dünyaca tanınmış şahsiyetlerin türbe ve eserlerinin varlığı şehrin turizm önemini artırmaktadır.

1.3. EKONOMİK COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

1.3.1. Tarım

Konya Ticaret Odasının 2016 yılı verilerine göre; Konya'nın ekonomik faaliyetlerinin sektörel dağılımında hizmet (%55) sektörünün ön plana geçtiği, bunu sanayi (%23) ve tarım (%22) sektörünün izlediği görülür. Konya İlinde tarımda çalışanların sayısı 41.372 kişi ile Türkiye'de birinci sırada yer alırken çalışan memur sayısı 76.644 kişi ile Türkiye'de beşinci sırada yer almaktadır. Esnaf olarak çalışanların sayısı ise 61.359 kişi ile altıncı sırada iken SSK'lı olarak çalışan sayısı ise 335.817 kişi ile sekizinci sırada olduğu görülmektedir.

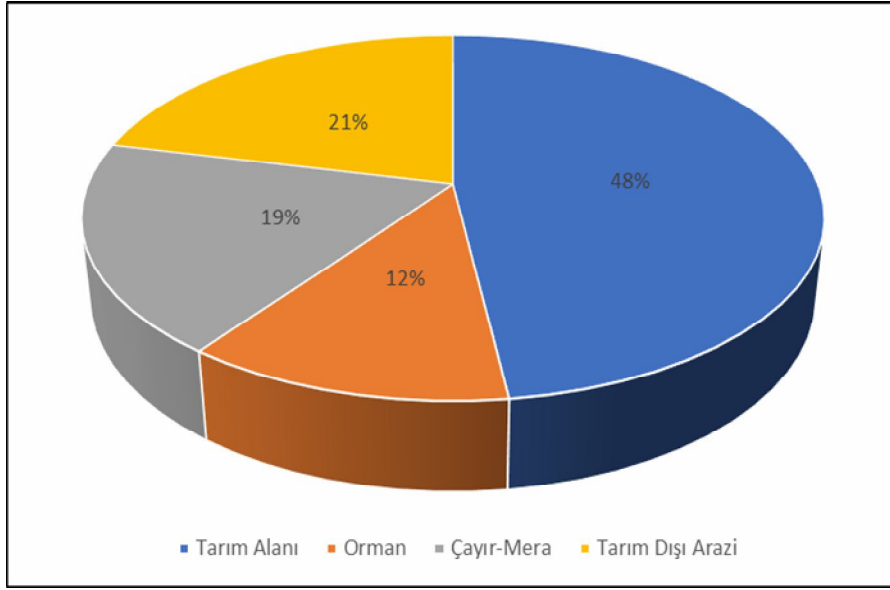
1.3.1.1. Arazi kullanımı

Konya ili genel arazi varlığının %48'ini tarım, %12'sini orman, %18,64'ünü çayır ve mera, %21,29'unu ise tarım dışı araziler oluşturmaktadır (Tablo-8).

Tablo-8: Konya İlinin Arazi Varlığı (2016).

2016 (ha)	Yüz Ölçümü	Tarım Alanı	Orman	Çayır-Mera	Tarım Dışı Arazi
Konya	4.083.800	1.960.028	492.857	761.461	869.454
Türkiye	78.004.300	23.762.572	22.342.935	14.617.000	17.281.793
Konya/Türkiye	%5,24	%8,25	%2,21	%5,21	%5,03

Kaynak: Konya Ticaret Odası (2016: 44).

Grafik-5: Konya Arazi Varlığının Oransal Dağılımı (2016).

Kaynak: Konya Ticaret Odası (2016: 44).

Konya, Türkiye’de tarım alanları ve üretim miktarı açısından potansiyeli en yüksek il olarak *tarım kenti* özelliği taşımaktadır. Türkiye’nin 2016 yılı TÜİK verilerine göre toplam tarımsal alanı yaklaşık 23.762.572 hektar olarak hesaplanmış bu alanın yaklaşık 4.050.000 hektarı ise nadas (%17) alanlarını oluşturmaktadır. Konya ilinin tarımsal alanı ise 1.960.028 hektar ile Konya yüzölçümünün yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Türkiye’de ekili alanların içerisinde yaklaşık %10’luk kısmını Konya ili tarım alanları oluşturmaktadır.

1.3.1.2. Araziden yararlanma durumu

Konya ile Türkiye geneli bazı ürünlerin 2016 yılı üretim miktarları ve oranları karşılaştırıldığında Konya ilinin ilk sıralarda yer aldığını görmekteyiz. Bu ürünlerin bazılarını sıralayacak olursak; havuç, Türkiye üretiminin %61’i, şekerpancarı ve kuru fasulyenin yaklaşık %30’u Konya ilinde üretilmektedir. Türkiye’nin toplam tahıl üretiminin %10’dan fazlası Konya il genelinde yer alan tarım alanlarında üretilmektedir. Bu ürünlerin üretim miktarlarında ilk sırada genelde Konya yer almaktadır (Tablo-9). Türkiye’de üretim miktarları bakımından birinci sırada olan ürünlerin Konya il geneli ekim alanları ise %50’den fazlasını buğday, %30’a yakını arpa, yaklaşık %10 civarını

ise şekerpancarı üretim alanları oluşturmaktadır. Konya Türkiye meyve üretiminin yaklaşık %5'ini üretmektedir. Türkiye'de kiraz, şalgam, patates ve mısır üretiminde ikinci sırada Konya ili yer alırken vişne, kavun, kültür mantarı ve yağlık ayçiçeği üretiminde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Ayrıca son yıllarda mısır üretiminin yerini ayçiçeği almaya başlamıştır.

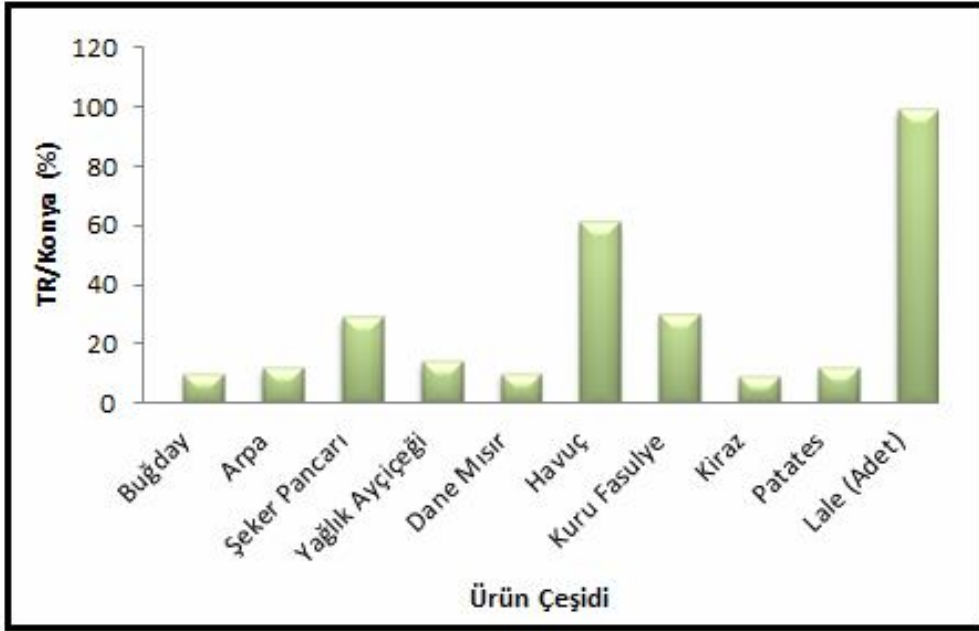
Tablo-9: Konya İli Üretim Miktarı İlk Sıralarda Olan Bazı Ürünlerin Türkiye'deki Üretim Miktarları ile Karşılaştırılması (2016).

Ürün Çeşidi	Türkiye	Konya	TR/Konya (%)	TR-Sırası
Buğday	20.600.000	2.045.298	10	1.
Arpa	6.700.000	809.258	12	1.
Şeker Pancarı	19.465.452	5.614.078	29	1.
Yağlık Ayçiçeği	1.500.000	205.274	14	3.
Dane Mısır	6.400.000	638.300	10	2.
Havuç	554.736	336.463	61	1.
Kuru Fasulye	235.000	69.877	30	1.
Kiraz	599.650	55.426	9	2.
Patates	4.750.000	549.802	12	2.
Lale (Adet)	40.601.005	40.000.000	99	1.

Kaynak: Konya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2017).

Konya ilinin, Türkiye geneli üretimde ilk sırada olan bazı ürünlerinin oransal dağılımı (TR/Konya) ayrıca aşağıda verilen grafikte de gösterilmektedir.

Grafik-6: Konya İlinde Yetiştirilen Ürünlerin, Türkiye Geneli Üretim İçerisindeki Oranları (2017).

Kaynak: Konya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2017).

Konya ilinde 2012 yılında başlatılan “Organik Tarım-İyi Tarım Uygulamaları (İTU)” projesiyle 26 ilçenin 179 mahallesinde; buğday, arpa, patates, kimyon, ceviz, üzüm, elma, kiraz, vişne, havuç, çilek gibi ürünlerin organik olarak üretimi yapılmaktadır. Her geçen gün organik ürünlere talep artmaktadır. Özellikle Çumra, Hadim, Hüyük, Güneysınır, Seydişehir, Taşkent, Meram, Derbent, Derebucak, Doğanhisar, Ilgın, Akşehir, Beyşehir, Cihanbeyli ve Sarayönü gibi ilçelerde organik tarım faaliyetleri yapılmaktadır. Konya il genelindeki 2016 yılı Organik ürün üretici sayısı 1.212 kişiye ulaşırken 44 bin 650 dekar alanda üretilen ürün miktarı toplamı ise 44 bin 650 ton olarak hesaplanmıştır (Konya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2017).

Konya İli, Türkiye’de tohum üretiminde de ilk sırada yer almaktadır. Bölgede tohumculuk alanında faaliyet gösteren firma ve kurumların sayısı her geçen gün artmaktadır. Özellikle arpa, buğday, mısır, baklagiller, yem bitkileri, hibrit ayçiçeği, haşhaş ve aspir gibi ürünlerin tohumunu üretiminde bölge merkez hale gelmiştir. Bazı meyve fidanları ve sebze türleri üretimi bölgede artış gösterdiği görülmektedir. Konya il

Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü 2016 yılı verilerine göre Türkiye'nin toplam tohum üretimi 953.356 ton olarak hesaplanmıştır. Konya ise Türkiye tohumculuğunun %24,4'ünü üreterek birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye Tohum üretimi sıralaması ise Konya ilinden sonra Şanlıurfa, Diyarbakır, Sivas, İzmir ve Eskişehir gelmektedir (Konya Ticaret Odası, 2017).

1.3.2. Hayvancılık

Konya ili, Türkiye'nin en geniş yüz ölçümüne (göller ile 40.838 km²) sahip ili olarak oldukça geniş otlak ve tarım sahasına sahiptir. Bu duruma bağlı olarak her yıl genel olarak hayvancılık faaliyetlerinin de artış eğiliminde olduğu görülür.

Büyükbaş hayvancılık, Aralık sonu 2016 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye geneli toplam büyükbaş hayvan sayısı yaklaşık 14 milyon 222 bin 228 baş olarak tespit edilmiştir. Bu sayının 14 milyon 080 bin 155'sini sığır ve sığırların da 6 milyon 588 bin 527'ini kültür, 5 milyon 758 bin 336'unu kültür melezi, 1 milyon 733 bin 292'sini ise yerli ırk oluştururken 142 bin 073'ini de Manda türü oluşturmaktadır. Bu veriler ışığında 2016 yılı ilk beş sırada yer alan illerin büyükbaş hayvan sayısı dağılımına baktığımız zaman birinci sırada Konya ili (752.533) yer alırken ikinci sırada Erzurum (649.473), üçüncü sırada İzmir (575.538), dördüncü sırada Balıkesir (508.793) ve beşinci sırada ise Kars (451.346) ili yer aldığı görülür.

Konya ili 2007 ile 2016 yılları arasında hayvansal üretim sayılarını genel olarak değerlendirdiğimizde; küçük baş üretiminde yaklaşık 1/4 oranında artış olduğu görülmektedir. Özellikle keçi üretiminde ise son on yılda iki katından da fazla bir artış olduğu görülmektedir. Büyükbaş oranında ise son on yılda özellikle Sığır-Kültür cinsinde iki katından da fazla artış olduğu görülürken sığır-melez cinsinde ise 1/4 oranında artış olduğu görülmektedir. Sığır-yerli cinsten ise düşük oranda azalma görülürken manda sayısı ise 1/3 oranında artış olduğu görülmektedir (Tablo-10).

Konya ili 2007-2016 yılları arasında; küçükbaş hayvan üretimi oransal olarak Türkiye geneli ortalamasına yakın 1/4 oranında artarken büyükbaş hayvan üretimi oransal artışı ise Konya ili, Türkiye ortalamasının iki katının da üzerinde bir artış olduğu görülmektedir.

Kovan sayısı oransal artışı ise Konya ili Türkiye ortalama artışının biraz daha gerisinde kalmıştır.

Toplam kanatlı üretimi oransal olarak yine Türkiye ortalama üretim oranının biraz altında kaldığı görülmektedir. Konya ili son on yılda yumurtacı tavuk üretim oranı ise yaklaşık 1/3 oranında bir artış olduğu görülürken etçi tavuk üretiminde ise yaklaşık yedi katı azalma olduğu görülmektedir. Hindi, Ördek ve Kaz üretiminde ise düşük oranda azalma oluğu görülmektedir. Toplam kanatlı üretimi oransal olarak yine Türkiye ortalama üretim oranının biraz altında kaldığı görülmektedir

Tablo-10: Konya İli Hayvan Varlığı ve Hayvansal Üretiminin Türkiye'deki Yeri (2007-2016).

Hayvan Cinsi	KONYA		TÜRKİYE	
	2007-Baş/Adt.	2016-Baş/Adt.	2007-Baş/Adt.	2016-Baş/Adt.
Koyun	1.380.352	1.826.773	25.475.293	30.983.933
Keçi	113.667	261.681	6.286.358	10.345.299
Toplam Küçükbaş	1.494.019	2.088.454	31.761.651	41.329.232
Sığır Kültür	203.210	500.287	3.295.678	6.588.527
Sığır Melez	148.911	204.297	4.465.350	5.758.336
Sığır Yerli	48.775	47.637	3.275.725	1.733.292
Manda	195	312	84.705	142.073
Toplam Büyükbaş	401.091	752.533	11.121.458	14.222.228
Toplam Kovan Sayısı	62.113	93.132	4.825.596	7.900.364
Yumurtacı Tavuk	8.088.540	11.995.381	64.286.383	102.784.000
Etçi Tavuk	2.888.948	424.000	205.082.159	216.142.000
Hindi, Ördek, Kaz	79.141	75.437	4.179.947	4.296.000
Toplam Kanatlı Sayısı	11.056.629	12.494.818	273.548.489	323.222.000

Kaynak: Konya İli Gıda ve Tarım Hayvancılık Müdürlüğü (2017) ve TÜİK (2007-2016).

Konya, 2016 yılında 1.059.496 ton süt üretimi ile Türkiye genelinde birinci olmuştur. Konya'dan sonraki iller ise sırasıyla 906.997 ton ile İzmir, 758.225 ton ile Erzurum, 716.926 ton ile Balıkesir ve 626.629 ton ile Kars ili gelmektedir. Türkiye genelinde 2016 yılında toplam süt üretimi ise 18 milyon 489 bin ton olmuştur.

Konya İlinin hayvan sayıları ve süt miktarlarıyla ilgili aşağıdaki tablo incelendiğinde bir önceki yıla göre büyükbaş hayvan sayısı ile süt miktarı belirli oranda artarken küçükbaş hayvan sayısında yaklaşık 29 bine yakın düşme olmasına rağmen süt üretiminde ise bu orana göre fazla düşüş olmamıştır (Tablo-11).

Tablo-11: Konya İlinin Büyükbaş, Küçükbaş Hayvan Sayıları ve Süt Üretim Miktarları (2015-2016).

Hayvan Adı	2015		2016	
	Hayvan Sayısı	Süt (Ton)	Hayvan Sayısı	Süt (Ton)
Sığır (Kültür)	480.129	709.237	500.287	752.184
Sığır (Melez)	209.239	203.166	204.297	202.123
Sığır (Yerli)	50.465	18.145	47.637	17.089
Manda	315	155	312	173
Toplam	740.148	930.703	752.533	971.569
Koyun (Yerli)	1.544.436	71.887	1.526.830	71.170
Koyun (Merinos)	317.586	5.965	299.943	5.689
Keçi (Kıl)	254.293	10.343	260.833	11.049
Keçi (Tiftik)	874	19	848	19
Toplam	2.117.190	88.214	2.088.454	87.927

Kaynak: Konya Ticaret Odası (2016:54).

Konya'nın yukarıda verilen tabloda bir önceki yıla göre büyükbaş hayvan sayısı ile süt miktarı belirli oranda artarken küçükbaş hayvan sayısında yaklaşık 29 bine yakın düşme olmasına rağmen süt üretiminde ise bu orana göre fazla düşüş olmamıştır.

1.3.3. Sanayi

Türkiye'de istihdam ve ekonomiye katkıları açısından şehirler sıralandığında; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya illeri sanayinin geliştiği en önde gelen şehirlerdir. Konya ili ise son yıllarda bu şehirlerden sonra 6. ile 7. sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Konya; 9 Adet Organize Sanayi Bölgesi (OSB), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı destekli 17 Adet küçük sanayi sitesi, il merkezinde yer alan 15 Adet küçük

sanayi sitesi, Konya iline bağılı ilçelerde yer alan 12 küçük sanayi sitesi ve 10 Adet de özel sanayi sitesiyle Türkiye ekonomisinin istihdam ve sanayi yükünü sırtlayan illerden bir tanesidir. Konya’da 2016 yılı verilerine göre I. Organize Sanayi Bölgesi’nde 167, Konya Organize Sanayi Bölgesi’nde 556, Beyşehir Organize Sanayi Bölgesi’nde 8, Ereğli Organize Sanayi Bölgesi’nde 43, Akşehir Organize Sanayi Bölgesi’nde 27, Seydişehir Organize Sanayi Bölgesi’nde 2, Çumra Organize Sanayi Bölgesi’nde 4 ve Karapınar Organize Sanayi Bölgesi’nde 17 adet olmak üzere; organize sanayi bölgelerinde toplam 824 firma üretim faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Ayrıca Konya’da bulunan özel sanayi sitelerinden birisi olan BÜSAN Özel Sanayi alanında 1062 işyeri bulunmakta olup 862 firma üretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Özellikle Konya’da faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin işyeri sayısı bakımından sektörel çeşitliliği dikkat çekicidir. Konya metal işleme alanında Türkiye pazarının %45’ine sahiptir. Traktörlerde kullanılan parçaların %90’ını ve tarım makinalarında kullanılan parçaların %100’ünü üretebilirken bu alanda Türkiye pazarının %65’ini elinde bulundurmaktadır. Otomotiv yan sanayi sektöründe (TÜMOSAN) birçok marka modelin %70’ten fazla parça ve ekipmanı Konya’da üretilmektedir. Türkiye tahıl üretiminin %10’unu Konya karşılamaktadır. Bununla birlikte Konya’da Türkiye’nin en önemli gıda sanayisi merkezi olarak; un ve unlu mamüller, şeker, tuz, makarna, biskivü, şekerleme ve özellikle çikolata sektörü oldukça ilerlemiş durumdadır. Konya’da metal döküm sanayi sektöründe 450 firma yılda 250 000 ton kapasiteyle üretim yapılmaktadır. Bu da Türkiye’deki metal döküm üretiminin %18’ine tekabül etmektedir. Bu çerçevede savunma sanayinin havan parçaları, mermi, roket başlıklarında kullanılan alüminyum ve av tüfekleri-malzemeleri gibi birçok ürün Konya’da üretilmektedir. Yılda yaklaşık 15 milyon çift ayakkabı üretimi ile Konya Türkiye pazarının %15’ini tek başına karşılamaktadır (Konya Ticaret Odası, 2016).

Konya ili, çeşitli özelliklerde tarım araçları ve makinaları, ekmek makinaları, değirmen makinaları, mermer, lastik-plastik, alüminyum, dokuma ve mobilya ürünleri sanayi faaliyetleri de geniş yer tutmaktadır.

1.3.4. Ticaret

Konya ve çevresi çok eski dönemlerden beri ekonomik faaliyetlerin hep merkezi olma özelliğini göstermiştir. Çatalhöyük ve çevresinde başlayan tarım ve yerleşik

hayata geçiş ile birlikte Anadolu'nun orta noktasında yer alması doğu-batı, kuzey-güney önemli ulaşım güzergahlarını bağlayan kavşak konumunda oluşu kentin ticari gelişimini her dönem olumlu yönde etkilemiştir. Konya şehri özellikle Selçuklular döneminde ticari ve sosyal alanda ilerlemeler olmuş bilim, sanat ve edebiyat eserleri açısından büyük gelişim dönemini yaşamıştır. Osmanlılar döneminde başkent olmasıyla birlikte kent gelişimini sürdürmüştür. Konya ili ve çevresi Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan günümüze kadar özellikle tarım ve hayvancılık faaliyetlerine bağlı gelişen sanayisi ile hem ulusal hem de uluslararası ticarete önemli söz sahibi bölgelerden biri olmuştur.

Konya'nın dış ticaret ile ilgili 2002 ile 2016 dönemine bakıldığında Türkiye'nin dış ticaret hacmi dört katına çıkarken Konya'nın dış ticaret hacmi aynı dönemde Türkiye'ye oranla iki kat daha fazla artarak sekiz katını geçmiştir. Ancak 2002 yılında 292 milyon dolar olan Konya dış ticaret hacmi, 2016 yılında 2,4 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Bu gelişmenin bir yansıması olarak Konya dış ticaret hacmi, 2002 yılında Türkiye dış ticaret hacminin %0 3'ünü oluştururken 2016 yılında ise iki kat artışla %0 7'lik değere yaklaşmıştır. Konya'da 2002 yılında 517 olan ihracatçı firma sayısı, 14 yılda 3,4 kat artarak 2016 sonu itibarıyla 1.741'e yükselmiştir. 2002 yılında 130 milyon dolar olan Konya ihracatı on kat artarak 1,3 milyar dolara yükselmiştir (KTO, 2017).

TÜİK'in 2016 yılı verilerine göre; Konya'nın ihracatında yer alan 177 ülkeden ilk 10 ülkenin ihracat içindeki payı %48 olarak gerçekleşmiştir. Son beş yıldır birinci sırada Irak (%14,4) gelirken bu ülkeyi sırasıyla Almanya, Cezayir, İran ve Suudi Arabistan, İtalya, ABD, Mısır, Polonya ve İngiltere olduğu görülmektedir. Konya, 2016 yılı TÜİK verilerine göre ihracatında en yüksek oranı %94 ile İmalat Sanayi gelirken %5,11 ile Tarım ve Ormancılık, %1,15 ile Madencilik ve Taşocakçılığı, %0,28 ile de Toptan ve Perakende Ticaret gelmektedir. Alt sektörler bazında Konya ihraç ürünleri 2016 TÜİK verilerine göre Kazan-Makine (%37,12), Motorlu Kara taşıtı (%20,56), Süt Ürünleri (%8,83), Hububat, Un-Nişasta (%6,65), Demir-Çelik Eşya (%5,80), Kakao vb. (%5,56), Plastik vb. (%5,44), Alüminyum vb. (4,72), Silah-Mühimmat vb. (%3,26) ve Sebze-Meyve vb. (%2,06) ürünler oluşturmaktadır (KTO, 2017).

Konya'da 2002 yılında 431 olan ithalatçı firma sayısı, 2016 yılı sonunda üç kat artarak 1.347'ye yükselmiştir. Bu dönemde 161,5 milyon dolar olan ithalat rakamı ise yaklaşık 7 kat artarak 1,061 milyar dolara yükselmiştir. Konya 2013 yılında 105 farklı

ülkeden ithalat yaparken 2016 yılında ise bu sayı 112'ye yükselmiştir. Konya'nın en fazla ithalat yaptığı 10 ülke ise sırasıyla 2016 yılında Çin ilk sırada (%31) yer alırken yine 2016 yılında toplam ithalatın yaklaşık yarısını (%49,7) sadece Çin, Rusya ve Almanya ile gerçekleştirmiştir. Konya 2016 yılında ağırlıklı olarak ithalatının %68'ini sırasıyla Çin, Rusya, Almanya, İtalya, Tayvan, Güney Kore, Malezya, ABD, Suudi Arabistan ve İspanya ile gerçekleştirmiştir. TÜİK 2016 yılı verilerine göre Konya'da en fazla ithalatı yapılan ürünler ise sırasıyla elektrikli makine (%23,3), kazan makine (%16,6), plastikler vb. (%9,2), hububat (%8,6), minarel yakıt (%3,8), canlı hayvanlar (%3,2), yağlı tohum vd. (%3,0), kauçuk (%2,9), demir-çelik (2,8) ve motorlu kara taşıtı (%2,7) gibi ürünlerdir (KTO, 2017).

1.3.5. Ulaşım

Konya, tarihsel geçmişten günümüze kadarki süreç içerisinde ulaşım açısından önemli konuma sahiptir. Neolitik ve Kalkolitik dönem (Çatalhöyük-Alaattin Tepesi) ve sonrası eski Anadolu Medeniyetlerinden Hititler, Frigler, Lidyalılar'ın da kullandıkları ulaşım yolları ayrıca İpek Yolu ve Kral Yolu güzergahları üzerinde yer alması, Persler, Arap Müslümanlar ve Roma (İconium)-Bizans döneminde önemli dini merkez alanlarına sahip olan kent, dini ulaşım noktalarını da birleştirdiğini görmekteyiz (Aziz Paul). Özellikle Selçuklular dönemi (Başkent) faaliyetler ve kervansarayların bulunduğu alanlar aynı zamanda önemli ticaret yollarını birleştiren konuma sahip olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı döneminde özellikle demir yollarını inşası ile birlikte Avrupa-Anadolu ve Ortadoğu'ya ulaşan coğrafyaları birleştirmiştir. Sonrasında cumhuriyet dönemi demir yollarının geliştirilmesiyle birlikte özellikle karayollarına ağırlık verilmesi daha sonra, hava yolu ve son yıllarda da geliştirilen YHT (Yüksek Hızlı Tren) ile ülkemizi doğu-batı ve kuzey-güney olarak birleştiren en önemli kavşak noktalarından birisidir.

Konya, Türkiye'nin kuzey ve güney illeri ile doğu ve batı illeri arasında ulaşımı sağlayan *karayolu* bağlantılarıyla bir kavşak noktası niteliğindedir. Konya İlinde 1.408 km devlet, 1.633 km il yolu, 8.340 km köy yolu olmak üzere toplam 11.381 km yol ağı bulunmaktadır. Devlet ve il yollarının %95'i, köy yollarının %64'ü asfalttır. Konya'nın çevre illerle yedi ayrı yol ile bağlantısı bulunmakta olup bu yolların büyük bölümü bölünmüş yol haline getirilmiştir. Bu kapsamda bölünmüş yol uzunluğu 903 km' ye

ulaşmıştır. Karayollarının kalitesini artırmak amacıyla mevcut yollarda BSK yapımına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bugüne kadar BSK çalışması yapılan yol uzunluğu 491 km'dir. Konya'nın *Demiryolu Ulaşımı* ise Türkiye'deki rakip illere göre iyi durumda olduğu görülmektedir. Özellikle Konya-Ankara ve Konya-Eskişehir arasındaki yüksek hızlı trenin devreye girmesi ve kısa bir süre içerisinde İstanbul ile YHT bağlantısının gerçekleşecek olması, Konya'nın erişilebilirliği açısından büyük bir avantaj sağlamaktadır. 2013 yılında demiryoluyla 1.13 milyon yolcu taşınmış olup, Konya-İstanbul YHT seferlerinin başlamasıyla bu sayının önemli miktarda artacağı tahmin edilmektedir. Konya'nı *Hava Yolu Ulaşımı* ise askeri havaalanına ilave edilen sivil tesislerle sağlanmaktadır. Konya Havalimanından tarifeli olarak haftada 134 uçak seferi (gidiş-geliş) düzenlenmektedir. Bu seferlerin 133 adedi iç hat, 1 adedi dış hat seferidir. Ayrıca, yıl içerisinde umre ve hac seferleri, yaz aylarında da Avrupa ülkelerine charter seferler gerçekleştirilmektedir. Konya Havalimanı mevcut terminal binası 5.348 m² kapalı alana sahip olup, 1 milyon yolcu kapasitelidir. Toplam kapalı alanı 23.700 m² olan yeni terminal binası yapılmıştır (Konya Valiliği, 2014: 12).

Devlet Demiryolları (DDY) İşletmesi Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre 2016 yılında demir yolunu kullanarak gelen toplam yolcu sayısı 2 milyon 546 bin 500 kişi iken giden yolcu sayısı 2 milyon 547 bin 788 kişi olmuştur. Konya'da demiryolu kullanılarak 2016 yılında taşınan yük ise toplam 1 milyon 175 bin 842 kişi olarak tespit edilmiştir. Konya'dan ayrıca YHT seferlerine ek olarak geçen trenler ise Toros Ekspresi, İç Anadolu Mavi Treni ve Meram Ekspresi olarak belirtilmiştir (KTO, 2016: 131).

Yeni terminal binası ise 3,5 milyon yolcu kapasitesi ile 2014 yılı Eylül ayında tamamlanarak hizmete açıldı. Her geçen gün de yolcu sayısı ve kapasitesi artmaktadır.

1.3.6. Kültür ve Turizm

Konya, geçmişten günümüze kadarki süreçte insan faaliyetleri açısından sürekli çekim merkezi olma özelliğini korumuştur. Dünya üzerinde tarih öncesi ilk yerleşik hayat örneklerine (Neolitik) Konya-Çatalhöyük'de rastlanmış olması bu bölge ve yakın çevresinin insanlık tarihine ev sahipliği yapmış çok eski medeniyetlere ait izler taşıdığı görülmektedir.

Konya şehir merkezinde yer alan Allaaddin Tepesi ise MÖ. 9000 yıl öncesine varan yerleşme tarihi ve kültürel özellikleri ile halen önemini koruyan alanlardan biri olduğu görülmektedir.

Konya ve çevresinde yapılan arkeolojik araştırmalarda; Hitit, Frig, Lidya, Pers, Makedon (Büyük İskender), Selevkoslar, Bergama Krallığı ve Roma hakimiyet izlerine rastlanmaktadır. Daha sonraki süreçte ise Sasaniler ve Müslüman Araplar hakimiyeti görülür. Bu tarihten sonra (1071) Selçuklular, Karamanoğulları Beyliği ve Osmanlı İmparatorluğu hakimiyet sağlayarak günümüz Türkiye Cumhuriyeti'ne gelinmiştir.

Tüm bu tarihi süreç içerisinde yaşamış medeniyet ve önemli şahsiyetlerle ilgili eserlerin varlığı Konya ilinin turizm öneminin artmasına sebep olmuştur. Konya il genelindeki önemi yüksek bazı alanları sıralayacak olursak; Roma dönemine ait tarihi Sille (Selçuklu) ve Kilistra (Meram) yerleşmeleri, İvriz Hitit Kaya Anıtı (Halkapınar), Eflatunpınarı Hitit Su Anıtı (Beyşehir), Vasada Antik Kenti (Seydişehir), Aya Elenia Kilisesi (Selçuklu), Zengibar Kalesi (Bozkır), Gevale Kalesi (Selçuklu), Zazadin Hanı (Selçuklu), Obruk Hanı (Karatay), Horozlu Han (Selçuklu), Mevlana Türbe ve Müzesi (Karatay), İnce Minareli Medrese ve Külliyesi (Selçuklu), Atatürk Müzesi (Meram), İstiklal Harbi Şehitliği (Karatay), Rüstem Paşa Kervansarayı (Ereğli), Şeyh Sadreddin Konevi Camii ve Türbesi (Meram), Alaaddin Camii (Selçuklu), Kubad Abad Sarayı (Beyşehir), Selimiye Camii (Karatay), Aziziye Camii (Karatay), İplikçi Camii (Karatay), Eşrefoğlu Camii ve Külliyesi (Beyşehir) ve Nasireddin Hoca Türbesi (Akşehir) gibi zengin tarihi ve kültürel açıdan önemi yüksek turizm alanlarıdır.

Ayrıca çalışma konusunu oluşturan doğal güzellikler açısından turizm potansiyeli yüksek alanlara sahip Konya ili, dünyada eşine ender rastlanan doğal oluşumlara sahiptir. Bu alanlardan bazılarını sıralayacak olursak; Meke Gölü, Obruk Gölleri, Tınaztepe Mağarası, Tuz Gölü gibi doğal oluşumların varlığı Konya ilinin turizm önemini artmasını sağlamıştır. Ayrıca Gidengelmez Dağları, Bozdağlar ve Anamas Dağları; dağcılık, avcılık, macera vb. gibi faaliyetler açısından uygun turizm alanlarıdır. Beyşehir Gölü, Akşehir Gölü gibi sulak alanlar Balıkçılık ve Kuş Gözlemleme vb. faaliyetler için önemli alanlardır. Ilgın, Seydişehir ilçelerinde bulunan kaplıcalar sağlık turizmi açısından önem arz eden alanlardır.

Aşağıdaki tabloda Konya il geneli ile ilgili 2012/2016 yılları arasındaki bazı kültürel faaliyetlerin sayısal olarak karşılaştırmasına baktığımızda kütüphane sayısı değişmezken kitap sayısında düzenli artış olduğu görülmektedir. Kütüphanelerden yararlanan kişi sayısı olarak ise en yüksek değer 2015 yılında 2 milyon 435 bin 246 kişi olurken halk kütüphanelerinden ödünç olarak verilen materyal sayısı yine en yüksek 2015 yılında 355 bin 549 materyal verildiği görülür. Sinema salonu ve koltuk sayılarında yıllar arasında fazla bir farklılık görülmemekle birlikte sinema gösterim sayısı her yıl belli oranlarda artarak en yüksek gösteri 2016 yılında 1013 kez yapıldığı görülmektedir. Sinema seyirci sayısı en yüksek 2014 yılında 1 milyon 334 bin 96 kişi olarak belirtilmiştir. Tiyatro salonu, gösteri ve koltuk sayısı ise yine en fazla 2014 yılında olduğu görülürken seyirci sayısı ise en yüksek olduğu yıl 2013 yılında 283 bin 157 kişi olurken son üç yılda azalarak 98868 kişiyle 2016 yılında olduğu görülür (Tablo-12).

Tablo-12: Konya İlinin Kültürel Faaliyetlerin Yıllara Göre Değişimi (2012-2016).

Faaliyet Türleri	2012	2013	2014	2015	2016
Halk kütüphaneleri Sayısı	35	35	35	35	35
Halk kütüphaneleri Kitap Sayısı	484647	499315	526418	552310	564253
Halk Kütüphanesi Yararlanma Sayısı	1881472	1862897	2040922	2435246	2174312
Halk Kütüphanesinden Ödünç Verilen Materyal Sayısı	310978	289172	294160	355549	300120
Sinema Salonu Sayısı	49	49	46	51	49
Sinema Koltuk Sayısı	7421	7413	7144	7613	7374
Sinema Gösteri Sayısı	565	803	863	962	1013
Sinema Seyirci Sayısı	1072304	1122820	1334096	1323410	1208095
Tiyatro Salonu Sayısı	4	5	10	14	13
Tiyatro Koltuk Sayısı	2319	2815	5060	6422	6036
Tiyatro Gösteri Sayısı	345	831	501	737	293
Tiyatro Seyirci Sayısı	129140	283157	219716	179347	98868

Kaynak: TÜİK, 2018

Konya il geneli olarak 2012/2016 yılları arasında sadece havayolu ile giriş-çıkış yapan yerli ve yabancı kişi sayıları alınabilmektedir. TÜİK'in Konya il geneli turizm faaliyetleri ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarda karayolu ve demiryolu kullanılarak

giriş-çıkış yapan yerli veya yabancı kişi sayıları ilgili herhangi bilgi verilmemiştir. Ayrıca günübirlik yapılan giriş-çıkış sayıları ile ilgili herhangi kayda ulaşılamamıştır.

Aşağıdaki veriler incelendiğinde son beş yıl içinde Konya il genelinde yerli olarak giriş ve çıkış yapan kişi sayısı en fazla 2016 yılında olduğu görülmekte iken yabancılarda ise en fazla giriş-çıkışlar 2015 yılında yapıldığı görülmektedir. Yine yukarıda verilen tabloda yıllara göre yerli ve yabancı kişi sayılarında en az giriş-çıkışın yapıldığı yıl ise 2013 yılı olduğu görülmektedir (Tablo-13)

Tablo-13: Konya İline Hava Yolu İle Giriş-Çıkış Yapan Yolcu Sayıları (2012-2016).

KONYA-YILLAR	2012	2013	2014	2015	2016
Giriş Yapan Vatandaşlar	31839	25756	30348	32493	35397
Çıkış Yapan Vatandaşlar	32636	26477	30699	33023	35267
Giriş Yapan Yabancılar	14643	12117	15098	19128	17376
Çıkış Yapan Yabancılar	15385	11989	14670	18674	14938

Kaynak: TÜİK, 2018.

Konya il geneli özellikle şehir merkezinde yer alan otel sayıları ve özellikleri açısından bakıldığında son yıllarda hızlı bir şekilde olumlu yönde gelişim gösterdiğini söyleyebiliriz (Tablo-14). Çevre ilçelerde ise arz-talep dengesi doğrultusunda ileriki yıllarda gelişim olabileceği izlenmektedir. Özellikle turizm değerleri açısından önem arz eden ilçeler veya yakın çevresindeki yerleşmelerde yerel yönetimlerin ve ilgili kurumların da yaptığı çalışmalara bağlı olarak gerek konaklama sayısında gerekse hizmet kalitesinde olumlu yönde gelişim göstereceği düşünülmektedir.

Tablo-14: Konya İl Genelinde Bulunan Otellerin Sayısı ve Özellikleri (2018).

S.NO	OTEL ADI	SINIFI	ODA	YATAK	İLÇE
1	DEDEMAN KONYA	5 YILDIZ	207	422	Selçuklu
2	RİXOS KONYA OTEL	5 YILDIZ	279	574	Selçuklu
3	ANEMON OTEL	5 YILDIZ	183	368	Selçuklu
4	NOVOTEL	5 YILDIZ	178	356	Selçuklu
5	RAMADA PLAZA	5 YILDIZ	255	512	Selçuklu
6	BERA OTEL	4 YILDIZ	137	276	Selçuklu
7	ÖZKAYMAK OTEL	4 YILDIZ	108	216	Selçuklu
8	BALIKÇILAR OTEL	4 YILDIZ	51	105	Karatay
9	DÜNDAR OTEL	4 YILDIZ	106	210	Selçuklu
10	SELÇUK OTEL	4 YILDIZ	80	162	Karatay
11	HİLTON INN GARDEN	4 YILDIZ	228	456	Karatay
12	CHERRY GARDEN CITY HOTEL	4 YILDIZ	91	182	Ereğli
13	SELÇUK OTEL ŞEMS-İ TEBRİZİ	4 YILDIZ	88	176	Karatay
14	MİREL HOTEL	4 YILDIZ	65	130	Ereğli
15	GHERDAN OTEL	4 YILDIZ	90	180	Selçuklu
16	İBİS OTEL	3 YILDIZ	130	260	Selçuklu
17	BAYKARA OTEL	3 YILDIZ	64	121	Karatay
18	MERAM SEMA	3 YILDIZ	60	128	Meram
19	RUMİ OTEL	3 YILDIZ	33	66	Karatay
20	GRAND HOTEL	3 YILDIZ	39	79	Akşehir
21	AKŞEHİR ELİTT OTEL	3 YILDIZ	30	60	Akşehir
22	SEY-HAN OTEL	3 YILDIZ	22	44	Seydişehir
23	ALİ BİLİR OTEL	3 YILDIZ	42	80	Beşşehir
24	PAŞA PARK OTEL	3 YILDIZ	55	110	Karatay
25	MEVLANA SEMA	3 YILDIZ	40	74	Karatay
26	GHERDAN OTEL	3 YILDIZ	74	148	Selçuklu
27	ÖZPARK HOTEL	3 YILDIZ	78	156	Akşehir
28	ADNANBEY OTEL	3 YILDIZ	33	60	Karatay
29	GARRA HOTEL	3 YILDIZ	29	58	Karatay
30	HOTEL NEY	3 YILDIZ	31	40	Karatay
31	ÜNAL PALAS OTEL	3 YILDIZ	42	84	Seydişehir
32	KETİŞOĞLU OTEL	2 YILDIZ	12	24	Ilgın
33	CESUROĞLU OTEL	2 YILDIZ	15	30	Ilgın
34	BEYŞEHİR ATAPARK	2 YILDIZ	13	26	Beşşehir
35	ÖZKOÇLAR OTEL	ÖZEL BELGELİ	22	44	Ereğli
36	SIELLA SİLLEHAN OTEL	ÖZEL BELGELİ	8	14	Selçuklu
TOPLAM			3018	6031	

Kaynak: Konya İl Turizm Müdürlüğü, 2018.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. TURİZM VE TURİST KAVRAMI

Turizm kavramı ile ilgili çok çeşitli tanım ve yorumlar yapılmıştır. Turizm kavramını, genel olarak insanların değişik amaçlara bağlı olarak sürekli yaşadıkları yerlerin dışında geçici olarak gerek ülkesinde gerekse dünyanın herhangi bir bölgesinde kendi isteği ile yaşam etkinliklerinin tümü veya bir kısmını sürdürmesi olarak tanımlanabilir.

Bulu ve Eraslan'a (2008) göre; turizm, Latince'de dönmek, etrafını dolaşmak, geri dönmek anlamına gelen "*Tornus*" kökünden türetilmiştir. Tornus kelimesi ilk defa 18.yüzylında genç İngiliz soylularının eğitimleri için Avrupa'daki tarihi, kültürel, bilimsel ve doğa güzelliği bulunan yerlerin ziyaretlerinde kullanılmıştır. Daha sonraları ulaşım araçları gelişip taşımacılık ucuzlayınca insanların kitleler halinde yer değiştirmeleri sonucu, tur seyahatleri düzenlenmeye başlanmıştır. Ancak, sektörün kökenlerinin insanlık tarihi kadar eski olduğu da bilinmektedir. İş ve alışveriş turizmi kapsamında insanların ülkeleri dışında başka yerlere seyahat etmesi ve bağlamda önemli ticaret yollarının oluşturulması (İpek Yolu ve Baharat Yolu gibi). Müslümanların inanç Turizmi kapsamında binlerce kilometre kat ederek hac ibadetlerini yerine getirmek için kutsal sayılan Mekke ve Medine şehirlerini ziyaret etmeleri ve konaklamaları, turizm sektörü tarihine yönelik birkaç örnek olarak verilebilir (MEVKA, 2011: 50).

Özyaba 2001 ve Mısırlı'ya (2002) göre; Iacono (1993), turizmi kelime olarak kökeni Helen-Roma dilinde "*Torger*" ve "*Togrow*" sözcüklerinden gelmektedir. Fransızca "*Je Tourne*" kelimesi ile eş anlamlandırılan sözcük, dönüyorum demektir (Aktaran: Polat, 2006: 07).

Turizm kavramının ilk bilimsel tanımı 1905 yılında Guyer-Feuler tarafından yapılmıştır. Guyer-Feuler, turizmi; gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine, doğanın

insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirleriyle daha çok yakınlaşmasına olanak veren, modern çağa özgü sosyal bir olay olarak nitelendirilmektedir (Aktaran: MEVKA, 2011: 51).

Turizm ile ilgili Uçkun'un (2004) yapmış olduğu tanımlamaya göre; günümüzde her yıl milyonlarca insan, sürekli yaşadıkları yerlerden geçici sürelerle ayrılarak başka ülkelere veya bölgelere gitmekte ve buralarda gezip-görme, dinlenme, eğlenme-öğrenme gibi psikolojik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamaktadırlar. Ekonomik ve sosyal anlamda geniş etkiler doğuran ve *turizm* olarak nitelendirilen bu olay günümüz uygarlığının temel bir özelliğini oluşturmaktadır (Aktaran: Ulusan, 2009: 5).

Turist kavramını ise farklı amaçlara bağlı olarak turizm faaliyetlerinde bulunan bir veya birden fazla insanın oluşturduğu grup ya da topluluk olarak ifade edilebilir.

Maviş'e (1996) göre; turist kelimesinin kökeni 17.yüzyıla kadar gider. Ogilvy tarafından turist; "sürekli oturduğu yerden en çok bir yıl süre ile ayrılan ve geçici olarak gittiği yerlerde buralarda kazanmadığı parayı harcayan kimse olarak tanımlanmıştır" (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 10).

Batman ve Soybalı'ya (2009) göre ise turist; sürekli yaşadığı yer dışında geçici bir süre için ve psikolojik tatmin sağlamak amacıyla çıkan, tüketici olarak seyahat eden, konaklayan ve daha sonra yeniden yaşadığı yere geri dönen insandır (Aktaran: Ulusan, 2009: 6).

Barutçugil'e (1989) göre; turizm olayının öznesi insandır. Turizmin temelinde insanın psikolojik tatmin duygusu sağlaması yer alır. Turizm olayına yol açan, yön veren ve bu olayın odak noktasını oluşturan insan "turist" sözcüğü ile tanımlanır (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 10).

2.2. TURİZM ÇEŞİTLERİ

Turizm çeşitliliği hakkında konuyla ilgilenenler farklı sınıflandırmalar yapmışlardır. Örneğin; yaş, sağlık, sosyoekonomik durum, kişi sayısı ve yerli-yabancı gibi durumları dikkate alarak sınıflandırma yapılmıştır. Ayrıca son zamanlarda değer

gören doğal ve beşerî çevrenin korunarak faydalanılmasına yönelik turizm çeşitleri ve kavramlar ortaya çıkmıştır.

2.2.1. Turizm Faaliyetine Katılan Kişi Sayısına Göre Turizm

2.2.1.1. Bireysel (ferdi) turizm

İnsanların değişik amaçlarla tek olarak sürekli kalma niyeti taşımadan yakın çevre veya uzak çevreyi ziyaret etmesi olarak tanımlayabiliriz. Özellikle gelişmiş ülke insanları bu turizm faaliyetlerinde daha fazla yer alır.

2.2.1.2. Grup turizmi

Bu turizm faaliyeti ise benzer veya ortak bir takım amaç özellikleri olan insanların bir araya gelerek (10-15 kişilik) yakın veya uzak çevrenin sürekli kalma amacı gütmeyen yapılan faaliyetlerdir.

2.2.1.3. Kitle turizmi

İnsanların kitleler halinde değişik amaçlarla yakın veya uzak çevreyi sürekli kalma amacı gütmeyen yapılan faaliyetlerdir. Günümüzde en yaygın turizm çeşididir. Özellikle yurtdışı turizm faaliyetleri genelde paket turlar vasıtasıyla bu şekilde yapılmaktadır.

2.2.2. Turizm Faaliyetinin Yapıldığı Yere Göre Turizm

Turizm faaliyetleri ülke içerisinde ve ülke dışında olarak ikiye ayrılarak incelenmektedir.

2.2.2.1. İç (yerli) turizm

Herhangi bir ülkedeki insanların kendi ülke sınırları içerisinde yapmış oldukları turizm faaliyetlerine *İç Turizm* olarak adlandırılmaktadır. İç turizm faaliyetleri ülkelerin turizm potansiyelleriyle birlikte sosyoekonomik özelliklere bağlı olarak gerçekleşme olasılığı zaman içinde değişebilir. Yerli turizm faaliyetleri belirtilen bu koşullara bağlı olarak ekonomiye katkısı da değişik oranlarda olabilmektedir.

2.2.2.2. Dış (yabancı) turizm

Herhangi bir ülke insanının başka bir ülkeye yapmış olduğu turizm faaliyeti “Dış Turizm” olarak tanımlanmaktadır. Dış turizm faaliyetleri yoğun olan ülkeler ekonomiye yüksek döviz girdileri sağlayabilmektedir. Yabancı turist çeken ülkelerin turizm potansiyellerine ve hizmet sunum şekillerine bağlı olarak önemli ekonomik kazanç sağlama şanslarına sahiptirler.

2.3. EKOTURİZM KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

Turizm tanımının Oxford İngilizce Sözlüğü’nde ilk kez 1811 yılında ele alınmasına karşın, Ekoturizm kavramı bundan yüzlerce yıl sonra 1983 yılında yazılı metinlere geçebilmiştir (Akıllı, 2004: 32).

Demir ve Çevirgen’e (2006) göre; Ekoturizm kavramı, kökeni Yunanca “*oikos*” ev ve “*logos*” (kelime)’a dayanan, organizmalar ve onların çevreyle ilişkisini inceleyen ve bilimsel olarak adlandırılan kelimelerden ortaya çıkmıştır. Ekoloji doğal olarak biyolojik toplulukların korunması kadar yerel kültürlerle saygıyı da gerektirmektedir. Buradan hareketle ekoturizm, ev sahibi bölgenin farklı özelliklerinin en az hasar görmesini sağlayacak ziyaret etkinliklerini ifade etmektedir (Aktaran: Akgün, 2009: 10).

Öztunalı Kayır’a (2002: 7) göre; Ekoturizm kavramı ilk kez 1983 yılında Hector Ceballas-Lascurain ortaya atılmış ve şöyle tanımlanmış; “Göreceli olarak tahrip edilmemiş ya da bozulmamış alanlara, yaban hayatını ve bitkilerini, aynı zamanda yörenin kültürel etkinliklerini görme, inceleme, güzellikleri seyretme ve eğlenme gibi belirli bir amaçla yapılan seyahattir” (Aktaran: Akıllı, 2004: 32).

Ward’e (1997) göre; Tarihsel olarak “*Ekoturizm*” teriminin 1983 yılında Ceballos-Lascurain ilk defa ortaya çıkarıldığına inanılmakla birlikte, literatürde 1978’li yıllardan önce görüldüğünü ileri sürenler de vardır. Burada 1970’li yılların ortalarında Kanada Hükümeti tarafından başlatılan ekotur programlarında bu terime rastlanmaktadır. 1976 ve 1982 yılları arasında bastırılan ekotur rehberleri ve broşürlerinde ekoturizm tanımlanmamakla birlikte, bu kaynaklarda ekoturla ilgili bilgiler verilmektedir. Yine Ashton (1993) ve Higgins (1996) bu terimin ilk defa literatürde 1978 yılında Kenton Miller tarafından kullanıldığını belirtmektedir. Bir

başka referans olarak Mathieson ve Wall (1982)'un "Turizmin Etkileri" adlı kitabı da ekoturizmi içermektedir. Bir başka örnekte Hetzer (1965) muhtemelen ekoturizm terimini ilk gündeme getiren kişidir (Aktaran: İnan, 2007: 33).

Richardson, 1997; Çalış, 1999; Denman, 2001; Drumm ve Moore 2002; Somuncu ve Karadeniz 2005; yapmış oldukları çalışmalarında ekoturizm göreceli yeni bir kavram olup, sık sık hala yanlış anlaşılakta ve hatalı kullanılmaktadır. Bu terim 1980'de ilk olarak duyulurken, 1990'da kurulan Uluslararası Ekoturizm Topluluğu tarafından geçerli olabilecek ilk tanımlama yapıldı. Yerel halkın refahını artıran ve çevreyi koruyan, doğal alanlara yapılan sorumlu bir seyahattir (Aktaran: Polat, 2006: 10).

Wight'e (1995: 70) göre Ekoturizm'de iki egemen görüş vardır. Bu görüşlerin ilki; toplumun çevreye duyduğu ilginin, ürünü pazarlamak için kullanabileceği tezini savunurken, diğeri aynı ilginin, bu ürünün dayandığı kaynakları korumak amacıyla kullanılabilceği tezini savunur (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 79).

Hudman'a (1992: 28) göre; 1990'ların başında küresel konular çevre sorunlarına duyarlılığını artırdı. Bugün gündemde ormanların yok olması, iklim değışiklikleri, çölleşme ve ozon tabakasının incilmesi vardır. Bu konuların öncelik kazanmasıyla birlikte çevre ve çevrenin korunmasına ilgi artmıştır. Sektör konuya iki şekilde yaklaşmıştır. Birincisi ekoturizm gibi yeni terimler kullanarak çevrenin bir pazarlama unsuruna dönüştürülmesidir. Bunun sonucunda büyüyen bir pazar ortaya çıkmış olup bazı firmalar ekoturizmle doğrudan ilgili programlar oluşturmaktadır. İkinci olarak sektör çevrenin değışim sürecinde kendisinin bir aracı olduğunun ve sürdürülebilir bir gelişme çerçevesinde tatil beldeleri ve turistik yöreler oluşturmanın iyi bir iş olabileceğinin farkına varmaya başlamıştır (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 80).

Erdoğan'a (2003: 113) göre; ekoturizmin ortaya çıkması, gelişmesi ve rolü ile ilgili olarak şu nedenleri belirtmektedir;

- Korunan alanlar ve yerel toplum için sermaye artışı; korunan alanların bütçe sıkıntıları vardır. Bu alanlara giriş ücretleri hiç yok ya da çok azdır. Fakat seyahatçiler de çevresel bakımdan bilinçli oldukları için bu alanların korunmasına destek olmak istemektedirler.

- Yerel halk için iş olanakları yaratılması; (tur rehberleri, park bekçisi, el dokumacılığı),
- Ziyaretçiler için çevresel eğitim; çevrenin ve bozulmalarının farkına varmanın artması, davranışları ve kullanım şekillerini değiştirir ve koruma için çevreye sahip çıkmayı artırır.
- Ekoturizm, bozulmuş, tahrip edilmiş peyzajların restorasyonu için teşvik edici bir rolü; ek bir katkı da alan içinde katı atık uzaklaştırılması, habitat gözleme ve yürüyüş yollarının bakımı gibi etkinliklerin daha sistemli yapılmasını sağlamasıdır (Aktaran: Taş, 2012: 13-14).

2.4. EKOTURİZM İLE İLGİLİ TANIM VE DEĞERLENDİRMELER

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES, 1991) ekoturizmi “doğal alanlara yapılan ve yerel halkın refahını geliştiren, çevreyi koruyan sorumlu turizm” olarak tanımlıyor.

Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN, 1996) ise ekoturizmi “yerel halkın aktif sosyo-ekonomik katılımı sonucunda onlara fayda sağlayan, düşük seviyede olumsuz ziyaretçi etkisine sahip olan ve korumayı geliştiren, doğal ve kültürel çevrenin değerini anlamak ve zevk almak için nispeten bozulmamış doğal alanlara yapılan çevresel açılarından sorumlu seyahat ve ziyarettir.

Quebec Dünya Ekoturizm Zirvesi (2002) ekoturizmi “yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyo-kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir koruma yaklaşımıdır. Richardson’a (1997) göre; ilk ekoturizm faaliyetleri yıllar önce ortaya çıkmıştır. 1880’li yıllarda Avrupalılar yaban hayatı safarileri için Hindistan ve Afrika’ya seyahatler gerçekleştirmiştir. 1930’da Amerikan kuş turları Florida merkezinde organize edilmiştir. 1961’de trans-atlantik kuş gözleme turları Amerikalılar tarafından Avrupa’ya düzenlenmiştir. Çetinkaya’nın (2004) yaptığı çalışmasında ise 1960 yılından sonra ekoturizm faaliyetleri özellikle Kanada, Güney Amerika, Finlandiya, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde bitki örtüsü ve yaban yaşamının

zengin olduğu, doğal kaynaklar ve peyzajın bozulmadığı, doğa koruma alanlarında yürütülmüştür (Aktaran: Polat, 2006: 20).

Orams'a (1995: 4) göre; doğal çevrenin çeşitli elemanlarını gözlemek ve tecrübe etmek için çeşitli yerleri ziyaret etmek yeni değildir. Geçen yüzyıl boyunca batı Avrupalı maceracılar ve kaşifler arasında yaban hayatını seyretmek için Afrika'da vahşi veya yaban yerlere yapılan, doğa tırmanma, kayak, avlanma, kanoculuk ve botta seyahat gibi rekreasyonel etkinlikler doğal çevrenin özelliklerine dayalı olarak yapılmaktadır. Bunlar ekoturizm kavramının ortaya çıkmasından çok önceki faaliyetlerdir. Bu yüzden ekoturizm kategorisi adı altında anılan etkinliklerin yeni olmadığı görülmektedir. Ekoturizm kavramı daha ziyade doğaya dayalı rekreasyon ve turizm etkinliklerinin giderek artması, kısmen de kitle turizminin geleneksel şekillerine bir tepki olarak ortaya çıkmaktadır (Aktaran: Akıllı, 2004: 35).

Butler ve Bloyd (1996: 386); Lindberg ve Hawkins (1993: 9) ise Ekoturizmi “Yerleşik toplumların bütünlüğüne ve varlıklarına saygılı, ekosistemin korunmasına katkıda bulunan, en azından ekosistemle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilen ve sorumluluk gerektiren bir doğa seyahati” olarak tanımlamışlar ve yerel halka saygıya tanımlarında vurgu yapmışlardır (Aktaran: Yavuz, 2011: 6).

Rahemtulla ve Wellstead'a (2001: 5) göre Kutay (1989) ekoturizmi, toplumsal hayat içerisinde ekonomik sektörlerle açıkça ilişkilendirilen, biyolojik kaynaklar ile turizmin bir parçası olarak planlanarak doğal alanların kalkındırılmasında, büyümesinde ve geliştirilmesinde kullanılan bir model olarak tanımlamıştır (Aktaran: Taş, 2012: 8).

Doğaner'e (1994: 97) göre; uygulandığı yörelerde planlı-ölçülü, yerel yönetimlerin kontrolü altında, çevreye duyarlı yapılaşmada yerel mimari özelliklerin korunmasına, arkeolojik kalıntı ve tarihi yapıların özgün ortamlarıyla ahenginin bozulmamasına özen gösteren bu turizm şekli, yeniden yapılanma yerine mevcut yapıların (köy, çiftlik, yayla evleri vb.) yeniden kullanımını teşvik etmekte ve yöresel ekonomik uğraşları (tarım, el sanatları vb.) korumakta ve geliştirmektedir (Aktaran: Akıllı, 2004: 35)

Erkut'a (2005: 60) göre; ekoturizm doğaya dayalı rekreasyon faaliyetlerinin çevre üzerindeki etkilerinin artmasıyla birlikte kitle turizmine bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Kitle turizminden farklı olarak, geçmişten günümüze kadar uzanan kültürel değerlerin bulunduğu yerlere yapılan seyahatlerin yanı sıra nispeten bakir, doğallığını kaybetmemiş, özellikle doğada yabancı bitkileri ve hayvanları gözlemleme, inceleme amacıyla yapılan seyahatlerdir (Aktaran: Taş, 2012: 9).

Erdoğan (2008), Birleşmiş Milletler 1998 yılında aldığı bir kararla 2002 yılını "Ekoturizm ve Dağlar Yılı" ilan etmiş ve bu konuyla ilgili olarak Dünya Turizm Örgütü- WTO (World Tourism Organisation) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı- UNEP (United Nations Environment Programme) görevlendirmiştir. Kanada'nın Quebec kentinde 2002 yılının Mayıs ayında, 133 ülkeden gelen 1100 delegenin katılımı ile yapılan Dünya Ekoturizm Zirvesi'nde, tüm ülkelerin benimsediği ortak bir tanım yapılmıştır. Bu tanıma göre ekoturizm, "yer yüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek veren, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavır" olarak belirtilmiştir (Aktaran: Yavuz, 2011: 5).

Eagles'e (1992: 03) göre; Ekoturizm, boş zaman seyahati ve doğa deneyimi etrafında toplanmaktadır (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 76).

Ekoturizm ile ilgili daha birçok bilim insanı dar ya da geniş anlamda farklı tanımlama yaptığı görülür (Tablo-15).

Tablo-15: Ekoturizm Tanımı ile İlgili Literatür Özeti

YIL	YAZAR	EKOTURİZM TANIMI
1987	CEBALLOS-LASCURAİN	Ekoturizmi, “Doğal alanlarda gerçekleşen kültürel yürüyüşlerle birlikte, bu alanların manzarasını görme yabancı bitki ve hayvanlarını araştırma, izleme ve bunlardan yararlanma gibi özel hedefler amacıyla nispeten bozulmamış veya kirlenmemiş doğal alanlara seyahat olarak” tanımlanmıştır.
1987	LAARMAN ve DURST	Ekoturizmi, “Seyahat edilecek alanın bir veya birden fazla doğal özelliğine ilgi duyan kişileri alana çeken bir doğa turizm şekli” olarak açıklamıştır.
1993	CEBALLOS-LASCURAİN	Ekoturizmi, “doğadan (hem geçmiş hem de günümüzdeki kültürel özellikleri ile birlikte) yararlanmak ve doğayı değerlendirmek için korumayı teşvik eden yerel popülasyonlarla faydalı bir şekilde aktif bir sosyo-ekonomik bağ kuran ve düşük dereceli olumsuz ziyaretçi etkisine sahip olan ve nispeten bozulmamış doğal alanlara seyahat etmek ve bu alanları ziyaret etmek” olarak belirtmiştir. Bu tanım 1996 yılında IUCN tarafından da resmi olarak benimsenmiştir.
1995	STEELE	Ekoturizmi turistlerin tabiat alanları ile temas halinde olmalarından duydukları haz nedeniyle rekreasyonel kullanım amaçlı belirli bir doğa parçasına yaptıkları ziyaret olarak açıklamıştır.
1996	GOODWIN	Ekoturizmi, “doğrudan korumaya katılım yolu ile gerçekleşen, dolaylı olarak yerel halkın kazanç kaynağı olarak halkın kendi yaban hayatı mirasına önem vermesini sağlayan ayrıca bu kaynakları koruması için yerel toplumlara yeterli gelir sağlayarak türlerin ve habitatların devamlılığına katkıda bulunan düşük etkili bir doğa turizmi” olarak tanımlamıştır.
1996	WALLACE ve PIERCE	Ekoturizm, “araştırma, eğlence veya gönüllü yardımlar için kısmen bozulmamış doğal alanlara yapılan seyahattir” şeklinde açıklamışlardır. Bu seyahatin alanın flora, fauna ve coğrafyasını kapsadığı ayrıca alanın ekosistemi ile alana yakın yaşayan halkın ihtiyaçlarını ve alanla olan ilişkilerini içerdiğini belirtmişlerdir.
1997	ZEIGER	Ekoturizmi, “doğal çevreyi koruyan ve yöresel olarak adil bir istihdamı sağlayan böylece çevresel programlarda yöre halkının aktif bir rol almasını güçlendiren bir turizm çeşidi” olarak tanımlamıştır.
1999	FENNELL	Ekoturizmi, “her şeyden önce deneyimlerle doğa hakkında bilgi edinmenin üzerine odaklanan, etnik olarak az etkili tüketimsiz kullanımlar içeren ve yöreye özgü oluşumlar (kontrol, fayda ve ölçek açısından) ile yönetilen doğal kaynak tabanlı turizmin sürdürülebilir bir formu” olarak tanımlamıştır.
2002	WEAVER	Ekoturizmi, “ortak kültürel bir kavram içinde tecrübe kazanma ve doğal çevrenin kıymetlendirilmesi gibi bazı unsurları içeren turizm şekli” olarak tanımlanmıştır.

Kaynak: Akgün, (2009:12).

2.4.1. Ekoturist

Bozok’a (2004: 439) göre; ekoturizm özelliklerine uygun olarak hareket eden, risk almayı seven eğitim seviyesi yüksek, çevre bilincine sahip olan ve ayrıca biraz da maceraperest yönü ağır basan kişilerdir (Aktaran: Taş, 2012:5).

Orhan’a (2008) göre; Ekoturist, ziyaret ettikleri bölgenin kültürünü, geleneklerini ve doğal özelliklerini öğrenmek ve deneyim kazanmak amacıyla yedi gün veya daha fazla bulunmak üzere seyahat yapan kişilere denir. Ekoturist, değerbilirlik katılımcılık ve duyarlılık ruhu içinde, nispeten doğal güzelliklerini koruyan alanları ziyaret eden kişi olarak tanımlanmaktadır (Aktaran: Çayır, 2011: 65).

2.5. EKOTURİZMİN ÖZELLİKLERİ

Wearing ve Neil'e (1999) göre Kanada Çevresel Danışma Konseyi (CEAC) tarafından 1992 yılında ekoturizmin aşağıdaki özellikleri içermesi gerektiğini vurgulamıştır:

- Olumlu çevresel etkileri teşvik etmelidir.
- Kaynağı bozmamalıdır.
- Dış değerlerden ise daha çok iç değerlere odaklanmalıdır.
- Çevre şartlarına uymada insana dayalıdan çok doğaya dayalı olmalıdır.
- Sosyal, ekonomik, bilimsel, yönetsel ve politik açılardan yaban hayatına ve çevreye yararlı olmalıdır
- Doğal çevre ile doğrudan bir deneyimi içermelidir.
- Eğitim veya yararlanmanın bir bileşimini kapsamalıdır.
- Mantıksal ve duygusal açıdan yüksek deneysel boyuta sahip olmalıdır (Aktaran: Akgün, 2009: 13).

Wood'a (2002) göre ekoturizm ile ilgili yapılan çeşitli toplantılar sonucunda ekoturizmin genel bir tanımının ortaya konmasına yardımcı olabilecek ekoturizm bileşenleri üzerinde ortak bir karara varılmıştır. Buna göre ekoturizm bileşenleri;

- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunma,
- Yerel toplumların refahını sürdürme,
- Deneyimler hakkında bilgi ve açıklamaları içermeye,
- Turizm endüstrisi ve turistler üzerinde sorumluluk içeren etki oluşturma,
- Ekonomik faaliyetleri küçük işletmeler aracılığıyla küçük gruplara dağıtma,
- Doğal kaynakların en az tüketimle kullanımını sağlama,
- Özellikle kırsal toplumlar için katılımcılık, mülkiyet ve işletme olanaklarına önem vermek olarak sıralanmaktadır (Aktaran: Akgün, 2009: 13).

Kuvan'a (2003) göre; Ekoturizm'in tanım ve değerlendirmelerinden yola çıkarak ekoturizmle ilgili olarak vurgulanması gereken hususlar ise;

- Doğanın yapısı ve işleyişi ile kültürel değerleri anlamaya dönük bir çaba ve bu çabayı korumayı katkıya dönüştürme eğilimi,
- Doğal ve sosyo-kültürel çevre üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirme,
- Küçük gruplarla ya da bireysel olarak aktivite gerçekleştirmek,
- Yapay elemanları ve fiziksel tesisleri minimumda tutuma ve tesisleri basit tipli, doğal çevreyle ve yerel mimariyle uyumlu inşa etme,
- Eğitim ve bilgilendirme etkinliklerine özel önem verme,
- Yerel ekonomik gelişmeye katkı sağlama,
- Turistik yer seçiminde kaliteyi önde tutma, yeni ve doğallığı bozulmamış ya da az bozulmuş yerleri tercih etme,
- Aktivite çeşitliliğine (kuş gözlemciliği, yaban hayatı inceleme...vb.) olanak tanıma ve daha çok aktif nitelikteki aktiviteleri içermeye özetlenmiş (Aktaran: Akgün, 2009: 14).

2.6. EKOTURİZMİN İLKELERİ

Ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilirken birtakım ilkelerin de ortaya çıktığını görmekteyiz. Özellikle doğa ekoturizmi faaliyetlerinde ekosistemlere karşı oldukça duyarlı ve bilinçli hareket etme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

TIES (2011) Ekoturizmin ilkelerini aşağıdaki gibi belirtmiştir;

- Geri dönüşü olmayan kaynakların kullanım etkisini en aza indirmek,
- Doğa temelli olması,
- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunması,
- Yerel halkın refahını desteklemesi,
- Ekoturistlerin ve yerel halkın bilinçlendirilmesinin sağlanması,

- Olumsuz çevresel ve sosyokültürel etkilerin en alt seviyeye indirgenmesi için faaliyetlerin hem ekoturistler hem de yerel halkının sorumluluğunda düzenlenmesi,
- Turizm yönetimine kırsal düzeyde katılımın önemsenmesi, iş fırsatlarının ve mülkiyetin yöre halkı lehinde gelişmesinin gözetilmesi (Aktaran: Yavuz, 2011: 12).

2.7. DÜNYA'DA EKOTURİZM

Arslan'a (2003: 38) göre; Dünya'daki gelişmelerde de ekoturizm oldukça kabul gören aktiviteler arasına girmiştir ki; 2002 yılı Dünya Turizm Örgütü tarafından ekoturizm yılı olarak ilan edilmiştir. Dünya Turizm Örgütüncü 2002 yılını Dünya Ekoturizm Yılı olarak ilan etmesinde; ekoturizmin büyük oranda ekonomik gelişme potansiyeline sahip alanlarda giderek artan bir önem kazanması ve aynı zamanda da ekoturizmin iyi planlandığı, geliştirildiği ve idare edildiği takdirde doğal çevrenin korunması için güçlü bir araç olma özelliği arz etmesi nedenleri önemli bir rol oynamıştır (Aktaran: Taş, 2012: 58).

Demir ve Çevirgen'e (2006) göre; Dünya'da ekoturizm potansiyelinin yüksek olduğu alanların çoğu tropikal bölgeler, ada ülkeleri, vahşi yaşam ortamları, dağlık ve ormanlık bölgeleri barındıran az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdir. Dünya'da ekoturizm açısından önemli destinasyonlara sahip bölgeler arasında Güney Doğu Asya, Güney Doğu Afrika, Latin Amerika, Avustralya, Antartika, Karyipler ve Pasifik Adaları sayılmaktadır. Diğer bölgeler de ekoturizme yönelik kaynaklara sahip olmakla birlikte, bahsedilenlerle karşılaştırıldığında oldukça yetersiz kalmaktadır. Örneğin Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da ekoturizm aktivitelerine yönelik fazla bir gelişmeden söz edilmemektedir. Bu bölgeler gerek sahip oldukları kaynaklar gerekse politik ve sosyal istikrarsızlıklar nedeniyle ekoturizm açısından gelişme gösteren bölgeler arasında değildir. Mısır, Cezayir, Irak, İran, Afganistan gibi ülkeler ekoturizm açısından fırsatlara sahip olmakla birlikte, bu destinasyonlarda ekoturizm gelişme gösterememiştir (Aktaran: Yavuz, 2011: 44).

2.8. TÜRKİYE'DE EKOTURİZM

Ülkemizin geçirmiş olduğu jeolojik ve jeomorfolojik süreçlerin ekolojik zenginliğe etki eden temel faktörlerden biri olmuştur. Ülkemizin üç tarafının denizlerle

çevrili olması ile birlikte bu denizleri birbirine bağlayan önemli boğazlara sahip olması iklim, biyoçeşitlilik ve ekosistem üzerinde etkisi yüksek olmuştur. Yine bu faktörlerle ilişkili olarak; akarsuların, çeşitli oluşum özelliklerine sahip göllerin ve dağlık alanların oluşturduğu ortamlar biyolojik ve jeomorfolojik açıdan çeşitlilik sunmasına sebep olmuştur.

Ülkemizin gerek mutlak konumu gerekse özel konum nedenlerine bağlı olarak çok çeşitli iklim özellikleri görülmektedir. İklim çeşitliliğine bağlı olarak ekosistemde farklı oluşumların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Ekosistemde ortaya çıkan değişik özellikteki doğal oluşumların yansımaları, ekoturizm potansiyelleri açısından önem arz etmektedir.

Dünya’da ekoturizm faaliyetlerine son 20-30 yıl içinde önem verildiğini ve her geçen yıl daha da çeşitlenerek öneminin arttığını görmekteyiz. Bu anlamdaki görüş ve değerlendirmeler son yıllarda ülkemizde de önemsenerek kayda değer projeler hazırlanmakta bu doğrultuda çalışmalar yapılmaktadır.

Altınparmak’a (2002) göre bütüncül bir yaklaşımla 1990’lı yıllardan sonra Türkiye’nin “doğal bir açık hava müzesi” olduğu temasından yola çıkılarak kitle turizminin beraberinde getirdiği olumsuzluklara savaş açmak adına farklı turizm anlayışlarına yönelimde bulunulmuştur. Türkiye üç tarafının denizlerle çevrili olmasının yanında pek çok görülmeye layık değerleri olan bir ülkedir ve iklimi, bitki örtüsü, hayvan çeşitleri, milli parkları, ormanları, akarsuları, yaylaları, antik şehirleri, termal kaynaklı suların mevcut olduğu merkezleri vb. gibi değerleri turizmin sürdürülebilirliği adına kullanabilme yetisindedir (Aktaran: Altan, 2006: 76).

Özkan’a (2005) göre; Dünya’da artık keşfetmek amacı ile yapılan ekoturizm, son yıllarda ülkemizde de sık sık gündeme gelmekte fakat sadece yayla turizmi olarak düşünülmektedir. Oysa bir bütün olarak ele alınması gereken ekoturizm, sosyal ve kültürel faaliyetleri de içine alan geniş alanlarda birçok aktiviteyi kapsayan bir etkinliktir. Turizm Bakanlığı ekoturizmi; yayla turizmi, Ornitoloji (kuş gözleme) Turizmi, Foto Safari, Akarsu Sporları (Kano, Rafting), Çiftlik Turizmi, Botanik (Bitki) İnceleme Turizmi, Bisiklet Turları, Atlı Doğa Yürüyüşü, Kamp-Karavan Turizmi,

Mağara Turizmi, Dağ Turizmi ve Doğa Yürüyüşü gibi başlıklar altında değerlendirilmektedir (Aktaran: Kılıç Benzer, 2006: 74-75).

Akesen'e (2009: 370) göre; Türkiye, doğal çevre özellikleri ve çeşit zenginliği yönünden potansiyeli yüksek olan bir ülkedir. Söz konusu özelliklere ülkemizin çok renkli kültürel, tarihsel, yöresel mimari, geleneksel yaşam biçimi vb. gibi sosyal doku zenginlikleri de katıldığında karşımıza küresel boyutlarda dikkat çekici bir "ekoturizm potansiyeli" çıkmaktadır (Aktaran: Yavuz, 2011: 39).

Özkan'a (2005) göre; Türkiye Akdeniz'deki en önemli turizm alanlarından birisidir. Yaklaşık 800 km uzunluğundaki sahilleri, çeşitli uygarlıklardan kalan zengin tarihi ve kültürel mirasın yanı sıra iklimsel çeşitliliği nedeniyle olağanüstü bir biyoçeşitliliğe sahiptir ve tek başına bütün bir Avrupa kıtası ile karşılaştırılabilecek niteliktedir. Örneğin tüm Avrupa'da 500 kuş türü bulunmasına karşılık, Türkiye'de 420 civarında kuş türü tespit edilmiştir. Ayrıca Avrupa'da tespit edilen yaklaşık 12000 bitki türünden yaklaşık 9000'i ülkemizedir. Türkiye gerek dağları, ormanları, yaylaları, kıyıları, gölleri, akarsuları gibi doğal varlıkları gerek flora ve faunası, gerekse mağaraları ve kanyonları gibi ilginç jeolojik oluşumları açısından diğer ülkelerle kıyaslanamayacak düzeyde bir zenginliğe sahiptir. Bu zenginlikler ülkemizi gündemde olan ekoturizm için oldukça ilgi çekici bir ülke konumuna getirmektedir (Aktaran: Kılıç Benzer, 2006: 75).

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın (2011) verilerine göre; Türkiye'de 41 adet Milli Park, 180 adet Tabiat Parkı, 31 adet Tabiat Koruma Alanı, 106 adet Tabiat Anıtı, 14 adet Çevre Koruma Bölgesi ve toplam alanı 1 milyon hektarı aşan 1000'den fazla sulak alan bulunmaktadır. Uluslararası Ramsar Sözleşmesi kriterleri dikkate alındığında ise, uluslararası öneme sahip sulak alan sayısı 135 adet olup, bu alanların 12 adeti Ramsar Alanı olarak ilan edilmiştir. Doğal miras olan yaban hayvan türlerini ve onların yaşadığı habitatları korumak için 41 ilde 80 adet yaban hayatı geliştirme sahası ilan edilmiştir. 2011 yılı sonu itibarıyla Milli Park 897.657 ha., Tabiat Parkı 82.801 ha, Tabiat Koruma Alanı 46.575 ha, Tabiat Anıtı 5.541 ha, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası 1.201.285 ha, Özel Çevre Koruma Bölgesi 1.211.254 ha, Ramsar Alanı ise 179.482 ha alandan oluşmaktadır (Aktaran: Yavuz, 2011: 40).

Türkiye’de ekoturizm ile ilgili olarak ilk faaliyet 1987 yılında Dalyan-İztuzu kumsalında bir otel inşaatı *Caretta Carette* kaplumbağalarının yaşam alanını tehdit ettiği için ekoturizm savunucuları tarafından inşaat durdurulmuştur. Bu bölge Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiştir.

Bakırcı’ya (2002: 244-246) göre; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm ürünlerini çeşitlendirmeyi ve kıyı alanları üzerindeki baskıları azaltacak ve turizmin sosyo-ekonomik faydalarını daha az gelişmiş bölgelere dağıtacak şekilde tatilleri yaymayı amaçlayan bir politika izlemektedir. Bu amaçla geliştirilen projeler şunlardır; Mavi Bayrak projesi, Çam Ödülü Projesi, ISO 14000 Çevre Yönetim Sistemi, ATAK Projesi, Belek Yönetim Planı, Dağ-Doğa Yürüyüşü Projesi, Yayla Turizmi Projesi, Akarsu Turizmi Projesi, Bisiklet Tur Güzergahlarının Belirlenmesi Geliştirilmesi Projesi, Atlı Doğa Yürüyüşü Projesi, Mağara Turizmi Projesi, Sportif Olta Balıkçılığı Projesi, Kuş Gözlemciliği Projesi, Tarım-Çiftlik Turizmi Projesi, Botanik Turizmi Projesi, İpek Yolu Projesi, Av Turizmi Projesi (Aktaran: Yavuz, 2011: 41).

2.9. EKOTURİZMİN FAYDALARI

Ekoturizmin ortaya çıkış sebebi ve temel amacı doğal alanları ve kültürel çevreyi aslına uygun koruyarak ekonomik fayda sağlamaktır. Özellikle ekoturizm potansiyeli yüksek alanlarda yaşayanlar, gelecek nesiller açısından sürdürülebilir bir çevre oluşturma zorunluluğu her geçen gün ortaya çıktığını görmekteyiz.

Drumm ve Moore’e (2002) göre;

- Doğal sistemlerin çekiciliğini ve çevresel bütünlüğü, geliştirmek ve sürdürmek için maddi kaynak sağlar,
- İstihdam fırsatları yaratır,
- Çevresel hizmetler sağlar.

Turizm korunmuş alanlar için çeşitli tehditler ve fırsatlar sunar. Ekoturizm tehditleri azaltmayı fırsatları artırmayı araştırır. Eğer fayda sağlanacaksa fırsatlar değerlendirilir. Kazanç getireceği düşünülse de tehditlerden sakınılır. Dikkatsizce planlanmış ve zayıf olarak uygulanmış ekoturizm projelerinin geleneksel turizm projeleri ile negatif etkileri hemen hemen aynıdır (Aktaran: Polat, 2006: 26).

2.10. EKOTURİZM FAALİYET TÜRLERİ

2.10.1. Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji)

Kuş gözlemciliği, çeşitli amaçlar doğrultusunda kuşların bulunduğu doğal ortamlarda yapılan turizm faaliyetleri olarak tanımlanabilir.

Kuş gözlemciliği özellikle gelişmiş ülkelerde yaygındır. Türkiye, matematiksel-özel konum ve diğer doğal oluşum şartlarına bağlı olarak zengin biyoçeşitlilik içerisinde kuş türleri ve zenginliği açısından önemli alanlara sahiptir.

“Kuş gözleme ülkemizde az sayıda insan tarafından bilinmesine rağmen Avrupa ve Kuzey Amerika’da çok yaygındır. ICBP (Uluslararası Kuş Koruma Konseyi), OSME (Ortadoğu Ornitoloji Topluluğu), IWRB (Uluslararası Su Kuşları ve Islak Alanlar Araştırma Bürosu), RSBP (Royal Kuş Koruma Topluluğu) gibi kuş gözlemciliğinde önde gelen pek çok profesyonel organizasyon, Avrupa, Asya ve Afrika’da doğal habitatlar içinde kuşları gözleyip, bölgelerin kuş toplumlarını ve belli kuş türlerini araştırırlar. Bunların dışında pek çok amatör kuş gözlem toplulukları da doğal ortamda yaban hayatını izlemektedirler” (Akpınar ve Bulut, 2010: 1580).

Bekir’e (2008) göre; farklı 466 kuş türünün bulunduğu Türkiye, üreyen kuşlar açısından Avrupa’nın en zengin doğal koşullarına sahip ülkesidir. Farklı habitatların egemen olması, konumu itibari ile kuş göç yolları üzerinde bulunması, sulak alanların zenginliği Türkiye’de kuş çeşitliliğinin yüksek olmasının sebeplerindedir. Bu zenginlik, Türkiye’de kuş gözlemciliğinin; dolayısıyla dünyada öne çıkan alternatif turizm dallarından kuş gözlem turizminin gelişmesine olanak sağlamaktadır (Aktaran: Akpınar ve Bulut, 2010: 1580).

2.10.2. Dağ ve Doğa Yürüyüşü (Trekking)

Dağ ve Doğa Yürüyüşü adı altında incelenen turizm faaliyeti, bazı çalışmalarda iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Her ne kadar birbirinden farklı faaliyetler gibi görülse de birbiriyle iç içe bir durum arz ettiğinden birleşik başlık altında değerlendirilmiştir.

Erdoğan (2003) ve Topay'a (2003) göre; dağcılığın birçok dildeki adı *Alpinizm*'dir. Bu etkinliğin bir spor dalı şekline dönüşümü ve yaygınlaşması, büyük ölçüde Alp Dağları'nda olduğu için bu isim uygun görülmüştür. Himalayalar'da yapılan dağcılığa "*Himalayalizm*", And Dağları'nda yapılan "*Andizm*" dendi. Türkçe'de bu etkinliğe verilen isimde herhangi bir dağ tercihi yapılmamış İngilizcede ki gibi genel anlamda "dağcılık" sözcüğü benimsenmiştir (Aktaran: Polat, 2006: 59).

Bakırcı'ya (2002) göre; ülkemiz Alp-Himalaya kıvrım kuşağı üzerinde yer alması nedeniyle flora ve faunasıyla çok zengin olan dağ ve sıradağlara, dolayısıyla dağ-doğa yürüyüşü için önemli bir potansiyele sahiptir. Ekoturizm kapsamında bu potansiyelin planlı bir yaklaşımla turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi, böylece turizm tür ve aktivitelerinin zenginleştirilerek arz kapasitesinin geliştirilmesi, alternatif turizm alanlarının koruma kullanma dengesi içerisinde hizmete sunulması, tanıtılması, farklı yörelerimizin turizmin ekonomik ve sosyal katkılarından yararlandırılması olarak tanımlanabilir (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 103).

Türkiye'de dağcılık ve dağ turizminin öncüsü, Ali Vehbi Türküstün (1887-1937) olmuştur. Fransa'da yükseköğrenim görürken; Mont-Blanc doruğuna tırmanan ve buraya Türk Bayrağını diken, ilk sporcumuzdur. İlk Türk dağcısı olan Türküstün, Türkiye'de sivil dağcılık sporunun yerleşip gelişmesinde, büyük rol oynamıştır. 1926'da kurulan *Dağ ve Komando Okulu*, 1933'de *İstanbul'da Türk İzcilik-Dağcılık ve Kış Sporları Kulübü* adıyla ilk *Türk Dağcılık Kulübü*, 1938'de kurulan *Dağcılık ve Kış Sporları Federasyonunun* ismi 1939'da *Türkiye Dağcılık ve Kayak Federasyonu* olarak değiştirildi. Ancak, 1966'da sadece dağcıları bünyesinde toplayan *Türkiye Dağcılık Federasyonu* oluşturuldu (Doğanay, 2001: 97-98).

"*Trekking*; bir bölgenin dağlık kesimlerinde, dağcılık tekniği gerektirmeden, zor ve sarp yerlere girmeden, küçük patikaların takip edildiği, belirli zorluklar ve özellikler gösteren doğa koşullarında, yaş gruplarına uygun ve zamanla sınırlı olarak düzenlenen uzun yürüyüşlerdir. *Trekking* gününbirlikten bir aya kadar uzunlukta olabilir" (Dinçer Şen, 2010: 103).

Erdoğan (2003) ve Topay'a (2003) göre; *Trekking*'in kelime anlamı "kağrı arabası, atla veya yaya olarak yapılan uzun zorlu seyahat" demektir. Ancak günümüz

turizminde trekking kavramı bir doğa sporu veya hobi faaliyeti olarak anlam kazanmıştır. Daha çok dağcılığın alt branşı olarak bilinse bile başlı başına değişik bir etkinliktir. Çağdaş anlamı ise “bir bölgenin dağlık kesimlerinde, dağcılık tekniği gerektirmeden, zor ve sarp yerlere girmeden, küçük patikaların takip edildiği, belirli zorluklar ve özellikler gösteren doğa koşullarında, yaş gruplarına uygun ve zamanla sınırlı olarak düzenlenen uzun yürüyüşlerin” genel adıdır. Trekking günübirlikten bir aya kadar uzunlukta olabilir. Meraklıları doğayla bütünleşme, fiziksel kondisyonlarını ve yeteneklerini zaman zaman ölçme ve sürekli değişen bitki örtüsünü gözleme, buzul göllerinin kenarında kamp kurma gibi amaçlarla olaya yaklaşmaktadırlar (Aktaran: Polat, 2006: 60).

2.10.3. Akarsu Turizmi (Rafting-Kano)

Akarsu Turizmi, kısaca akarsularda genellikle spor amaçlı yapılan turizm etkinlikleri olarak tanımlanabilir.

Erdoğan’a (2003) göre; Akarsu Turizmi, akarsularda yapılan turizm amaçlı sportif aktiviteleri içeren faaliyetlerin tümü şeklinde tanımlanabilir. Akarsu turizmi denildiğinde akla her ne kadar doğal güzellikler, bot gezileri gibi etkinlikler gelse de öncelikle akarsularda yapılan rafting, kano ve akarsu kayağı gibi spor türleri kastedilmektedir. Rafting ve kanoculuk başlıca iki akarsu sporu vardır (Aktaran: Yavuz, 2011: 31).

Batman ve Eraslan’a (2007) göre su sporları; akarsu, göl ve denizlerde yapılan daha çok rekreatif amaçlı spor turizmi çeşitleri olarak tanımlanmakta, bu bağlamda yapılan turistik faaliyetler ise su sporları turizmi olarak nitelendirilmektedir. Zengin doğal kaynaklara sahip olan Türkiye su sporları için ziyaretçilerine önemli bir su sporları turizmi potansiyeli sunmaktadır (Aktaran: Çakır, 2011: 83).

2.10.4. Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği

Yaban hayatı gözlemciliği, dünyada özellikle Afrika ülkeleri ve G. Amerika ülkeleri-açık suları başta olmak üzere kutuplar, çöl bölgeleri, ekvatorial kuşak değişik özellikte canlı çeşitliliği sunmaktadır. Bu alanlar farklı amaçlarla izlenmekte ve turizm faaliyetleri kapsamında da ziyaret edilmektedir. Bu anlamda Türkiye de gerek endemik

fauna tür açısından gerek fauna çeşitliliği açısından önemli potansiyellere sahiptir (Boz ayı, çakal, kurt, domuz, tilki, tavşan, vaşak, dağ keçisi, ceylan, kartal, turna, yılan, fare, kertenkele, kurbağa, kaplumbağa, balık gibi çeşitli ve çok sayıda farklı canlı türlerinde endemik zenginliğe sahiptir.

Orhan ve Karahan'a (2009) göre; son yıllarda dünyada ve ülkemizde yerleşmeye başlayan bir turizm çeşididir. İnsanlar hayvanları hayvanat bahçesinde değil de gerçek yaşam alanlarında seyretmeyi tercih etmektedirler. Birçok ülke doğal yaban hayatı alanlarını, insanların seyrine açarak ekonomik kazanç elde etmektedir. Yaban hayatı gözlemciliği bilinçli ve kurallara uygun olarak yapıldığında bir yandan ülkenin yaban hayatını koruyup geliştirirken, diğer yandan da yöre halkı için önemli bir gelir kaynağını oluşturmaktadır (Aktaran: Kaya, 2015: 110).

Gül ve Özaltın'a (2008a) göre; yaban hayatı gözlemciliği, insanların her zaman ilgi ve merak duyduğu konuların başında gelmektedir. Bu nedenle yaban hayatı oldukça geniş ilgi alanına sahiptir. Ekoturizm etkinliği açısından bakıldığında sadece yaban hayatını gözlem ve inceleme değil aynı zamanda yaban hayvanı ve türlerinin korunması, üretilmesi, envanterinin çıkarılması, bakımı, geliştirilmesi yanında türlerin yaşamlarının korunması, onarılması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi gibi etkinlikler de gerçekleştirilmelidir. Ayrıca hayvanat bahçeleri ile ilişkilendirmek suretiyle ekoturizm etkinliği bütünleştirilmelidir. Yaban hayatının ekoturizm kapsamında değerlendirilmesinde en çok kuş gözlem ve inceleme önemli bir yer tutmaktadır. Kuş gözlem ve inceleme (Brid Watching) etkinliğini özellikle kuş envanterinin çıkarılması, kuş bilimine (Ornitoloji) katkıda bulunma, kuş türlerinin korunması, üretim ve yetiştirilmesi, kuş yaşam alanlarının korunması ve iyileştirilmesi konularında değerlendirmek gerekmektedir. Bunun dışında diğer yaban hayatı da (Dağ keçisi, tavşan, sincap, kurt, çakal, saz kedisi, yaban kedisi, vaşak, kızıl geyik vb.) gözlem, inceleme, koruma ve iyileştirilmesi kapsamında ekoturizmle ilişkilendirmek mümkündür (Aktaran: Çakır, 2011: 88).

2.10.5. Bitki Hayatı (Flora) Gözlemciliği

Dünya'da her geçen gün artan insan sayısı tüm ihtiyaçlarda olduğu gibi özellikle bitki varlığına ve çeşitliliğine duyulan ihtiyacın artmasına neden olmaktadır. Bu

bağlamda hem mevcut türlerin keşfi hem de yeni türlerin geliştirilmesiyle ilgili olarak yoğun çalışmalar yapılmaktadır.

Ülkemizin dünya üzerinde bulunduğu matematiksel konum ve özel konumunun sonuçları olarak bitki çeşitliliği açısından yüksek potansiyele sahip olduğunu görmekteyiz. Yapılan çalışmalara göre Avrupa Kıtası Türkiye yüzölçümünün yaklaşık 15 katı büyüklüğünde olmasına karşın bitki çeşidi açısından birbirine yakın sayıda çeşit barındırmaktadır. Ayrıca Türkiye’de 4000’e yakın endemik bitki türü tespit edilmiştir.

Türkiye’de özellikle Toroslar, Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu Platoları endemik bitkiler açısından büyük potansiyeller barındırmaktadır.

Kozak ve Bahçe’ye (2009:176) göre; Botanik, bitkileri inceleyen bilim dalıdır. Bitkiler insanoğlunun varoluşundan buyana ilgisini çeken ve uğrunda seyahat ettiği en temel ihtiyaçlardan biridir. Botanik turizmi, her ne kadar belli bir bölgede yetişen, özellikle de endemik türlerin görülmesi ve incelenmesi için yapılsa da günümüzde özel amaçlarla oluşturulan botanik bahçelerinin ziyareti şeklinde gerçekleştirilmektedir. Botanik turizmi sadece aristokratların ve elitlerin bir etkinliği değil, tüm insanların faaliyeti haline gelmiştir. Şehirlerin betonları arasında bunalan insanlar, bir rekreasyonel etkinlik olarak parklar, botanik bahçeleri gibi bitkileri görebilecekleri, rahatlayabilecekleri yerlere gitmektedir (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 104).

2.10.6. Doğa Keşfi (Safari) Turizmi

İnsanların doğayı keşfetme ve ondan faydalanma merakı ilk insandan günümüze kadar devam etmiş ve halen de değişik amaçlara bağlı olarak yoğun şekilde devam etmektedir. Hayatın kaynağı olan doğa, zaman içerisinde çeşitli fiziki ve beşerî olaylara bağlı olarak değişime uğramıştır.

Doğayı keşfetme merakı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de özellikle son 20 yıl içerisinde hız kazandığını söyleyebiliriz. Doğayı keşfetme ve çeşitli şekillerde doğadan faydalanma süreci sonucunda yer yer doğaya farklı şekillerde zarar verilmiş, telafisi mümkün olmayacak sonuçların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İşte bu bağlamda özellikle turizm amaçlı kullanılan alanlarında doğadan faydalanırken doğayı koruyup olumlu etki yapacak şekilde davranmayı zorunlu kılmıştır.

“Ekoturizm etkinliklerinden biri de doğa keşfidir. Genellikle bu etkinliği yapım yöntemlerindeki yanlışlar özellikle çevreci hassasiyeti ile konuya yaklaşanları rahatsız etmektedir. Örneğin cip safari olarak adlandırılan etkinlik, zenginlerin pahalı ciplerle gelerek doğal ortamlara zarar verecek yarışlar düzenlemesiyle gerçekleştirilmektedir. Oysa ki doğa keşfi etkinliği, önceki konularda tanımlanan ekoturizm kriterleri ve bir ekoturist profili içinde gerçekleştirildiğinde etkinliği gerçekleştiren kişiye doğada keşifte bulunurken çeşitli duygusal tatminler sağlarken öğrenme yoluyla tecrübe kazanması olanağı veren bir ekoturizm etkinliğidir” (Polat, 2006: 57).

2.10.7. Doğa Fotoğrafçılığı

Doğa fotoğrafçılığı; doğayı keşfederken ilginç veya güzel olan olay, bulgu ve görüntüleri değişik amaçlarla fotoğraf ya da diğer kayıt cihazları vasıtasıyla farklı ortam ya da diğer kişilere yayma faaliyetleri olarak tanımlayabiliriz.

Günümüz teknolojik koşulları da göz önüne aldığımızda artık doğada yakaladığımız her ilginç veya hoş giden görüntüleri istediğimiz kişi veya kurumlarla paylaşabiliyor anlık değerlendirme yapılabilir.

Gardner ve Wolfe’e (1998) göre; doğada fotoğraf fırsatları yakalandığında hazırlıklı olmak, koşulları en iyi değerlendirebilme imkânı sağlar. Diğer fotoğrafçılık türlerinde fotoğraflanan konunun içinde etkin bir rol oynamadan makine ile gözlemcilik görevi yapılmaktadır. Ancak doğada yapılan fotoğrafçılıkta fotoğrafçı, fotoğraflanan konunun bir katılımcısı olmaktadır (Aktaran: Polat, 2006: 51).

2.10.8. Kaphca-Ilca-Termal (Jeotermal) Turizmi

Yerin derinliklerinde doğal hareketler sonucunda meydana gelen değişikliklere bağlı olarak yeryüzüne farklı özelliklerde ortaya çıkan sıcak suları, termal sular olarak adlandırılmıştır.

Ketin’e (1997) göre; Jeotermal enerji, yeryuvarlığının derinliklerindeki sıcaklık ile ısınarak oluşan enerjidir. Yeryuvarlığının iç kısmına doğru yerin sıcaklığı artar. 1 ⁰C’lik sıcaklık artışı için yer kabuğu içerisinde inilmesi gereken derinliğin metre cinsinden değerine ‘jeotermi derecesi’ (jeotermik gradyan) denir (Aktaran: Uygun, 2008: 3).

Doğanay'a (1998) göre; Dünya'daki jeotermal sistemler, levhaların çarpışması sonucu aktif kıta kenarlarında, okyanus ortası sirtlarda, aktif kıta yarıklarında (riftlerde) ve volkanik adalar üzerinde bulunurlar. Yeryüzündeki jeotermal alanların dağılışı, belli jeolojik özellikler gösteren kuşaklar şeklindedir. Bu alanlarda diğer bölgelere göre daha fazla ısı akışı bulunmaktadır. Jeolojik özellikleri nedeniyle (genç tektonizma ve volkanizma) birçok jeotermal kuşak bulunmaktadır (Aktaran: Uygun, 2008: 3-4).

“Türkiye, Alp-Himalaya orojenik kuşağı üzerinde bulunmaktadır. Buna bağlı olarak orojenik, magmatik ve volkanik aktivitelerin çok olması sonucu jeotermal açıdan büyük potansiyele sahiptir. Ülkemizde aktif faylara ve volkanizmaya bağlı olarak başta Ege Bölgesi olmak üzere, Kuzeybatı, Orta Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde 600'ün üzerinde (bazı kaynaklarda 1000) jeotermal kaynak bulunmaktadır. Bunlardan 170 tanesinin sıcaklığı 40 °C'nin üzerindedir. Yine bu kaynaklardan 11 tanesi yüksek sıcaklı saha olup elektrik üretimine uygundur” (Uygun, 2008: 4).

“*Termal turizm*, jeotermal kaynaklarla var olan ve bu kaynaklar var olduğu sürece devam edebilecek bir turizm türüdür. Termal turizm; termominarel su banyosu, içme, inhalasyon, çamur banyosu gibi çeşitli türdeki yöntemlerin yanında iklim kürü, fizik tedavi, iyileştirme, egzersiz, psikoterapi, destek tedavilerinin diyet gibi destek tedavilerinin birleştirilmesi ile yapılan kür (tedavi) uygulamaları yanı sıra termal suların eğlence ve rekreasyon amaçlı kullanımı ile meydana gelen turizm türüdür” (Uygun, 2008: 4).

2.10.9. Bisiklet Turizmi

Günümüzde gelişmiş ülkeler başta olmak üzere birçok ülkede gerek sağlıklı yaşam ve çevre açısından (Avrupa ülkeleri gb.) gerek bazı ülkelerdeki trafik ve ekonomik koşullarla ilgili sorunlardan (Çin, Hindistan gb.) bisikleti ulaşım aracı olarak kullanma ile birlikte yerleşim alanları dışındaki arazilere çıkılarak değişik özellikte spor-macera-yarışma vb. etkinlikler yapılmaktadır.

Türkiye, bisiklet kullanımı veya turizmi anlamında uygun potansiyellere sahiptir. Buna bağlı olarak çeşitli özellikte yarışmalar ve etkinlikler yapılmaktadır. Ulus ve

uluslararası anlamda da bazı illerimizde değişik özelliklerde yarışmalar düzenlenmekte aynı zamanda ülkemizin tanıtımı başta olmak üzere sağlıklı yaşam, tarihi ve doğal çevrenin korunması gibi amaçlar doğrultusunda değişik etkinlikler düzenlenmektedir. Ayrıca alternatif ulaşım aracı olarak da her geçen gün kullanım oranı artmaktadır.

Akpınar ve Bulut (2010: 1588); Erdoğan'a (2003:145) göre; Türkiye'de bisiklet turları yapmaya uygun bölgelerde bisiklet turlarının yapılacağı parkurların tespiti ve bu parkurların üzerinde gerekli düzenlemelerin yapılması amacı ile Turizm Bakanlığı tarafından çalışmalar yapılmaktadır. Bu turlardan en önemli olanları; Karadeniz turu, Bandırma rotası, Polonezköy turu, Erciyes ve Kapadokya (Ihlara vadisi) ve Tuz gölü gb. (Aktaran: Taş, 2012: 46).

Erdoğan'a (2003:143) göre; Ekoturizm kapsamında ve daha çok gençlere yönelik olarak geliştirilen bisiklet turizmi, doğanın daha derinlerine yol olmayan yerlerine gidebilmek, her yerden rahatlıkla geçebilmesi, gerekirse elinize alınıp taşınabilecek hafif olması ile kısa sürede çok yer gezebilmek, aynı zamanda sürat yapıp kötü arazi koşulları ile de mücadele edebilmenin verdiği macera duygusu ile yaygın bir spor olmuştur (Aktaran: Taş, 2012: 45).

2.10.10. Atlı Doğa Yürüyüşü

Atlı doğa yürüyüşü; özellikle kent yaşam alanları dışında doğal ve tarihi güzellikler yanında görülmeye değer farklı potansiyeller de barındıran alanlara atlı gidilebilecek patika veya toprak yolların kullanılarak bireysel, grup veya rehber eşliğinde günübirlik veya birkaç günlük yapılan turizm amaçlı gezi-safari olarak tanımlayabiliriz.

Atlı doğa yürüyüş alanları açısından ülkemiz büyük potansiyellere sahiptir. Özellikle at deyince Türkler ve bozkırda yaşam koşulları-kültür özellikleri akla gelir. Orta Anadolu Özellikle Konya (Ereğli-Karapınar gb.) bu açıdan önemli potansiyeller barındırır.

Oruç'a (2004: 34) göre; atlı doğa yürüyüşleri genellikle patika yollarda ve kendine özgü bir biçimde atın dizginlerinden tutarak yavaşça gezdirme şeklinde bazı sahil ve dağlık alanların dışında kalan yerlerde belirli bir yolu takip etme şeklinde

yapılan bir rekreasyon faaliyetidir. Atlı doğa yürüyüşünün amacı kırsal alanda, bölgenin kültürünün ve coğrafi yapısının turistler tarafından gezilerek görülmesi ve tanınmasıdır. Turistler at ile bu geziler sayesinde; doğayı, hayvanları, çevre kültürünü ve geleneklerini tanıyarak etkinliğe katılma fırsatını bulurlar (Aktaran: Yavuz, 2011: 26).

Erdoğan'a (2003: 142) göre; turizmin çeşitliliği üzerinde yer alan atlı doğa yürüyüşleri tarihi ve doğal güzelliklerin bulunduğu yörelerimizde düzenlenen günübirlik veya birkaç günlük gezi programları ile yapılmaktadır. Ata binmek bir başka canlı ile yapılabilen ender sporlardan biridir. İlk olarak temel binicilik eğitiminin alınması gerekir. Temel eğitim alındıktan sonra, gezilere katılabilir, at üstünde safari, orienteering yapılabilir (Aktaran: Dinçer Şen, 2010: 105).

Bakırcı'ya (2002: 246) göre; atlı doğa yürüyüşü ülkemizde Kapadokya, Antalya, Alanya, Side, Manavgat, Kastamonu, Fethiye ve Marmaris'te yoğun olarak düzenlenmektedir. Ancak geliştirilmesine yönelik faaliyetler artırılmalıdır. Çünkü bu turizm aktivitesi, oldukça yüksek döviz girdisi elde edilebilecek türler arasında yer almaktadır (Dinçer Şen, 2010: 105).

2.10.11. Sörf-Yelken Turizmi

Sörf sporu yaklaşık yüz yıl önce (1915) Avustralya'da ilk olarak Olimpiyat düzenlenerek tanıtımı yapılmıştır. Sörf sporu, *malibu* denilen uzunluğu 1.8 ile 2.25 m arasında değişen tahtalar ile yapılmaktadır. Sörf tahtalarına ayrıca yelken eklenerek rüzgâr sörfü yapılmaktadır.

Su sporlarından biri olan Rüzgâr Sörfü, yaygın olarak yapılmaktadır. Su üzerinde uygun özelliklerde üretilmiş ortalama 5 m boyunda tek parça tahta ile yapılmaktadır. Sörf sporunu yapabilmek için ortalama rüzgâr hızı saatte 30-90 km olması gerekmektedir.

Dünya'da en iyi sörf alanları Pasifik çevresindeki ülkelerdedir. Bunlardan bazılarını; Brezilya-Rio de Janeiro, Kaliforniya-ABD, Endonezya-Bali Adaları, Güney Afrika-Cape Town, Japonya-Shonan, Avustralya-Byron Bay gibi ülke sahillerini örnek verebiliriz.

Türkiye’de ise rüzgâr sörfü için en uygun alanlar; Muğla (Bodrum-Bitez, Akyarlar), Muğla-(Datça) ve İzmir (Alaçatı) gibi sahillerimizde Rüzgâr Sörfü için uygun alanlar bulunmaktadır.

2.10.12. Tarım (Agro)-Çiftlik Turizmi

McGehee ve Kim’e (2004:161-162) göre; kırsal alanlarda ekonomik refah düzeyini artırmak için kullanılan bir turizm türüdür. Bazı tanımlarda tarım turizmi, çiftlik turizmi olarak ifade edilmektedir. Ancak kırsal turizm veya sadece ziyaretçinin bir çiftlikte konaklamasını içeren çiftlik turizmi aslında birbirinden farklı aktivitelerdir. Bu farklılık, tarım turizminin günübirlik yapılabilir, çiftlik turizminde ise geceleme olması gerektiği yolundadır (Aktaran: Yavuz, 2011: 24).

Akpınar ve Bulut’a (2010: 1590) göre diğer bir deyişle; kırsal alanlarda konaklama ve etkinlikler köy yerinde yapılıyorsa bu turizm türü çiftlik turizmi olarak adlandırılmaktadır. Herhangi bir kırsal yerleşimde ekonomik etkinlik tarım ise ve turistik uygulamalar da ağırlıklı olarak tarıma dayalı olarak yapılıyorsa bu tür turizme tarım turizmi denilmektedir. Özellikle ekoturizme yönelik olarak çiftliklerde doğal hayatı, birebir yaşamak isteyen turistlerin sayısı giderek artmaktadır. Türkiye de bu anlamda oldukça büyük bir potansiyele sahiptir (Aktaran: Taş, 2012: 33).

Tunç ve Saç’a (1998) göre; 1960’lı yıllardan sonra başlayan kırsal alanlara dönüş isteği, rekreasyon amaçlı olması nedeniyle, çiftlik turizmi tercih edilir bir boyut kazanmıştır. Çiftlik turizminin yapıldığı tatil çiftlikleri aşağıdaki türlerde toplanmaktadır:

- Tarımsal büyük çiftlikler
- Özel çiftlikler
- Tarihi yöre çiftlikleri
- Çalışma çiftlikleri
- Sportif ve rekreasyonel çiftlikler
- Çiftlik ormanı işletmeleri (Aktaran: Altan, 2006: 54).

2.10.13. Kùltür Turizmi

Kızılırmak ve Kurtuldu'ya (2005: 102) göre; eski sanat eserlerinin, tarihi yapıların, müzelerin, eski uygarlıkların ve onlara ait kalıntıların görülmesi amacı, araştırma, keşif ve dini amaçlı seyahatler, yerel, mimari ve orijinal özellikler, kütüphaneler, yerel mutfak, festivaller ve fuarlar, tiyatro ve sinema, müzik ve dans, lisan ve edebi çalışmalar (Aktaran: Yılmaz, 2008: 45).

Emekli'ye (2006: 53) göre; Kùltür, bir toplumun ya da toplumların birikimli uygarlığı olup, kültürel farklılıklar öteden beri insanların dikkatini çekmektedir. Geleneksel mimari, dinsel motifler, yerleşme, konut tipleri, arazi kullanımı, kılık kıyafet tarzı, el sanatları, yemekler, müzik, gelenekler, örf ve adetler, güzel sanatlarla ilgili eserler hatta son dönemde öne çıkan endüstriyel kalıntılar, hem kültürel coğrafi görünümün bir parçası hem de coğrafya kültür ve turizmin odak noktasıdır (Aktaran: Kaya, 2015: 169).

2.10.14. Yamaç Paraşütü (Parapente) Turizmi

Erdoğan'a (2003: 151) göre; macera ruhlu insanların havada yalnız uçma ve risk duygusunu yaşamak istemeleri sonucunda 1970'lerde delta kanat bulunmuştur. Böylece insanlar serbest bir şekilde uçmaya başlamışlardır. 1980'lerin başında Fransa'da Alpler Bölgesi'nde Miessy adlı kasabada dağcılık da yapan bir grup paraşütçü, uçaktan serbest atlayışla kullandıkları yönlendirilebilir paraşütle tırmandıkları dağlardan koşarak havalanmayı ve iniş yaparak yapmayı düşündüler. "Parafoil" adı verilen bu paraşütlerin uçuş açılarını biraz değiştirip bunu gerçekleştirmeyi başardılar. Bu yeni alete de *Parapente* adını verdiler. Belli bir eğime sahip, etrafında kalkış ve iniş için yeterince açık bölgeye sahip hemen hemen her yerde uçmak mümkün. Fazla bir yükseklik de şart değil. Eğitim ve iniş yerleri yeterli özelliklere sahip ise sadece 20-30 m irtifası olan yerlerden dahi kalkış yapılabilir (Aktaran: Altan, 2006: 63).

2.10.15. Balon Turizmi

Balon Turizmi; değişik amaçlara bağlı olarak özellikle doğal güzellikleri içerisinde barındırdığından bu alanların turizm amaçlı kuş bakışı olarak izlenmesidir.

Kozak ve Bahçe'ye (2009: 197) göre; Balon Turizmi, balonla bölgenin havadan izlenmesidir. Balon, içine doldurulan sıvı propan gazının ısıtılması ile havalanır. Uygun rüzgârda (10 km/h'in altındaki) oldukça uzun süreler sakın uçuşla havada kalabilir. Ortalama seyir yüksekliği 500-1500 feet arasında olan balona yön vermek, irtifa kazandırıp kaybettirmek, hızını değiştirmek, tecrübeli bir pilot tarafından kolaylıkla yapılabilir (Aktaran: Yavuz, 2011: 32).

“Balon turları sayesinde tüketiciler hem daha çok yeri görme şansına sahip olmakta hem de yürüyüşle görülmesi mümkün olmayan manzaraları görmektedirler. Bunun yanında balonla gezinti başlı başına bir faaliyet olarak turistik tüketicilerin ilgisini çekmektedir” (Altan, 2006: 66).

2.10.16. Mağara Turizmi (Jeoturizm)

“Mağara: Kalker ve jips gibi erir kayaların kalın katman oluşturduğu yerlerde, çatlak sistemlerine, diyaklazlara bağlı olarak oluşan, gelişen yeraltı boşluklarıdır. Karstik alanların ilginç şekillerinden olan mağaralar basit ya da karmaşık yapı gösterebilirler. Yatay doğrultuda gelişebildikleri gibi düşey olarak da katlar arasında bağlantılar ortaya çıkabilir. Yatay ve dikey galerilerle birbirlerine bağlı mağara sistemleri kilometrelerce uzunlukta olabilirler ve kapladıkları alanlar da çok geniş olabilir. Alp-Kafkas-Himalaya orojenik kuşağı karstik mağaralarca zengindir. ABD’de Kentucky ve Mammoth mağarası iyi incelenmiştir. Anadolu’da Toroslar’da birçok mağara oluşumları vardır. Ayrıca sarkıt ve diktleriyle güzel görünümlü mağaralar turist çeken doğal değerler arasındadır. Bazı mağaraların sağlık açısından yararlı olduğu anlaşılmıştır ve değerlendirilmektedir” (Güney, 2003: 137).

Doğaner’e (2001: 615-620) göre; mağaracılık bilimsel ve sportif amaçlarla yürütülen bir uğraştır. Sportif mağaracılık dünyanın en tehlikeli doğa sporlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bireysel olarak yapılabildiği gibi, grup olarak da yapılabilir. Doğa turizminde mağaralar, görsel amaçlı kullanımlar için speleotem şekiller bakımından zengin, dolaşımın kolay olması bakımından yatay yönde gelişmiş, ulaşım olanağı sağlanabilen mağaralar seçilirler. Mağara girişi düzenlenerek, mağara içinde özel donanıma ihtiyaç duyulmadan turistlerin dolaşması sağlanıp, aydınlatılarak turizme açılırlar ve müze şeklinde gezilirler. Sportif amaçlı kullanımlar için derinlik ve uzunluk

daha çok önem kazanmaktadır. İçinde düzenleme yapılmayan bu mağaralar, özel donanımlı mağaracılar gezebilirler (Aktaran: Altan, 2006: 60).

“Mağara Bilimi: (Al. Spelaologie, Höhlenforschung, Fr. Speleologie, İng. Speleology, dilimize girmiş bir başka adı: speleoloji, ayrıca: Mağaracılık). Mağaraların, yeraltındaki uçurumların, yarık ve oyukların, yeraltı akarsularının araştırılması işleri ana konusu olan bilim. Mağara bilimi, aynı zamanda bir spor koludur. Bu bilim ile uğraşanlara mağara araştırmacısı veya speleolog (Fr. Speleologue, speleogiste) adı verilir” (İzbırak, 1992: 233).

Jeolojik, Jeomorfolojik, coğrafik ve iklimik olarak karmaşık bir bölgede bulunan ülkemizin %40'ı çözünmeye uygun karbonat, sülfat ve klorürlü kayalardan meydana gelmiştir. Belirgin tektonik kuşaklar halinde uzanan, yatay ve düşey tektonik hareketlerle yan yana veya üst üste bu kayalar üzerinde, farklı büyüklüklerde on binlerce mağaranın bulunabileceği tahmin edilmektedir. Toros Dağları karst bölgesi (Orta Toroslar başta olmak üzere), mağara yoğunluğu açısından ülkemizin en önde gelen bölgesidir. Yurdumuzun en uzun 20 mağarasından 12'si ve en derin 20 mağarasından da 18 tanesinin bulunduğu bu bölgeyi Batı Karadeniz Dağları karst bölgesi, Batı Anadolu ve Trakya, Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu, Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgeleri izler (Ferudun vd., 2010: 45).

2.10.17. Sportif Olta Balıkçılığı Turizmi

Sportif Olta Balıkçılığı; son zamanlarda özellikle şehir yaşamının vermiş olduğu çalışma koşulları, trafik yoğunluğu, kalabalık, gürültü ve beton yığınlarından uzaklaşma isteği ile doğayla baş başa kalarak hem dinlenme hem de doğaya zarar vermeden yakın çevrede bulunan akarsu, baraj, göl veya deniz gibi ortamlarda bulunan doğanın nimetlerinden faydalanma faaliyeti olarak belirtebiliriz.

Cooke ve Cowks'a (2006: 93) göre Sportif Olta Balıkçılığı, heyecan ve sportif amaçlı balıkçılık olup, boş zaman geçirme amacıyla, bireysel bir şekilde yürütülen ve ekonomik bir amaç taşımayan balık tutma faaliyeti ifade edilmektedir (Aktaran: Yavuz, 2011: 28).

Bakırcı'ya (2002: 246) göre ülkemizde dernekleri bulunan bu spor, ülkemizin göl ve nehirlerinin bol olması ve bunun yanında üç tarafının denizlerle çevrili olmasından dolayı yaygın bir etkinlik haline gelmiştir. Farklı sportif faaliyetler konaklama süresini uzatan, dolayısıyla turizmin ekonomik katkısını artıran faaliyetler olarak ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak yapılan araştırmalar sonucu, ülkemize gelen turistlerin kalış sürelerinin, diğer Akdeniz ülkelerine oranla düşük olması ülkemizdeki rekreasyonel faaliyetlerin sınırlı kalmasına bağlanmaktadır. Sportif olta balıkçılığının da bu doğrultuda, özellikle giderek artan doğayla baş başa ihtiyacını karşılayabilecek rekreasyonel spor olarak ele alınması ve bir proje çerçevesinde geliştirilmesine yönelik çalışmalara hız verilmelidir (Aktaran: Yavuz, 2011: 28).

2.10.18. Sualtı Dalış-Scuba Turizmi

Yaşar'a (2011: 36) göre; Su altı dalış turizmi; su altı dünyasının flora, fauna ve arkeolojik kültür varlıklarını görmek, fotoğraflamak, filme almak ve sportif balık avlama amaçlı olarak gerçekleştirilen tanıtım, sportif ve eğitim amaçlı dalışlar ile kıyıda verilen konaklama ve ağırlama hizmetleri içine alan bir turizm çeşididir (Aktaran: Taş, 2012: 44).

Erdoğan'a (2003: 144) göre; dilimize aletli dalış olarak çevrilen "Scuba" kavramı İngilizcedeki "*Self Contained Underwater Breathing Aparatus*" tanımının baş harflerinden oluşan kısaltmadır. Türkçedeki anlamı ise, kendinden yeterli su altı soluma aygıtıdır. Bu sistem icat edilmeden önceki dalış sistemlerinde, dalgıçlara deniz üstünden hava sağlanıyordu. Scuba'nın icadından sonra hava tankları dalgıcın sırtında taşınmaya başlandı (Aktaran: Yavuz, 2011: 49).

Su altı dalış alanları bakımından Türkiye'nin potansiyelleri oldukça yüksektir. Özellikle Ege ve Akdeniz kıyılarımız doğal ortam potansiyel özellikler taşımaktadır. Ayrıca batık gemilere karşı ilgi-merak ve tarihe ışık tutacak olaylar açısından da bu sahaların turistik değeri önemlidir.

2.10.19. İpek Yolu Turizmi

Kozak ve Bahçe'ye (2009: 160) göre; *İpek Yolu*, tarihte Çin'den Orta Asya üzerinden Güney Asya, Batı Asya, Avrupa ve Kuzey Afrika'ya uzanan, daha doğrusu

eski dünya kıtaları arasında kara ticaretini sağlayan yoldur. Bu yol medeniyetler arasında doğrudan temas ve kültürel alışveriş yapılmasına da olanak sağlaması açısından önemlidir. İpek Yolu, coğrafi keşiflerden sonra önemini kaybetmiştir. Ancak İpek Yolu'nun dünya medeniyetinde oynadığı rol, UNESCO tarafından yeni bir araştırma projesi haline getirilmiş ve yolun doğu ile batı arasındaki diyalogu artırması nedeniyle “*Diyalog Yolu*” olarak adlandırılmıştır (Aktaran: Taş, 2012: 47).

Türkiye birçok açıdan olduğu gibi tarihi İpek Yolu bakımından da önemli güzergah özelliği taşımakta doğu-batı medeniyetlerine köprü görevi sağlayarak dünü ve bugünü buluşturarak gelecekteki tarihi ve coğrafi önemini koruyacaktır.

2.10.20. Macera Turizmi

Macera Turizmi; özellikle yaşam riskini göze alan ağırlıklı olarak doğal ortamlarda değişik araç-gereçlerle veya araçsız gerçekleştirilen normal koşullarda herkes tarafından yapılması zor, denemesi büyük riskler taşıyan büyüklerin oynadığı oyunlardır. Örnek olarak; bungeejumping, zorlu kaya tırmanışı, dağcılık, yamaç paraşütü, tüplü dalış, sörf, vahşi yaşam izleme, değişik özellikteki motorlu-motorsuz araçlarla yapılan yarışlar ve diğer macera amaçlı gerçekleştirilen faaliyetler olarak belirtebiliriz.

Öztürk ve Yazıcıoğlu'na (2002: 188) yaptığı çalışmada, Macera Turizmi; değişiklik arayan, tehlikeden ve yüksek riskten hoşlananların katıldıkları bir turizm türüdür. Bu turizm faaliyetleri insanları içinde buldukları stresli ortamdan uzaklaştırdıkları ve onlara yeni şeyler öğrenme ve görme olanağı sağladıklarından giderek yaygınlaşmaktadır (Aktaran: Taş, 2012: 42).

2.10.21. Yayla Turizmi

Yayla, Türkiye'de yükselti ortalaması genellikle 1200-2200 metreler arasında kalan plato, dağ eteği veya dağ içi düzlüklerde özellikle hayvancılık faaliyeti amaçlı yerleşilen alanlardır. Yayla, beşeri bir terimdir ancak yayla deyince genellikle akla ilk gelen yüksek alanlar ve bu alanların turizm yönünden taşıdığı fiziki ve beşeri özellikler aklımıza gelir.

Son zamanlarda Türkiye’de “**Yayla Turizmi**” ile ilgili faaliyetlere yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Yaylaların ülkemizde ayrı bir kültürel önemi ve özelliği vardır. Önceleri yayla deyince “Yaylacılık” faaliyetleri akla gelirdi. Özellikle Karadeniz, Doğu Anadolu, Akdeniz bölgelerimiz bu anlamda önemli potansiyeller taşımaktadır. Yaylalar, son 20-25 yıllık süreçte ise artık dinlenme, eğlenme, macera, flora-fauna gözlemciliği ve kültürel özellikleri keşfetme gibi değişik turizm faaliyet alanları olarak ön plana çıktığını söyleyebiliriz.

Erdoğan’a (2003:121) göre; Ekoturizm etkinlikleri arasında en fazla tercih edilen turizm biçimi olan yayla turizmi, Türkiye’de en çok sözü edilen turizm şekillerinden biri haline gelmiştir (Aktaran: Kaya, 2015: 157).

“Ekoturizm günümüzün klasik turizm anlayışını temsil eden kitle turizminden farklı olarak küçük ölçeklidir. Danimarka’da yapılan çiftlik evlerinde pansiyonerlik, Avusturya kırsalında bulunan küçük otellerde kalış ve pansiyonerlik, Polonya’daki balıkçı köylerindeki geleneksel yaşam biçimlerine uygun odaların kiralanması gibi etkinlikler yayla turizmine benzer biçimde yapılan ekoturizm çeşitlerine örnek teşkil eder. Yayla turizmi de sürdürülebilir olması ve doğal kültürel değerlere zarar vermemesi için aynı kategoride değerlendirilmelidir. Böylece hem yaylaların doğal ve kültürel kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak mümkün olabilecek, hem de yaylalarda yaşayan yerel halk bu işten gelir elde ederek bu kaynakların korunmasına yönelik güçlü bir motivasyonla hareket edecektir” (Yalçınalp, 2005: 47).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONYA İLİ, YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN EKOTURİZM POTANSİLİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. JEOLojİK VE JEOMORFOLOJİK OLUŞUMLAR

Konya, Türkiye'nin en geniş yüzölçümüne sahip ilidir. Konya'nın; Kuzeyi ve Kuzeydoğusu yüksek plato ovalarını oluştururken, güney-güneybatısından çevreleyen Batı Toroslar devamında ise Orta Toroslar ile de güney ve güneydoğusu çevrelenmektedir. Eski bir göl tabanı olan Konya kapalı havzası, iç kesimlerini ise geniş plato düzlükleri ve yer yer dalgalı arazilerden oluşmaktadır.

Çalışma sahasını GB-GD doğrultusunda genişçe bir yay çizen Toroslar tarafından çevrenmesi ve eski göl tabanı olmasına da bağlı olarak yoğun karstik oluşum şekillerinin görülmesine sebep olmuştur. Ayrıca arazide özellikle Tersier'de meydana gelen volkanik faaliyetler sonucu oluşmuş değişik yeryüzü şekillerine de rastlanmaktadır (Harita-3).

alanlardır. Bu anlamda konumuz açısından bakıldığında dağların turizm faaliyetleri açısından ilk akla gelen genellikle “Dağcılık Sporunu” üzerine yoğunlaşmıştır. “Dağcılık; nispeten serüven ve tehlike riski taşıyan yönleri olan, özel bilgi beceri ve hazırlıklar gerektiren, turistik yönü ağır basan sportif bir faaliyet olarak tanımlanabilir. Bu faaliyet, bilimsel amaçlara yönelik olarak ilk kez 1850’de Alpler’de başlatılmış olması nedeniyle, batı dillerinde “*Alpinizm*” (Alpinisme) ve faaliyete katılan kişilere de “*Alpinist*” (Dağcı) denir. Ancak şunu da ayrıca kaydedelim ki, alpinizm sadece bir spor faaliyeti olmayıp, klimatizm, yani dağ havasında dinlenme ve tedavi görme, yani hava değişimi anlamına da gelir” (Doğanay, 2001: 96).

Dünya’da dağcılık sporu veya dağ turizmi yapılan en önemli alanların bazıları ise Nepal ve Çin sınırları arasında bulunan Everest (8848 m), K2 (8611m) olarak adlandırılan Çin ve Pakistan sınırında yer alan Karakoram sıradağları dünyanın en zorlu ve riskli dağcılık faaliyet alanlarıdır. Yine K. Amerika’da bulunan Mc Knley-Denali (5490 m), And Dağları ile Patagonya sınırlarında bulunan Fitroy (3375 m) ve Cerro Torre (3128m) Dağları, İsviçre ve İtalya Alplerinde yer alan Matterhorn Dağı (4478 m), Tanzanya’nın kuzeyinde bulunan Kilimanjaro (5892 m) Dağı ve Asya-Avrupa’yı ayıran Rusya sınırlarında buluna Elbruz Dağları (5633 m) gibi alanlar dünyadaki önemli turizm alanlarıdır.

Türkiye’de dağcılık faaliyetleri açısından uygun alanları ise Kayseri-Niğde ve Adana arasında bulunan Aladağlar (3756 m), Rize sınırlarında yer alan Kaçkar Dağları (3932 m), Ağrı sınırlarında bulunan Ağrı Dağı (5137 m), Hakkari sınırlarında yer alan Cilo Dağları (4170 m), Bitlis sınırları içinde yer alan Nemrut Dağı (2935 m), Bitlis sınırlarında bulunan Süphan Dağı (4049 m), Aksaray sınırlarında bulunan Hasan Dağı (3268 m) ve Kayseri sınırlarında yer alan Erciyes Dağı (3916 m) gibi alanlar Dağcılık Sporları veya Dağ Turizmi faaliyetleri açısından potansiyel özellikler taşımaktadır.

Konya il sınırlarında bulunan bazı dağlık alanların kısaca oluşum özelliklerinden bahsedilerek ekoturizm yönünden potansiyelleri değerlendirilecektir.

3.1.1.1. Anamas (Dedegöl) dağları ve ekoturizm potansiyeli

Beyşehir Gölü'nün batısında yer alır (Fotoğraf-18). Beyşehir ve Eğirdir çöküntülerini birbirinden ayırır. Dağın temelini Paleozoik yaşlı birimler oluşturur. Anamas Dağları'nda Mezozoik yaşlı kalkerler geniş yer kaplar. Kabaca kuzeybatı-güneydoğu istikametinde uzanan dağlık silsilesinin önemli yükseltileri; İkiztepe (2151 m), Güllüce Dağı (2388 m), Mehmetkırı Tepesi (2112 m)'dir. Dağ silsilesinin en yüksek yerini Dedegöl Dağı (2992 m) oluşturur. Dağın Beyşehir Gölü'ne bakan yamaçları faylarla parçalanmıştır. Anamas Dağı fayı bunlardan en önemlisidir. Anamas Dağları üzerinde karstik ve buzul şekilleri bulunmaktadır. Karstik şekillerden en dikkat çekeni Pınargözü Mağarası'dır (Konya Ansiklopedisi, 2010: 231).

Fotoğraf-18: Beyşehir Tektonik Oluşunu Batıda Sınırlayan Anamas Dağları'nın Gün Batımı Görünümü.

Konya'da dağcılık sporu denilince ilk akla gelen alanlardan birisi olan Anamas Dağı gerek fiziki özellikleri gerekse etrafındaki doğal manzara açısından her mevsim **Dağcılık Spor**u için uygun potansiyeller barındırmaktadır. Bu özelliğinden dolayı **“Huğlu Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü”** ile **“Bey Off-Road 42”** gibi kulüpler bölgenin tanıtılmasında önemli rol oynamaktadır. Yazın; Beyşehir Gölü ve etrafındaki doğal çekiciliklerle birlikte zirveye yaklaştıkça orman örtüsünün sağladığı temiz havanın güzelliği, kışın ise hayati risk oluşturmayacak hava koşulları dışında oldukça

maceralı, doğanın güzelliği ve sessizliği, dinlendirici özelliği ile baş başa kalma ortamı sunar. Ayrıca yaban hayatı gözleme açısından uygun potansiyel özellikleri barındırdığını da söyleyebiliriz.

Anamas Dağları; **Doğa Keşfi Turizmi, Doğa Fotoğrafçılığı, Ornitoloji, Flora-Fauna Gözlemciliği, At Safari ve Dağ Bisikleti** açısından oldukça yüksek potansiyeller barındırdığını söyleyebiliriz. Ayrıca **Kamp-Karavan Turizmi, Mağara Turizmi, Doğa Yürüyüşü-Trekking, Kış Sporları, Yayla Turizmi** gibi turizm faaliyetleri yapılabilir (Fotoğraf-19).

Fotoğraf-19: Anamas Dağları'nın Güneydoğu Kısmından (Yeşildağ) Görünümü; Doğa Yürüyüşü-Trekking, Kış Sporları, Doğa Keşfi ve Yayla Turizmi Açısından Potansiyel Arz Etmektedir.

Anamas Dağları'nda, **Motosiklet, Off-Road ve Jeep Safari Sporları** ve yaylacılık faaliyetleri için önemli potansiyel alanlar arz etmektedir. Motosiklet, Off-Road ve Jeep Safari için uygun alanlar belirlenerek yılda bir defaya mahsus kısa süreli yapılması önerilmektedir. Çünkü fazla tekrarı doğal yaşama olumsuz etki yapabilmektedir. Yaylacılık faaliyetleri ilgili "**Yayla Turizmi**" kapsamında **Yayla Şenlikleri** yapılarak

yöresel kültürel özelliklerin tanıtımları birlikte “**Gastronomi Turizmi**” ne yönelik sunumlar yapılabilir. Yine Anamas Dağı’nın belirli noktalarına yazın Yörük Çadırları’nda kışın ise yine aynı noktalarda tek kat ve tek blok doğayla uyumlu (ahşap veya taş) 80-100 m²’lik günübirlik ihtiyaçları karşılamak için dinlenme tesisi yapılabilir.

3.1.1.2. Bozdağlar (Konya) ve ekoturizm potansiyeli

Obruk Platosu’nun batısında Bozdağlar adıyla bilinen dağlık bir alan yer almaktadır. Bu dağlık alan, güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda 60 km uzunluktadır. En geniş yeri ise doğu-batı yönünde olup 45 km’dir. Bozdağların en yüksek yeri, güneydeki Hodulbaba Dağı’nın zirvesi (1746 m)’dir. Yine bu dağ sırası üzerinde yükseklikleri 1232 m, 1391 m, 1446 m, olan küçük dağ ve tepeler vardır. Ayrıca dağlık alanın özellikle doğusu ile batısı arasında kuzeyi ile güneyi arasında yükseklik bakımından da bir disimetri söz konusudur. Silsilenin Akbaş Beli güney kesiminde, yüksek tepelerin batıda, alçak tepe ve sırtların doğuda yer alması buna bir örnek teşkil eder (Selçuk Biricik, 1992: 164).

Bozdağlar, temelinde Paleozoik’e ait başkalaşım kayaları (şist, fillat, kuartzit, dolomitik, mermerler) geniş yer tutarken, bunların üzerinde ikinci zamana ait kalkerler bulunmaktadır (Fotoğraf 20).

Fotoğraf-20: Bozdağlar'da Paleozoik Yaşlı Dolomitik Kalkerler ve Şistli Yüzeylerde Otlayan Anadolu Yaban Koyunları.

Dağın en yüksek zirveleri arasında Karadağ Tepe (1919 m), Nurasdağı Tepe (1566 m) ve Peynirlik Tepe (1533 m) yer alır. Üzerinde bulunan Tutup (Konya-Ankara) ve Akbaş Belleri (Konya-Aksaray) ile karayolu ulaşımını sağlamaktadır. Konya Ovası'na bakan kesimlerinde eski Konya Gölü'nün izleri görülür.

Bozdağlar, özellikle endemik canlı türlerinden olan **Anadolu Yaban Koyunu (Ovis Orientalis Valenciennes)** için yaşam alanı arz etmesi açısından büyük öneme sahiptir (Fotoğraf 21). 1967 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığı aldığı kararla bu sahayı "**Yaban Koyununu Koruma Sahası**" ilan etmiştir. Son zamanlarda önemsenen **kontrollü avcılık** için uygun potansiyel alan özelliği göstermektedir. Kontrollü avcılık, maddi olarak yüksek kazanç elde edilmekte bu kaynaklarla da yöredeki köylülere veya ilgili kurumlara yaban hayatı korumaları için harcanmaktadır. Bozdağ Yaban Koyunu Üretim İstasyonu 2002 yılında Uluslararası Av ve Yaban Hayatı Koruma Konseyi -CIC tarafından "*Edmond Blanc*" ödülü almıştır.

Fotoğraf-21: Bozdağlar'da Bir Grup Anadolu Yaban Koyunu (*Ovis Orientalis Valenciennes*).

Bozdağların fauna-flora özelliklerinin korunmasına yönelik T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 8. Bölge Müdürlüğü'nün yapmış olduğu çalışmalar ile birlikte DSİ 4. Bölge Müdürlüğü, üniversiteler, diğer özel ve kamu kurumlarının yapmış olduğu faydalı çalışmalar sayesinde sürdürülebilir turizm alanı olarak önemini koruyacaktır.

Bozdağlar, **Dağcılık**, **Kaya Tırmanışı**, **Denetimli Avcılık**, **Yayla Turizmi** ile birlikte özellikle yaban hayatı gözlemleme açısından uygun alanlara sahiptir. Bu durumla ilgili **Doğa Fotoğrafçılığı Turizmi** ve **Doğa Keşfi Turizmi** gibi faaliyetler açısından uygun potansiyeller barındırmaktadır.

3.1.1.3. Sultan dağları (Konya-Akşehir) ve ekoturizm potansiyeli

Sultan Dağları, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi'ni ayıran bir dağ konumundadır. Diğer taraftan Şakirkaraağaç-Beyşehir-Seydişehir oluşu ile Akşehir-Eber graben sahası arasında bir horst özelliği göstermektedir.

Sultan Dağları'nın esas yapısını, kuzeybatıdaki Çay şehri-Karamuk ovası kesiminden başlayıp, güneydoğudaki Erenler volkanik dağına kadar uzanan çeşitli alt ve üst paleozoik formasyonlarından oluşmuştur (Aktaran: Yalçınlar, 1976:168).

Sultandağları, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda Afyon-Konya il sınırları arasında 140-150 km uzanmaktadır. Sultan Dağları üzerinde 2000 m'yi aşan zirveler bulunur. Bu zirvelerin en yüksek yeri Gelincikana Tepesidir. Ayrıca Sultandede Tepe (2368 m) ve Çığırgan Tepe (2038 m) benzeri yüksek tepelere de sahiptir.

Sultan Dağları, Konya'nın Kuzeybatı sınırını güneye doğru oluşturduğundan bir kısmı ise Akşehir ilçe sınırları içerisinde kalmaktadır. Akşehir merkezi ise Sultan Dağları'nın kuzeybatısında kalmaktadır. Yamaç paraşüt noktaları ise şehir merkezine 7-10 km mesafede araçla gidilebiliyor ve yeterli uçuş-kalkış alanına sahip, genelde kuzey rüzgarları etkisinde kalan bölgenin uçuş güzergahında herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu duruma bağlı olarak Konya'da "**Yamaç Paraşütü**" deyince ilk akla gelen saha olarak Akşehir-Sultan Dağları alanı gelmektedir. Akşehir, 2006 yılı *Yamaç Paraşütü Dünya Şampiyonası* etkinliklerine ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca 2013 yılından bu yana Akşehir Belediyesi'nin ev sahipliği yaptığı Uluslararası Hava Sporları Federasyonu (FAI) ve THK Akşehir Sportif Havacılık Kulübü'nün ortaklaşa genellikle Ağustos ayı içerisinde düzenlediği *Akşehir XC Open Türkiye Yamaç Paraşütü Mesafe Şampiyonası ve Eğitim Yarışması* etkinlikleri yapılmaktadır. Son yıllarda doğaya ve doğa sporlarına karşı artan ilgi sebebiyle hem ülkemizde hem de dünyada bu anlamda çok çeşitli faaliyetler yapılmaktadır. Özellikle ülkemizdeki yamaç paraşütü sporu veya yarışma alanı olarak çalışma alanımız önemli potansiyele sahiptir. Ayrıca macera severlere yine **Dağcılık, Trekking, Doğa Yürüyüşü Turizmi ve Doğa Fotoğrafçılığı Turizmi** gibi faaliyetlere uygun alanlar sunmaktadır (Fotoğraf-22).

Sultan Dağları, biyoçeşitlilik açısından da zenginlik arz eden alanlara sahiptir. Çeşitli kuş türleri (keklik, bıldırcın, üveyik vb.), yaban hayvanları ve bitki çeşitlerini görmek, incelemek veya bunlardan keyif almak isteyenler için "**Flora-Fauna Gözlemciliği Turizmi**" ve "**Bilim Turizmi**" yönünden de değer arz eden alanlara sahiptir.

Fotoğraf-22: Sultan Dağları Yamaç Paraşütü ve Dağcılık Sporları Açısından Önemli Potansiyele Sahiptir.

3.1.1.4. Karacadağ (Konya-Karapınar) ve ekoturizm potansiyeli

Karacadağ: Obruk Platosu'nun doğu ve güneydoğu kesiminde yüksek volkanik rölyefi oluşturan Karacadağ, 30 km uzunlukta ve 15 km kadar genişlikindedir. En yüksek yeri 2025 m (Kurşuncukaya Tepesi) olan Karacadağ'ın ova tabanına göre nispi yükseltisi 1030 m'dir. Bu dağlık saha, akarsular tarafından yarılmak ve aşındırılmak suretiyle yükselti kaybetmiştir. Daha çok, uzun ekseninin iki tarafında, kuzeybatı ve güneydoğu yönünde seyreden ve ekserisi süreksiz olan bir kısım akarsular, yataklarını derinleştirerek yarma vadileri oluşturmuştur (Selçuk Biricik, 1992: 145).

İç Anadolu'da, Karapınar'ın doğusunda yer alan Karacadağ güneybatı-kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. En yüksek noktası 2025 metredir. Andezit, volkanik tüf, aglomera ve son indifa mahsulü bazaltlar Karacadağ'ın yapısını oluşturur (Sür, 1994: 37).

Karacadağ'da volkanik faaliyete bağlı olarak meydana gelmiş çeşitli röliefin (koni, krater, kaldera vs.) bir kısmının tamamen tahrip olduğu, bazılarının da kısmen Şekil unsurlarını kaybettiği görölmüştür. Buna karşın dağlık sahanın güneybatı ve kuzeydoğusunda tazeliğini henüz koruyan volkanik Şekiller bulunmaktadır (Selçuk Biricik, 1992: 145).

Karacadağ'ın oluşum özellikleri ve bu oluşumun yansıttığı yer yüzü Şekilleri araştırma ve inceleme amacıyla öğrenciler, ilgili bilim insanlarına yönelik **“Bilim Turizmi”** potansiyeline sahiptir. Buna ilaveten **“Doğa Keşfi Turizmi”**, **“Doğa Fotoğrafçılığı Turizmi”**, **“Trekking”** ve **“Dağcılık”** ile ilgili turizm faaliyetleri için uygun potansiyel arz etmektedir.

3.1.1.5. Loras dağı ve ekoturizm potansiyeli

Loras Dağı, Konya Şehir merkezinin 12 km batısında kütleli bir dağ özelliği göstermektedir. Dağın ana malzemesini Trias-Jura yaşlı kalker ve dolomitik kalkerler oluşturur. Dağın zirve kesimlerinde lapyta ve dolinler dikkati çekmektedir. Plato sahalalarının ana malzemesini başta ofiyolitler olmak üzere, kum taşı, kil taşı, kalker ve volkanik kayalar oluşturmuştur (Bozyiğit, 2002: 145-152).

Loras Dağı, çevresindeki dalgalı plato yüzeyinden belirgin yamaçlarla ayrılmaktadır. (Fotoğraf-23). Dağı çevreleyen dik yamaçlarla plato yüzeyinin keşiştiği sahalarda debisi düşük kaynak suları çıkmaktadır. Bu su kaynaklarının çevresinde Erikli, Gökpınar, Köseler, İncesu, Fakıyayla, Asarlık, Kızılçubuk, Yurtyeri, Köklütaş, Çalağıl, Anayası ve Çatalarmut yaylaları yer almaktadır (Bozyiğit, 2002: 145).

Fotoğraf-23: Loras Dağı; Konya Şehri'nin Batısında, Çevresindeki Dalgalı Plato Yüzeyinden Dik Yamaçlarla Ayrılmaktadır.

Loras Dağı; şehir merkezine yakın **“Trekking”** ve değişik özellikte parkurlar oluşturularak bisiklet sporları açısından **“Dağ Bisiklet Turizmi”** uygun alandır. Ayrıca **“Flora-Fauna Gözlemciliği”**, **“Doğa Yürüyüşü”**, **“Mağara Turizmi”** özellikle kış mevsiminde yakın çevre doğa ve macera severler için **“Dağcılık Turizmi”** yönünden uygun alanlara sahiptir. Tarihi ve kültürel özellikleri canlı tutma açısından **“Atlı Sporlar”**, Loras ve yakın çevresi **“Yayla Turizmi”**, **“Kış Sporları”** özellikle **“Yamaç Paraşütü”** açısından merkeze yakın en önemli potansiyel alanlardan biridir. Özellikle Yamaç Paraşütü dilinde *XC (Cross Country)* “mesafe kat etme noktası” diye tanımlanan özelliğe sahip olmasından dolayı bu sporla ilgilenenler tarafından değerli alanlardan biri olduğu belirtilmektedir. Ayrıca teleferik tesisi açısından değerlendirilmesi gereken en önemli alanlardan birisi olduğunu özellikle kış turizmi açısından önemli potansiyeller barındırmaktadır. Loras, **“Jeep Safari”** açısından da önemli potansiyel taşıyor ancak yıl içinde çevrenin korunması açısından yılda 1-3 günü geçmeyecek tanıtım amaçlı kısa süreli olması koşuluyla yapılabilir.

Konya şehir merkezi ve çevresini yerden seyretmek için en yüksek nokta Loras Dağı olduğunu söyleyebiliriz.

3.1.1.6. Aladağ (Derbent-Konya) ve ekoturizm potansiyeli

Konya il merkezinin batısında yer alır. Konya-Derbent karayolu ile 75 km mesafededir. Yükseltisi ise 2339 m'dir (Fotoğraf-24).

Aladağ, temelde Alt-Trias yaşlı dolomit, dolomitik kalkerler üstte Trias-Jura yaşlı dolomitik kalkerlerden oluşur. Tersiyerde ise Alp Orojenezi ile şekillenmiştir. Beyşehir Gölü ile Altınapa Barajı Havzası arasındaki dağın yükseltisi 2339 m Aladağ'ın doğusunda Dede Tepe (2100 m), güneydeki Sarı Tepe (2040 m), batısında Dikmen Tepe (1762 m) dikkat çeken tepelerdir.

Fotoğraf-24: Aladağ (Derbent), Çevresindeki Yüksek Kesimlerden Bariz Dik Yamaçları İle Ayrılmaktadır. Kış Mevsiminde Yoğun Kar Yağışı Almaktadır.

Aladağ güney sektörlü hava hareketlerinden etkilenmektedir. Bundan dolayı kış mevsiminde bol miktarda kar yağışı görülür. Bu durum da dağın kış turizmi açısından önemini artırmaktadır.

Konya'nın tek kayak merkezi potansiyeline sahip yaklaşık 30 km'lik pist uzunluğu ile Türkiye'nin önemli kayak merkezlerinden biri olmaya aday sahalardandır. Yaklaşık olarak yağışlı kış mevsimlerinde 4-6 aya yakın kar örtüsü görülebilmektedir.

Aladağ'da "**Kış Turizmi**" ile ilgili turizm faaliyetleri yapılabilir. Uygun noktalar belirlenerek **Teleferik** konabilir. Sahanın en önemli potansiyeli "**Kayak Turizmi**" (Snow-boarding, Snow-speed vb.), "**Dağcılık**", "**Trekking**", özellikle kış mevsiminde "**Doğa Fotoğrafçılığı**", "**Yayla Turizmi**" ve "**Macera Turizmi**" gibi faaliyetler yapılabilir.

Ayrıca Aladağ'a yakınındaki daha alçak sahalarda ise "**Organik Tarım ve Hayvancılık**" faaliyetleri yapılabilir. Yapılan tarımsal ve hayvansal faaliyetleri turizm açısından değerlendirebilecek ortam oluşturulabilir.

3.1.1.7. Gidengelmez dağları ve ekoturizm potansiyeli

Seydişehir'in güneyinde Suğla Ovası'nı batıdan ve güneyden çevreleyen kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan Küpe Dağı (2321 m), Kuyucak Dağı (1928 m) ve Tınaztepe Dağı'ndan (2006 m) oluşan Gidengelmez Dağları kıvrımlı, kırıklı ve karstik şekiller açısından dikkat çekicidir (Fotoğraf-25). Gidengelmez Dağları, Suğla Ovası'ndan 1330 m yükselti farkıyla dikkat çekmektedir. Bu dağlık sahanın doğusu basamaklı faylarla parçalanarak eğim değerleri yer yer 50⁰-60⁰'yi bulmaktadır. Gidengelmez dağlarının muhtelif yönlerinden kesen faylar, uvalaların teşekkülünde etkili olmuştur. Öte yandan Kretase yaşlı saf ve kalın kalkerler üzerinde çok lapyva ve dolin bulunmaktadır (Bozyiğit, 2011: 21).

Fotoğraf-25: Gidengellemez Dağları Karstik Oluşumları Yanında Toros Köknarı (*Abies Trojana*) ve Lübnan Sedirinin (*Cedrus Libani*) Güzel Örneklerinin Bulunduğu Bir Saha Olma Özelliği ile Dikkat Çekmektedir.

Gidengellemez Dağları, Mili Park sahası içerisinde yer almaktadır. Bu açıdan özellikle Türkiye'deki *Geyik ve Yaban Keçisi* yaşam alanlarından birisidir. **“Flora ve Fauna Gözlem Turizmi”** açısından önemli alanlardandır. Saha oldukça engebeli ve zor bir saha özelliği gösterdiğinden profesyonel dağcılar için uygun alanlara sahiptir. Bu anlamda **“Dağcılık Turizmi”**, **“Denetimli Avcılık”**, **“Kaya Tırmanışı”** ve **“Macera Turizmi”** gibi faaliyetler açısından yüksek potansiyeller barındırmaktadır.

Arazi, Türkiye'deki karst coğrafyası oluşum şekilleri bakımından en güzel örnekleri sunmaktadır. Bu anlamda **“Bilim Turizmi”**, **“Doğa Keşfi”** ve **“Doğa Fotoğrafçılığı”** açısından önem arz etmektedir (Fotoğraf-26).

Fotoğraf-26: Gidengellemez Dağları'nın Muhtelif Yamaçlarında Görülen Oluklu Lapyalar, Karstik Oluşumların en Güzel Örneklerini Sunmaktadır.

Gidengellemez Dağları etrafında yer alan ve Konya il sınırları içerisine giren diğer dağların bazıları da yine belirttiğimiz ekoturizm faaliyetleri anlamında değerlendirebilecek potansiyeller taşımaktadır.

3.1.1.8. Büyük-küçük gevele dağları ve ekoturizm potansiyelleri

Konya şehir merkezinin yaklaşık 10 km batısında yer alan, iki ayrı tepeden oluşan ve Büyük Gevele (1709 m), Küçük Gevele (Takkeli) (1643 m) yükselti boyunca özellikle sel rejimli sular tarafından parçalanmış aşınım yüzeyleri ve mikro dereler oluşurken alt kesimlere doğru ise birikim konileri ve eğimin düştüğü yerlerde ise platoların oluştuğu şekillere rastlanır. Konumuzun potansiyel olarak ilgi alanına giren Küçük Gevele yani yöresel ismiyle Takkeli Dağı'dır.

“Takkeli Dağ ve çevresinde Miosen-Pliosen yaşına ait birimler geniş sahalar kaplamaktadır. Genellikle andezit, yer yer dasit ve tüfler, Büyük Gevele ile Takkeli

Dağ'ın (Karaburgatakkalı Tepe (1643 m) ana yapısını oluşturmaktadır. Yer yer çökellerle ardalanma gösteren aglomera ve tüfler Sarayköy-Sille, Sulutas ve çevresinde yaygındır” (Bozyiğit, 2018: 27).

“Büyük Gevele (1709,6 m) ile bunun güneydoğusundaki Küçük Gevele (1643 m.) tepeleri topografyaya hâkim birer volkan konisidir. Büyük Gevele volkan konisinin zirve kesiminde ağzı güneybatıya açık aşınmış ve bu sebeple de pek belirgin olmayan bir krater vardır. Yine aynı volkan konisi üzerinde, kuzeydoğu-güneybatı yönünde küçük boyutlu parazit koniler vardır. İlk bakışta bunlar, farklı aşınım ile meydana gelmiş tepeleri andırıyorsa da esasta yeni lav çıkışlarının olduğu yerlerdir” (Selçuk Biricik, 1992: 42).

Büyük ve Küçük Gevele tepeleri bir kırık hattından çıkan volkanik malzemenin yığılması ile oluşmuş volkanik kütlelerdir. Farklı aşınım ile şekillenen tepeler etrafındaki plato düzlüklerinden bariz yükseltileri ile ayrılmaktadır (Fotoğraf-27).

Fotoğraf-27: Küçük Gevele Dağı'nın Zirve Kesimleri Andezit ve Traki-Andezitlerden Oluşmuştur.

Küçük Gevele Dağı, Konya şehrinin kuruluşundan günümüze kadar geçen sürede önemli tarihi olaylara tanıklık etmiştir. Yapılan arkeolojik çalışmalarda; şehrin farklı dönemlerdeki kuruluş aşamalarında gerek stratejik açıdan gerekse kültürel açıdan önemli fonksiyonlar üstlendiğini görmekteyiz. Helenistik Dönem-Bizans daha sonra Anadolu Selçukluları ve Osmanlı imparatorluğu dönemlerine ait kalıntılara rastlanılmıştır. Sahayla ilgili arkeolojik çalışmalar devam etmektedir.

Konya şehir merkezini batı kısımdan en güzel gören nokta Gevele Dağları'nın bulunduğu bölgedir. Özellikle Küçük Gevele (Takkeli) tepesi hem Konya şehrini seyir noktası olarak hem de çevreyi yerden izlemek için en uygun alanlardan biridir.

Küçük Gevele Dağı şehre en yakın ulaşılabilecek mesafede olduğundan **“Dağcılık Turizmi”** ve **“Trekking”** yapılacak alanların başında gelir. Özellikle şehrin gürültüsünden ve beton yığınlarından kısa süreliğine de olsa kurtulmak isteyenler için çok uygun dinlenme ortamı sunmaktadır. **“Dağ-Doğa Yürüyüşü Alanı”** ve **“Doğa Fotoğrafçılığı”** açısından uygun alanlara sahiptir. Yine özellikle **“Yamaç Paraşütü Sporu”**, **“Dağ Bisiklet Sporları”** ve **“Atlı Doğa Yürüyüşü”** gibi turizm faaliyetlerine uygun ortamlar sunmaktadır.

Küçük Gevele Dağı, fiziki yapısı ve konumundan dolayı üzerinde değişik medeniyetlere ait eserler barındırmaktadır (Fotoğraf-28). Özellikle Tarih alanını ilgilendiren çalışmalar yapılmakta ayrıca Coğrafya ve ilgili alanlar açısından **“Bilim Turizmi”** ve **“Kültür Turizmi”** yönünden yüksek potansiyeller sunmaktadır. Yakın çevre **“Flora- Fauna Turizmi”** için de önem arz etmektedir.

Fotoğraf-28: Küçük Gevele Dağı Zirvesi ve Çevresinde Tarihi Kalıntıları Bulundurmasının Yanında Hemen Güney Yamacında Kurulmuş Sarayköy Mahallesinin Adını Almasında da Etkili Olmuştur.

Büyük Gevele Dağı, dağ-doğa yürüyüş alanı ve doğa fotoğrafçılığı potansiyeli olan bir merkez olma özelliği taşımaktadır.

3.1.1.9. Kızılören dağı ve ekoturizm potansiyeli

Kızılören Dağı, Konya Şehri'nin 40 km batısında yer alır. Kızılören Dağı genellikle karbonatlı kayalardan meydana gelmiş ve Alp Orojenezi ile de önemli ölçüde başkalaşıma uğramıştır. Trias-Jura yaşlı dolomitik kalkerler ve dolomitler dağın ana litolojilerini oluşturur. Buradaki dolomitik kalkerler tektonik kontrollü blok yapı özelliği göstermektedir (Fotoğraf-29). Dağın batı ve kuzey yamaçlarında eğim yer yer 30°'yi bulmaktadır. Bu diklikler aynı zamanda Kızılören fayının, fay dikliğine tekabül etmekte, bu özelliği ile Kızılören Dağı horst özelliği göstermektedir. Kızılören fayı NE-SW doğrultusunda gelişmiştir (Bozyiğit ve Güngör, 2013: 350).

Kızılören Dağı genel görünümü yanında çevresindeki tarihi doku ile de dikkat çekici özelliktedir.

Kızılören Dağı sahip olduğu jeomorfolojik özellikler itibarı ile “**Yamaç Paraşütü**”, “**Doğa Yürüyüşü**” ve “**Doğa Fotoğrafçılığı**” açısından yüksek potansiyele sahip yerlerden birisidir.

Fotoğraf-29: Kızılören Dağı, Tektonik Kontrollü Blok Yapı Özelliği Göstermektedir.

3.1.1.10. Gökyurt (Kilistra) kayalıkları-peribacaları ve ekoturizm potansiyelleri

Konya-Meram ilçesine bağlı olan Gökyurt Mahallesi; şehir merkezinin yaklaşık 50 km güneyinde, Hatunsaray’a (Lystra) 14 km mesafede bulunmaktadır. Mahalle bir plato yüzeyinde yer almaktadır.

Gökyurt Mahallesi ve çevresinde Üst Miosen yaşlı volkanik birimler dikkati çekmektedir. Yer yer tuf ve ignimbiritler üzerindeki oluşumlar; Kapadokya, Ihlara, Taşkale (Karaman) oluşumlarıyla benzer özellikler göstermektedir. Bu bölgede oluşan peribacalarının tabakalı tüflü yapıları, Erenler Dağı ve Alacadağ volkanizmasının faaliyeti sırasında çevresine yaymış olduğu kül yığınları sonucu oluşmuştur. Bu kül yığınları süreç içerisinde neojen göl çökel dolgular sirayetiyle de bugünkü sütunlu şekillerin oluşmasında etkili olmuştur.

Gökyurt Mahallesi, erken Hıristiyanlık döneminde *Aziz Paulus* ile *Barnabas* dini yaymak amacıyla Konya (*İkonion*)-Hatunsaray (*Lystra*)-Yalvaç (*Pisidia Antiocheia*) arasındaki kullandığı güzergahta yer alması yanında kiliseleri, mağaraları ile önemli turizm potansiyellerine sahiptir.

Gökyurt tarihi yerleşme yeri ve çevresi doğal oluşumlar açısından çok ilginç özellikler göstermektedir. Özellikle volkanik faaliyetler sonucu oluşan tüf ve andezitli yapıdaki eğimli arazilerde Kapadokya benzeri peri bacaları oluşum şekillerine çokça rastlanır (Fotoğraf-30).

Bu kayaçlar içerisine özellikle Hellenistik ve Roma döneminde kalma barınaklar ve çeşitli özellikteki yapı örnekleri bu sahanın geçmişteki değerini göstermektedir. Günümüzde ise özellikle bu alanlarda çeşitli özelliklere sahip doğal ve beşerî ortamlar bilim insanları tarafından önemli potansiyeller taşımaktadır.

Fotoğraf-30: Yer yer Aglomera ve Tüflü Yapı Üzerinde Farklı Aşınım Sonucu Oluşmuş Peribacası Oluşumları. Bu Oluşumlar; Geçmişten Günümüze Depo, Samanlık, Ağıl Gibi Amaçlarla Kullanılmaktadır.

Gökyurt ve çevresi özellikle jeolojik ve jeomorfolojik süreçlerin vermiş olduğu özelliklerine bağlı olarak **“Bilim ve Kültür Turizmi”** açısından yüksek önem taşımakta gerek beşeri gerekse fiziki coğrafya ilmi açısından çok uygun çalışma ortamı sunmaktadır.

Çalışma alanımızın arazi yapısı **“Dağcılık ve Kaya Tırmanışı”**, **“Trekking”**, **“Balon Turizmi”**, **“Doğa Yürüyüşü”**, **“Atlı Doğa Yürüyüşü”**, **“Dağ Bisikleti Sporları”**, **“Doğa Fotoğrafçılığı”**, **“Jeep Safari ve Off-Road”** için çok uygun alanlar barındırırken özellikle *Peri bacaları* oluşum örnekleri yönünden ayrı bir görsellik sunmaktadır.

Ayrıca Gökyurt Mahallesi’nde yaşayan insanlar, sahip olduğu arazi koşullarına bağlı olarak tarım ve hayvancılık faaliyetleri ile geçimlerini sağlamaktadırlar. Bu anlamda köyde yaşayan insanlara ekonomik ve sosyal katkı sağlanması amacıyla *organik tarım ve hayvancılık* faaliyetleri ile ilgili **“Çiftlik Turizmi”** faaliyetleri için uygun koşullar söz konusudur. Bununla birlikte yine yüksek kesimlerdeki yaylalarda ise **“Yayla Turizmi”** faaliyetleri yapılabilir.

3.1.2. Platolar

Konya il sınırları içerisinde yer alan platolar ve yüksek düzlükler oldukça geniş alan kaplamaktadır. Bu platolardan Obruk ve Cihanbeyli sahip olduğu doğal özelliklerinden dolayı insanlara farklı şekillerde yaşam alanları sunmaktadır. Özellikle tarım ve hayvancılık faaliyetleri yanında yayla olarak da kullanılmaktadır.

Platolar, jeolojik ve jeomorfolojik oluşum özelliklerine bağlı olarak turizm açısından önem arz eden çeşitli etkinliklerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Konuya bu açıdan bakıldığında Konya ilinde yer alan platolar ekoturizm yönünden potansiyel arz etmektedir.

3.1.2.1. Obruk ve Cihanbeyli platoları

3.1.2.1.1. Obruk platosu

Konya Ovası’nın kuzeyinde yer alır. Plato, 1100-1150 metreler arasında değişen dalgalı bir aşımın yüzeyi özelliği gösterir. Doğu-batı yönünde 75-80 km uzunluğa,

kuzey-güney yönünde 35-65 km genişliğe sahiptir. Obruk Platosu'nun temeli, göl çökellerinden oluşmuştur. Genelde Üst Miosen-Alt Pliosen döneminde oluşmuş bu çökeller; kalker, marn, kil, kumtaşı, konglomera ve tuzlu kil tabakalarıdır. Platoyu oluşturan formasyonlar, yatay strüktür göstermektedir. Yüzeyde ve yüzeye yakın kesimlerde kalkerin yer tutması, başta obruk olmak üzere karstik şekillerin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Bozyiğit ve Tapur, 2009: 40). Tuz Gölü ile Konya-Ereğli ovalarını birbirinden ayıran eşik özelliği gösterir. Konya ili tarım ve hayvancılık faaliyetleri açısından önem arz eden alanlardandır.

3.1.2.1.2. Cihanbeyli platosu

Konya Ovası'nın kuzeyinde Tuz Gölü'nün batısı ile Yukarı Sakarya Havzası arasında yer alır. Cihanbeyli Platosu, yer yer akarsu vadileri ile yarılmış, ortalama yükseltisi 1000 m olan hafif dalgalı bir özellik gösterir. Plato genelde kalker, marn, kiltası ve kumtaşı gibi Neojen çökellerden oluşmuştur. Plato, Konya ili tarım ve hayvancılık potansiyeli açısından büyük önem taşımaktadır.

3.1.2.2. Obruk ve Cihanbeyli platolarının ekoturizm potansiyelleri

Konya il sınırları içerisinde yer alan yüz ölçümleri ile dikkat çeken Obruk ve Cihanbeyli Platoları tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı sahalardır. Ortalama yükselteleri 1000 ve 1150 metreler arasında bulunan bu platolar üzerinde yer yer yaylacılık faaliyetleri görülmektedir. Bu anlamda bu alanlar özellikle “**Yayla Turizmi**”, “**Çiftlik Turizmi**” ve “**Kültür Turizmi**” açısından potansiyel özellikler taşımaktadır (Fotoğraf-31).

Fotoğraf-31: Niğde Boğazı Yaylası (Karapınar); Yayla ve Çiftlik Turizmi Potansiyeline Sahiptir.

Ayrıca Obruk Platosu, farklı dönemlerde oluşmuş obruk oluşumları ile de ekoturizm açısından büyük potansiyellere sahiptir. Obruk ve Cihanbeyli Plato alanları dışında irili ufaklı plato özelliği gösteren diğer alanlar da mevcuttur. Bu alanların merkezinde veya yakınında bulunan hidrolojik veya jeolojik-jeomorfolojik oluşumları farklı konu başlıkları altında değerlendirildiği için konu tekrar 'Platolar' başlığı altında irdeleme gereği duyulmamıştır. Plato özelliği taşıyan alanlarda aynı anda birden çok ekoturizm potansiyel çeşitlilik görülmektedir. Bu alanların bazılarında; göl, akarsu, volkanik şekiller veya karstik şekiller gibi oluşumlar görüldüğünden bu alanların tüm ekoturizm potansiyelleri diğer başlıklar altında da değerlendirilmiştir.

3.1.3. Vadiler

Vadiler; genellikle akarsular tarafından aşındırma sonucu farklı şekillerde oluşan özellikle yerleşme, ulaşım, tarım ve enerji faaliyetlerinin yapıldığı bunun yanı sıra doğal oluşum şekillerine bağlı olarak turizm faaliyetleri açısından da değer arz eden alanlardır.

Dünya'da turizm önemi yüksek bazı kanyon-vadileri ise Büyük Kanyon (Arizona-ABD), Horseshoe Bend Kanyonu (Arizona-ABD), Antilop Kanyonu (Arizona-ABD),

Tara Kanyonu (Karadağ), Tarako Goge Kanyonu (Tayvan), Bryce Kanyonu (Utah-ABD), Copper Kanyonu (Meksika), Wulingyuan Kanyonu (Çin), Havasu Kanyonu (Arizona-ABD) gibi sıralayabiliriz.

Türkiye’de ekoturizm önemi yüksek vadilere sahiptir. Bu vadilerden bazıları ise Ağasar Vadisi (Trabzon), Ballıkayalar Vadisi (Kocaeli), Gogo Vadisi (Elazığ), Çoruh Vadisi (Erzurum), Ihlara Vadisi (Aksaray), Köprülü Kanyon (Antalya), Saklıkent-Eşen Çayı Kanyonu (Muğla), Lamas Kanyonu-Göksu Kanyonu (Mersin), Munzur Vadisi (Tunceli), Zelve Vadisi (Nevşehir), İnözü Vadisi (Ankara) gibi.

Çalışma sahamız olan Konya İl sınırlarında ise ekoturizm potansiyel taşıyan en önemlisi Çarşamba Çayı’nın da etkisiyle oluşmuş Mavi Boğaz veya Mavi Boğaz Kanyonu’dur. Bunun dışında daha küçük çaplı olan Meram Dere Vadisi, Sille Vadisi ve Leylekler Vadisi (Beyşehir-Yeşiladağ)’dir.

3.1.3.1. Mavi boğaz ve ekoturizm potansiyeli

Mavi Boğaz, konum olarak 32°: 09': 55" ile 32°: 36': 2" doğu boylamları arasında yer almaktadır. Mavi Boğaz, Orta Toroslar’ın kuzeyinde kabaca E-W yönlü bir uzanış göstermektedir. Batıda, Suğla Göl’ü ve ovası; güneyde, Bozkır ve çevresindeki tepelik alanlar (Öztepe, Küçükçal T., Kaldırım T., Ovacık T. ve Obruk T.); kuzeyde, Balıklava, Avdan, Dutlu ve Belkuyu; doğuda ise Konya-Çumra Ovası yer almaktadır.

“Mavi Boğaz ve çevresinde ana litolojik birimi, Kretase yaşlı kalkerler oluşturmaktadır. Bunun yanında Üst Miosen konglomeraları ile Pliosen yaşlı kil ve marnlar diğer birimlerdir. Üst Kretase yaşlı kalkerler, Balıklava-Belkuyu köyleri arasında Mavi Boğaz’ın kuzey kesimlerinde yüzeylemektedir. Ayrıca sahadaki Üst Kretase kalkerleri Pınarcık-Belkuyu arasındaki saha ile Mavi Boğaz’ın güneyinde, Trias yaşlı kalkerler ile dokanak halinde bulunurlar” (Bozyiğit, 2010: 234-235).

Boğazın Suğla girişinde 1095 m olan vadi tabanı (Balıklava Mahallesi), alçalarak Belkuyu Köyü mevkiindeki çıkış kesiminde 1060 m’ye düşmektedir. Vadi tabanındaki eğim, ortalama ‰1’dir.

Mavi Boğaz'ın Pınarcık Mahallesi'nin kuzeyindeki 4,5 km'lik sınır içerisindeki alanın en dar kısmından çelik köprü yapılarak “**Bangi-Camping**”veya benzer macera sporları için uygun ortam oluşturulabilir (Fotoğraf-32). Mavi Boğaz'ın çevresinde ve vadi tabanında yürüyüş rotası belirlenerek doğal güzelliklerin izlenmesi için profesyonel rehber eşliğinde “**Trekking**”, “**Kaya Tırmanma-Dağcılık**” gibi sporlar yapılabilir. Özellikle vadi tabanı takip edilerek “**Jeep Safari**”, “**ATV Safari**”, “**Bisiklet Turizmi**, **Motosiklet Safari**” veya “**Atlı Doğa Yürüyüşü**” gibi etkinlikler gerçekleştirilebilir.

Fotoğraf-32: Çarşamba Çayı, Mavi Boğaz'ın Pınarcık Mahallesi Doğusundaki Oluşturduğu Gömük Menderes. Bu saha Bangi-Camping vb. Macera Sporlarına Potansiyel Alan Olarak Arz Etmektedir.

Çalışma sahası yukarıda belirtildiği şekilde gezilirken bir yandan da doğanın sunduğu diğer güzellikler ve kültürel yapılar izlenip incelenebilir. Örneğin; bitki, toprak, kayalar, su kaynakları ve yaban hayatı gibi varlıklar da sahanın sunduğu imkanlar ölçüsünde doğaya zarar vermeden inceleme yürüyüşleri düzenlenebilir. Yine bu faaliyetlerle birlikte “**Doğa Fotoğrafçılığı**”, “**Doğa Keşif Yürüyüşü (Trekking)**” ve “**Yaban Hayatı Gözleme Yürüyüşü**” yapılabilir. Ayrıca uygun alanlar seçilerek “**Kamp-karavan**” faaliyetleri yapılabilir.

Çarşamba Çayı Havzası'na ağırlıklı olarak yağışlar ilkbahar ve kış mevsiminde düşmekte olup ilkbaharın kar erimeleri ve yağışlara bağlı olarak çayın en yüksek akım değerlerini bu aylarda görmekteyiz. Dolayısıyla özellikle ilkbahar aylarında **“Akarsu Turizmi”** ile birlikte uygun alanlar belirledikten sonra (yağışlı yıllarda), **“Kano”** benzeri su sporları yapılabilir.

Yine özellikle bahar ayları ve yazın **“Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji)”** faaliyetleri ile birlikte doğa yürüyüşleri yapılabilir.

Avlanma dönemlerine uyularak **“Olta Balıkçılığı”** alanları belirlenerek küçük çaplı etkinlikler yapılabilir.

Çarşamba vadi tabanı ve çevresi, **“Tarım-Çiftlik (Agro) Turizmi”** açısından da ekosisteme zarar vermeden doğayla uyumlu ve doğal yöntemler kullanmak koşuluyla **“Organik Tarım”** ve Hayvancılık (Su ürünleri, Arıcılık, Keklik, Bildircin, Tavşan vb.) açısından da uygun alanlar belirlenerek bu anlamda faaliyetler de yapılabilir.

3.1.3.2. Meram dere vadisi ve ekoturizm potansiyeli

Konya il merkezinin yaklaşık 8 km batısında yer almaktadır. Vadi ve çevresini oluşturan formasyonlar arasında Kretase yaşlı kalker, ofiolitler ile Üst Miosen-Pliosen yaşlı kilitaşı, kalker, kumtaşı, marn ve volkanitler geniş sahalar kaplamaktadır.

Meram Dere Vadisi'nin oluşumu, Eski Konya Gölü ve yapısal unsurların denetiminde şekillendiği anlaşılmaktadır. Meram Dere ve kolları Üst Miosen-Alt Pliosen yaşlı formasyonlar üzerinde oluşmuştur. Daha sonra tektonizma ve Eski Konya Gölü denetimine giren saha, Konya Gölü'ndeki seviye değişimlerine bağlı olarak yatağına gömülmüştür. Günümüzde vadi Alt Trias-Üst Jura yaşlı dolomitik kalkerler ile Üst Kretase-Alt Paleosen yaşlı kumtaşı, silttaşı, gabro ve peridotitler içerisinde gömülmüş bir vaziyette bulunmaktadır (Bozyiğit, 2018: 56).

Meram Dere, kaynağını Aladağ'ın doğu kesimlerinden almaktadır. Kolları arasında Çayırboğazı, Değirmenlik, Darboğaz, Kültü, Kışla ve Küçükmuhsine dereleri bulunmaktadır.

Vadi içerisine doğu yönünden girdiğimizde ilk olarak yeme-içme, eğlence ve dinlenme açısından önem arz eden mekanların oluşturulduğunu görmekteyiz.

Meram Dere Vadisi boyunca özellikle güney yamaç kısımlarında yer alan *peri bacası* benzer oluşumları ve diğer doğal oluşumların izlenme ve incelenmesi açısından potansiyeller barındırmaktadır (Fotoğraf-33). Yine vadi ve çevresi Konya şehir merkezine yakınlığından dolayı şehrin gürültüsünden uzaklaşmak ve günün yorgunluğunu atmak isteyenler için uygun koşullara sahiptir (Fotoğraf-34). Doğal güzelliklerin izlenmesi, orman içerisinde temiz havada yürüyüş “**Trekking**”, “**Paintball Sporu**”, “**Doğa Fotoğrafçılığı**”, “**Atlı Doğa Yürüyüşü**”, “**Bisiklet Sporu**” ve “**Yemek Turizmi (Gastronomi)**” benzeri faaliyetler için uygun alanlar arz etmektedir.

Ayrıca halk arasında *Kızlar Kayası* olarak bilinen peri bacaları benzer oluşumların ziyareti yakın çevre “**Doğa Keşfi Turizmi**” ve “**Doğa Bilimleri Turizmi**” yapılabilir. Ayrıca vadi ve çevresinde çeşitli doğal ve kültür bitkileri yer almaktadır. Bu bitki örtüsü renk renk çiçekler açmakta ve içlerinde çeşitli kuş türleri vb. biyolojik çeşitlilik barındırmaktadır. Bu anlamda “**Flora-Fauna Turizmi**” de geliştirilebilecek faaliyetler içerisinde olabilir. Yine mevcut olan dere içerisindeki gölet daha da geliştirilerek çevre açısından daha çekici hale getirilebilir.

Vadi ağız kısmındaki sosyal tesislerin uygun olan kısmı yılın belli tarihlerinde “**Kültür-Sanat Turizmi**” faaliyetleri yapılabilir.

Fotoğraf-33: Meram Dere Vadisi Boyunca Özellikle Güney Yamaç Kısımlarında Yer Alan *Peri Bacası* Oluşumları.

Fotoğraf-34: Meram Deresi Suları ile Oluşturulan Gölet ve Çevresi, Şehir Merkezine Yakın Dinlenme ve Gastronomi Açısından Güzel Ortam Sunmaktadır.

3.1.3.3. Sille ayı vadisi ve ekoturizm potansiyeli

Sille ayı Vadisi, Konya Őhrinin 8 km kuzeybatısında yer alır. Sille ayı Vadisi ve yakın çevresinde araziye oluşturan en eski ve temele ait formasyonlar Paleozoik'e aittir. Bunlar, Alt Paleozoik yaşlı çeşitli Şist, fillat, kuartzit, kumtaşı ve mermerleŐmiŐ kalkerlerden oluşmaktadır. Paleozoik'e ait bu temel arazi, Tersier'in ikinci yarısına ait çeşitli flüvyal ve limnik sedimentlerle diskordant olarak örtülmüŐlerdir. Ayrıca Sille civarında çeşitli piroklastik maddelerle lavlardan oluşan volkanitler oldukça geniş bir alana yayılmıŐlardır (Selçuk Biricik, 2012: 111).

Sille ayı Vadisi'nde yer alan Sille yerleşim biriminin tarihi çok eski dönemlere kadar ulaşır. Yapılan alıŐmalarda Sille'nin tarihi M.Ö. 8-7 yüzyıllara kadar gittiği saptanmıştır.

Sille'nin Tarihi *Kral Yolu* ve *İpek Yolu* güzergahlarında yer almasının yanında Frig, Roma, Bizans ve Rumlara ait kültürel izleri taşıması önemini bir kat daha artırmıştır.

Sille yerleşim biriminin, Sille ayı Vadisi içerisinde yer almasının yanında çay üzerinde sulama ve taşkın önleme amaçlı inşa edilen barajın (1960) daha sonra çevresine "Sille Barajı Parkı" gibi alanların oluşturulması turizm önemini artırmıştır. Sille vadisi baraj alanında "**Kano veya Gondol Turizmi**" ve "**Su Sporları Turizmi**" için uygun potansiyeller taşımaktadır (Fotoğraf-35).

Fotoğraf-35: Sille Baraj Gölü'nün Kuzeydoğu Kısmından Görünümü; Rekreasyon Faaliyet Alanları

Sille ve çevresi jeolojik-jeomorfolojik açıdan gerekse yerleşme tarihi özellikleri açısından çok önemli potansiyeller sunmaktadır. Bu anlamda vadide **“Bilim-Kültür Turizmi”** geliştirilmeli ve tarihi dokuya uygun çalışma ve dinlenme konakları oluşturulabilir. Yine ilgili olarak **“Doğa Keşfi Turizmi”** ve **“Doğa Fotoğrafçılığı”** gibi faaliyetler yapılabilir.

Sille, geçmişten kalan bazı gelenekleri sürdürdüğü özellikle bazı yemek kültürü alışkanlıklarını sürdürmeye çalışmaktadır. Örneğin eski gömme tandırlarda odun ateşinde yapılan tandır ekmeği severleri için özellikle Konya şehir merkezinden çokça talep görmekte Sille'ye kahvaltı için gelinmektedir. Yöresel mutfak kültürünü tanıtım amacıyla **“Gastronomi Turizmi”** geliştirilebilir (Fotoğraf-36).

Fotoğraf-36: Sille Çayı Sularıyla Güzelleşen Tarihi Konak ve Çevresindeki Dinlenme Alanı.

3.1.3.4. Leylekler vadisi ve ekoturizm potansiyelleri

Beyşehir İlçe merkezinin 30 km güneyindeki Yeşildağ Mahallesiinde yer alır. Vadi her yıl leyleklerin ilkbahar mevsiminde gelip yuva kurduğu bir yaşam alanıdır. Leylekler Vadisi, kuş gözlemcileri ve doğa fotoğrafçıları açısından essiz görüntülerin sergilendiği bir mekân olarak dikkati çekmektedir (Fotoğraf-37,38).

Milli Park sınırları içerisinde yer alan vadi özellikle “**Ornitoloji Turizmi**”, “**Doğa Fotoğrafçılığı**”ve “**Flora-Fauna Gözlemciliği**”ve “**Doğa Keşfi Turizmi**” için çok uygun potansiyel özellikler taşımaktadır.

Fotoğraf-37: Leylekler Vadisi ve Yakın Çevresi; Flora-Fauna Gözlemciliği Açısından Potansiyel Alan Sunmaktadır.

Fotoğraf-38: Leylekler Vadisi; Yılın Mart-Nisan Aylarında Leyleklerin Konaklama Yerlerinden Birisidir.

3.1.4. Obruklar

Obruk, tanım olarak birçok bilim insanının açıklaması ile halk dilinde de aynı anlama gelen çukur, kuyu, oyuntu, çöküntü gibi kelimelerle ifade edilmiştir. Obruk oluşumunda ise; jeolojik süreçlerle birlikte litolojik, klimatolojik, hidrolojik, tektonik ve volkanik süreçler temel etkenler olmak üzere beşerî faktörlerin de dolaylı yönden etkili olduğu yapılan çalışmalar doğrulamaktadır. Çok çeşitli şekillerde ve derinliklerde oluşmuş obruklar vardır.

Konya ilinde oluşum dönemlerine göre; eski ve yeni oluşumlu toplam 104 obruk vardır. Bu obruklardan 61 adedi eski oluşumlu, 43 adedi ise yeni oluşumludur. Bu obruklardan 8 adedi sulu, 89 adedi susuz, 7 de oluşumundan sonra insanlar tarafından kapatılmıştır. Kapatılan obruklar daha çok yeni oluşumlu obruklardır. Bu obruklar, tarım alanlarında arazi kaybına ve tarla değerinin düşmesine neden olduğundan arazi sahipleri tarafından kapatıldıkları tespit edilmiştir. Dolgu yapılan obruklar da ağırlığın artmasına paralel tekrar göçme riski bulunmaktadır. Dolayısıyla gelecekte meydana gelebilecek bir afet can ve mal kaybına yol açabilir (Tapur ve Bozyiğit, 2016: 254-255).

Konya il sınırları içerisinde yer alan obruklar oluşum ve görünümleri ile dikkat çekmektedir. Çalışmamızın konusu gereği sadece sulu obruklara yer verilerek bu obrukların ekoturizm potansiyelleri tek başlık altında değerlendirilmiştir.

3.1.4.1. Konya ilinin ekoturizm açısından önem arz eden obrukları

Konya ilinde bulunan obrukların ekoturizm açısından önemszenmesine etki eden önemli faktörleri; ulaşım, morfolojik durumları, içerisinde su olup olmaması gibi bazı özellikler dikkate alınarak değerlendirilmesi uygun görülmüştür. Bu anlamdaki obrukları ise Kızören, Meyil, Çıralı, Timraş (Gökhüyük), Apa, Yarımoğlu (Akkuyu-III), Akviran, Yavşançukuru ve İnoba obrukları olarak sıralayabiliriz (Harita-4).

Harita-4: Konya'nın Ekoturizm Potansiyel Arz Eden Sulu Obrukları.

3.1.4.1.1. Kızören obruğu

Obruğun bulunduğu arazi, Paleozoik temel üzerinde bir taban konglomerasıyla başlar ve kalker-marn, marn-kalker ardalanmasıyla sona erer. Oluşumunda tektonik ve yeraltı sularının fiziksel-kimyasal etkileri görülür (Fotoğraf-39).

Fotoğraf-39: Kızören Obruğu'nun Oluşumunda Yeraltı Sularının Mekanik ve Şimik Etkileri Görülmektedir.

Konya-Aksaray yolunda Kızören Beldesi'nin 4 km kuzeyinde yer alır. Obruk, Üst Miosen-Pliosen yaşlı göl sel formasyonlar içinde meydana gelmiştir (Fotoğraf-40). Obruğun deniz seviyesine göre üst yüzey yükseltisi ortalama 1004 m, su yüzeyi yükseltisi 973 m'dir. Obruğun doğu-batı doğrultusundaki uzun eksenini 341m, kuzey-güney doğrultusundaki kısa eksenini ise 277 m'dir. Su yüzeyinin uzun eksenini 235 m, kısa eksenini ise 182 m olarak belirlenmiştir. Yapımı XII-XIII yüzyıla dayandırılan Obruk Han adını yakınındaki Kızören obruğundan almaktadır. Obruk Han ve Kızören Obruğu turizme kazandırılmayı beklemektedir (Selçuk Biricik, 1992:101; Tapur ve Bozyiğit, 2016: 255).

Fotoğraf-40: Üst Miosen-Pliosen Yaşlı Birimler İçerisinde Oluşmuş Kızören Obruğu Doğal Görünüşü İle Dikkat Çekmektedir.

3.1.4.1.2. Meyil obruğu

Meyil Uvalası'nın kuzeyinde yer alan bu obruk güneybatıya eğimli olan kalker, marn, kumlu kil tabakaları içinde teşekkül etmiştir. Obruk yamacının kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda disimetrik bir profil göstermesi (Fotoğraf-41), tabakaların eğimli olmasına bağlıdır. Obruğun doğu, batı ve kuzey yamaçlarının, güney ve güneybatı yamaçlarına nispetle daha dik olması bu disimetriyi doğrulamaktadır (Selçuk Biricik, 1992: 83).

Fotoğraf-41: Meyil Obruğu'nda Yüzeleşmiş Olan Kalker, Marn, Kumlu Kil Tabakaları.

Elips şeklindeki obruğun; deniz seviyesine göre üst yüzey yükseltisi 1044 m, su yüzeyi yükseltisi 980 m'dir. Obruğun doğu-batı yönündeki uzun eksenini 660 m, kuzey-güney yönündeki kısa eksenini 590 m'dir. Obruk gölü su derinliği 40 m olup, çeşitli balıklar yaşamaktadır. Meyil Obruğu doğal güzellikleri (Fotoğraf-42) açısından yapılacak altyapı ve tanıtımla turizm destinasyonu içinde kullanılabilen bir obruktur (Tapur ve Bozyiğit, 2016: 255).

Fotoğraf-42: Meyil Obruğu Doğal Güzellikleri Yanında, Flora ve Fauna Açısından da Önem Taşımaktadır.

3.1.4.1.3. Çıralı obruğu

Obruk, Karapınar'ın kuzeybatısında yer alır. Üst Miosen-Pliosen yaşlı kalker, killi kalker, marn ve kalkerler içinde oluşmuştur. Dairesel şekilli obruğun (Fotoğraf-43); üst yüzey uzun eksenini 354 m, kısa eksenini 303 m, göl yüzeyinin uzun eksenini, 135 m, kısa eksenini ise 120 m'dir. Deniz seviyesine göre üst yüzey yükseltisi 1070 m, göl yüzeyi yükseltisi 966 m olup üst yüzey ile göl yüzeyi arasında yaklaşık 90 m'lik bir fark vardır. Obruğun kuzey, doğu ve güneybatı kesimindeki yamaçlarda oluşan 10-12 m'lik boşluklarda mağara meskenlerinin varlığı dikkati çekmektedir. Mağaralarda bulunan bazı alet ve madeni paraların Roma ve İlk Hıristiyanlık dönemine tarihlendirilmesi buranın eskiden beri yerleşme amaçlı kullanıldığını işaret etmektedir (Tapur ve Bozyiğit, 2016: 257).

Fotoğraf-43: Çıralı Obruğu'nun Üst Kısmı Dairesel Bir Şekil Göstermektedir.

Çıralı Obruğu, doğal güzelliği ile ilginç oluşum süreci ve bu alanlardaki eski yerleşme izlerine rastlanması obruğun turizm önemini artırmaktadır (Fotoğraf-44).

Fotoğraf-44: Çıralı Obruğu'nun Kuzey, Doğu ve Güneybatı Kesimlerindeki Yamaçlarında Tarihi İzler Taşıyan Mağaralar.

3.1.4.1.4. Timraş obruğu

Obruk, Çumra Gökhüyük Köyü'nün güneydoğusundadır. Kuzey-güney yönündeki üst yüzey uzun eksen çapı 325 m, doğu-batı yönündeki kısa eksenini 245 m, göl yüzeyinin uzun eksenini 242 m, kısa eksenini ise 197 m ölçülmüştür. Deniz seviyesine göre üst yüzey yükseltisi 1035 m, göl yüzeyi yükseltisi 1005 m olup üst yüzey ile göl yüzeyi arasında yaklaşık 25 m.lik bir fark vardır. Obrukun su derinliği ise 40 m'dir. Obruk, Üst Miosen-Pliosen yaşlı kalker, marn ve kumlu-killi formasyonlar içinde teşekkül etmiştir (Fotoğraf-45). Obruk gölünün sularının tatlı olması nedeniyle sazan türü balıklar vardır. Ayrıca yamaçlardaki mağara ve boşluklar güvercinler için bir yaşam alanıdır. Obrukun yola yakın olmasından dolayı ziyaretçi sayısı fazladır (Tapur ve Bozyiğit, 2016: 257).

Fotoğraf-45: Timraş Obruk, Üst Miosen-Pliosen Yaşlı Kalker, Marn ve Kumlu-Killi Formasyonlar İçerisinde Oluşmuştur.

Timraş Obruk'unun suları geçmişte sulama ve içme suyu olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise yeraltı su seviyesinin her yıl düşmesi ile obrukun su seviyesi de düşmektedir. Doğal güzelliğe sahip böyle bir obrukun gelecekte sularını kaybetmesi söz konusudur.

Fotoğraf-46: Timraş Obruğu'nun Suları İçme ve Sulama Suyu Olarak Kullanılmıştır.

3.1.4.1.5. Apa obruğu

Konya Şehri'nin güneyinde Apasaraycık Köyü'nün güneybatısında yer alır. Obruğa, Konya-İçeriçumra-Akören-Apasaraycık köyüne kadar 72 km asfalt, buradan güneybatıya doğru 2 km'lik stabilize yol ile ulaşılır. Obruk, Konya kent merkezine 74 km, Çumra ilçe merkezine ise 45 km uzaklıktadır (Tapur ve Bozyiğit, 2013: 41).

Apa Obruğu, Miosen yaşlı kongomeralar içerisinde oluşmuştur (Fotoğraf-47). Topoğrafya yüzeyi 1065 m olan obruğun göl suyu derinliği 45 m'dir. Apa Barajı'nın kuzey kesiminde yer almaktadır. Sularının geçmişte kullanıldığı obruk içerisindeki düzeneklerden anlaşılmaktadır.

Fotoğraf-47: Apa Obruğu, Orta Miosen Yaşlı Konglomeralar İçersinde Oluşmuştur. Obruğun Kuzey Yamaçları Yüksek Eğim Değerleri ile Dikkati Çeker.

3.1.4.1.6. Yarımoglu obruğu (akkuyu-III)

Karapınar ilçe merkezinin batısında Akkuyu Yaylası'nda yer alır. Konya-Karapınar karayolunun 83. km'sinin 300 m kuzeyinde bulunmaktadır.

Obruk, 07 Şubat 2009 tarihinde toprak, kil ve marnlı alüvyon formasyonlar içerisinde oluşmuştur (Fotoğraf-48). Deniz seviyesine göre üst yüzey yüksekliği 1010 m, çapı 28 m'dir. Ancak çapı her geçen yıl artma eğilimi göstermektedir. Topoğrafya yüzeyi ile obruk göl suyu yüzeyi arasındaki derinlik 49 m olarak belirlenmiştir (Tapur ve Bozyiğit, 2013: 115).

Fotoğraf-48: Yarımöglü Obruğu Kil ve Marnlı Formasyonlar İçerisinde Oluşmuştur.

3.1.4.1.7. Akviran obruğu

Karapınar'ın kuzeybatısında, Akviran Yaylası'nın kuzeyinde yer alır. Obruk Üst Miosen-Pliosen formasyonları içinde Mayıs 1977'de oluşmuştur. Deniz seviyesine göre üst düzey yüksekliği 1046 m, derinliği 80 m, çevresi 82 m, çapı da 24 m'dir (Tapur ve Bozyiğit, 2013: 124).

3.1.4.1.8. Yavşançukuru obruğu

Obruk, Karapınar'ın kuzeybatısında, Yavşançukuru Yaylası'nın 1 km doğusunda yer alır. Obruğa Karapınar ilçe merkezinden batıya doğru stabilize Küpbasan-Yavşançukuru yayla yolunun 8. km'sinden 500 m kuzeye tarla yolu ile ulaşılır. Deniz seviyesine göre üst yüzey yüksekliği 998 m'dir. Aralık 2000 tarihinde yapılan ölçümde obruk çapının kuzeydoğu-güneybatı kesitinde 17.5 m, kuzeybatı-güneydoğu kesitinde ise 16.5 m olarak belirlenmiştir (Göçmez vd., 2001).

3.1.4.1.9. İnobu obruğu

Karapınar ilçe merkezinin güneybatısında yer alır. Karapınar ilçe merkezine 21 km uzaklıkta olan obruk, İnobu yayla yerleşmesinin de 40 m batısında bulunur. Obruk, 10 Kasım 2008 tarihinde kalker, kil ve marnlı formasyonlar içinde oluşmuştur (Fotoğraf-49). Deniz seviyesine göre üst yüzey yüksekliği 1010 m, çapı 29 m (Ekim 2013), derinliği ise 42 m'dir (Tapur ve Bozyiğit, 2013: 109).

Fotoğraf-49: İnobu Obruğu Kalker, Kil ve Marnlı Formasyonlar İçinde Oluşmuştur.

3.1.4.2. Konya ilinde yer alan obrukların ekoturizm potansiyeli

Obrukların oluşumu hakkında yapılan tüm bu çalışmalar ışığında genel olarak değerlendirecek olursak; obruk oluşumu ve sayısı her geçen yıl daha da arttığı ve özellikle Konya-Karapınar ilçe sınırlarında oluştuğunu görmekteyiz. Yine yapılan çalışmalara baktığımızda obruk oluşumunun temel sebebi arazinin jeolojik-jeomorfolojik yapısı ve iklimik özellikler olduğu anlaşılmaktadır. Bu faktörlerle birlikte özellikle son zamanda artan nüfusun şehirlere göçü sonucu tarımsal faaliyetlerin

artış göstermesi ve buna bağlı olarak yeraltı suyu tüketiminin aşırı şekilde artması obruk oluşum sürecinin kısılması ve sayısının artmasına sebep olduğunu söyleyebiliriz.

Obrukların oluşum durumu bir taraftan insan yaşamı açısından tehdit ve riskler oluştururken diğer taraftan da merak ve heyecan uyandırmaktadır. Bu anlamda konuya baktığımızda çalışma sahamız olan Konya-Karapınar ilçe ve çevresi Türkiye’de **“Obruk Turizmi”** potansiyeli en yüksek alanlardandır. Özellikle ilgili bilimsel alanlar açısından önem arz eden obruklar, her yıl çok sayıda yerli ve yabancı öğrenci-araştırmacı ve bilim insanı tarafından ziyaret edilmektedir. Bu anlamda **“Bilim Turizmi”**, **“Doğanın Keşfi Turizmi”**, **“Doğa Fotoğrafçılığı”** ve **“Balon Turizmi”** açısından yüksek potansiyeller barındırmaktadır.

Obrukların içerisinde ve çevresinde bulunan değişik kuş türleri, bitki özellikleri ve bazı obruk göllerindeki balık türlerinin varlığı yine bu alanda **“Flora-Fauna Gözlemciliği”** ile kuru obrukların bazılarında da uzman ekip kontrolünde gerekli teknik donanımla **“Macera Turizmi”** açısından da değerlendirilebilir.

3.1.5. Mağaralar

Mağaralar, ülkemizde farklı isimlerle ifade edilmektedir. Bu isimlerin bazıları; in, zindan, obruk, delik, oyuk ve düden vb. olarak adlandırılmaktadır.

Mağaralar ilk insandan günümüze kadar barınma, korunma, beslenme, depolama ve güvenlik gibi amaçlarla kullanılmıştır. Son yıllarda ise mağaralarla ilgili özellikle turizm faaliyetlerine yönelik çalışmaların önemi artmıştır.

Dünyada turizm yönünden potansiyeli yüksek bazı mağaralar ise Meksika’da bulunan Aquismon (Kırlangıçlar) Mağarası, Slovenya’da bulunan Skocjan Mağaraları, İskoçya’da bulunan Fingal Mağarası, Brezilya’da bulunan Rio Tranquilo (Mermer) Mağarası, Malezya’da bulunan Borneo (Geyik) Mağarası, Çin’de bulunan Reed Flute Mağarası, Myanmar’da bulunan Kyaut Sae Mağarası, Tayland’da bulunan Tham Lod Mağarası, Yeni Zelanda’da bulunan Glowworm Mağaraları ve Portekiz’de bulunan Algarve Mağarası dünyada çok sayıda ziyaretçi çeken mağaralardan bazılarıdır.

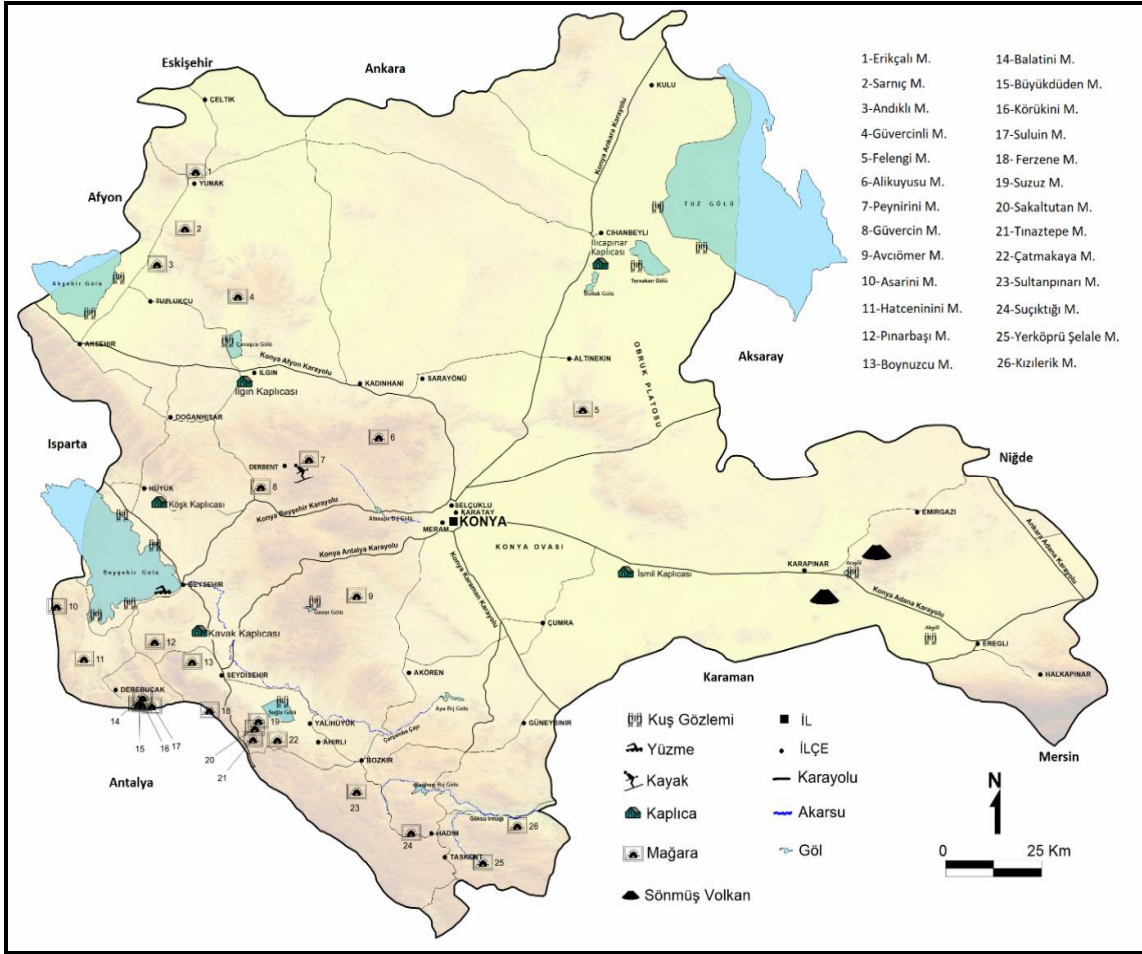
Türkiye’de ise turizm potansiyeli yüksek en önemli mağaralar ise Dupnisa (Kırklareli), Altınbeşik, Damlataş ve Karain (Antalya), Karaca (Gümüşhane), Gilindire (Mersin), Ilgarini (Kastamonu), Ballica (Tokat), Tınaztepe (Konya) ve Kaklık (Denizli) Mağaraları turizm yönünden ziyaretçi sayısı oldukça yüksek mağaralardır.

Konya ilinin jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerine bağlı olarak zengin mağara oluşumuna sahiptir. Bu anlamda özellikle ekoturizm potansiyeli yüksek olan mağaralar ve kısaca özellikleri açıklanacaktır.

3.1.5.1. Konya ilinde ekoturizm açısından önem arz eden mağaralar

Konya’nın bulunduğu konum itibariyle mağara ve mağara ile ilişkili olabilecek şekillere oldukça yüksek sayıda rastlamaktayız. Mağaralar Konya İl merkezinin batı ve güney kesimlerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Harita-5).

Mağara Turizmi, bilimsel ve araştırma amaçlı olduğu gibi daha farklı amaçlarla da yapılmaktadır. Örneğin; spor, sağlık, kültür ve macera gibi amaçlarla da ziyaret edilmektedir. Bu anlamda ulaşım ve sahip olduğu özellikler açısından; Tınaztepe, Balatini, Körükini, Suluin, Susuz-Güvercinlik, Yerköprü, Büyükdüden, Pınarbaşı ve Sakaltutan Mağaraları ekoturizm potansiyellerine sahip mağaralar olarak dikkati çekmektedir.

Harita-5: Mağaralar, Konya İl Merkezinin Batı ve Güney Kesimlerinde Yoğunlaşmaktadır.

3.1.5.1.1. Tınaztepe Mağarası

Seydişehir-Akseki yolunun 24. km'sinde Tınaztepe Dağı'nın (2006 m) batı yamacında Üst Kretase kalkerleri içinde üç seviye halinde bulunmaktadır (Fotoğraf-50). Yörenin en tanınmış karst şekillerinden biri olan Tınaztepe Mağaraları üç farklı seviyede gelişmiştir (Bozyiğit, 2011: 24). Güldalı'na (1975) göre, en üst seviyedeki mağara 1533 m'de, orta seviye 1500 m'de ve alt seviye 1440 m'de gelişmiştir. Tınaztepe Mağara sisteminin uzantısı doğuya Suğla Gölü'ne doğrudur. Günümüzde ise bu mağara girişinde yutulan sular, Susuz köyü yakınlarındaki Yağın Kaynağı'ndan çıkar (Aktaran: Bozyiğit, 2011: 24).

Fotoğraf-50: Tınaztepe Mağarası'nın Orta Seviyeden (1500 m) Girişinin Batıdan Görünüşü.

Tınaztepe Mağarası'nın oluşum özellikleri ile ilgili Selçuk Biricik, 1982; Güldalı ve Nazik, 1984; Güldalı ve Nazik 2008; Doğan, 1997; Akkuş ve Bozyiğit, 2000; Bozyiğit, 2011 yıllarında yapmış oldukları çalışmalarında; Tınaztepe Mağarası'nın en üst kesiminde oluşmuş mağara, giriş kısmından itibaren iki kısma ayrılır ve her ikisi de yaklaşık 100 m uzunluğundadır. Bu mağaralar tamamen kurudur. İçerisinde biraz sarkıt ve dikit oluşumları görülür. Orta düzeyde gelişmiş mağara; ikisi küçük, biri büyük olmak üzere üç galeriden oluşmaktadır. Büyük olan kol 1015 m uzunluktan oluşmakta ve Büyük Tınaztepe Mağarası olarak adlandırılmaktadır. Tavan yüksekliği 30-40 m'ye ulaşır. Mevsim koşullarına göre mağara içerisinde zaman zaman su bulunmaktadır. Özellikle Tınaz Tepe (2006 m) ve çevresine düşen kar ve yağmur suları sızarak mağara içerisinde sarkıt, dikit, sütun, traverten, damlataş (Fotoğraf-51) ve küçük gölcüklerin oluşumunu sağlamıştır (Aktaran: Bozyiğit ve Meydan, 2017: 1140).

Fotoğraf-51: Tınaztepe Mağarası İçerisindeki Sarkıtlar Görünümleri İle Dikkat Çekmektedir.

Toplam uzunluğu 1650 m, derinliği -65 m olan mağara Tınaztepe'nin güneybatı yamacında yer almaktadır. Fosil ve aktif olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Fosil bölümüne bahar aylarında girilecek olursa, sayısı beşi bulan göllerin botla geçilmesi gerekecektir. Sonbahar aylarında suların azalması sonucu aynı galeri yürünerek geçilebilir. Beşinci gölden sonra mağarada 30 metrelik bir inişle Büyük Salon'a gelinmektedir. Bu salon gölle sonlanmaktadır. Tınaztepe Mağarası'nın hemen altında Tınaztepe Düden'i yer almaktadır. Toplam uzunluğu 1550 m ve derinliği -150 m olan düdene tüm yıl boyunca su girişi olmaktadır. Yaklaşık 20 metrelik dik bir inişle şelalenin yanında mağaraya girilmekte olup, 10 metrelik inişlerle -150 m'de sifonla düden sonlanmaktadır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü, 8. Bölge Müdürlüğü, 2016: 51). Tınaztepe Mağara girişinde doğal köprü, şelale, dev kazanı şeklindeki düdeni ile dikkat çeker (Fotoğraf-52).

Fotoğraf-52: Tmaztepe Mağarası'nın Batısında Doğal Köprü, Şelale ve Dev Kazanı.

3.1.5.1.2. Balatini mağarası

Mağara, Çamlık Kasabası'na 5 km, Derebucak İlçesi'ne ise 6 km uzaklıkta bulunmaktadır. Mağaranın toplam uzunluğu 1768 metredir. Mağara'nın düden ve kaynak konumunda iki giriş noktası vardır. Kuzey kısmındaki yola yakın giriş kısmı, küçük bir uvalanın sularını alır (Fotoğraf-53) ve yaklaşık 2 km güneyde derince yarılmış bir vadiden çıkarak Uzunsu Deresi tarafındaki yamaçtan boşalır (Fotoğraf-54). Balatini Mağarası, üst üste bulunan iki farklı seviyeden oluşmuştur. Üst katı oluşturan fosil kolun zemini tamamen mağara kili ile kaplıdır. Bu kil ile mağaraya gelen ziyaretçiler tarafından heykel yapımında kullanılmaktadır. Ayrıca üst katı oluşturan kısımdan mağaranın güneybatısında yer alan doğal manzara izlenebilir (Fotoğraf-55). Alt katı oluşturan galeride ise su bulunmaktadır. Suyun az olduğu dönemlerde su içinden yürünerek ilerlenebilmektedir. Biri 5 metreden daha derin olmak üzere 3 adet dev kazanı, geçiş tekniği ya da bot kullanarak geçilebilir. Travartenleri, heykel odası ve

dev kazanları mağaranın görülmeye değer güzellikleridir (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Mili Parklar Müdürlüğü, 8. Bölge Müdürlüğü, 2016:51).

Fotoğraf-53: Balatini Mağarası Kuzeyi'ndeki Su Girişi Kısmı.

Balatini Mağarası içerisinde geçmiş dönemlerden kalan mezar kalıntıları ve yaşam izlerine rastlanmaktadır. Bu durum, mağaranın eski dönemlerde yaşam alanı olarak kullanıldığını göstermektedir.

Fotoğraf-54: Balatini Mağarası'nın Güneybatı Kısımındaki Su Çıkışı.

Fotoğraf-55: Balatini Mağarası'nın Güneybatı Kısımında Yeralan Seyir Kapısı.

3.1.5.1.3. Körükini maĝarası

Derebucak İlçesi (Konya)-Çamlık Mahallesi'nin 500 m güneybatısında yer alır. Maĝaraya Çamlık Mahallesi'nden itibaren stabilize yolla ulaşımı saĝlanmaktadır.

Nazik'in (1993) yaptığı çalışmaya göre, Çamlık Maĝaraları'nda Körükini ve Suluin Maĝaraları birbirinden ayrı, ancak aynı yeraltı sisteminin iki u halkasıdır. Genel olarak doĝu batı yönünde gelişen maĝaralar aradaki çöküntü dolini ile birbirinden ayrılmışlardır. Körükini Maĝarası'nın uzunluĝu 1330 m, geniřliĝi 8-15 m, tavan y ksekliliĝi ise 4-20 m'ler arasında deĝiřir. Maĝarada kimyasal çözülmeden ziyade fiziksel aşındırmanın etkileri görülmektedir. Bu aşımının sonucunda küçük çaplı g llere rastlanır. Bu göllerin derinliĝi 0,5-5 m arasında deĝiřir. Göller arasındaki çakıl ve kum adacıkları, suların en aza indiĝi kurak dönemlerde çok belirginleşir. Maĝaraların girişi ile çıkışı arasında -54 m yükselti farkı olan Körükini, çöküntü dolini ile sona erer ( cal ve  zcan, 2013: 432-433). Maĝara yeraltı akarsu sistemine sahiptir. Yeraltındaki suların ulaşamadığı yüksek kesimlerde damlataş birikimleri görülür. Özellikle damlataş havuzları büyük boyut ve derinliklere ulaşmıştır.

Maĝara, turizm faaliyetleri açısından en uygun zaman ise yaz ve sonbahar aylarıdır (Fotoĝraf-56). İlkbaharın maĝaranın tavanından ve tabanındaki akıntılardan dolayı riskli durumlar oluşmaktadır.

Fotoğraf-56: Körükini Mağarası Giriş Kısımında Mağara Turizmi Faaliyeti.

3.1.5.1.4. Suluin mağarası

Konya-Derebucak İlçe sınırları içerisinde yer alan Çamlık Mahallesi'nin güneybatısında yer alır. Mağaraya ulaşım; karayolu ile Konya-Derebucak, Derebucak-Çamlık olmak üzere yaklaşık 151 km asfalt yol ile yaklaşık 500 m'lik kısmı ise stabilize yol ile ulaşım sağlanmaktadır.

Nazik'in (1993) yaptığı çalışmaya göre, çöküntü dolini ile sona eren Körükini Mağarası devamında Değirmenini adını alır. Körükini Mağarası'na girip Değirmenini'nden yeniden yüzeye çıkan sular (Uzunsu Deresi), 315 m çöküntü dolininden akarlar. İki ucu arasında, -30 m'lik yükselti farkı olan bu çukurluğun derinliği 25-30 m'dir. İçerisi iri blok ve dev kazanları ile kapalı olan çöküntü dolini, Suluin Mağarası'nda sona erer. Körükini Mağarası'na göre -84 m aşağıda bulunan Suluin Mağarası'nın uzunluğu 290 m'dir. Genişliği 5-15 m, tavan yüksekliği 10-15

m'ler arasında değişen mağaranın büyük bölümü derinliği 4-5 m'yi geçen tek bir gölden meydana gelmiştir. Mağaradan çıkan sular, bu kesimden itibaren Balat Deresi adını alarak daha batıda bulunan Gembos Polyesi'ne drene olmaktadır. Başlangıç noktası (Körükini Girişi) ile son noktası (Suluin ıkışı) arasında -107 m'lik yükselti farkı bulunan mağara sisteminin toplam uzunluğu 1936 m'dir (Aktaran: Öcal ve Özcan, 2013: 433).

Suluin Mağarası'na gelen sularının Balat Deresi'ne açılan kapısı gerek doğal çevrenin gerekse mağaranın keşfi ve seyri açısından çok zengin turizm potansiyelleri barındırmaktadır (Fotoğraf-57).

Fotoğraf-57: Suluin Mağarası'nın Balat Deresine Açılan Kapısı ve Mağara İçerisine Balıkçı Teknesi İle Giriş.

3.1.5.1.5. Susuz güvercinlik mağarası

Konya-Seydişehir İlçesi'nin 15 km güneydoğusunda bulunan mağara, Susuz Köyü'nün de yaklaşık 1 km güneybatısında yer alır. Susuz Mağarası'na, Konya-Seydişehir karayolu ile yaklaşık 110 km'lik yolculuktan sonra ulaşılabilir.

Mağara tipi olarak tümüyle yatay gelişmiş sulu bir mağaradır. Yüksekliği 1160 m., toplam uzunluğu 1351 m, girişe en derin yeri ise -33 m'dir. Susuz Mağarası'nın iki girişi vardır. Ana girişi vadi tabanında yer alır. Blok, moloz ve toprakla tıkanmış çamurlu bir huni şeklindedir, zaman zaman bu ağızdan su girmektedir. İkinci giriş yine aynı vadi içerisinde tabandan 37 m yukarıda ana girişin yamacındadır. Mağaranın su aktivitesi oldukça fazladır. Özellikle bahar aylarında fazlalaşan su Tınaz Tepe Düdeni'nden girerek mağaranın sonunda kaynak olarak çıkmaktadır. Bu su mağarayı takip ederek akışını sürdürmekte ve yüzeye çıkmadan mağaranın girişine yakın bir yerden tekrar batarak yeraltındaki akışına devam ederek Suğla Ovası'nda kaynak olarak açığa çıkmaktadır. Susuz Mağarası'nın büyük boyutlarda olması, traverten, sarkıt, dikit ve damlataş oluşumları yanında su ve göllerin bulunması, mağarayı güzel ve çekici kılmaktadır. Susuz Güvercinlik Mağarası, yapılacak düzenlemelerle daha da iyi bir duruma getirilebilir ve mağara turizmi yönünden kullanıma sunulabilir özellikte bir mağaradır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Mili Parklar Müdürlüğü, 8. Bölge Müdürlüğü, 2016: 52).

3.1.5.1.6. Yerköprü mağarası

Mağara, Konya-Hadim İlçe sınırlarında yer alan Göksu Vadisi'nde bulunmaktadır. Yerköprü Mağarası'na Konya-Karaman yolu ile yaklaşık 120 km'lik bir yolculuk sonucu ulaşılabilir. Ayrıca Yerköprü Mağarası'nın bulunduğu yere Mersin-Silifke yolu üzerinden de ulaşmak mümkündür.

Yerköprü Mağarası, traverten kütlesi içerisinde oluşmuştur. Gerek mağara içerisinde gerekse mağara tavanı üzerinden gelen suların oluşturduğu şelale görülmeye değer manzara sunmaktadır.

3.1.5.1.7. Büyük düden mağarası

Büyük Düden, Gembos Polyesi'nin batı kenarında yer alır. Gembos Polyesi'nde biriken sular Büyük Düden vasıtası ile yeraltına boşalmaktadır.

Nazik'e (1992) göre Gembos Polyesi'nin batı yamacında yer alan ve polyenin en büyük düdeni olan, düden mağara özelliği gösteren Büyük Düden Mağarası, otokton kretase yaşındaki kireçtaşları içerisinde gelişmiştir. Prague Geospeleos Caving Group tarafından planı hazırlanan mağaranın uzunluğu 700 m'den fazladır (Aktaran: Gökkaya, 2016: 78).

Yaz aylarında aktif olmayan mağaranın içerisinde göller ve sifonlar bulunur. Giriş kısmından itibaren mağaraya drene olan sular kuzeybatıya doğru akar daha sonra keskin bir dönüşle G-GD yönüne doğru akışına devam eder. Daha önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi, Koca Dere'nin suları büyük ölçüde Büyük Düden Mağarası aracılığıyla yeraltına drene olur. Daha sonra Eynif Polyesi kuzeyindeki Akpınar Kaynağı'ndan çıkmaktadır. Buradan çıkan sular, belirli bir mesafe sonra tekrar yeraltına drene olur ve güneyde yer alan Altınbeşik Mağarası'ndan çıkarak Manavgat Nehri'ne boşalmaktadır. Buna göre, Büyük Düden Mağarası, Kocaçay Dere ve Hüssün Dere ile başlayıp oradan Manavgat Nehri'ne ulaşan büyük bir hidrolojik sistemin önemli bir parçası olarak değerlendirilebilir. Tektonik hareketler sonucu Kuvaterner'de gelişen kabaca kuzey-güney yönlü drenej sistemi, bu mağara sistemi tarafından kapılmış ve yüzey drenajı yeraltına inmiştir (Gökkaya, 2016: 78).

Mağarayla ilgili yapılan çalışmalarda; mağara içerisinde çok sayıda göl, dev kazanı ve sifonlar bulunmaktadır. Turizm açısından önem derecesi düşük olduğu ancak speolojik bakımdan önem arz ettiği söylenebilir.

3.1.5.1.8. Pınarbaşı mağarası

Beyşehir Gölü güneyinde yer alan Kızılova Polyesi'nin güneybatı yamacında, Pınarbaşı köyünün kuzeyinde çok yakın noktada yer almaktadır.

Pınarbaşı Mağarası'nın oluşum özellikleri ile ilgili Kurt'un yaptığı çalışmada; Kretase kalkerleri ve Eosen flişi kantağındaki kalkerler içinde gelişmiştir. Kızılova

polye tabanından 35 m yüksektedir. İçerisinde iki büyük sifon ve çok sayıda göl bulunan mağaranın uzunluğu 750-800 m'dir. Girişe göre son bölüm yüksekliği 24 m'dir (Gök, 2005: 25).

Pınarbaşı Mağarası ile ilgili yapılan çalışmalarda; damlataş yönünden çok zengin olduğu belirtilmekte ayrıca bilimsel çalışma ve turizm faaliyetleri açısından oldukça engeller bulunduğu vurgu yapılmıştır. Pınarbaşı Mağarası'nda turizme kazandırma çalışmaları yapılmaktadır.

3.1.5.1.9. Sakaltutan mağarası

Mağara, Düden Kefen Eşiği adıyla da bilinmektedir. Konya İli Seydişehir İlçesi yakınlarındaki Süleymaniye Köyü-Mortaş yolu ile ulaşılır. Dikey bir mağara olan Sakaltutan Mağarası'nın toplam derinliği 303 metredir. Turizm açısından değerlendirilmesi gereken özellik taşımaktadır.

3.1.5.2. Konya ilinde yer alan çalışmayla ilgili mağaraların ekoturizm potansiyelleri

Mağaralar insanlık tarihi boyunca insanlara sürekli olarak fayda sağlayan doğal alanlardır. İlkel dönem yerleşme, barınma, korunma ve ibadet yerleri olarak mağaralar kullanılmıştır.

Günümüzde de halen insan ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı amaçlarla mağaralar kullanılmaktadır. Birçok mağara değişik şekilde depo, barınak, korunma ve dinlenme alanları olarak kullanılmaktadır. Mağaralar son yıllarda özellikle turizm faaliyetleri açısından önem kazanmıştır.

Konya il sınırlarında yer alan mağaraların ekoturizm açısından önemi yüksektir. Bu mağaraların bir kısmı turizme kazandırılmış (Tınaztepe Mağarası-2002), bir kısmında ise alt yapı çalışmaları devam etmektedir. Bu alanlarda turizm faaliyeti olarak **“Doğayı Keşif Turizmi”**, **Doğa Fotoğrafçılığı Turizmi”** ve **“Macera Turizmi”** gibi etkinlikler açısından eşsiz güzellikler sunmaktadır. Bu sahalar, özellikle speleolojik ve arkeolojik çalışmalar açısından çok iyi potansiyeller barındırmaktadır. Ayrıca mağaralar; jeolojik, jeomorfolojik, biyolojik ve tarihi çalışmalar yönünden de

laboratuvar özelliği taşıyan alanlardır. Bu alanlarda özellikle **“Bilim-Kültür Turizmi”** için çok iyi çalışma ortamı sunmaktadırlar.

Günümüzde UNESCO’ya bağlı **“Global UNESCO Network of Geoparks”** programına kayıtlı 127 adet, **“European Geoparks Network’e (EGN)”** dahil ise 69 adet jeopark bulunmakta olup, sayı her geçen gün artmaktadır. Dünyadaki çalışmaların yanı sıra ülkemizde de jeopark ile ilgili çalışmalra sistematik olarak 2003 yılından bu yana MTA ve JEMİRKO tarafından yürütülen Kızılcahamam Silisleşmiş Ağaç Ormanı ve Kula Volkanik Jeoparkı Projesi ile başlamıştır. Kula Volkanik Jeoparkı Projesi 2013 yılında UNESCO Jeopark Ağı’na dahil olmuştur (Bozyiğit ve Meydan, 2017: 1136). Bu açıdan değerlendirilecek olan ve çalışmamızda isimleri geçen ilgili çalışmalarda genelde **“Çamlık Mağaraları”** olarak toplu isimlendirilen alanlar da **“Jeopark”** alanı özelliği taşıdığından bu alanlar **“Jeoturizm”** faaliyetleri için uygun ortamlara sunmaktadır.

Tınaztepe Mağarası ile ilgili yapılan çalışmalarda astım hastalığı gibi bazı solunum hastalıklarına iyi geldiği belirtilmektedir. Bu anlamda çalışma yapılarak **“Sağlık Turizmi”** yönünden değerlendirilebilir.

3.1.6. Kumul Alanları (Karapınar)

Ülkemizde rüzgâr erozyonu ve rüzgarların etkisiyle oluşmuş yer şekilleri oldukça azdır. Özellikle İç Anadolu Bölgesi Konya-Karapınar ilçesi çevresinde etkili olan rüzgarlar, değişik özellikte aşınım ve birikim (Barkan, kum örtüleri, rippelmarklar vb.) şekilleri oluştururlar.

Karapınar ilçe merkezinin güney ve güneybatısında yaklaşık 4000 ha alanı kum reliefi kaplar. Karaiçi kumullara sahip Karapınar ve çevresi; özellikle öğrenciler, araştırmacılar ve ilgili bilim insanları tarafından ziyaret edilmekte gerekli çalışmalr için uygun ortam özellikleri sunmaktadır (Fotoğraf-58).

Karapınar kumulları Erinç’e (1962) göre, İç Anadolu’da Karapınar çevresinde step örtüsünün ortadan kaldırılması ile 1958’lerde rüzgâr erozyonu başlamış ve buradaki Pleistosen göl çökellerinde bulunan ince kum ve mil gibi malzemeler, rüzgarla taşınarak Karapınar çevresine ve hatta şehrin içerisine kadar gelmiştir. Neticede Karapınar çevresinde kumul reliefi teşekkül etmiştir (Aktaran: Atalay, 1982: 50).

Fotoğraf-58: Karapınar Erozyon Sahasındaki Kumul Tepesi, Her Yıl Yüzlerce Bilim İnsanın Uğrak Yerlerinden Birisidir.

Başta Toprak-Su teşkilatının müdahalesi ile rüzgâra malzeme veren sahalar ağaçlandırılarak ve otlandırılarak erozyon önlenmiştir. İç Anadolu’da ve diğer sınırlı alanlarda (Oltu Havzası-Iğdır v.s) küçük ölçüde rüzgâr erozyonu meydana gelmekte ise de bu erozyonun şiddeti kumulları oluşturacak nitelikte değildir (Atalay, 1982: 50).

Ayrıca kumullarla iç içe bulunan volkanik tepeler ve andezit kayalarının oluşturduğu yer şekilleri (halk arasında “ketir” ya da “ketirlik” olarak adlandırılan) ise farklı bir görsellik sunmaktadır.

3.1.6.1. Kumul alanların (karapınar) ekoturizm potansiyeli

Karapınar kumulları, yer şekilleri açısından değişik özellikte şekiller oluştururlar. Bu şekilleri yerinde görmek ve çevreyi farklı amaçlarla incelemek isteyenler için “**Bilim ve Kültür Turizmi**”, “**Doğa Fotoğrafçılığı**” ve “**Doğayı Keşif Turizmi**” adı altında faaliyetler düzenlenebilir. Ayrıca “**Trekking**” ve “**Ath Doğa Yürüyüşü**” için de çok uygun alanlara sahiptir.

3.2. HİDROLOJİK OLUŞUMLAR

Su kaynakları ve çevresi insanlık tarihi boyunca sürekli çekim alanı ve yaşam faaliyet alanları olmuştur. Gelecekte de en değerli kaynak olma özeliğini taşıyan su kaynakları ve doğal çevresi çok iyi korunması ve gelecek kuşaklara daha sağlıklı bırakılması gerekmektedir. Su kaynakları ve çevresinde oluşan doğal güzelliklerden faydalanırken sürdürülebilir projeler geliştirilmesi gerekmektedir.

Konya ilinin jeolojik, topoğrafik ve iklimik özelliklerine bağlı olarak göller, akarsu ve şelale oluşumları hidrolojik oluşumlar içerisinde dikkati çekmektedir. Bu kaynakların ekoturizm açısından değerlendirmesi sürdürülebilir bir çevre için zorunluluk arz etmektedir.

3.2.1. Göller

Konya il sınırlarının kapalı bir havzada yer alması ve arazisinin jeolojik-jeomorfolojik oluşum süreçlerine bağlı olarak çok sayıda farklı şekilde oluşmuş göl mevcuttur. Bu göllerin oluşum özelliklerine de değinilerek ekoturizm potansiyelleri açısından değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

Dünya’da farklı özelliklerde oluşmuş turizm önemi yüksek bazı göller; Atitlan Gölü (Guatemala), Boiling Gölü (Dominik), Dianchi Gölü (Çin), Huron Gölü (Kanada-ABD), Baykal Gölü (Rusya), Biwa Gölü (Japonya), Toba Gölü (Endonezya), Titicaca Gölü (Bolivya-Peru), Tana Gölü (Etiyopya), Tahoe Gölü (ABD), Taal Gölü (Filipinler), Superior Gölü (ABD-Kanada), Michigan Gölü (ABD) gibi bazı gölleri örnek verebiliriz.

Türkiye’de de doğal güzellikler açısından önem arz eden farklı oluşum özelliğinde birçok göl vardır. Bu göllerin bir kısmını sıralayacak olursak; Abant ve Yedi Göller (Bolu), Eğirdir Gölü (Isparta), Salda Gölü (Burdur), Çıldır Gölü (Ardahan), Nemrut Krater Gölü (Bitlis), Van Gölü gibi turizm potansiyeli yüksek göllerdir.

Konya ilinde yer alan gerek oluşum gerekse sahip olduğu özellikler açısından Beyşehir, Meke, Tuz, Akşehir, Kulu (Düden), Akgöl (Ereğli), Acıgöl ve Çavuşcu (Ilgın) gölleri ekoturizm potansiyeline sahip göllerdir.

3.2.1.1. Beyşehir gölü ve ekoturizm potansiyeli

Beyşehir Gölü, Konya ilinin batısında Sultan Dağları ile Anamas Dağları arasındaki graben sahasında yer alır.

Kazancı'nın (1999) yapmış olduğu çalışmaya göre, Beyşehir Gölü'nün içinde bulunduğu havza, Neojen sırasındaki kuzeybatı-güneydoğu yönündeki faylanmalara bağlı olarak oluşmuştur. Pliosen sonunda meydana gelen faylanmalar ile göl havzası belirgin bir hal almıştır. Pliosen'de göl havzasının bulunduğu çanak çökmeye uğramıştır. Bu dönemde çevredeki Neojen araziler bir taraftan aşınırken Beyşehir çanağında da Pliyosen son dönemlerine ait tortullar çökmeye başlamıştır. Güneydoğuda yer alan Erenler-Alacadağ volkanik kütlelerinde meydana gelen etkinlikler ile tüfler, Beyşehir çanağına kadar gelerek Üst Pliosen çökelleri ile karışmıştır. Kuaterner'de yaşanan tektonik hareketlerle gölün batı kısmında tedrici bir çökme meydana gelmiştir. Bu dönemde devam eden sedimantasyon olayları sonucunda göl alanı daralarak bugünkü konumunu almıştır (Aktaran: Karakurt, 2011).

Ardos'a (1974-1976) göre, havzanın doğu kenarını oluşturan Erenler ve Alacadağ ise çeşitli piroklastik madde ve lavlardan oluşmuş volkanik kökenli dağlardır. Havzanın kuzeyini sınırlayan Sultan Dağları ile Beyşehir Gölü'nün kuzey kıyıları arasında; ovalar, vadi tabanları, tepelik alanlar ve aşınım satırları görülmektedir. Anamas Dağları, Beyşehir depresyonu ile Eğridir depresyonunu birbirinden ayırmakta ve sahanın en yüksek kesimini oluşturmaktadır. Anamas Dağları'nın en yüksek noktasını oluşturan Dedegöl Dağı (2992 m), glasyasyonun etkisinde kalmıştır. Kuaterner'de oluşmuş glasiyel depolar Beyşehir Gölü'nün batısında ve güneyinde göl seviyesine kadar inmişlerdir (Aktaran: Karakurt, 2011: 47)

Beyşehir Gölü'nde dikkati çeken en önemli oluşumlar arasında adalar gelmektedir. Gölde, ortalama olarak otuz üç irili ufaklı ada vardır. Göldeki su seviyesine göre ada sayısı değişebilmektedir. Göldeki başlıca adalar şunlardır: Mada (Kazak) Adası, Hacı Akif Adası, İğdeli Ada, Orta Ada, Kes Adaları, Aygır Adası, Kızıl Ada I-II, Çeçen Adası, Gölkaşı Adası, Eşek Adası, Akburun Adası, Küre Adası, Kız Kulesi Adası, Höyük Adası, Kül Adası, Taşlı Ada, Kum Adası, Geyik Adası, Ketlaş Adası, Yılan Adası, Kuşkondu Adası, Yapraklı Ada ve Camız Adası (Konya

Ansiklopedisi, 2011: 127-128). Gölde yer alan adalardan tarihi süreçten günümüze kadar özellikle Mada ve Çeçen Adası'nda yerleşme görülür. Diğer adalarda ise yaşam olanakları sınırlı olduğu için yerleşmeye pek rastlanmaz ancak hayvancılık maksatlı geçici yerleşmeler görülmektedir. Adalarda genel ekonomik faaliyetler ise balıkçılık, hayvancılık ve sınırlı da olsa tarımsal faaliyetlerdir.

Beyşehir Gölü ve çevresinde Akdeniz ve İç Anadolu iklimleri arasında geçiş iklimi yaşanmaktadır. Bu iklimde genel olarak yıllık sıcaklık ortalaması 11 °C iken yıllık yağış toplamı ise 474,2 mm olarak belirlenmiştir.

“Beyşehir gölünün beslenme havzası 4200 km²’dir. Gölün fazla suları bir gideğenle Suğla gölüne aktarılır. Ancak 1912’de Almanların yaptığı bir su kurgusu/düzenek/regülatör denetim altında akışı sağlamaktadır. Bu sular Suğla Gölü kıyılarından geçirilerek Konya-Çumra ovasına iletilir ve tarımda kullanılır.” (Güney, 2004: 229).

Beyşehir Gölü, Türkiye’nin en büyük tatlısu rezervine sahip gölüdür. Bunun yanında gerek göl flora-faunası gerekse kara flora-faunası açısından zengin biyoçeşitliliğe sahiptir. Göl ve çevresinde 100 civarında çiçekli su bitkisi, değişik türlerde mantar ve 250 civarında ağaç, çalı ve otsu türler tespit edilmiştir. Ayrıca gölde 6 farklı familyaya mensup 9 tür ve 2 alt tür balık yaşamaktadır. Göl faunası içerisinde en çok göze çarpan türler sazan (*Cyprinus carpio*), alabalık (*Salmo trutta*), çiçek balığı (*Acanthorutilus handlirschi*), gövce (*alburnus akili*), tatlı su levreği (*Luioperca luioperca*), kızılkanat (*Chondrostoma regium*) gibi türler, su kaplumbağası ve yılanlar olarak ele alınabilir.

Beyşehir Gölü, kısa mesafeler içinde birbiriyle bağlantılı olan karasal ve sucul özellikteki farklı ekosistem mozaiği, birçok canlı türü için uygun özellikte habitat tiplerinin oluşmasına yardımcı olmuş, ülkemizdeki önemli sulak alanlardan biridir. Ev sahipliği yaptığı yırtıcı kuşlar nedeniyle Türkiye’deki “Önemli Kuş Alanı”ndan birisi olarak kabul edilmektedir. Bölgede 52 familyaya ait 245 kuş türü tespit edilmiştir. Bu türlerden 72’si yerli 84’ü yaz göçmeni 47’si kış göçmeni ve 42’si transit göçerdir.

Göl alanı, 1991 yılında “**Birinci Derece Doğal Sit Alanı**” olarak ilan edilmiştir. 1993 yılında göl ve çevresindeki biyolojik çeşitlilik açısından değerli alanlar, Isparta ve Konya illerine bağlı olan Kızıldağ ve “Beyşehir Milli Parkları” içine alınmıştır. Beyşehir Gölü, aynı zamanda önemli kuş alanı ve önemli bitki alanıdır.

Ayrıca Beyşehir ve çevresi ülkemizde mağaracılık açısından ilk sıralarda yer alır. Bölgede karstlaşma ve mağara gelişimine uygun kireçtaşları son derece yaygındır. Bunun yanında doğal turizm değerleri ve rekreasyon alanları milli park (flora toplulukları ve fauna varlıkları, rekreasyon alanları) adalar, mağaralar (Dumanlı, Düdenyayla, Balatini, Körükini) gibi doğal güzelliklere sahiptir (Meydan, 2011: 4).

Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü, gerek kendi potansiyel özellikleriyle gerek yakın çevresinin potansiyel özellikleriyle ekoturizm açısından önemi çok yüksektir.

Beyşehir Gölü yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda değerlendirecek olursak başta çok güzel doğa güzellik fotoğrafları (Manzara) potansiyellerine sahiptir. ***Özellikle günbatımı esnasındaki manzarasıyla dünyada ender rastlanan doğa harikalarından biridir*** (Fotoğraf-59). Yine göl çevresinin manzarası ile birlikte özellikle kış ve ilk bahar mevsiminde karlı dağlar ile birlikte görülen doğal güzelliği özellikle “**Doğa Fotoğrafçılığı**” açısından büyük önem taşımaktadır.

Fotoğraf-59: Beyşehir Gölü’nde Dünyada Ender Rastlanan Gün Batımı Manzarası.

Beyşehir Gölü ve çevresindeki güzellikleri keşfetmek için **“Dağ ve Doğa Yürüyüşü (Treking)”**, **“Yamaç Paraşütü”** (Yakamanastır Pisti-2009), **“Paintball Sporları”** ve **“Piknik Etkinlikleri”** açısından günümüz şehir hayatı koşullarından az da olsa uzaklaşmak isteyenler için bulunmaz ender özelliklere sahiptir.

Çalışma alanı ve yakın çevresi **“Kamp-Karavan Turizmi”** bakımından da değerlendirilmesi gerekir. Özellikle Beyşehir Gölü’nün güneybatı kesimindeki ormanlık saha bu anlamda uygun alanlar barındırmaktadır. Yine İslibucak Yaylası gibi alanalar bu anlamda değerlendirilebilir.

Beyşehir Gölü’nde yapılabilecek **“Su Sporları Turizmi”** düzenlenebilir. **“Sualtı Dalış (SCUBA) Sporları”** (Gölün en derin noktaları 12 m?) ve **“Kano-Tekne-Sörf Turizmi”** açısından uygun iklim koşullarının varlığı bu durumla ilgili yarışma vb. etkinlikler düzenlenebilir (Fotoğraf-60).

Fotoğraf-60: Beyşehir Gölü ve Adalarına Tekne Turu İle Ulaşılmaktadır.

Beyşehir Gölü'nü görebilecek uzak çevresinde **“Jeep Safari ve Off-Road”** gibi sporlar yapılabilir. Bu spor faaliyetiyle ilgili olarak **“Bey Off-Road 42”** isminde kulüp kurulmuştur. Yine bu sporlara benzerlik gösteren **“Motosiklet veya ATV Yarışları”** gösteri günleri düzenlenebilir. Ancak bu anlamdaki faaliyetler doğaya olumsuz etkileri en az düzeye indirgenecek şekilde yılda bir defaya mahsus-kısa süreli (1-3 gün) tanıtım ve turizmi canlandırma amaçlı yapılmalı aksi takdirde doğal çevreyi olumsuz yönde etkileyebilir.

“Dağ Bisikleti veya Bisiklet Yarışları” açısından potansiyeller taşımaktadır. Özellikle gölün çevresinde uygun alanlar açılarak gerek şehirlerarası gerek uluslararası yarışmalar düzenlenebilir. Yine doğayla uyumlu olabilecek **“Atlı Yürüyüş”** veya **“Atlı Sporlar”**, **“Hiking”** (Kırda gezinti), **“Biking”** (Dağ Bisikleti ile gezi) ve **“Yamaç Paraşütü”** yapılabilecek potansiyel alanlara sahiptir. Beyşehir Gölü Festivali kapsamında **“Rahvan At Yarışları”** düzenlenmektedir.

Beyşehir Gölü ve çevresi “**Organik Tarım ve Çiftlik Turizmi**” yönünden de uygun potansiyeller arz etmektedir. Ekosistem korunarak yörede yetişmesi mümkün olan birçok sebze ve meyve üretimi yapılabilir. Özellikle organik tarım olarak uygun alanların değerlendirilmesi yapılarak üretilen ürünlerin tanıtım ve pazarlanması için etkinlikler yapılabilir. Yine “**Olta Balıkçılığı**”, bazı nesli tükenmekte olan kuşların yetiştirilmesi bıldırcın, keklik gibi. Ayrıca “**Ornitoloji**” açısından da uygun alanlar korunarak mevcut potansiyeller geliştirilebilir bu anlamda faaliyetler yapılabilir.

Flora-fauna ortamı genel olarak korumaya alınarak bu alanlarda kontrollü olarak gezi-gözlem-inceleme, araştırma-geliştirme-korunmaya yönelik mikro ölçekli çevreci çalışma faaliyetleri kapsamında “**Flora-Fauna Turizmi**” yapılabilir (Fotoğraf-61).

Fotoğraf-61: Beyşehir Gölü İçerisinde Flora-Fauna Çeşitliliği Açısından Zengin Görsellikler Sunmaktadır.

Beyşehir Gölü ve çevresinden elde edilen ürünlerle ilgili tanıtım-pazarlamaya yönelik sergiler veya değişik özellikte etkinlikler düzenlenebilir. Bu anlamda “**Yerel Ürünler-Organik Ürünler Pazarı**” kurularak ilgili tanıtım çalışmaları yapılabilir.

Mada, Gölkaşı, Tekneli, Hacıakif, İğdeli, İçeri, Gölkaşı, Akburun, Yılan ve Orta Ada gibi adalarda Ekoturizm yönünden değerlendirmek için; göl suyunu ve çevreyi kirletmeyecek şekilde günübirlik gezi-gözlem, adalarda dinlenme veya yorgunluk-stres atma gibi tekne gezileri yapılabilir. Bu faaliyetler yapılırken lavabo vb. ihtiyaçlar açısından mobil çevreci birimler oluşturularak yapılmalı.

Yöre insanına ekonomik ve sosyal anlamda fayda sağlamak ve turizmi canlandırmak için *göl çevresindeki köylerde tarihi mimari korunarak köy evleri restore edilebilir* veya yenileri doğayla uyumlu malzemeler kullanılarak kültürel değerleri öne çıkaran çevreye zarar vermeden sınırlı sayıda (3 ya da 5) “**Sayfiye Evleri**” veya “**Tatil Evleri**” yapılarak turizm faaliyetleri renklendirilebilir.

Özellikle doğa ve sosyal bilimciler açısından yüksek potansiyel barındıran Beyşehir Gölü ve çevresi “**Bilim ve Kültür Turizmi**” açısından da değer arz etmektedir.

3.2.1.2. Meke gölü ve ekonomik potansiyeli

“Meke Gölü, Karapınar’ın 7 km kadar güney doğusunda yer almaktadır. İki farklı patlama safhasıyla oluşan gölün bulunduğu alanda, 1,5 km genişlikte ve elips şeklindeki kraterin ortasında, göl düzeyine göre yaklaşık 140 m yüksekliğinde piroklastik malzemeden oluşan bir tepe bulunmaktadır (Fotoğraf-62), (Buldur, 2001: 321). Kreterin içinde önceleri derinliği 10-12 m olan bulunurken günümüzde göl sularının çekilmesi ile yerinde tuz tabakası oluşumu görülmektedir.

Meke Gölü’nün isminin göl çevresinde yaşayan “*Meke Kuşu*” olarak adlandırılan kuştan aldığı kabul edilmektedir. Bu anlamda ayrıca “*Anadolu’nun Gözü*” olarak da bahsedilmektedir.

Meke Gölü, oluşum özelliği açısından dünyada ender alanlardan birini teşkil etmektedir. Bu durum da kendine özgü jeolojik ve jeomorfolojik oluşum özelliğinden dolayı “*Dünya’nın Nazar Boncuğu*” olarak adlandırılmaktadır. Meke Maarı 2005 tarihinde *Ramsar Sözleşmesi* listesine girmiştir.

Bu gölün, ilginç bir doğa harikası oluşunun nedeni, iç içe girmiş iki krater gölü oluşudur ve benzer bir oluşuma, yeryüzünün diğer bölgelerinde ender rastlanır. Dolayısıyla Meke Gölü, ilginç ve tipik bir doğa turizmi potansiyel kaynağıdır. Mutlaka değerlendirilmesi ve tanıtımının yapılması gerekir (Doğanay, 2001: 451).

Fotoğraf-62: Meke Gölü, Son Yıllarda Sularını Büyük Ölçüde Kaybetmiş, Ancak Görünümü ile Hala İnsanların Dikkatini Çeken Yeryüzü Oluşumlarından Biri Olma Özelliği Göstermektedir.

Meke Gölü Ekoturizm açısından önemi yüksek alanlardan biridir. Özellikle oluşum süreci ve doğal özellikleri açısından bilimsel çalışmalarda önemli araştırma sahası olarak dünyada ender alanlardan birini oluşturmaktadır. Bir benzerinin sadece Yeni Zelanda da olduğu belirtilmektedir. Dünyadaki önemli “**Jeopark**” özelliği taşıyan sahalarından biridir. Bu anlamda her yıl çok sayıda yerli ve yabancı turist çekmektedir. Dolayısıyla “**Bilim Turizmi**” açısından önem arz etmektedir.

Yine flora ve fauna açısından da görmeye değer farklılıklar barındırmaktadır. “**Botanik Turizmi**” ve “**Yaban Hayatı Gözleme Turizmi**” de yapılabilir.

Özellikle “Doğa Fotoğrafçılığı”, “Doğa Keşfi”, “Doğa Yürüyüşü-(Trekking)”, “Bisiklet Safari”, “Atlı Doğa Yürüyüşü”, “Balon Turizmi” ve “Off-Road” açısından önemli potansiyellere sahiptir.

Ayrıca göl ve çevresi “Balon Turizmi”, “Dağ-Kaya Tırmanışı Turizmi” ve “Kamp-Karavan Turizmi” ile ilgili de uygun alanlar arz etmektedir.

3.2.1.3. Tuz gölü ve ekoturizm potansiyeli

Tuz Gölü; Ankara ilinin güneyi, Konya ilinin kuzeydoğusunda yer alır. Konya’ya 105 km, Ankara’ya 150 km’dir. Ankara, Aksaray ve Konya il sınırları içerisinde yer almaktadır.

“Tuz Gölü Havzası, kuzey ve kuzeybatıdan Haymana Platosu, batıdan Cihanbeyli ve güneyden de Obruk Platosu ile çevrilidir. Göl’ün kuzey-güney doğrultusunda en uzun boyutu 90 km’yi bulurken; doğu-batı doğrultusunda en geniş boyutu, yaklaşık 48 km kadardır. Doğu kıyıları boyunca kuzeybatı-güneydoğu yönünde, büyük bir kırık hattı (fay) uzanır. Başka bir ifadeyle Tuz Gölü, oluşumu itibarıyla *tektonik kökenli* bir göldür” (Doğanay, 2001: 437-438).

“Eski Çağ’da *Tatta* veya *Dada* (Ana Tanrıça’nın eşi, yani -kocası anlamında) diye geçen Tuz Gölü, uzunca bir süre de *Koçhisar Gölü* diye de anılmış; zamanla Tuz Gölü terimi, iyiden iyiye kaynaklara yerleşmiştir. Yönetim bakımından, **Ankara-Konya ve Aksaray illeri** idari sınırları içinde kalır. Hem bu yönüyle hem de **sularının bileşimi** bakımından bu ad, en uygun adlandırmadır” (Doğanay, 2001: 438). Tuz Gölü oluşumu ve sahip olduğu özellikler yanında Türkiye’nin önemli tuzlarının bulunduğu ekonomik değer arz eden göllerinden bir olma özelliği göstermektedir (Fotoğraf-63).

Fotoğraf-63: Yavşan Tuzlası'ndan Tuz Üretimi (Cihanbeyli).

Tuz Gölü Havzası, NW-SE yönlü yapısal bir depresyon sahasında yer almaktadır. Havzada temel araziye Kretase yaşlı kalker ve ofiyolitler oluşturmaktadır. Bunların aşındığı yerlerde Paleozoik yaşlı metamorfikler yüzeylenmektedir. Tuz Gölü Havzası, Üst Kretase-Oligosen süresince gelişmiştir. Tam bir Sedimenter şekil temsil eden 10 000 m'den fazla kalınlıktaki sedimentler havzanın en derin kısmında birikmiştir (Uğurtaş, 1975: 38-44).

Tuz Gölü Havzası ve bu havzanın merkezi kesiminde Tuz Gölü yer almaktadır. Tuz Gölü ve onu çevreleyen sahalar arasında yükseklik farkı birkaç yüz metredir. Doğu ve güneydoğudaki volkanik araziler hariç plato özelliğinde 1000-1300 m civarında uzanan Neojen arazileri yaygındır. Bu havza, Pleistosen'de plüvyal göller tarafından işgal edilmiş ve Tuz Gölü güneye doğru geniş ölçüde yayılma imkânı bulmuştur (Atalay: 115-116).

Tuz Gölü ve çevresinde karasal iklim hakimdir. Kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları ise sıcak ve kurak geçmektedir. Deniz ve rüzgâr etkilerine kapalı olan, etrafı

dağlarla çevrili bölgede yazın sıcaklığı ile optimum buharlaşma artmaktadır. Kurak yaz mevsiminde göl sularının bir kısmını kaybederek alansal olarak küçülmektedir.

Tuz Gölü ve çevresi, yarı çöl özelliği gösteren doğal koşullarına bağlı olarak bir kısmı cılız otlarla kaplı stepler görülmektedir. Bu step bitkileri tuzlu ortama uyarak tuzcul karakter kazanmışlardır.

Tuz Gölü'nde suların tuz konsantrasyon oranı çok yüksek olduğundan, göl sularında fauna elemanları yaşamaz. Tuzcul toprakların yaygın olması nedeniyle, çevresinin doğal bitki örtüsü de son derece seyrek ve cılızdır. Daha çok, Artemisia Fragrans ve Poa Bulbosa türleri yaygındır. Tuz Gölü, Ornitolojik özellikler bakımından ise büyük önem taşır. Çünkü milletlerarası ölçülere göre göl çevresi, A sınıfı yani birinci sınıf sulak alan kabul edilmektedir. Zaten 1992 yılında göl ve çevresi korunacak “*I. Derece Doğal Sit Alanı*” olarak ilan edilmiştir (Doğanay, 2001: 440-441).

Tuz Gölü'nün özellikle güney kesimleri ülkemizin önemli “**Endemizm Merkezlerinden**” birisidir. Asa Otu, Civan Perçemi, Papatya, Peygamber Çiçeği, İskorçin, Kanarya Otu, Hindiba, Emzik Otu, Tere, Bahar Yıldızı, Sabun Otu, Kaz Ayağı, Geven, Binbirdelik, Glayöl, Adaçayı, Soğan, Keten, Kirpi Dikeni Kuşkonmaz, Sığırkuyruğu gibi bitki zenginliği söz konusudur. Ayrıca yaban hayatı açısından değişik türde hayvanları da görmekteyiz.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB), sahip olduğu biyolojik çeşitlilik nedeniyle Önemli Kuş Alanı (ÖKA), Önemli Bitki Alanı (ÖBA) ve Önemli Doğa Alanı (ÖDA) statüsünü taşımaktadır. Tuz Gölü ve çevresinde oluşan ekosistem, ender bulunabilecek biyolojik çeşitliliğe sahip, Türkiye'nin önemli tuzcul step habitatları ve sulak alanlarından birisidir.

Tuz Gölü Fauna açısından büyük öneme sahiptir. Bölge barındırdığı kuş türleri ile ülkemizdeki önemli kuş geçiş ve barınma alanıdır. Özellikle gölün güneyindeki bataklıklar Flamingoların üreme ve yaşam alanı olan göl ve çevresinde kaz, ördek türleri, kılıç gaga, angıt, suna, bataklık kırlangıcı bölgede kuluçkaya yatan ve yoğunlaşan kuş türlerinden bazılarıdır. Ayrıca gölün kuzeyinde kayalık adalarda Van Gölü martısı, ince gagalı martı ve yırtıcı kuşlar üremektedir. Sonbaharda aylarında

binlerce turna, kış aylarında ise çok sayıda kaz alanda gecelemeaktadır. Yapılan çalışmalarda gölün batı kısımlarındaki kuş yoğunluğu doğu kısımlarındaki kuş yoğunluğundan daha zengin olduğu görülmektedir.

Tuz Gölü ve yakınındaki birbirleriyle ilişkili küçük göller olan Akgöl, Bolluk Gölü, Düden Gölü ve Tersakan Gölü, kuş varlığı açısından Türkiye'deki önemli sulak alanlardan birisidir. Bu bölge uluslararası kriterlere göre uluslararası öneme sahip **81 sulak alandan A Sınıfı Sulak Alan** kategorisindeki **18 sulak alan içerisinde yer almaktadır**. Bölge barındırdığı kuş türlerince zengin bir alan olup özellikle kışın yağışlarla artan su miktarı, pek çok sucul kuş türüne geniş yaşam alanı sunmaktadır.

Tuz Gölü bozkırları, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında olan toyun, Orta Anadolu'daki en önemli yaşam alanıdır. Tuz Gölü aynı zamanda Su Çulluğu'nun Türkiye'deki tek üreme popülasyonunu barındırmaktadır. Bununla birlikte alanda ülkemizde endemik ve dar yayılışlı Doğramacı Tarla Faresi ile nesli dünya ölçeğinde tehlikede altında olan İç Su Balığı yaşamaktadır.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'nın (ÖÇKKB) yapmış olduğu çalışmaya göre, Tuz Gölü Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi (2007) kapsamında yapılan arazi ve literatür çalışmaları sonucu 38 endemik tür, endemik olmayıp nesli tehlike altında olan 4 bitki türü, henüz bilim dünyasına tanıtılmamış 4 lokal endemik tür; 5 kültüre alınma potansiyeli bakımından önemli tür; 129 adet böcek türü (4'ü endemik), 15 memeli türü tespit edilmiştir. Bunun yanında gölün batı ve güneybatısına yayılan çok geniş tuzlu ve tatlı su bataklıkları, 35 bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır. Ekolojik şartları birbirine benzer olan habitatların bitki örtüsü ve floristik yapısı da benzerdir. Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB)'nde, 3 iki yaşamlı, 12 sürüngen ve 20 memeli türü tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları uluslararası sözleşmelerle korunan ve nesli tehlikede olan türlerdir (Aktaran: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014-2018).

Tuz Gölü'nün Ekoturizm olarak en büyük önemi doğanın sunmuş olduğu kurak bir bozkır ortasında sulak bir alan oluşturması sonucu flora ve fauna açısından fazla zenginlik sunmayan ancak kendine özgü farklı biyolojik ortam arz etmektedir. Bu farklı biyolojik ortam özellikle bilimsel amaçlı yapılan gezi-gözlem açısından önem taşıdığını söyleyebiliriz.

Özellikle yaz mevsiminde Tuz Gölü ve yakın çevresinin yerli ve yabancı ziyaretçi potansiyeli oldukça yüksektir.

Tuz Gölü'nden elde edilen tuzlardan gıda ürünü dışında sağlık alanında da faydalanılmaktadır. Cilt bakım ürünleri ve daha birçok alanda kullanıldığı görülür. Ayrıca gerek ruh sağlığı olarak gerekse cilt sağlığı açısından tuzlu suda yürüme (Fotoğraf-64) ve tuz banyosu gibi etkinlikler yapılmaktadır.

Tuz Gölü kenarında Ankara (Şereflikoçhisar) sınırlarında bulunan sosyal tesisler ise günübirlik dinlenme, yemek ve diğer ihtiyaçları karşılayabilecek özellikte yakın zamanda yenilenmiştir. Bu tesislerde ayrıca tuz gölü ve çevresinin kültür-doğa özellikleri ile ilgili süs eşyaları vb. bulunmaktadır.

Fotoğraf-64: Tuz Gölü, Yaz Mevsiminde Sularının Bir Kısımını Buharlaşma İle Kaybetmektedir. Bu Mevsimde Kolaylıkla Tuz Gölünün İç Kesimlerine Doğru Yürüyüş Yapılabilmektedir.

Tuz Gölü'nün özelliklerinden birisi de ülkemizin en önemli endemizm merkezlerinden biri olmasıdır. Özellikle gölün güneyindeki bataklıklar flamingoların üreme ve yaşam alanı olan göl ve çevresinde kaz, ördek türleri, kılıç gaga, angıt, suna, bataklık kırlangıcı bölgede kuluçkaya yatan ve yoğunlaşan kuş türlerinden bazılarıdır.

Ayrıca gölün kuzeyinde kayalık adalarda Van Gölü martısı, ince gagalı martı ve yırtıcı kuşlar üremektedir. Sonbaharda aylarında binlerce turna, kış aylarında ise çok sayıda kaz alanda gecelemeaktadır. Yapılan çalışmalarda gölün batı kısımlarındaki kuş yoğunluğu doğu kısımlarındaki kuş yoğunluğundan daha zengin olduğu görülmektedir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014-2018). Bu duruma bağlı olarak önemli Kuş Gözlemeleme “**Ornitoloji**” alanlarımızdan birisidir.

Endemik türlerin yerinde görülmesi ve değerlendirilmesi özellikle tuzcul veya tuza dayanıklı “Halofit” bitki türlerini inceleme gibi bilimsel amaçlı gezi-gözlem yapılabileceği bu anlamda “**Flora-Fauna Gözlemciliği**” açısından da potansiyeller barındırdığını söyleyebiliriz.

Tuz Gölü’nde gün batımını izlemek ve diğer doğal güzelliklerin paylaşımı ile ilgili “**Doğa Fotoğrafçılığı**” açısından da önemlidir (Fotoğraf-65). “**Bisiklet**”, **Atlı Doğa Yürüyüşü**” ve “**Trekking**” gibi sporlar için de gölün çevresi uygun hale getirilerek yapılabilir. Ayrıca gölün doğal yapısına zarar vermeyecek uygun olabilecek noktaya doğayla uyumlu (ahşap-taş) katlı olmayan sınırlı sayıda tarihi canlandırma açısından *kervansaray* tarzı nostaljik dinlenme tesisleri yapılarak “**Gastronomi**”, “**Uyku-Dinlenme**”, “**Güzellik-Masaj Salonları**” ve “**Tuz Hamamı**” gibi uygun ortamlar oluşturularak turizme katkı sağlanabilir. Bu alanlar genel olarak “**Sağlık Turizmi**” adı altında değerlendirilmektedir (Fotoğraf-66).

Fotoğraf-65: Tuz Gölü'nde Gün Batımı Anı, Doğa Fotoğrafçılığı Açısından Önemli Potansiyel Alanlardan Biridir.

Fotoğraf-66: Tuz Gölü'nden Sağlanan Tuzlardan Yapılmış Güzellik ve Cilt Bakım Ürünleri Satış Noktası.

Ayrıca Tuz Gölü ve çevresinin güzelliğini anlatmak için “**Tuz Müzesi**” yapılarak doğal çevrenin korunmasına ve değerlendirilmesine katkı sağlanabilir.

Tuz Gölü, dünyadaki en tuzlu göllerden biri olması ayrıca bulunduğu doğal ve beşerî çevre faktörlerinin de çeşitliliği nedeniyle bilim insanları açısından önemli potansiyeller barındırmaktadır. Bu anlamda “**Kültür-Bilim Turizmi**” için potansiyel alan özelliği de göstermektedir.

3.2.1.4. Akşehir gölü ve ekoturizm potansiyeli

Akşehir Gölü; Konya kent merkezine yaklaşık 145 km., Akşehir ilçesine ise yaklaşık 9 km’lik mesafe ile ilçenin kuzeyinde Sultan Dağları ile Emir Dağları arasındaki çöküntüde yer almaktadır. Ortalama yükselti 960 m’dir. Göl alansal olarak yıllara göre değişimler göstermektedir. Son yıllardaki en geniş alana 1985 yılında yaklaşık olarak 350-360 km² lik bir alana ulaştığı ve günümüzde ise yapılan çalışmalarda yaklaşık 80-100 km² civarında olduğu tahmin edilmektedir. Gölün suları, kapalı bir havzada bulunduğundan araştırmalara göre bazı noktaları tuzlu bazı noktaları ise tatlı olarak belirtilmektedir. Su derinliği ise ortalama 1-3 m arasındadır. Akşehir Gölü, Eber Gölü gibi Sultan Dağları ile Emir Dağı arasındaki çöküntü alanında yer almaktadır. İdari olarak Konya’ya bağlı olan Akşehir-göl sınırları Afyon il sınırlarına da girmektedir.

Atalay’a (1977: 78-79) göre; Akşehir-Eber gölleri havzalarında alpin tektonik hareketlerin paroksizma safhası Üst Oligosendir. Bu safhada sahada kırılmalar olmuş, Emir ve Sultan dağları birer host olarak yükselirken Akşehir ve Eber çukurluğunun uzandığı alan graben halini almıştır. Bu graben Miosen’de göllerle işgal edilmiş ve çevredeki dağlık alanlardan taşınan malzeme göl tabanında birikmeye başlamıştır. Miosen sonundaki tektonik hareketlerle havza yeniden çökmüştür. Pliosen’de yükselme-çökme-birikme olayları devam etmiştir. Sonuçta havza ortasında kil, marn ve göl kalkerleri, kenarlarda ise kum ve çakıl birikmiştir. Havza Pleistosen’in alüviyal devrelerinde göllerle işgal edilmiş, İnterplüvyal devrede kurumaya başlayan bu göller, gittikçe daralarak bu günkü halini almıştır (Aktaran: Yazıcı, 2002: 27).

Akşehir Gölü'nün bulunduğu alanın kapalı havza özelliği taşıması ve iklim özelliklerine bağlı olarak buharlaşmayla birlikte tuzluluk oranı da artış göstermektedir. Gölü besleyen sular daha çok Sultan Dağları'ndan mevsimlik ve akarsular tarafından beslenmektedir.

Akşehir Gölü önceki yıllardaki Taşköprü Çayı ile Eber Gölü bağlantısı, DSI'nin inşa ettiği regülatör ve sulama kanalları ile kesilmiştir. Ayrıca gölü besleyen su kaynaklarının yoğun kullanımı, kaçak kuyular ve bazı akarsular üzerine baraj yapımı sonucu Akşehir Gölü'nün her geçen yıl su seviyesi genel olarak düşerek günümüzde bataklık ve sazlık alanı haline gelmiştir (Fotoğraf-67).

Fotoğraf-67: Akşehir Gölü'nün Batısındaki Sazlık ve Bataklık Durumuna Gelmiş Alandan Görünüm.

Akşehir ve Eber Gölleri'nin ekolojik dengesini korumaya yönelik Çevre ve Orman Bakanlığı *Akşehir-Eber Gölleri Sulak Alan Yönetim Planı ve Projesi* hazırlatmıştır. Yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018 yılında *Doğal Sit-Nitelikli Doğal Koruma Alanı* olarak kabul edilmiştir. Ayrıca Akşehir Belediyesi tarafından

Akşehir Kanalizasyon ve Akşehir Atık Su Arıtma Tesisi Projeleri hazırlanarak göl ekosistemi korunmaya çalışılmaktadır.

Akşehir Gölü ve çevresinin ekoturizm potansiyelleri ise oldukça geniş anlamda değerlendirilebilir. Özellikle geçmişten günümüze birçok olaya espri konusu olmuş ve 1959 yılında başlatılan “*Nasreddin Hoca Şenliği*”, ülkemizdeki en eski festivallerinden biridir. Her yıl 5-10 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirilen şenliğe hem ülkemizden hem de dünyanın pek ülkesinden insan katılmakta ve özellikle kültür-sanat ile ilgili etkinlikler yapılmaktadır.

Akşehir Gölü; tarihi çağlardan beri önemli ulaşım yolu olan Kral Yolu güzergahı üzerinde bulunmasından dolayı da turizm önemi yüksektir. Akşehir ve gölü arasında kalan uygun bir alana doğaya zarar vermeyecek özellikte tek katlı (ahşap-taş) bir veya iki tane günübürlük konaklamak için “kervansaray” tarzında dinleme tesisi yapılarak özellikle yoğurt-ayran ve yöresel yemekler üzerine yoğunlaşan “**Gastronomi Turizmi**” geliştirilebilir. Ayrıca esin kaynağı Nasrettin Hoca’nın sembolik olarak kullanılarak “**Eşek-At Safari**”, etkinlikleri yapılabilir ve böylece geçmişin sosyo-kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarımı sağlanarak ekonomik anlamda da katkı sağlanmış olur.

Akşehir Gölü ve çevresi “**Doğa Keşfi Turizmi**” ve “**Doğa Fotoğrafçılığı**”, “**Trekking**” ve “**Bisiklet Sporları**” açısından da uygun potansiyeller barındırmaktadır.

Turizm sezonunun yoğun olduğu zamanlarda Nasrettin Hoca Fıkraları ile ilgili **Tiyatro Gösterileri, Kültür Konferansları** vb. faaliyetler yapılabilir.

Akşehir gölü ve çevre su kaynaklarındaki sazan ve alabalık potansiyelleri artırılarak “**Olta Balıkçılığı**” açısından uygun alanlar korunarak geleceğe taşınmalıdır. Yine Akşehir Gölü ve çevresi “**Flora-Fauna Gözlemciliği**” açısından önem arz eden alanlara sahiptir. Özellikle Yaban Kazı ve Yaban Ördeği açısından ülkemizdeki en zengin alanlardan birisidir. Ayrıca Pelikan ve Martı türlerini de barındırarak birçok kuş türünü barındırmaktadır. Bu anlamda önemli kuş gözlemele “**Ornitoloji**” alanıdır.

Akşehir Gölü çevresi verimli tarım sahalarına sahip olduğu için uluslararası kalite önemine sahip kiraz (Napolyon kirazı vb.) üretilmekte ayrıca diğer meyve ve sebze

tarımı da oldukça yaygındır. Bu durumla ilgili “**Organik Tarım Turizmi**” ilgili tanıtım çalışmaları yapılabilir.

Değişik alanlarda çalışma yapan veya doğayı ve değerleri merak eden kişiler için “**Bilim-Kültür Turizmi**” açısından potansiyeller taşımaktadır.

3.2.1.5. Kulu (Düden) gölü ve ekoturizm potansiyeli

“Tuz Gölü’nün kuzeybatısında ve Kulu ilçe merkezine göre yaklaşık 4 km doğuda yer alır. Küçük bir göldür. Alanı 1 km²’nin altındadır. Su yüzeyi deniz düzeyinden 930 m kadar yüksektedir. Kapalı bir havza içinde yer almakta olup, batıdan gelerek Kulu ilçe merkezi içinden geçen ve göle ulaşan, Kulu (Düden) deresi sularıyla beslenir. Güney ve Kuzey kenarlarından da bazı kaynakların sularını toplar. Gölün görünürde gideğeni yoktur. Ancak tekto-karstik (suyutan) bir oluşum gösterdiği dikkate alındığında, tabandan gideğeni olduğu söylenebilir. Batı kıyılarında yarımadaı andıran küçük bir çıkıntı ve hemen onun önünde de yine küçük bir adacık vardır” (Doğanay, 2001: 442).

Kulu (Düden) Gölü ve çevresi 1992 yılında *I. Derece Doğal Sit Alanı* ilan edilmiştir. 200’e yakın kuş türünü barındırmakta özellikle kuluçka ve konaklama açısından Türkiye’deki en önemli alanlardan biridir.

Kulu (Düden) Gölü’nün ekoturizm potansiyeli ise özellikle ornitolojik etkinlikler açısından uygun alandır. Kulu Gölü, ülkemizdeki kuş üreme ve barınma alanlarından biridir. Özellikle göçmen kuşlar açısından önemli barınma sahalarından biridir. Angıt, Kılıçgaga, Flamingo ve çeşitli ördek türleri ile birlikte 200’e yakın kuş türünün görüldüğü doğal koşullara sahiptir.

Göl ve çevresi yine “**Fauna ve Flora Turizmi**” açısından da değer arz ettiğini söyleyebiliriz. Yaz ve bahar aylarında yöre halkı için önemli dinlenme alanlarından biridir. “**Bisiklet**”, “**Trekking**”, “**Doğa Fotoğrafçılığı**”, “**Atlı Safari**” ve “**Ornitoloji Turizmi**” gibi potansiyeller barındırmaktadır (Fotoğraf-68).

Fotoğraf-68: Kulu (Düden) Gölü Flemingo Kuşlarının Uğrak Yerlerinden Birisidir.

3.2.1.6. Ereğli-Akgöl sazlıkları ve ekoturizm potansiyelleri

“Ereğli ilçe merkezinin yaklaşık 7-9 km kuzeybatı ve batısında yer alan saha, yaklaşık 60-70 km²’lik (6000-7000 ha) sazlık-kamışlık araziler ve yer yer de küçük göllerden oluşur. Göl niteliği taşıyabilecek iki su kütlesi alanı vardır. Bunlar, en geniş devirlerinde derinlikleri -2 m’yi aşmayan, **Akgöl** ve **Düden Gölü**’dür” (Doğanay, 2001: 449-450).

Yapılan çalışmalarda göl tabanının yüksekliği 995 m olduğu ve 997 metredeki alanı ise 65 km² ‘ye ulaştığı belirtilmiştir. Ancak gölün beslenme ve boşalma şartlarına bağlı olarak göl sahası büyük değişiklikler göstermektedir. Göle su kazandıran unsurlar; yeraltı suları, sulama suyu, atık sular, kaynaklar ve yağışlardır. Su kaybettiren ise aşırı buharlaşma ve düden tarafından çekilen sulardır. Göldeki su seviyesinin aylık ve yıllık olarak sürekli değiştiği görülmektedir.

“Havza tabanındaki Kuaterner oluşukları ise, sel karakterli akarsuların meydana getirdiği çakıllı, kumlu, killi alüvyonlar ile Pleistosen göl depolarından ibarettir. Hortul köyü kuzeyinde ve Akgöl civarında müşahade edilen *Dresissensia*’lı kumlu depolar bunlardandır. Sahası küçülmüş olan Akgöl ise, esasında Pleistosen Gölü’nün bir bakiyesidir. Kısaca açıklanan bu jeolojik özellikler havza tabanındaki travertenlerin oluşum ve gelişimleri üzerinde etkili olmuştur” (Selçuk Biricik, 2012: 251).

Gölün bulunduğu saha, Alpin dağ oluşum hareketlerinden etkilenerek çökmüştür. Üçüncü Zamanda Konya-Ereğli ovasını kaplayan göl (Eski Konya Gölü) dördüncü zamanda kademeli olarak çekilmiş ve alçak konumda bulunan Akgöl günümüze kadar gelmiştir.

Saha, göl ve bataklıkların başlıca beslenme kaynağı, Bolkar Dağları’ndan kaynaklarını alan **Aydınkent (İvriz) Çayı**’dır. Bu nedenle de bataklık ve göl suları *tatlıdır*. Ancak, sığ olmaları nedeniyle bu sularda balık yoktur. **Fauna**; *su yılanları* ve *su kaplumbağaları* ayrıca **ornitolojik özellikler** bakımından da önemli bir doğal yaşama ortamıdır. Tıpkı Hotamış Gölü ve sazlıkları gibi bu sahada da 200 dolayında kuş türü yaşar. Bunların her türünden çok sayıda kuş, sahada kuluçkaya yatan veya kışı geçirmek üzere *konaklayan* türlerden oluşur; **Flora** ise, sık bir örtü teşkil eden, **sazlık ve kamışlıklar** ile temsil edilir. Ereğli sazlıkları ve Akgöl’ün belli başlı çevre sorunlarından dolayı saha 1992 yılında ***I. Derece Doğal Sıt Alanı*** olarak ilan edilmiştir. Çünkü saha, A sınıfı yani birinci sınıf sulak alan nitelikleri taşır (Doğanay, 2001: 450). 1995 yılında Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Koruma Genel Müdürlüğü’nce ***“Tabiatı Koruma Alanı”*** olarak ilan edilmiştir.

Ereğli-Akgöl sazlıklarının ekoturizm yönünden potansiyelleri özellikle biyoçeşitlilik açısından Türkiye’deki zengin alanlardan biri olduğunu görmekteyiz. Bu açıdan **“Flora-Fauna Turizmi”** ve yine bu durumla ilişkili olan **“Ornitoloji Turizmi”** yönünden büyük potansiyel alan olma özelliği taşımaktadır. **“Doğa Keşfi”** ve **“Doğa Fotoğrafçılığı”** açısından da önem arz eden alanlara sahiptir.

3.2.1.7. Acıgöl ve ekoturizm potansiyeli

“Karapınar’ın 10 km doğusunda ve Karapınar-Ereğli karayolunun kuzeyindedir. Kabaca elips şeklindedir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusundaki uzun ekseni 1750 m kısa ekseni ise 1250 m’dir. Topoğrafik zemin ile göl düzeyi arasında 70 m yükselti farkı vardır. Göl alanı 1,1 km²’dir. Gölün derinliği hakkında kesin bir sonuç alınamamış olmakla birlikte oldukça derin (100 m) olduğu ancak, güney kesiminin sığ, merkezi ve kuzeye yakın yerlerinin daha derin olduğu tahmin edilmektedir. Gölün kuzey ve batı yamaçları doğu ve güney yamaçlarından daha diktir” (Fotoğraf-69), (Selçuk Biricik, 1992: 156).

Fotoğraf-69: Acıgöl, Karacadağ’ın Eteğinde Elips Şeklinde Oluşmuş Bir Krater Gölüdür.

“Acıgöl’ü çevreleyen yamaçlara ve yakın çevresine piroklastik maddeler hakimdir. Bej ve daha çok gri renkli volkan kül ve kumları, tuf ve aglomeralar bunlardandır. Bunlar tabakalı olup genelde güneye eğimlidirler ve Neojen göl sedimanları üzerine geldiğinden Acıgöl çevresinde yaklaşık 75 m kalınlığa sahiptirler. Ayrıca gölün güney kesiminde doğu-batı yönünde teşekkül eden bir fay, acı göl ve

çevresine hakim olan çeşitli piroklastik maddeleri kesmiştir” (Selçuk Biricik, 1992: 157).

Acıgöl ve çevresi özellikle volkanik faaliyetler sonucu oluşmuş yer şekilleri ve karstik oluşum şekillerinin incelenmesi açısından önemli ekoturizm potansiyel alan özelliği taşımaktadır.

Acıgöl’ün oluşum özelliklerini inceleyen yer bilimcilerin ilginç bulgular elde ettiklerini görmekteyiz. Gerek derinliği ve beslenme şekli gerekse oluşum aşamalarıyla birlikte oluşan şekiller görmeye değer özellik taşımaktadır. Bu durumundan dolayı özellikle **“Bilim Turizmi”** veya **“Doğanın Keşfi”** ve **“Doğa Fotoğrafçılığı Turizmi”** açısından önemli potansiyele sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Acıgöl ve çevresini yüksekte görmek isteyenler için **“Balon Turizmi”** ve **“Kamp-Karavan Turizmi”** yapılabilir. Ayrıca gölün çevresine güvenli noktaların tespiti yapılarak **“Bisiklet Safari”**, **“Atlı Doğa Yürüyüşü”**, **“Su Sporları”** ve **“Trekking”** gibi etkinlik alanlarına sahiptir.

Acıgöl ve kıyı kesimi ziyaret veya diğer etkinlikler yapılırken dikkatli olunması gerekir. Değişik kaza rivayetleri de göz önünde bulundurularak önlemler alınarak çalışmalar yapılabilir.

3.2.1.8. Çavuşçu (Ilgın) gölü ve ekoturizm potansiyeli

Konya şehir merkezinin yaklaşık 75 km kuzeybatısı noktasında, Ilgın İlçesi’nin yaklaşık 3-5 km güney ve güneydoğusunda bulunur. Çavuşçu (Ilgın) Gölü; “Tektonik hareketler sonucu oluşmuştur. Göl tabanında Paleozoik yaşlı şistler, mermer ve kuvarsitler yer almaktadır. Gölün batı ve doğusunda ise Miosen’e ait formasyonlar görülmektedir. Göl’ün yüz ölçümü yapılan incelemelere göre yazları; 9-12 km², yağışlı dönemlerde ise yaklaşık 50 km² alan kapladığı görülür. Gölün su yüzeyi deniz seviyesinden yaklaşık 1024 m olduğu saptanmıştır. Doğanhisar, Bulcuk Çayları ve Çiğil Deresi tarafından da beslenir. Göl, 1992 yılında ***I. Derece Doğal Sit Alanı*** ilan edilmiştir.

İlgin adı; ekseriya killi, silli, kumlu ve nispeten suya doygun topraklarda yetişen, çiçekleri beyaz ve pembe renkli olan çalı görünüşünde dikenli küçük ağaçlara verilen isimdir. *Tamarix (Tamaricaceae)* türleri İlgin'ın genel adıdır" (Selçuk Biricik, 2012: 274).

Gölün ekoturizm potansiyeli olarak özellikle sazan ve kerevit balığı varlığından dolayı "**Olta Balıkçılığı**" veya balıkçılık geliştirilebilir. Ayrıca endemik balık türlerinin de bulunduğu belirtilmektedir. Göl ve çevresi "**Ornitoloji Turizmi**" açısından da önem arz eder. Ayrıca "**Doğa Keşfi ve Doğa Fotoğrafçılığı**" gibi turizm etkinlikleri yapılabilir.

3.2.1.9. Diğer ekoturizm potansiyeli olan göller

Tuz Gölü çevresindeki alanlarda özellikle batı kısmında değişik noktalarda yer alan ve 1992 yılında *I. Derece Doğal Sit Alanı* olarak ilan edilen göller, yaz mevsimlerinde yer yer kuruma durumu yaşandığından dolayı turizm potansiyeli biraz daha düşük olabilir. Bu sahada yer alan gölleri ise; *Tersakan Gölü* (Cihanbeyli), *Köpek Gölü*, *Bolluk Gölü*, *Kozanlı Gököl (Kulu)*, *Samsam Gölü* olarak sıralayabiliriz. KOP kapsamında kuruma tehlikesi yaşayan bazı göllerin tekrar canlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu alanlar özellikle "**Ornitoloji Turizmi**", "**Doğanın Keşfi**", "**Doğa Fotoğrafçılığı**" ve "**Bisiklet Safari**" gibi faaliyetler açısından önemli saha özelliği göstermektedir.

Karapınar ilçe merkezinin güneybatısında yer alan *Hotamış Gölü* ve Konya il sınırlarında olup Seydişehir İlçesi'nin yaklaşık 10 km güneyinde yer alan *Suğla Gölü* sahaları özellikle "**Ornitoloji Turizmi**" ve "**Flora-Fauna Turizmi**" açısından önemlidir. Özellikle bu göllerimizin ortak özelliği Çarşamba Çayı Havzası su depolama alanı olarak kullanılmakta olmasıdır. Bu duruma bağlı olarak Hotamış Gölü, KOP projesi kapsamında Dünya'da yapay olarak beslenen en büyük göl sahalarından biri olma yolunda çalışmalar yapılmaktadır.

3.2.2. Kaplıca (Termal) Suları

Kimyasal-Fiziksel bileşiminde, insan sağlığına yararlı ve bazı rahatsızlıklara iyileştirici etkiler yapan doğal sulara, **şifalı sular** (İng. cure), yani tedavi (iyileştirme)

uygulamalarına ise **Termalizm** (İng. Thermalisme) denir. Burada söz konusu edilen kür terimi, sağlık turizmi terimlerinden biri olup, oldukça geniş kapsamlıdır. Batı dilleri kökenli olan terim, sularla tedavi ve dağ havasıyla tedavi kürlerinin hepsi için kullanılmaktadır. Örneğin, kaplıca sularıyla yapılan kürlere **Balneoterapi** (İng. Balneotherapy), deniz suyu ve dolayısıyla da kumsallarda yapılan tedaviye **Talasoterapi** (İng. Thalassotherapy), dağ havasında iklim kürüne **Klimaterapi** (İng. climatherapy) ve tatlı su kürlerine de, **Hidroterapi** (İng. hydrotherapy) denir. Bütün bu kür tiplerine yönelik ticari amaçlı hizmet yatırımlarına (kaplıca tesisleri, konaklama ve eğlence tesisleri gibi), **Spesiyal Kür** (İng. special cure) denir. Bu kür tiplerinden doğal, yani oluşan turistik aktivitelere de, **Sağlık Turizmi** (İng. medicinal tourism) denilmektedir. Sağlık Turizminin termalizm tipi, şifalı kaynakların veya şifalı suların ortaya çıkardığı bir turizm hareketidir. Bu hareket, genel olarak kaplıca-çamur ve içme kürleri uygulamasına dayanır (Doğanay, 2001: 258-259).

Dünya’da turizm önemi yüksek olan kaplıcalara ise jeolojik ve jeomorfolojik özellikler açısından büyük önem taşıyan *Ateş Çemberi* olarak da isimlendirilen fay hattına yakın ülkelerde yer almaktadır. Bu ülkelerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz; ABD (Yellowstone-Grand Prisma), Japonya (Jigokudani Maymun Parkı, Red Hot Spring ve Beppu), Kosta Rika (Rincon de La Vieja) ayrıca Macaristan (Gellert Termal Suları), İzlanda (Blue Lagoon) gibi dünya turizm önemi yüksek olan alanlardır.

Türkiye, jeolojik ve jeomorfolojik oluşum özelliklerine bağlı olarak Kaplıca-Termal kaynakları bakımından dünyada önemli yere sahiptir. Türkiye’de Termal Turizm faaliyetleri açısından önemi yüksek alanlar çok sayıda kırıklı fay hattının bulunduğu Batı Anadolu (BAF) ve diğer fay hatlarının yoğunlaştığı alanlarda görmektediriz. Bu alanları; Ankara (Kızılcahamam), Bursa (Oylat, Yenikaplıca, Kaynarca), Sakarya, Bolu (Karacasu), Yalova, Afyon (Hüdai, Gazlıgöl), Balıkesir (Gönen, Edremit, Susurluk), Uşak (Banaz), Denizli (Pamukkale), Diyarbakır (Çermik) gibi yerleşim alanlarında yer almaktadırlar.

Konya il sınırları içerisinde ekoturizm potansiyeline sahip kaplıcalar az sayıda da olsa özellikle Ilgın, Ilıcapanar, Seydişehir (Kavak Köyü), Köşk ve Kuşaklı kaplıcaları dikkati çekmektedir.

3.2.2.1. Ilgın kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli

Ilgın ilçe merkezinde ve kent merkezine göre 3 km. kadar güneydoğusunda, Konya-Ilgın karayolu kenarında yer alır. Selçuklular ve Osmanlılar devirlerinden beri faaldir. Osmanlı yönetimi devrinde tesisleri, zaman zaman onarım görmüştür. Günümüzde modern kaplıca tesislerine sahiptir. Ayrıca modern tedavi ve dinlenme tesisleri de vardır (Doğanay, 2001: 320).

Kaynak suları, hem doğal çıkışlı hem de sondaj çıkışlı olup, sadece doğal çıkışlı suların kaynak verimi 100 lt/sn dolayındadır. Su sıcaklığı 42 °C ve bileşimi *toprak alkalın, bikarbonatlı, karbondioksitli, sodyumlu* ve **radyoaktif** sulardır (Fotoğraf-70). Romatizmal rahatsızlıklar, karaciğer, safrakesesi ve metabolizma rahatsızlıklarına iyi gelir (Doğanay, 2001: 320) “**Müzikli Hidroterapi-Dinlenme Turizmi**”, “**Estetik ve Güzellik Turizmi**” ve “**Sağlık Turizmi**” faaliyetleri açısından uygun potansiyeller barındırmaktadır (Fotoğraf-71).

Fotoğraf-70: Ilgın-Sahip Ata Termal Sağlık Turizmi-Hidroterapi Dinlenme Alanı.

Fotoğraf-71: Sahip Ata Termal Tesisleri ; Sağlık Turizmi-Estetik ve Güzellik Turizm Merkezi Olma Özelliği Gösterir.

3.2.2.2. Ilıcınar kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli

Cihanbeyli ilçe merkezinin, 10-12 km. kadar güneyinde, Bolluk Gölü ve Ilıcınar Mahallesi yakınındadır. İki kaynağı vardır. Su sıcaklığı 25-29 °C ve su bileşimi klorlü, kükürtlü, kalsiyumlu, magnezyumlu ve sodyumlu olup, mide ve deri rahatsızlıkları için iyi gelir. Hem banyo ve hem de içme kürleri olarak yararlanabilir. Yerel önemi vardır (Doğanay, 2001). “Sağlık Turizmi”, “Estetik-Güzellik Turizmi” ve “Hidroterapi-Dinlenme Turizmi” açısından uygun özellikler sunmaktadır.

3.2.2.3. Seydişehir (Kavak Köyü) kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli

Seydişehir ilçe merkezinin, yaklaşık 15 km. kadar güney-doğusunda yer alır. Su sıcaklığı 33 °C'dir. Hidrokarbonat ve kalsiyum iyonları bileşiminde olan suları,

romatizmal rahatsızlıklar, çıban ve kaşıntılı yaralara iyileştirici etkiler yapar. Yerel önemi vardır (Doğanay, 2001: 322).

Seydişehir çevresindeki kaynaklar, Çaltepe'nin batısında Ketirağlı mevkiinde devlet hastanesi bahçesinde, Ilıca Tepe, Hüyüktepe ve Kavakköy batısında açığa çıkmaktadır. Ilıca Tepe'de bulunan kaynaklar eski hamamda kaplıca amaçlı kullanılmaktadır. Ilıca Tepe'deki I. kaynağın sıcaklığı 31,4 °C'dir. II. Kaynağın sıcaklığı ise 32,1 °C'dir. Hüyüktepe kaynağı ise Seydişehir'in kuzeydoğusundaki Hüyüktepe'nin güneydoğusunda bulunmaktadır. Kavakköy'de (Fotoğraf-72) yapılan sondajdan 46 °C sıcaklıkta sıcak su alınmış ve elde edilen sıcak su yakınına yapılan havuz yöre halkı tarafından kullanılmaktadır (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, 2011: 467).

Fotoğraf-72: Seydişehir-Kavak Köyü Yakınındaki Jeotermal Sularının Toplandığı Havuz.

Kaplıca özellikle “Sağlık Turizmi”, “Estetik-Güzellik Turizmi” ve “Hidroterapi-Dinlenme Turizmi” açısından uygun özellikler sunmaktadır.

3.2.2.4. Köşk kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli

Çevre halkı tarafından Köşk Hamamı olarak diye bilinir. Höyük ilçe merkezinin güneydoğusunda ve 5 km. uzaklıktaki Köşk Mahallesi yakınındadır (Beyşehir ilçe merkezine yaklaşık 20 km. uzaklıktadır). Su sıcaklığı 34 °C olup, suları bikarbonatlı, kükürtlü ve kalsiyum bileşimlidir. Sindirim sistemi, metabolizma, böbrek ve idrar yolları rahatsızlıklarına iyileştirici etkiler yapar. Hem içme ve hem de banyo kürleri olarak kullanılabilir (Doğanay, 2001: 321). “**Sağlık Turizmi**” ve “**Su Terapi ve Güzellik Turizmi**” faaliyetleri açısından potansiyeller taşımaktadır.

3.2.2.5. Kuşaklı çamuru-kaplıcası ve ekoturizm potansiyeli

Beyşehir ilçe merkezine göre 25 km kadar güney-doğuda yer alır. Egzema ve çıban gibi bazı cilt rahatsızlıklarına iyi gelir. Yerel bir önemi vardır (Doğanay, 2001:322). “**Sağlık Turizmi**” ve “**Estetik ve Güzellik Turizmi**” açısından potansiyeller barındırır.

3.2.3. Travertenler (Kalkertüf)

Traverten, yapılan araştırmalarda İtalyanca kökenli bir terim olduğu anlaşılmaktadır. Genelde karstik sahalarda kalsiyum bikarbonatlı suların gerek yer kabuğu yüzeyinde birikmesi ile gerek sular tarafından aşınmaya uğramış veya diğer doğal olaylara bağlı olarak oluşan mağara vb. boşluklarında süreç içerisinde gelişen değişik şekillerdeki kalker katman birikimleri olarak tanımlanabilir.

Kalkertüf (Tüf kalker) ise kaynaklar yanında oluşmuş, içinde erimiş olarak kireçtaşının bulunduğu, kaynak sularının ayrışmasıyla yaranmış süngerimsi çökeller, gözenekli hafif kayalardır (Güney, 2003: 111).

Dünya’da turizm potansiyeli yüksek olan bazı travertenler ise; Yeni Zelanda (Waimangu), Meksika (Herve el Agua), ABD (Nevada ve Wyoming), Çin (Huanglong) gibi ülkelerde bulunan turizm açısından önem taşıyan travertenlerdir.

Türkiye’de turizm potansiyeli en yüksek olan Pamukkale Travertenleri (Denizli) dışında Sındırgı-Hisaralan Travertenleri, Çat-Hölenk ve Köseler (Erzurum), Başkale-

Akçalı (Van), Bünyan-Pınarbaşı Travertenleri (Kayseri) gibi değişik özelliklerde daha birçok traverten oluşum örnekleri vardır.

Travertenler, doğada ender olarak görülen ve renkleri, oluşum şekilleri, oluştukları ortamların özelliklerinden dolayı ilgi çekmektedirler. Yeryüzeyinde meydana geldiği gibi mağara içlerinde de değişik şekillerde oluşan travertenler vardır. Travertenleri oluşturan suların fiziko-kimyasal özelliklerinden dolayı farklı renklerde görünüşleriyle dikkat çekerler.

Konya İli sınırları içersinde Ereğli-Akhüyük ve Bolluk Gölü trevertenleri oluşum ve özellikleri açısından dikkat çekmektedir.

3.2.3.1. Ereğli-Akhüyük travertenleri ve ekoturizm potansiyeli

Konya Ereğlisi'nin takriben 9 km kuzeyinde, Akhüyük Köyü civarında, teşekkülü halen devam eden travertenler mevcuttur. Bunlar ova zemini üzerinde güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda, oldukça bariz kabartılar şeklinde göze çarpar. Traverten sırtlarının güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanmaları tesadüfi değildir. Bunlar, muhtemelen aynı doğrultulu derinlik fayına bağlı olarak yüzeye çıkan ve bünyesinde çeşitli maddeler ihtiva eden suların eseridir. Birbirine yakın, 5 ayrı kanaldan yüzeye çıktıkları tespit edilen sular, çıkış noktalarının iki tarafında, buharlaşma ve çökeltme sonucu traverten tabakalarını oluşturmuştur. Böylece, antiklinal görünümünde traverten sırtları belirmiştir. Nisbi yükseltisi 23 m, uzunluğu 2375 m ve azami genişliği 300 m olan traverten sırtlarının eksenler boyunca, kalınlıkları 5 cm ile 2 m arasında değişen homojen, beyaz renkte, yarı saydam ve *albatr* adı verilen oluşuklar görülmektedir. Bölge sakinleri tarafından bu oluşuklara rengi ve saydamlığı göz önünde bulundurularak, akide şekeri ne benzeyişinden dolayı Akide Taşı ismi verilmektedir (Selçuk Biricik, 2012:250-252).

Akhüyük travertenleri farklı görünüşleri ile **“Bilim-Kültür Turizmi”**, **“Sağlık Turizmi”** ve **“Doğayı Keşfetme Turizmi”** açısından potansiyel özellikler taşımaktadır.

3.2.3.2. Bolluk (Acıtuz) gölü travertenleri ve ekoturizm potansiyeli

Bolluk Gölü Travertenleri, Cihanbeyli ilçesi sınırları içerisinde yer alır. Cihanbeyli-Konya Karayolu'nun 9. Km'sinden yaklaşık 3 km doğu yönünde ve Cihanbeyli ilçe merkezinin de kuş uçuşu 8 km güneydoğusunda yer almaktadır (Pınar vd., 2018: 251).

Bolluk Gölü, İç Anadolu Bölgesi'nde Tuz Gölü batısında yer alır. Cihanbeyli ve Yapalı çalışma alanına en yakın yerleşim yerleridir. İnceleme alanının ve çevresini en yaşlı birimini ofiyolitik seri oluşturur. Üzerine Anadolu'da geniş alanlar kapsayan gölsel çökeller gelir (Delibaş, 2010: 07).

“Araştırma sahasında yapılan incelemelerde toplam 55 tane traverten konisi tespit edilmiştir. Yaklaşık 25 km²'lik alana serpilmiş durumdaki traverten konilerinin genel uzanış yönü kuzeydoğu-güneybatı doğrultusundadır. Bu doğrultudaki en uç koniler arasındaki mesafe 8,5 km iken, doğu-batı yönünde ise 3,5 km'dir. Bu traverten konilerinin genel dağılımında ve isimlendirilmesinde Bolluk Gölü esas esas referans noktasını oluşturmaktadır. Tespit edilen 55 tane traverten konisinden toplam 13 tanesi Bolluk Gölü içerisinde yer almakta iken, göl kenarında işletmeye açılan sodyum sülfat fabrikasının Bolluk Gölü'nün bazı kısımlarını tuzlaya dönüştürmesi sonucu bu konilerden 6 tanesi tuzla içinde, 1 tanesi de tuzla yolu üzerinde kalmıştır. Geri kalan konilerden önemli bir kısmı Bolluk Gölü'nün kuzeyinden geçen DSİ tahliye kanalının hemen kuzeyinde bulunmaktadır” (Pınar vd., 2018: 238).

Bolluk Gölü Travertenleri ekoturizm faaliyetleri açısından potansiyel özellikler taşımaktadır.

Bolluk Gölü ve çevresindeki traverten oluşumları hem dünyada hem de ülkemizde traverten oluşum özelliği ve şekilleri açısından çok farklı özellikler taşımaktadır. Göl ve çevresi 1992 yılında ***I. Derece Doğal Sit Alanı*** olarak ilan edilmiştir. Ancak göl ve çevresinde yapılan bazı çalışmalar (fabrika vb.) traverten oluşumlarını veya göl suyunu olumsuz yönde etkilemektedir.

Çalışma sahası, özellikle doğa bilimleri açısından önemli özellikler taşımaktadır. Bu durumla ilgili olarak “**Bilim Turizmi**”, “**Doğayı Keşfetme Turizmi**” ve “**Doğa**

Fotoğrafçılığı” gibi turizm faaliyetleri yapılabilir. Yine çevre **“Ornitoloji Turizmi”** için de önem arz etmektedir.

3.2.4. Şelaleler

Şelale, Büyük Çağlayan anlamına gelir. Dilimizde şelale karşılığı olarak çavlan, çağlak, gürlevik, gürleyik, su-düşen, su-uçtu, şarlak ve birçok kelime ile ifade edilmektedir. (İzbirak, 1992: 295).

Şelaleler, enerji elde edilmesi gibi sınırlı alanlarda yararlanılmasının yanında genel olarak turizm amacıyla değerlendirilmektedir.

Dünya’nın turizm potansiyeli yüksek olan bazı şelaleleri; Niagara Şelalesi (ABD-Kanada), Nohkalikai Şelalesi (Hindistan), Huangguoshu Şelalesi (Çin), Seljalandsfoss Şelalesi (İzlanda), Cascata delle Marmore Şelalesi (İtalya), Victoria Şelalesi (Zimbabve) gibi alanları örnek verebiliriz.

Türkiye’de yer alan turizm potansiyel taşıyan bazı şelaleler ise; Manavgat Şelalesi ve Düden Şelalesi (Antalya), Erfelek Şelalesi (Sinop), Tortum Şelalesi (Erzurum), Girlevik Şelalesi (Erzincan), Saklıkent Şelalesi (Düzce), Kapuzbaşı Şelalesi (Kayseri), Kurşunlu Şelalesi (Antalya), Muradiye Şelalesi (Van) gibi alanlardır.

Konya’nın iklim özellikleri, jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerine bağlı olarak şelale oluşumu açısından çok fazla potansiyel alana sahip değildir. Bu anlamda en önemli alan Yerköprü Şelalesi’dir.

3.2.4.1. Yerköprü (Hadim) şelalesi ve ekoturizm potansiyeli

Konya kent merkezine yaklaşık 133 km mesafede olan şelale Hadim İlçe sınırlarında yer almaktadır. Şelale, Göksu Nehri üzerinde traverten taraçası içerisinde yer almaktadır. Yüksekliği yaklaşık 20 metredir (Fotoğraf-73).

Fotoğraf-73: Traverten Taracası Üzerinden Akan Suların Oluşturduğu Yerköprü Şelalesi.

Yerköprü şelalesi, kendine has jeolojik ve jeomorfolojik yapısı ile Konya il sınırlarında yer alan en güzel doğal manzaralardan birini oluşturmaktadır. Özellikle Mayıs ve Haziran aylarında bu alanın ziyaret etmek için en ideal zamandır. Özellikle doğanın sunmuş olduğu renk renk çiçeklerle kaplı şelale ve çevresi görülmeye değer ender alanlardan birisidir.

Şelalenin, doğal manzara açısından güzel bir görünüm sunması bu sahanın ekoturizm önemini artıran en önemli faktördür. Bu duruma bağlı olarak özellikle “**Doğa Fotoğrafçılığı**”, “**Doğa Keşfi Turizmi**” başta olmak üzere “**Trekking**”, “**Dağ-Kaya Tırmanışı**” ve “**Macera Turizmi**” gibi faaliyetler için uygun potansiyeller barındırmaktadır.

Yerköprü Şelalesi’nin oluşum özelliğinin farklılığı, karstik şekiller açısından potansiyeller barındıran (mikro sarkıt, dikit, sütun, erime çanakları, traverten vb.)

oluşumlar sunması ve çevresinin de biyolojik anlamda oldukça çeşitlilik barındırması ilgililer için çok rağbet gördüğünü söyleyebiliriz. Bu anlamda özellikle **“Bilim Turizmi”** ve **“Flora-Fauna Gözlemciliği Turizmi”** gibi faaliyetler geliştirilip uygun ortamlar oluşturulabilir.

3.3. KONYA ŞEHİR MERKEZİNE YAKIN DİĞER EKOTURİZM ALANLARI

Bu alanlar, şehir merkezine yakın mesafede bulunan vadi içleri, tepelik alanlar veya bağ-bahçe içerisinde kalan çok küçük ölçekteki kısa süreli dinlenme-gezinti alanlarıdır. Çok küçük alanlar olduğundan kısaca değinilecektir.

Akyokuş; Konya-Beyşehir yolu üzerinde şehir merkezinin 7-8 km batısında bulunur. Özellikle yazları yoğun olarak kullanılmaktadır. Akşamları hafifçe esen meltemlerle insanları serin şekilde karşılayan neşeli çay sohbetlerinin yapıldığı ve şehri kuş bakışı olarak izlemek isteyenler için en güzel alanlardan birisidir.

Akyokuş, ekoturizm faaliyetleri olarak **“Gastronomi”**, **“Bisiklet Sporu”**, **“Atlı Doğa Yürüyüşü”**, **“Doğa Fotoğrafçılığı”**, **“Gezi-Gözlem Turizmi”** ve **“Kültür-Sanat Turizmi”** alanları için uygun potansiyeller arz etmektedir.

Çayırbağı-Hatıp ve Dutlukır; Konya şehir merkezinin güneybatısında yaklaşık 15-20 km mesafede yer alan önemli mesire alanlarıdır (Fotoğraf-74). Bu alanlar da ekoturizm faaliyetleri olarak **“Gastronomi”**, **“Bisiklet Sporu”** ve **“Atlı Doğa Yürüyüşü”**, **“Doğa Fotoğrafçılığı”**, **“Gezi-Gözlem Turizmi”** ve **“Trekking”** etkinlikleri açısından önemli potansiyeller barındırdığını söyleyebiliriz (Fotoğraf-74).

Fotoğraf-74: Mersin-Çayırbağı Vadisi, Mesire Yeri ve Gastronomi Turizmi Potansiyeli Sunmaktadır.

Fotoğraf-75: Mersin İlçesi'nin Batı Kısımında Yer Alan Dulukır Koruluğu; Dinlenme, Bisiklet ve Atlı Doğa Yürüyüşü Alanları Açısından Potansiyel Özellikler Taşımaktadır.

3.4. KONYA YÜZEY ŞEKİLLERİ EKOTURİZMİ GZFT (SWOT) ANALİZİ

3.4.1. Güçlü-Üstün (Strengths) Yönler

- Konya ilinin coğrafi konum olarak Türkiye'nin orta kısmına yakın olmasının yanında özellikle karayolu ve demiryolu ulaşım ağının gelişmiş olması,
- Konya'nın jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerine bağlı olarak oluşmuş önemli doğal ekoturizm alanlarına sahip olması;
- Konya şehrinin kurulduğu alan ve çevresinin ilk yerleşik hayat izlerini taşıması (Çarşamba Çayı Medeniyeti-Çatalhöyük vb.) dünya insanlık tarihi gelişim süreçleri açısından büyük önem taşımaktadır.
- Dünya'da eşine ender rastlanan önemli doğal oluşum alanlara sahiptir. Özellikle Karapınar ve çevresi bu anlamda bir jeopark özelliği gösteren yüksek potansiyele sahiptir. Özellikle obruklar, kumul sahaları, plato sahaları, volkanik göl ve dağlık araziler bu açıdan en önemli ekoturizm alanlarının varlığı.
- Ekoturizm yönünden değeri yüksek Milli Park ve Tabiat Koruma Alanlarına sahip olması (Beyşehir Gölü ve çevresi, Seydişehir çevresi vb.).
- Kapalı Havza özelliğinden dolayı özellikle göl kaynakları yönünden zengin olması ve özellikle ornitolojik yönünden uygun potansiyel (Tuz Gölü, Beyşehir Gölü, Akşehir Gölü, Meke Gölü vb.) alanlara sahip olması.
- Ekoturizm önemi yüksek olan boğaz ve vadilere (Mavi Boğaz, Meram Vadisi vb.) sahip olması.
- Ekoturizm önemi yüksek olan dağlık sahaların (Bozdağlar, Meke dağı, Anamas dağları, Karacadağ, Gidengelmez dağları gb.) varlığı, Bu alanların flora-fauna ekoturizmi açısından potansiyeller barındırması,
- Konya il sınırlarını oluşturan, Güney Anadolu Dağları (Toroslara sınır alanlar) ve çevre plato sahalarının yaylacılık vb. faaliyetlerine bağlı ekoturizm yönünden uygun özelliklere sahip olması,

- Yeryüzü şekilleri özelliklerinin de etkisiyle oluşan step iklimi ve buna bağlı flora-fauna çeşitliliği (Anadolu Yaban Koyunu ve Dağ keçileri vb.),
- Ramsar sözleşme kapsamındaki sulak alanların (Meke Gölü ve Obruklar gb.) varlığı,
- UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde (Çatalhöyük Neolitik Kenti) ve Dünya Mirası Geçici Listesi'nde (Konya-Selçuklu Başkenti, Eşrefoğlu Camii, Anadolu Selçuklu Medreseleri, Eflatunpınar-Hitit Su Anıtı) yer alan önemli tarihi kültürel alanlara sahip olması.

3.4.2. Zayıf (Weaknesses) Yönler

- Ekoturizm kavramı henüz tam olarak öğrenilemediği için bu anlamdaki potansiyel alanlara bölge halkı açısından yeterli önemin verilmemesi,
- Turizm ve Seyahat Acentaları Şirketleri yeterli ve gerekli ilgiyi göstermemeleri,
- Ekoturizm faaliyetlerine yönelik tesisler ve kurumsal alt yapının olmaması,
- Özellikle organik tarım yapılabilecek alanların, “Tarım ve Çiftlik Turizmi” adı altında tanıtımlarının yapılamamış olması bu anlamdaki ekoturizm faaliyetlerini de olumsuz etkilemektedir.
- Ekoturizm amacıyla doğal alanların korunmasına yönelik çalışmaların bazı alanlar hariç genel olarak yetersiz kalması,
- Doğal şekilde oluşmuş ilgili alanların birkaçı dışındakilerin ulusal ve uluslararası boyutta yeterince tanınmıyor olması.

3.4.3. Fırsatlar (Opportunities)

- Konya'nın ulusal ve uluslararası anlamda değer gören önemli kültürel ve doğal altyapıya sahip olması.
- Konya, özellikle dünyadaki doğal ve kültürel anlamda kendine özgü özelliklere sahip ekoturizm yönünden değer arz eden potansiyellere sahiptir.

- Son yıllarda değer görmeye başlayan doğal üretim faaliyetleri “Organik Tarım” adı altında sertifikalı ürün üretim alanları açısından da uygun potansiyeller taşımaktadır.

- Türkiye 2023 Turizm Stratejisi hedefleri çerçevesinde yer alan “Kapadokya ve Göller Bölgesi” alanlarına yakınlık ve “Kültür Turizmi” alanları içerisinde yer alması

- Özellikle son yıllarda Devlet Su İşleri ve Orman Bakanlığı, 8.Bölge Müdürlüğü başta olmak üzere Turizm Müdürlüğü, Konya Yerel yönetimler işbirliği ile Doğal Çevre ve Kültürel değerlerin korunmasına yönelik yaptığı çalışmaların olması.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın 2007 yılını Mevlana’nın doğumunun 800. Yılına denk gelmesinden dolayı UNESCO’ya sunmuş olduğu öneri kabul edilmiştir. “Dünya Mevlâna Yılı” olarak tüm üye ülkelerde anılması yönünde karar alınmış olması daha sonraki yıllarda Konya’nın turizm potansiyelleri ile ilgili tanıtımlarda, konuyla ilgili yapılan çalışmalarda doğal güzelliklerine de vurgu yapılması.

- Konya’nın, İslam İşbirliği Teşkilatı tarafından 2016 yılında belirlenen “İslam Dünyası Turizm Başkenti” olarak seçilmesi.

- KOP kapsamında yapılan çalışmalar ayrıca sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin gerçekleşmesi açısından da önem taşımaktadır. Bu anlamda yapılan tüm çalışmaların doğal ve tarihi dokuya zarar vermeyecek şekilde yani ekoturizm faaliyet alanları korunarak gelecek kuşaklara sağlıklı bir çevre bırakılması hedeflenmelidir.

3.4.4. Tehditler (Threats)

- Konya’nın tarım ve hayvancılık faaliyetleri yapılan potansiyel alanları ile ekoturizm önem arz eden alanların iç içe olması ve bu alanların korunması-sürdürülebilir projeler geliştirilmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

- Turizm Bakanlığı, Türkiye’nin Ekoturizm Alanları ile ilgili kapsamlı çalışması ve uygulama faaliyetlerindeki yetersizlikler. Bu durumla ilgili Konya il sınırları içerisinde yer alan ekoturizm alanları ile ilgili kısa zamanda uygulamaya geçecek çalışmaların yetersizliği,

- Konya'nın jeolojik-jeomorfolojik ve iklim özellikleri ile birlikte doğal oluşumları olumsuz yönde etkileyen beşerî faaliyetlerin artması.
- Obruk oluşum sahalarında özellikle tarımsal faaliyetlerin yoğunluğu ve yerleşme alanlarının varlığı hem doğal hem de beşerî anlamda riskler oluşturmaktadır.
- Yüksek plato sahalarında yapılan yaylacılık faaliyetlerine bağlı doğal yapıların yer yer zarar görmesi ve korunmasındaki güçlükler.
- Dağlık sahalarda özellikle flora ve fauna açısından potansiyel arz eden alanların korunmasına yönelik önlemlerin yetersizliği. Örneğin Anamas Dağları ve çevresi ile Gidengelmez dağları vb.
- Konya göl ve su toplama alanlarının flora-fauna potansiyelleri özellikle beşerî faaliyetlere bağlı kirlenmekte veya değişik şekilde zarar görmektedir. Beyşehir Gölü, Akşehir Gölü, Tuz Gölü ve Meke Gölü gibi alanlar bu anlamda yüksek risk altındadır.
- Yaban hayatı koruma önlemleri ile ilgili yer yer yetersizliklerin görülmesi. Örneğin zamansız avlanma, izinsiz avlanma ve nesli tükenme tehlikesi olan hayvanların bilinçsiz avlanması,
- Orta Anadolu Bölgesi, Türkiye'de yağışın en az düştüğü ve kuraklığın en fazla hissedildiği alandır. Özellikle Tuz Gölü ve çevresi yağışın en az düştüğü alandır. Bu nedenle Konya ve çevresi yağış azlığına bağlı olarak içme ve kullanma sularının büyük kısmını yeraltından sağlamaktadır. Gelecekte beşerî faaliyetlerin de artışına bağlı olarak suya duyulan ihtiyaç bölge açısından tehdit oluşturabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Son yıllarda giderek önem kazanan ekoturizm faaliyetleri, dünyada olduğu gibi ülkemizde de turizm çeşitliliğini ve koşullarını değiştirmektedir. Daha önceki yıllarda turizm faaliyetleri deyince akla ilk gelen, deniz-kum-güneş üçlüsü ve tarih-kültür açısından önem arz eden alanlardaki faaliyetlerdi. Ancak günümüzde değer görmeye başlayan ekolojik turizm olarak kabul edilen, korumacı ve sürdürülebilir bir çevre anlayışı ile turizm etkinlik şeklini ve özelliğini de değiştirmiştir.

Dünya Turizm Örgütü (WTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından 2002 yılını “Ekoturizm ve Dağlar Yılı” olarak ilan edilmiştir. Bu durumla ilgili çalışmaların özellikle gelişmiş ülkeler başta olmak üzere birçok ülkede arttığını söyleyebiliriz.

Türkiye, ekoturizm yönünden önemi yüksek doğal ve beşerî kaynaklara sahip bir ülkedir. Bu anlamda ülkemizde de son yıllarda ilgili kurumlar tarafından çalışmalar yapılmaktadır. Mavi Bayrak Projesi, Milli Park Alanları, Doğayı Koruma Alanları ve Tabiat Anıtlarını Koruma ile ilgili çeşitli faaliyetler yürütülmektedir. Ayrıca Türkiye, Ramsar Sözleşmesi kapsamına giren çok sayıda alana sahiptir.

Yaptığımız bu çalışmada Konya ili ekoturizm yönünden önem arz eden önemli doğal oluşumlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu alanların ekoturizm ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmesi ve sosyo-ekonomik anlamda kazanç sağlanması amaçlanmıştır.

Konumuz kapsamı içerisinde ele aldığımız yüzey şekillerinin turizm önemi hakkında gerek ülkemiz gerekse uluslararası anlamda yeterince bilgi sahibi olunmadığı görülmüştür. Özellikle dağlık-kayalık sahalar, vadiler, obruklar, mağaralar ve göller gibi alanlarla ilgili kısmen bazı çalışmalar yapılmış olsa da özellikle ekoturizm faaliyetleri açısından gerekli envanter ve altyapı çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir.

Konya il sınırlarında yer alan Anamas Dağları, Gidengelmez Dağları ve Karaca Dağ, Aladağların (Derbent) ve Gökyurt Kayalıkları ekoturizm potansiyellerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu alanlara sadece zorunlu ihtiyaçları karşılama amacıyla 3-5 sayıyı geçmeyen çevreci Bungalov tarzı evler yapılması uygun olacaktır. Ayrıca Konya şehir merkezine yakın Gevele Dağı, Loras Dağı ve Bozdağlarla ilgili ekoturizm amaçları doğrultusunda alt yapı çalışmaları hızlandırılması gerekmektedir. Çünkü bu alanların şehre yakın mesafede yer almasından dolayı Konya'yı ziyarete gelen turistlerin bu alanlara yönlendirilerek ekonomik ve sosyal anlamda kazanç sağlanmış olunacaktır.

Çarşamba Vadisi-Mavi Boğaz'ın bulunduğu çevre özellikle macera severler açısından çok uygun potansiyeller barındırmaktadır. Mavi Boğaz çevresinde uygun nokta belirlenerek doğa ile uyumlu çevreci ve sınırlı sayıda sosyal tesis yapılarak bu alan ekoturizme kazandırılması gerekmektedir. Mavi Boğaz'ın üzerine uygun noktaların tespiti yapılarak cam köprü veya cam teras yapılması turizm etkinliklerinin çeşitlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Konya şehir merkezine yakın noktalarda yer alan Meram Vadisi ve çevresi ile Sille Vadisi ekoturizm amaçları doğrultusunda mevcut olan yerleşim alanları ve sosyal tesisler yeniden doğal çevreyle uyumlu hale getirilerek sürdürülebilir bir çevre oluşturulmalı.

Konya-Karapınar sınırlarında yoğunluk kazanan obruklardan özellikle içerisinde su olan ve ekoturizm yönünden potansiyel barındıran obruklar için sıkı güvenlik önlemleri alınmalıdır. Ayrıca bu alanların doğal yapısının korunması için gerekli tedbirler alınarak turizm ziyareti özel araçlar ve rehberler eşliğinde yapılacak şekle getirilmesi gerekir. Obruklarla ilgili yapılmış bilimsel çalışmalardan da faydalanılarak bölgenin bu açıdan risk analizi çıkarılmalı ve buna göre yerel yönetimlerin desteği ile ekoturizm amacına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle doğa bilimciler ve doğa severler açısından büyük öneme sahip bu alanlar ayrıca insan ve diğer canlılar için de büyük riskler taşımaktadır.

Konya ve çevresi Türkiye'nin önemli karst topoğrafyasına sahip olduğundan özellikle mağara ve mağaralarda yer alan birikim şekillerine çokça rastlanır. Tınaztepe Mağarası dışındakilere fazla ziyaret yapılamamaktadır. Dolayısıyla ulusal ve

uluslararası ziyaretler az gerçekleştirilmektedir. Turizm faaliyetler açısından önemi yüksek olan mağaralar ve çevresindeki doğal oluşumlar, uygun ziyaret koşulları hazırlanarak ekoturizm amaçları doğrultusunda çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Yüksek plato sahaları ve çevresinde genelde yaylacılık faaliyetleri yapılmaktadır. Bu durumla ilgili olan alanlar özellikle Seydişehir, Beyşehir, Bozkır, Hadim ve Karapınar ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır. Buralarda yaylacılık faaliyetleri yapılmaktadır. Bu alanlar son yıllarda yerli ve yabancı turistler açısından değer görmektedir. Özellikle yayla yaşamını merak etme burada bulunan hayvansal-tarımsal ürünlerden faydalanma veya şehir yaşamından uzaklaşma-dinlenme-eğlenme-macera gibi faaliyetler amacıyla ziyaret edilmektedir. Belirttiğimiz bu ilçelerdeki yaylalar ekoturizm potansiyel taşımaktadır. Bu alanlar özellikle yaz mevsiminde yöresel barınaklar olan oba veya çadır gibi seyyar konaklama dışında sabit yayla yerleşmeleri de görülmektedir. Bu yaylaların, ekoturizm açıdan önem arz edenlerde yerleşmeler kontrol altına alınmalı bilinçsiz ve ruhsatsız yapılaşmaya izin verilmemeli. Bu alanlara ekoturizm amacına yönelik çevreyle uyumlu çok katlı olmayan sınırlı sayıda taş veya ahşap kullanılarak kültürel mimariyi de dikkate alan sosyoekonomik faaliyetler için konaklama yerleri yapılmalı. Örneğin yöresel kültürün tanıtımı ve doğal (organik) ürünlerin pazarlanması gibi faaliyetler. Aksi takdirde bu alanlar zamanla doğal ve kültürel açıdan değer gören özelliklerini kaybetmeye mahkûm kalacaktır.

Karapınar kumul sahaları ve çevresi gelecek kuşaklara bölgenin iklim ve diğer doğal özelliklerinin anlatılması açısından çok güzel potansiyeller sunmaktadır. Özellikle rüzgâr erozyonu ve erozyona bağlı oluşan topoğrafya ilgili çalışmaları yerinde gösterme açısından tam bir laboratuvar ortamı sunmaktadır. Bilim turizmi ve eğitim amaçlı yapılan çalışmalar için ülkemizde ender rastlanan alanlardan biridir. Bu kumul sahalarının ekoturizm açıdan önemi yüksek olduğundan korunması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Kumul sahaları rehber eşliğinde ziyaret edilmeli.

Tuz Gölü ile ilgili ekoturizm potansiyel alanların değerlendirilmesi ortak üç il sınırı çerçevesinde değerlendirilmesinin daha uygun olacağı ve özellikle Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırlarında olan (Şereflikoçhisar) Tuz Gölü Müzesi ve Sosyal Tesisleri için ortak alt yapı çalışmaları yapılabilir. Tuz Gölü ve çevresindeki ekoturizm açısından

önem arz eden ortak alanların daha etkin ve verimli değerlendirilmesi için üç il birlikte de sözleşme yaparak kararlar alması daha faydalı ve ekonomik olacaktır.

Tuz Gölü ve çevresinin korunması için sürdürülebilir sosyal-kültürel-doğal koşullarının sağlanması gerekir. Ortak alanların ortak değerlendirilmesi bölgemiz ve ülkemiz kaynaklarını; yerinde, etkin ve verimli kullanmak ayrıca yerel halkı da içine alacak şekilde projeler geliştirmek ekonomik ve sosyokültürel açıdan gelecek kuşaklara büyük katkılar sunacaktır.

Beyşehir Gölü ve çevresinin ekoturizm önemi çok yüksektir. Bu alanların; özellikle yerel yönetimler, özel sektör, ilgili sivil toplum kuruluşları, üniversitelerin koordineli çalışmaları ile potansiyel tüm alanların ekoturizm yönünden değerlendirilmesi yapılarak ve eylem kararının alınması gerekmektedir. Ekoturizm potansiyeli yüksek olan göl-göl içerisinde yer alan adalar ve yakın çevresinin inşaat sınırlandırması başta olmak üzere tüm çevresel olumsuz durumlar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Akşehir Gölü ve çevresi gerek iklimin özelliklerinin olumsuzluğu gerekse beşeri faaliyetlerin artışına bağlı olarak özellikle flora ve fauna açısından farklı şekillerde zarar görmektedir. Akşehir Gölü'nün korunması noktasında özellikle yerel yönetimler başta olmak üzere ilgili kurumların da desteğiyle doğal yapısı korunarak ortam ekolojik koşullar açısından acilen uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Meke Gölü, Acı Göl, Akşehir Gölü, Ilgın Gölü ve Tuz Gölü çevresinde yer alan diğer göllerin ekoturizm amaçları doğrultusunda alt yapı çalışmaları tamamlanarak bu alanların daha verimli-sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi bir an önce sağlanmalıdır. Bu alanların doğal yapısına zarar vermeyecek şekilde doğayla uyumlu ve sınırlı sayıda sosyal ihtiyaç alanları yapılabilir.

Konya-Ilgın termal tesislerinin Konya şehir merkezinde dahi yeterli tanıtımı yapılmamaktadır. Haftanın belli günleri bu kaplıca işletmeleri tarafından tanıtım veya ziyaret amaçlı turlar düzenlenip bu amaç doğrultusunda farklı kültürel etkinlikler, fuarlar, sağlık turizmi benzeri konferans gibi etkinliklerin yapılması sağlanmalıdır. Bu tür çalışmalar Ilgın ilçesinin ve bölgenin sosyoekonomik anlamda kalkınmasını

sağlayacaktır. Ilgın Kaplıca Termal Tesisleri tarihi değerler ışığında kısa zamanda daha modern hale getirilmesi gerekiyor. Ayrıca hizmet sunum kalitesinin artırılarak daha verimli hale getirilmesi sağlanmalıdır.

Beyşehir-Köşk Kaplıcası ve Seydişehir-Kavak Mahallesi kaplıca alanları da ekoturizm amacı doğrultusunda sosyoekonomik anlamda değerlendirilmelidir. Özellikle Seydişehir-Kavak Mahallesi kaplıcasını bir an önce termal turizm tesisleri olarak işletmeye açılmalıdır. Bu alanların mimarisi Türk kültürüne özgü değerler gözetilerek çevre doğal dokuya zarar vermeyecek şekilde modern tesisler oluşturulmalı. Bu binalar üç katı geçmeyen butik termal oteller şeklinde veya daha küçük müstakil tarzda taş veya daha doğal malzemeler kullanılarak yapılmalıdır. Ziyaretçilerin psikolojik olarak kendilerini huzur ve güvende hissedecekleri ailece kalabilecekleri şekilde tesisler yapılması gerekir. Ayrıca bölgenin tarım ve hayvancılığını da destekler yöresel -organik şekilde üretilmiş ürünlerin de tanıtımını sağlayacak ortamlar ve etkinlikler yapılmalıdır. Böylece hem yöre insanına hem de bölgesel turizm faaliyetlerine sosyoekonomik açıdan katkı sağlayan sürdürülebilir koşullar sağlanmış olacaktır.

Ereğli-Akhüyük Travertenleri ve Bolluk (Acıtuz) Gölü Travertenleri'nin bulunduğu alanlar koruma altına alınmalı bu alanlar özellikle bilimsel çalışmalar açısından doğal laboratuvar görevi göreceğinden gelecek nesillerin yetişmesinde önem taşımaktadır. Bu alanlarda endüstriyel amaçlı çalışmalar yapılırken doğal yapıya zarar vermeyecek şekilde ve kamu yararı da gözetileceğinden ekosistemi fazla bozmayacak koşullarda yapılması daha uygun olur.

Organik tarım açısından uygun alanlara sahip özellikle Beyşehir, Seydişehir, Derebucak, Derbent, Hadim, Cihanbeyli, Yunak, Akşehir, Taşkent ve Meram gibi ilçelerde çiftçileri organik üretimi destekleyen imkanlar oluşturulmalı tüketiciler özendirilmeli ve kolay erişim imkanları sağlanmalı. Ürünlerin ulusal ve uluslararası alanda pazarlama ve tanıtımlarının yapılması yerel tüketici başta olmak üzere Türkiye'ye de sosyoekonomik anlamda fayda sağlamış olacaktır.

Çalışma sahamızda yer alan ekoturizm faaliyetleri açısından önem arz eden alanların ulusal ve uluslararası anlamda tanıtımını sağlayan reklam, film, belgesel ve fotoğraf vb. faaliyetlerle ilgili fuarlar, etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinliklerde

ekoturizmin önemi ve amaçları üzerinde durularak bölge potansiyelleri en kısa zamanda değerlendirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin geleceği açısından önem arz eden ekoturizm alanlarının titizlikle korunması ve gelecek kuşaklara daha temiz, daha güzel ve yaşanılabilir doğal-kültürel çevre bırakılması için sürdürülebilir plan-proje-çalışmalarına daha da ağırlık verilmelidir. Bu anlamdaki çalışmalar başta yetkili kurumlar tarafından olmak üzere özel sektör, basın-yayın kanalları ve ilgili eğitim ortamlarında zaman zaman dile getirilerek toplumsal bilinç sağlanmalıdır. Toplumsal bilinçlendirme sağlanması yönünde en önemli görevlerden biri de yerel yönetimler ve ilgili kamu kurumlarına düşmektedir. Doğal ve kültürel değerlerin korunması ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde taşınabilmesi için toplumsal duyarlılık ve bilincin geliştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKGÜN, B., 2009, Kazdağı Ulusal Parkı (Balıkesir) ve Yakın Çevresinde Ekoturizm Modeli Üzerine Araştırmalar, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Ormancılık Politikası ve Yönetimi Programı, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- AKILLI, H., 2004, Ekoturizmin Sosyo Kültürel, Ekonomik, Yönetimsel ve Çevresel Etkiler Bakımından İrdelenmesi; Antalya Köprülü Kanyon Milli Park Örneği, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- AKKUŞ, A. ve BOZYİĞİT, R., 1998, Hidrografyaya Giriş, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- AKKUŞ, A. ve BOZYİĞİT, R., 2000, Çarşamba Çayı Havzası'nın Fiziki Coğrafyası, S.Ü. SÜAF 97/002 Destekli Proje, Konya.
- AKKUŞ, A., 1995, Jeomorfolojiye Giriş, S.Ü. Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Konya.
- AKMAN, Y., KETENOĞLU, O., KURT, L., VURAL, M., (2014), İç Anadolu Step Vegetasyonu, Palme Yayıncılık, Ankara.
- AKPINAR, E. ve BULUT, Y., 2010, Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, Cilt: IV, s.1575-1594, 20-22 Mayıs 2010, Erzurum.
- ALAGÖZ, C.A., 1944, Türkiye'de Karst Olayları Hakkında Bir Araştırma, Türk Coğrafya Kurumu Yayınları, Sayı:1, s.15-20, Ankara.
- ALTAN, Ş., 2006, Türkiye'de Ekoturizm Uygulamaları ve Ekonomiye Katkıları, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- ARDOS, M.,1995, Türkiye Ovalarının Jeomorfolojisi, Cilt: I, Baskı II, Çantay Kitabevi, Ankara.

- ARIKAN, Y., 1975, Tuz Gölü Havzası'nın Jeolojisi ve Petrol İmkanları, MTA Dergisi, Sayı:85, s.17-37, N.V. Turkse Shell, Ankara.
- ATALAY, İ., 1982, Türkiye Jeomorfolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:9, İzmir.
- AYDIN, G., 2006, Karapınar İlçesi'nin (Konya) Coğrafi Etüdü (Yüksek Lisans Tezi) Konya.
- BOZYİĞİT, R ve GÜNGÖR, Ş,2011, Konya Ovası'nın Toprakları ve Sorunları, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:24, s.169-200, İstanbul.
- BOZYİĞİT, R. ve GÜNGÖR, Ş., (2013), "Bağırsak Boğazı ve Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri (Konya)" GEOMED-2013,3Second International Symposium on Geography: Mediterranean Environment, June 10-13 2013 in Kemer-Antalya/Turkey.
- BOZYİĞİT, R. ve Karaaslan, T., 2005, Konya İli'nin Coğrafi Özellikleri, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi A.B.D., Konya Ticaret Odası İpek Yolu Dergisi, Sayı: 211, Konya.
- BOZYİĞİT, R. ve MEYDAN, A., 2017, Tınaztepe Mağarası ve Çevresinin Jeopark Potansiyelinin Değerlendirilmesi, International Jurnal Of Eurasia Social Sciences, Vol: 8, Issue: 29, pp. (1131-1151).
- BOZYİĞİT, R. ve TAPUR, T.,2010, Konya Havzası'ndaki Obrukların Geçmişten Günümüze İnsan Faaliyetlerine Etkileri, S.Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Ulusal Jeoloji Sempozyumu, Konya.
- BOZYİĞİT, R., 2002, Loras Dağı'nın (Konya) Jeomorfolojik Özellikleri, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:14, s.144-155, Çizgi Kitapevi, Konya.
- BOZYİĞİT, R., 2010, Mavi Boğaz (Konya) ve Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri, Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:29, s.231-250, Konya.
- BOZYİĞİT, R., 2011, Batı Toroslar ve Gidengelmez Dağlarında Karstik Oluşumlar, Beyşehir Doğa Eğitimi Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, s.17-30, Maya Akademi, I. Baskı, Ankara.

- BOZYİĞİT, R., 2011, Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi, Beyşehir Doğa Eğitimi Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, s.31-44, Maya Akademi Yayınevi, 1. Baskı, Ankara.
- BOZYİĞİT, R., 2018, Tkkeli Dağ (Doğal Yapı, Yerleşme, Turizm), Çizgi Kitapevi, Mart, 2018, Konya.
- BOZYİĞİT, R., ve BOZYİĞİT, S., 2010, Geçmişten Günümüze Coğrafya Makaleleri Bibliyografyası, Çizgi Kitabevi, Konya.
- BOZYİĞİT, R., ve TAPUR, T., 2009, Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:21, s.137-155, Konya.
- BOZYİĞİT, S., 2005, Seydişehir İlçesi'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı, Konya.
- BULDUK, A., TEKDERE, M., TOPÇUOĞLU, A.T. ve SOLAK, N., 2006, Konya İli Yerleşim Alanı ve Civarının Jeoloji Ön Raporu, Konya Büyükşehir Belediyesi, KOSKİ, Konya.
- BULDUR, A.D. ve SARI, S., 2012, Çarşamba Çayı'nın 15 Aralık 2010 Tarihli Taşkını ve Bozkır'daki (Konya) Etkisi, Selçuk Üniversitesi A. Keleş Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi A.B.D., Marmara Coğrafya Dergisi, s.81-107, Sayı:25, Ocak 2012, İstanbul.
- BULDUR, A.D., 2001, Karapınar'ın (Konya) Coğrafi Özellikleri, Konya Karapınar Belediyesi TBMM'nin 80.Açılış Yıldönümü Karapınar Sempozyumu (Karapınar,26-27 Ekim 2000, Yayın No:04), Konya.
- BULDUR, A.D., PINAR, A., ve BAŞARAN., 2007, 05-07 Mart 2004 Tarihli Göksu Nehri Taşkını ve Silifke'ye Etkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:17, s.139-160, Konya.
- CANİK, B., 1997, Konya Dolaylarında Suların Oluşturduğu Doğal Anıtlar ve Bunların Korunması, 20. Yıl Jeoloji Sempozyumu Bildiriler, s.159-166, Konya.

- CHAPUT, E., 1947, Türkiye’de Jeolojik ve Jeomorfojenik Tetkik Seyahatları, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No:324, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Neşriyatı No:11 İstanbul, Türkçeye Çeviren; TANOĞLU, A., İstanbul.
- ÇAKIR, G., 2011, İğneada ve Çevresinde Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- ÇAYIR, G., 2011, İğneada ve Çevresinde Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- ÇETİK, R., 1985, İç Anadolu’nun Vejetasyonu ve Ekolojisi, Selçuk Üniversitesi Yayınları, No:7, Konya.
- DELİBAŞ, M., 2010, Türkiye’de Korumacılık Anlayışında Jeolojik Yapıların Önemi: Bolluk Gölü Bölgesi Traverten Konileri (Cihanbeyli-Konya), Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.
- DİNÇER ŞEN, S., 2010, Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- DOĞANAY, H., 2001, Türkiye Turizm Coğrafyası, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
- DOĞANER, S., 2001, Türkiye Turizm Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- DURAL, H., 1981, Takkalı Dağlarının (Konya) Florası Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi, Botanik Bölümü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- EREN, Y., 2000, Konya Bölgesi’nin Depremsellik Özellikleri, Geo-teknik İncelemelerin Mühendislikteki Önemi, Deprem ve Zemin Açısından Konya Paneli, Bildiriler, s.54-65, Konya.

- ERİNÇ, S., 1996, Klimatoloji ve Metodları, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 4. Basım, İstanbul.
- ERİNÇ, S.1960, Konya Bölümü'nde ve İç Toros Sıraları'nda Karst Şekilleri Üzerinde Müşahedeler (On the Karst Features in Turkey). Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 20, s.83-106 İstanbul.
- EROL, O., 1964, Tuz Gölü Doğusunda Coğrafya Araştırmaları, Ankara Üniversitesi, Türk Coğrafya Dergisi, Yıl XVIII-XIX Sayı 22-23' den Ayrı Baskı, s.65-78, No:22-23, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- EROL, O., 1990, Konya Karapınar Kuzeybatısındaki Obrukların Gelişimi ile Konya ve Tuz Gölü Pleistosen Plüviyal Gölleri Arasındaki İlişkiler, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Dergisi Sayı:7, s.5-49, İstanbul.
- EROL, O., 1999, Genel Klimatoloji, Çantay Kitapevi, İstanbul
- FERUDUN, D., POYRAZ, M., NAZİK, L. ve TUNCER, K., 2010, Türkiye'de Mağara Turizminin Unsurları ve Mencilis Mağarası (Safranbolu-Karabük) Örneği, Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu, Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Kırşehir.
- GÖÇMEZ, G., 2011, Konya İlindeki Obruklar ve Traverten Konileri, 26-27 Kasım 2011 I. Konya Kent Sempozyumu Bildiri Kitabı, s.459-464, Konya
- GÖÇMEZ, G., EREN Y., AYDIN, Y. ve SÖĞÜT, A. R., 2001, Karapınar Çevresinde Yeni Oluşan Obruk, Karapınar Sempozyumu Bildiri Kitabı, s.305-316.
- GÖK, R., 2005, Coğrafi Açından Derebucak İlçesi (Konya), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- GÖKKAYA, E., 2016, Manavgat Nehri Yukarı Havzası'nın Jeomorfolojik Evrimi: Kembos ve Eynif Polyelerinin Jeomorfolojisi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya (Fiziki Coğrafya) Anabilim Dalı, Ankara.

- GÜÇER, E., 2004, Türkiye'deki Turizm Eğitimi ile Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- GÜNEY, E., 2003, Yerbilim (mineraloji, petrografi, jeoloji, jeomorfoloji) Terimleri Sözlüğü, Nobel Yayın Dağıtım, Kasım 2003, Ankara.
- GÜNEY, E., 2004, Türkiye Hidrocoğrafyası, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- GÜNEY, E., BOZYİĞİT, R., MEYDAN, A., 2014, Jeomorfoloji Sözlüğü, Çizgi Kitapevi Yayınları: 478, Konya.
- GÜNGÖR, S., 2003, Beyşehir İlçesi ve Yakın Çevresi Turizm ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- HOŞGÖREN, M.Y., 1997, Jeomorfoloji'nin Ana Çizgileri-I, IV. Baskı, Rebel Yayıncılık, İstanbul.
- HOŞGÖREN, M.Y., 1994, Türkiye'nin Gölleri, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:29, s.19-51, İstanbul.
- İNAN, Ç., 2007, Yıldız (Istranca) Dağları ve Çevresindeki Floradan Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma ve Ekoturizm Amacıyla Yararlanma Olanakları, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ
- İNANDIK, H., 1965, Türkiye Gölleri (Morfolojik ve Hidrolojik Özellikler), İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No:1155, Coğrafya Enstitüsü Yayın No:44, Baha Matbaası, İstanbul.
- İZBIRAK, R., 1992, Coğrafya Terimleri Sözlüğü, Öğretmen Kitapları Dizisi:157, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- KARAKURT, M., 2011, Beyşehir Gölü'nün Doğal Coğrafi Özellikleri, Beyşehir Doğa Eğitimi Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, s.45-54, Maya Akademi, I. Baskı, Ankara.

- KAYA, B.; ALADAĞ, C., 2009, Konya Şartlarında Yağış, Sıcaklık ve Bitki Örtüsü İlişkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:22, s.265-278, Konya.
- KAYA, M., 2015, Ayancık ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Samsun.
- KILIÇ BENZER, A.N., 2006, Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- KILIÇ, A.M. ve UYANIK, E., 2001, Tuz Gölü'nde Oluşan Kirlenmenin Göl Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması, 4.Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumu 118-19 Ekim 2001,İzmir
- KORKMAZ, G., 2006, Konya İli Atıksularının Tuz Gölü üzerindeki Etkilerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- LAHN, E.,1945, Batı Toros Gölleri'nin Jeomorfolojisi, MTA Enstitü Dergisi, Sayı:34, s.387-400, Ankara.
- MEYDAN, A.,2011, Proje Uygulama Sahası ve Projenin Önemi, Beyşehir Doğa Eğitimi Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün, s.1-16, Maya Akademi, I. Baskı, Ankara.
- NAZİK, L.,2010, Türkiye Morfolojisinde Kanyonlara Yeni Bir Yaklaşım: Mağara Kanyonlar, Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu, Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Kırşehir.
- ÖCAL, T. ve ÖZCAN, F., 2013, Çamlık Mağaraları ve Turizm Potansiyeli, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 28, s.423-443, İstanbul.
- ÖZTÜRK, B.,2006, Çarşamba Çayı Boğazı'nın (Suğla ve Konya Ovası Arası) Oluşum ve Gelişim Özellikleri, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:45, s.1-14, İstanbul.
- PINAR, A., BULDUR, A.D. ve TUNCER, T., 2018, Bolluk Gölü Traverten Konilerinin Geçmişten Günümüze Değişimi, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 37, s. 233-252.

- POLAT, S., 2011, Türkiye’de Traverten Oluşumu, Yayılışı Alanı ve Korunması, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:23, s.389-428, İstanbul.
- POLAT, T. A., 2006, Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Tarımsal Yapılar ve Sulama Anabilim Dalı, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2006, Konya.
- SAKAR, A. S., 2012, Turistik Destinasyon Açısından Konya İlinin Marka Kişiliği Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- SELÇUK BİRİCİK, A., 1992, Büyük Konya Kapalı Havzası ve Hotamış Gölü (Le Grand Bassin Ferme de Konya et Lac Hotamış Anatolie-Interieur-Turquie). Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:27, s.41-48, İstanbul.
- SELÇUK BİRİCİK, A., 1992, Obruk Platosu ve Çevresinin Jeomorfolojisi, Marmara Üniversitesi Yayın No: 531, Atatürk Üniversitesi Yayın No: 17, İstanbul.
- SELÇUK BİRİCİK, A., 2012, Yer İlimlerinde Arazi Gözlemleri ve Uygulamalı Çalışmalar, Cild: I- II, İstanbul.
- SELÇUK BİRİCİK, A., 2014, Türkiye Suları Atlası, İstanbul.
- SÜR, A., 1994, Karstik Yerçekilleri ve Türkiye’den Örnekler, Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı:3, s.1-27, Ankara.
- SÜR, A., ÖZDOĞAN, Ö. ve YİĞİTBAŞIOĞLU, H., 2002, Volkanlar, Türkiye’nin Volkanik Yörelere ve Depremler, Bilim Yayınları, Ankara.
- SÜR, Ö., 1972, Türkiye’nin, Özellikle İç Anadolu’nun Genç Volkanik Alanlarının Jeomorfolojisi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Sayı:223
- SÜR, Ö., 1994, Türkiye’de Volkanizma ve Volkanik Yerçekilleri, Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı:3, s.29-52, Ankara.

- TANOĞLU, A.,1947, Türkiye’de Jeolojik ve Jeomorfojenik Tetkik Seyahatları, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No:324, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Neşriyatı No:11, (Ernest CHAPUT, Türkçe çevirisi-Tercüme), İstanbul.
- TAPUR, T. ve BOZYİĞİT, R., 2015, Proje Adı: Karapınar Çevresinde Obruk Oluşumunun İnsanlara Etkileri, Bilimsel Araştırma Projeleri, Proje No: 131210002, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- TAPUR, T., 2009a, Eski Konya Gölü’nün İlk Yerleşmelere Etkileri, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Karadeniz Araştırmaları, Cilt:6, s.99-115, Sayı: 23, Konya.
- TAPUR, T., 2009b, Konya İlinde Kültür ve İnanç Turizmi (*The Cultural And Balief Tourism In Vicinity Of Konya*), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi (*The Journal of International Social Research*), S.Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Coğrafya, *Volüme 2/9 Fall*, Konya.
- TAPUR, T., 2009c, Konya’da Tarihi Bir Yerleşim Merkezi: Sille, Selçuk Üniversitesi A. Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Coğrafya Anabilim Dalı, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:53, s.15-30 İstanbul.
- TAPUR, T., 2010, Konya İlinin 2007 Adrese Dayalı Nüfus Sayımı Açısından Değerlendirilmesi ve Konya’da Nüfus Gelişimi, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:21, s.115-133, İstanbul.
- TAPUR, T., BOZYİĞİT, R., 2016, Konya İli Obruklarının Turizm Potansiyeli, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:34, s.253-267, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi, Necmettin Erbakan Üniversitesi. İstanbul.
- TAPUR, T., ve AKKUŞ, A., 2002, Eski Konya Gölü ve Günümüzdeki İzleri, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:14, s.427-437, Çizgi Kitapevi, Konya.
- TAPUR, T., ve BOZYİĞİT, R., 2013, Konya İli Obruk Envanteri, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı VIII. Bölge Müdürlüğü Konya Şube Müdürlüğü, Konya

- TAŞ, S., 2012, Trabzon ve Ekoturizm: Yerli Ziyaretçilerin Yöreyi Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- TEKİN, Ö., 2014, Turistik Ürün Çeşitlendirilmesi Kapsamında Konya'da Ekoturizm Rotaları, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- TÖRK, K. (Proje Başkanı), ERDURAN, B., GÜNER, İ.N., ATEŞ, Ş., AVCI, K., ÇINAR, A., KELEŞ, S., AYVA, A., DEMİRBAŞ, Ş.Y., PINAR, N. ve SÜLÜKÇÜ, S., 2010, Konya Havzası'nda Karstik Çöküntü Alanlarının Belirlenmesi ve Tehlike Değerlendirilmesi Projesi 2009 Yılı Ara Rapor (MTA Proje No: 2009.14.03.2), MTA Genel Müdürlüğü, Jeoloji Etütleri Dairesi, Ocak 2010, Ankara.
- UĞURTAŞ, G., 1975, Tuz Gölü Havzası'nın Bir Bölümünün Jeofizik Yorumu, MTA Dergisi, Sayı:85, s.38-44, N.V. Turkse Shell, Ankara.
- ULU, Ü., ÖCAL, H., BULDUK, A.K., KARAKAŞ, M., ARBAŞ, A., SAÇLI, L., TASKIRAN, M.A., EKMEKÇİ, E., ADIR, M., SÖZERİ, Ş. ve KARABIYIKOĞLU M., 1994, Cihanbeyli-Karapınar Yöresi Geç Senozoik Çökme Sistemi: Tektonik ve İklimsel Önemi, Türkiye Jeoloji Kurultayı Bülteni, Sayı: 9, s. 149-163, Ankara.
- ULUSAN, Y. ve BATMAN, O. ,2010, Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:23, s.243-260, Konya.
- ULUSAN, Y., 2009, Alternatif Turizm Çeşitlerinin Turizm Potansiyeline Etkisi: Konya Örneği, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Enstitü Anabilim Dalı: Turizm İşletmeciliği, Enstitü Bilim Dalı: Turizm İşletmeciliği, Sakarya.
- UYGUN, H.,2008, Konya İli'nin Termal Turizm Potansiyeli, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

- YALÇINALP, E., 2005, Trabzon'da Bazı Turizm Merkezleri Ölçeğinde Yayla Turizminin Ekoturizm Kapsamında İncelenmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitünce "Peyzaj Yüksek Mimarı" Ünvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir, Trabzon.
- YALÇINLAR, İ.,1976, Türkiye Jeolojisine Giriş, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:2089, Coğrafya Enstitü Yayınları, No:87, İstanbul.
- YALÇINLAR, İ.,1996, Strüktürel Jeomorfoloji, Genişletilmiş Dördüncü Baskı, Cilt: I, Konya Türk Ansiklopedisi, 1983, Milli Eğitim Basımevi, Cilt:32, Sayı:32 Ankara.
- YAVUZ, M.,2011, Afyonkarahisar-Sandıklı İlçesi Akdağ Tabiat Parkı'nın Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, Turizm İşletmeciliği ve Anabilim Dalı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- YAZICI, H., 2002, İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası, Nobel Yayın No:417, Eğitim Dizisi:129 Ankara.
- YILMAZ, H., 2008, Turizm Çeşitlendirmesi Kapsamında Ekoturizmin Ürünü Olarak Tatil Çiftlikleri: Türkiye'deki Tatil Çiftliklerine Yönelik Swot Analizi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi.

DİĞER KURUM VEYA KURULUŞLARIN YAYINLARI

- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Konya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, ÇED Hizmetleri Şubesi, Konya il Çevre Durum Raporu, 2011.
- T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 8. Bölge Müdürlüğü, Konya Tabiat Turizmi Master Planı, Hazırlayan; Mehmet ÖZDEMİR (Doğa Koruma ve Sulak Alanlar Şube Müdürü), 2016, Konya.
- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Konya Ovası'nın İklimi (The Climate Of Konya Plain), DMİ: Yayınları, Hazırlayanlar: Yrd. Doç. Dr. Nuri İNAN, Ertuğrul ŞEN, Nurettin BAŞARAN, Yayın No:04, 2006?
- Mevlana Kalkınma Ajansı, Konya Bölgesi Turizm Sektörü Alansal Varlık, Uluslararası Rekabetçilik ve Makro Düzey Kümelenme Çalışması, Rekabetçilik Temelli Bölge Kalkınma Projesi, T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Vezir Araştırma ve Danışmanlık Ltd. Ağustos, 2011. Konya.
- T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı Destekli, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 8. Bölge Müdürlüğü Konya Şube Müdürlüğü, TR-52-12-TD02/06 Konya Turizminin Çeşitlenmesine Yönelik Eko Turizm Eylem Planı Projesi, İçerik: EUROPA Danışmanlık, 2012, Konya.
- T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı, TR52-11-TD01/68 Meke Gölü Tabii Varlıklarının Korunumunun Planlanması, Teknik Destek Yararlanıcısı, Karapınar Kaymakamlığı, Yüklenici; Konya Teknokent Teknoloji Geliştirme Hizmetleri A.Ş. adına Hazırlayanlar: Doç.Dr. Cengiz AKKÖZ, Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü; Yrd. Doç. Dr. A. Ferhat BAYRAM, Selçuk Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 2012, Konya.
- T.C. Konya Valiliği; Kültür, Turizm ve Tanıtım Sektörü Raporu, Sektör Çalışmaları, No:1, Mart, 2014, Konya.
- T.C. Konya Ticaret Odası, 2016 Yılı Konya Ekonomi Raporu, Ağustos, 2017, Konya.

T.C. Konya İl Gıda ve Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Ekim, 2017, Konya.

Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Ansiklopedisi, Yapım; Konya Kültür A.Ş.,
Kültür Yayınları No:155, Konya.

Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Ansiklopedisi, Yapım; Konya Kültür A.Ş.,
Kültür Yayınları No:165, Temmuz 2011, Konya.

Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Ansiklopedisi, Yapım; Konya Kültür A.Ş.,
Kültür Yayınları No:178, Mayıs 2012, Konya.

Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Ansiklopedisi, Yapım; Konya Kültür A.Ş.,
Kültür Yayınları No:189, Ağustos, 2012, Konya.

Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, Mağaraların Araştırılma, Koruma ve
Kullanım İlkeleri, Yer Bilimleri ve Kültür Serisi-2, 2008, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, Konya.

Türkiye İstatistik Başkanlığı, “Konya İli Eğitim İstatistikleri, 2016”, Konya Bölge
Müdürlüğü, Basın Bülteni, Sayı:83, 10 Temmuz, 2017, Konya

Konya il Sağlık Müdürlüğü

Konya İl Turizm Müdürlüğü

Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Meteoroloji 8.Bölge Müdürlüğü, Konya.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği, Konya İl Koordinasyon Kurulu, I.
Konya Kent Sempozyumu, Konya İli Jeotermal Enerji Potansiyeli,
Selçuk Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, s.465-469, 2011,
26-27 Kasım, Konya.

T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri Yıllığı, Sağlık Araştırmaları Genel
Müdürlüğü, Yayın No: 1083, 2017, Ankara

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Oktay ÜNAL	İmza:		
Doğum Yeri:	İspir			
Doğum Tarihi:	06.08.1976			
Medeni Durumu:	Evli			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Yavuzlar İlkokulu	İlkokul	Yavuzlar Mh.	1989
Ortaöğretim	Çamlıkaya	Ortaokul	Çamlıkaya Mh.	1992
Lise	İspir SML	Lise	İspir	1996
Lisans	İstanbul Üniv.	Coğrafya	İstanbul	2002
Yüksek Lisans	Selçuk Üniv. (Tezsiz)	Formasyon	Konya	2006
Becerileri:				
İlgi Alanları:	Beşeri Coğrafya Konuları: Turizm, Ekonomik ve Siyasi Coğrafya			
İş Deneyimi:	2009 yılından beri devlet memuru olarak ortaöğretim kurumlarında görev yapmaktayım.			
Aldığı Ödüller:	Yok			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Prof. Dr. Adnan PINAR, Prof. Dr. Tahsin TAPUR, Dr. Öğr. Üyesi Adnan BULDUR, Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT, Dr. Öğr. Üyesi Caner ALADAĞ, Dr. Öğr. Üyesi Baştürk KAYA			
Tel:	0505 275 36 05 - 0332 329 08 08 (İş)			
Adres	Meram Şifahatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kozagağaç Mh. Karaağaç Sk. No: 4/1 - Meram/KONYA			